

Analiza i diagnoza stanu miasta Sierpca z uwzględnieniem rekomendacji dotyczących jego rozwoju w kierunku stworzenia inteligentnego miasta w ramach projektu „Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem”

Sierpc 2021

Lider projektu

Partnerzy projektu

**Politechnika
Warszawska**

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zrealizowane w ramach projektu:

„Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa, w ramach konkursu pt. „HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców”. Priorytet 3 Potencjał beneficjentów funduszy europejskich, działanie 3.1 Skuteczni beneficjenci. Kategoria interwencji funduszy strukturalnych – 121.

Dotyczy umowy dotacji nr DPT/BDG-II/POPT/173/19 z dnia 23 września 2019 r.

Koordynator projektu „Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem” ze strony Fundacji Razem dla Środowiska:

Rafał Idziak

Eksperci ds. przygotowania strategii rozwoju miasta:

Katarzyna Cholewa

Wojciech Kusek

Janusz Pietrusiak

Podziękowania za współpracę, poświęcony czas oraz merytoryczne zaangażowanie w proces opracowywania niniejszej analizy i diagnozy dla:

Agata Bechta

Urszula Chmura

Dorota Kawulka

Aneta Lochno

Jacek Pietrzyk

Ireneusz Sobecki

Marta Wawrzynowska

Ewelina Wikarek-Paluch

Spis treści

Spis treści	1
1. Wprowadzenie	4
1.1. O projekcie	4
1.2. Metodyka prac	5
2. Analiza dokumentów planowania rozwoju Sierpca	10
2.1. Planowanie przestrzenne	10
2.2. Ochrona środowiska	12
2.3. Sfera społeczna	21
2.4. Transport	22
2.5. Dokumenty strategiczne	23
3. Analiza i diagnoza stanu miasta Sierpca	28
3.1. Uwarunkowania geograficzne	28
3.2. Ład przestrzenny miasta	29
3.2.1. Wnioski do analizy SWOT wynikające z położenia i sytuacji przestrzennej miasta	34
3.3. Potencjał społeczny miasta	35
3.3.1. Ludność	35
3.3.2. Ruch naturalny	39
3.3.3. Aktywność obywatelska	42
3.3.4. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy potencjału społecznego miasta	49
3.4. Wskaźniki gospodarcze związane z sytuacją ekonomiczną miasta	49
3.4.1. Gospodarka i przedsiębiorczość	50
3.4.2. Rynek pracy	57
3.4.3. Kondycja finansowa gminy	63
3.4.4. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy sytuacji gospodarczej miasta	79
3.5. Stan środowiska	80
3.5.1. Przyroda	80
3.5.2. Jakość powietrza	83
3.5.3. Stan wód	89
3.5.4. Hałas	101
3.5.5. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy stanu środowiska	102
3.6. Infrastruktura techniczna i transport	104
3.6.1. Woda i ścieki	104
3.6.2. Odpady	109
3.6.3. Transport	116
3.6.4. Łączność	123
3.6.5. Energetyka	124
3.6.6. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury technicznej i transportu	130
3.7. Infrastruktura społeczna	132
3.7.1. Oświata i wychowanie	132
3.7.2. Gospodarka mieszkaniowa	147
3.7.3. Ochrona zdrowia	151
3.7.4. Warunki życia	156
3.7.5. Bezpieczeństwo	165
3.7.6. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury społecznej	170

4. Badanie ankietowe	173
4.1. <i>Analiza zgodności wniosków uzyskanych na podstawie badania ankietowego oraz badań statystycznych</i>	193
5. Analiza SWOT	211
6. Wnioski i rekomendacje wynikające z diagnozy	223
Spis tabel	226
Spis rysunków	227

Wprowadzenie

1. WPROWADZENIE

Niniejszy dokument Analizy i diagnozy stanu miasta Sierpca z uwzględnieniem rekomendacji dotyczących jego rozwoju w kierunku stworzenia inteligentnego miasta (dalej Diagnoza) powstał w ramach projektu „**Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem**” i stanowi pierwszy etap prac nad Strategią rozwoju miasta Sierpca w kierunku Smart City. Wspomniana Strategia będzie dokumentem komplementarnym, wzmacniającym i uszczegóławiającym cele dla opracowywanej w przyszłości Strategii rozwoju miasta. Nie będzie zatem stanowiła Strategii rozwoju gminy, o którym mowa w art. 10e ust.1. Ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, i co się z tym wiąże, nie będzie procedowana jak podstawowy dokument Strategii rozwoju gminy.

W ramach opracowania dokumentu Diagnozy, zgromadzono, a następnie przeanalizowano dostępne dane na temat miasta Sierpc i jego otoczenia. Ta obszerna i wnikliwa Diagnoza stanowi podstawę do dalszych prac. Jej celem jest umożliwienie podejmowania właściwych decyzji strategicznych, takich jak:

- określenie wizji rozwoju gminy,
- ustalenie celów,
- ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych,
- zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia,
- wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

1.1. O projekcie

Projekt „Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem” współfinansowany jest ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu państwa, w ramach konkursu pt. „HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców”. Priorytet 3 Potencjał beneficjentów funduszy europejskich, działanie 3.1 Skuteczni beneficjenci. Kategoria interwencji funduszy strukturalnych – 121.

Celem projektu „Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem” jest zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców. W ramach projektu Gmina Miasto Sierpc planuje wdrożenie inteligentnych rozwiązań, w tym m.in.:

- wymianę lamp na energooszczędne technologie LED, które poprzez inteligentny system sterowania zapewnią zmniejszenie zużycia energii i poprawią bezpieczeństwo ruchu ulicznego;
- wykonanie innowacyjnych w skali ogólnokrajowej rozwiązań, w postaci ultradźwiękowych czujników wypełnienia kontenerów na odpady, co pozwoli ocenić stopień ich wypełniania, zoptymalizować odbiór odpadów, a tym samym ograniczyć zużycie paliwa i poprawi jakość powietrza;
- utworzenie portalu informacyjno-edukacyjnego, na którym prezentowane będą nowe rozwiązania służące lepszemu zarządzaniu miastem oraz materiały edukacyjne;
- przeprowadzenie atrakcyjnych lekcji/warsztatów dla dzieci w przedszkolach/szkołach oraz konkursów z nagrodami;

- prowadzenie licznych działań informacyjnych i edukacyjnych wśród mieszkańców, w zakresie m.in. jakości powietrza i gospodarki odpadami.

Ponadto w ramach projektu zaplanowano opracowanie “Strategii Rozwoju Sierpca w kierunku Smart City”.

Miasto Sierpc opracowując strategię rozwoju jeszcze bardziej przybliża się do bycia Smart City, uwzględniając 3 podstawowe role strategii rozwoju:

- **kierunkowanie polityki rozwoju gminy** w danym czasie oraz zabezpieczenie ciągłości jej realizacji
- **pozyskiwanie środków zewnętrznych** - wykorzystanie dokumentu jako podstawy do wnioskowania o dofinansowanie ze środków zewnętrznych, by zrealizować konkretne inwestycje
- **integracja lokalnej wspólnoty samorządowej wokół procesu formułowania strategii i jej realizacji** - otwarcie pola publicznej dyskusji i budowy kompromisu wśród lokalnej społeczności wokół kierunku rozwoju gminy, utworzenie podstawy do kontroli przestrzegania wspólnych ustaleń czy wreszcie stworzenie możliwości do wspólnego poznawania i doskonalenia procesu zarządzania rozwojem gminy

Partnerzy projektu

Lider projektu – Gmina Miasto Sierpc

Gmina Miasto Sierpc pełni rolę lidera projektu “Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem” i jest odpowiedzialna między innymi za koordynowanie działań partnerów w realizacji zadań projektu oraz za zapewnienie poprawności realizacji projektu przed Instytucją Zarządzającą.

Partner 1 - Fundacja Razem dla Środowiska

Partner powołany w projekcie do przeprowadzenia działań związanych z edukacją mieszkańców, przygotowaniem dokumentów strategicznych oraz działaniami promocyjnymi prowadzonymi między innymi za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Partner 2 - Politechnika Warszawska

Partner naukowy mający wesprzeć samorząd gminy w zakresie wdrożenia nowoczesnych technologii i rozwiązań smart. Ideą partnerstwa było wypracowanie (opracowanie naukowe) poprzez polską instytucję, rozwiązań, które pilotażowo mogłyby zainicjować w przyszłości działania komercyjne startupów. Wartością dodaną partnerstwa jest zaangażowanie studentów w prace naukowe w projekcie.

Partner 3 - Stowarzyszenie Polskich Energetyków

Partner na styku biznesu i samorządu zawodowego związanego z automatyką i energooszczędnością. Zadaniem partnerstwa było wsparcie lidera we wdrożeniu komercyjnych rozwiązań i połączeniu tych działań z potencjałem lidera i pozostałych partnerów oraz przeszkolenie kadry pracowników samorządowych na temat energooszczędności, optymalizacji zużycia energii i monitoringu zużycia energii.

1.2. Metodyka prac

Dnia 13 listopada 2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany objęły ponad 20 aktów prawnych, w tym kilka bezpośrednio wiążących się z funkcjonowaniem

samorządu terytorialnego. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym znalazła się – po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym – podstawa prawna dla opracowania strategii rozwoju gminy.

Poniżej przedstawiono metodykę prac zastosowanych przy opracowaniu diagnozy i analizy stanu obecnego. Etap zasadniczy diagnozy to analiza identyfikacja i gromadzenie danych oraz ich opracowywanie, czyli analiza wraz z konkluzjami prowadzona metodą desk research. Analiza oparta na wykorzystaniu danych zastanych zawiera dane dotyczące stanu aktualnego, stanu poprzedzającego stan aktualny (lata 2015-2019¹) oraz tam gdzie to możliwe stan przewidywany w postaci prognoz. Na etapie tworzenia przedmiotowego dokumentu uwzględniono poniżej przedstawione elementy.

Etap I - analiza dotychczasowych dokumentów planowania, jako pierwszy etap do opracowania nowego dokumentu planowania i zarządzania strategicznego. Celem analizy było znalezienie potencjałów, które podlegałyby kontynuacji, wznowieniu lub uruchomieniu. Dokumenty analizowano w sposób wielopoziomowy. Zarówno w blokach tematycznych, ale jednocześnie zwracano uwagę na przenikanie się pewnych obszarów i analizowano je pod kątem wyciągnięcia wniosków i wskazania rekomendacji.

Etap II - to analiza rozwoju miasta Sierpca w ujęciu dynamicznym (obejmująca dane z okresu lat 2015-2019) dotycząca:

- uwarunkowań geograficznych związanych z położeniem miasta,
- uwarunkowań demograficznych (w tym kapitał ludzki i aktywność obywatelska),
- uwarunkowań gospodarczych (sytuacji finansowej miasta, potencjału inwestycyjnego, rynku pracy i przedsiębiorczości),
- sfery środowiskowej i przyrodniczej,
- infrastruktury technicznej (związanej z energetyką, transportem, łącznością i infrastrukturą wodno-kanalizacyjną),
- infrastruktury społecznej obejmującej oświatę, wychowanie, ochronę zdrowia, gospodarkę mieszkaniową, warunki życia i bezpieczeństwo.

W ramach drugiego etapu, dokonano również analizy porównawczej poszczególnych wskaźników miasta Sierpc na tle wybranych miast wzbogacając tym samym Diagnozę o elementy benchmarkingowe. Tło porównawcze stanowi grupa gmin miejskich: Garwolin, Mława, Płońsk, Przasnysz, i Sokołów Podlaski. Kluczowym kryterium przy wyborze gmin było podobieństwo pod względem ich charakterystyki, co pozwoliło dokonać rzetelnego zestawienia porównawczego. Czynniki warunkujące wybór były:

- lokalizacja gminy na terenie województwa mazowieckiego z wyłączeniem gmin należących do aglomeracji warszawskiej,
- podobna struktura osadnicza - nieduże miasto powiatowe, pełniące funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego i gospodarczego.

Etap III to analiza jakości życia mieszkańców i innych osób zainteresowanych rozwojem miasta, na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego. W ramach Projektu Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem przeprowadzone zostały dwa badania ankietowe. Pierwsze badanie przeprowadzono w okresie od kwietnia do lipca 2020 roku przed przystąpieniem do opracowania dokumentu Analizy i diagnozy stanu miasta Sierpca (...), a drugie badanie przeprowadzono rok później na etapie podsumowania dokumentu. Celem badań było zebranie opinii dotyczącej jakości życia w Sierpcu oraz wypracowania rekomendacji

¹ Dla roku 2020 w czasie opracowania diagnozy nie było danych statystycznych

strategicznych do opracowywanej Strategii rozwoju miasta Sierpca. W dokumencie Diagnozy przedstawiono szczegółową analizę wyników z przeprowadzonych badań oraz włączono fragmenty odpowiedzi we właściwe części Diagnozy.

Odpowiedzi na poszczególne pytania zdefiniowały wizję rozwoju Sierpca według mieszkańców i dały zarys kluczowych obszarów przedsięwzięć do realizowania przez najbliższe 10 lat: gospodarka, środowisko naturalne, polityka przestrzenna i opieka medyczna.

Etap IV to analiza SWOT oraz rekomendacje wynikające z diagnozy stanu zastanego. Analiza SWOT została podzielona na obszary tematyczne: środowisko naturalne, infrastruktura i transport, gospodarka i rynek pracy oraz sfera społeczna.

Analiza dokumentów planowania rozwoju Sierpca

2. ANALIZA DOKUMENTÓW PLANOWANIA ROZWOJU SIERPCA

Analiza dotychczas opracowanych dokumentów pozwala na rozpoznanie, jakie działania zawarte w planach i strategiach Miasta Sierpca należy kontynuować oraz jakie nowe zadania dotychczas nie realizowane lub słabo realizowane powinny znaleźć odzwierciedlenie w działaniach rozwoju Miasta.

2.1. Planowanie przestrzenne

Studium uwarunkowań

Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Sierpca przyjęte uchwałą Nr 394/XLVII/2010 z dnia 10 listopada 2010 roku został sporządzony w celu określenia kierunków kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej miasta oraz lokalnych zasad zagospodarowania terenu.

W studium jako główny kierunek obrano rozwój wykorzystania i zagospodarowania rzeki Sierpicy wraz z terenami do niej przylegającymi. Zaproponowane zmiany mają na celu wykorzystanie potencjału rzeki dla rozwoju miasta, w tym zwiększenia jej turystycznej atrakcyjności, przy jednoczesnym zapewnieniu czynnej ochrony przyrodniczych walorów doliny Sierpicy. Działania realizowane w tym obszarze powinny zapewnić Miastu ochronę przeciwpowodziową.

Studium zakłada również racjonalne zagospodarowanie terenów miejskich do celów inwestycyjnych co ma wpłynąć na wzrost zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców centrum miasta. Głównym celem inwestycyjnym jest wyhamowanie procesu wyludniania się centrum miasta jak i rozwoju strefy podmiejskiej.

Studium określa także warunki i zasady ochrony zabytkowego układu urbanistycznego miasta i jego zabudowy. Przewiduje konieczność zachowania historycznego układu urbanistycznego oraz rewaloryzację tego układu jak i zabudowy zabytkowej, ma na celu również przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych tego obszaru.

Przyjęte studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednak stanowi podstawę dla założeń opracowywanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) stanowi akt prawa miejscowego, który określa przeznaczenie oraz warunki zagospodarowania jak i zabudowy terenu miasta. Założenia MPZP muszą być zgodne z postanowieniami Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęte miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego (w tym uporządkowanie terenu pod względem estetycznym, ograniczenia dotyczące kolorystyki elewacji i pokryć dachowych, grodzienia przestrzeni, stosowania reklam, itp.),
- zasady i warunki scalania oraz podziałów nieruchomości, wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych,

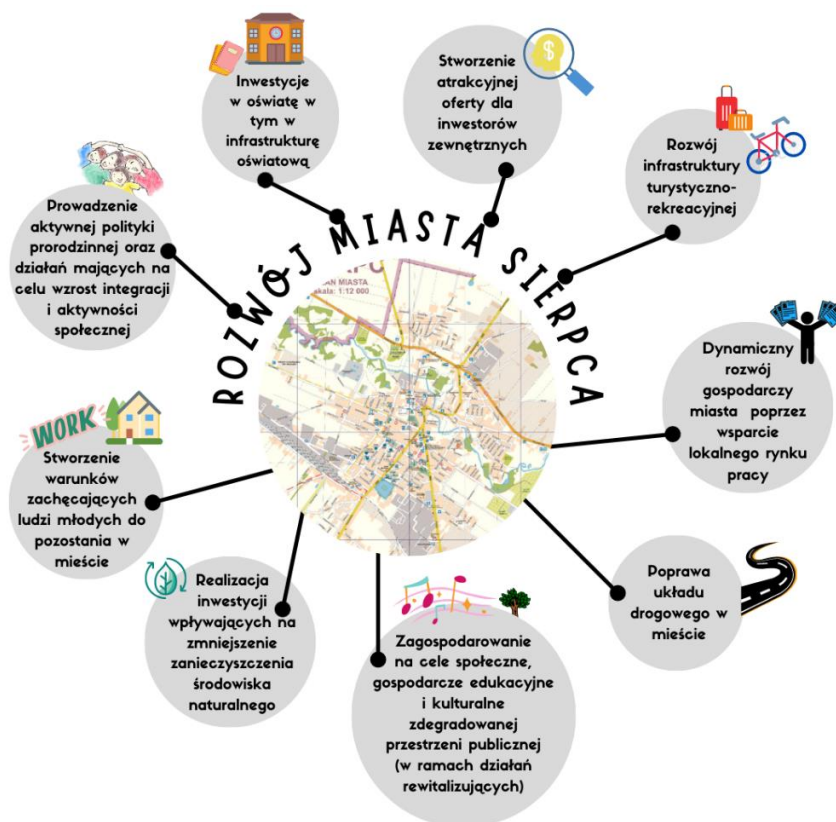
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- zasady dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- ustalenia dotyczące działań przeciwpowodziowych, regulacji rzeki Sierpicy oraz jej wykorzystania do celów turystycznych,
- ustalenia dotyczące wymagań akustycznych.

Plan rozwoju lokalnego²

Uchwałą Nr z dnia 21 grudnia 2016 roku Rada Miejska Sierpca przyjęła „Plan rozwoju lokalnego dla Miasta Sierpca na lata 2016-2020”, Plan rozwoju lokalnego dla miasta Sierpca z perspektywą do roku 2025 (Rysunek 1) określa 3 główne cele rozwoju miasta:

- rozwój gospodarczy oparty na pełnym wykorzystaniu potencjału gospodarczego i turystycznego miasta,
- poprawa ładu przestrzennego miasta oraz stanu środowiska naturalnego poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną oraz
- wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój infrastruktury społecznej.

Rysunek 1. Rozwój Miasta Sierpca wg "Planu rozwoju lokalnego dla miasta Sierpca z perspektywą do roku 2025"³

² Uchwała nr 263/XXXI/2016 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 21 grudnia 2016 r.

³ Opracowanie własne, źródło ilustracji plan miasta Sierpca: https://sierpc.pl/images/pdf/Sierpc_mapa/index.html, dostęp: 25.01.2021

2.2. Ochrona środowiska

Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasta Sierpca⁴

Uchwałą Nr 61/VIII/2019 z dnia 13 marca 2019 r. Rada Miejska Sierpca przyjęła „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasta Sierpc”. Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) został opracowany ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5.

Głównym celem PONE jest obniżenie poziomu zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku likwidacji źródeł na paliwa stałe o mocy do 1 MW niespełniających wymagań ekoprojektu w sektorze komunalno-bytowym, handlowo-usługowym oraz w małych i średnich przedsiębiorstwach na nowoczesne systemy ogrzewania, w tym na odnawialne źródła energii.

Program ograniczenia niskiej emisji dla gminy miasta Sierpc przedstawia m.in. wyniki inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie gminy, zasady likwidacji lub wymiany nieefektywnych urządzeń grzewczych na nowoczesne systemy ogrzewania, analizę techniczno-ekonomiczną oraz zakres planowanych przedsięwzięć wraz z harmonogramem określającym czas i koszt ich realizacji, określony został efekt ekologiczny możliwy do osiągnięcia w wyniku wykonania poszczególnych przedsięwzięć, ponadto definiuje zasady kwalifikacji udziału w programie oraz wzory dokumentów potrzebnych do udzielenia dotacji.

W Programie określono 13 działań – 11 działań inwestycyjnych oraz 2 działania nieinwestycyjne, których realizacja pozwoli na osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci redukcji pyłu PM10 i PM2,5 – odpowiednio na poziomie 39,72 i 38,84 Mg/rok.

Działania inwestycyjne to:

- podłączenie do sieci ciepłej,
- wymiana ogrzewania węglowego na elektryczne,
- wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie,
- wymiana starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie,
- wymiana kotłów węglowych na kotły opalane biomasą zasilane automatycznie,
- wymiana kotłów węglowych na kotły opalane peletami zasilane automatycznie,
- wymiana ogrzewania węglowego na gazowe,
- wymiana ogrzewania węglowego na olejowe,
- wymiana ogrzewania węglowego na pompę ciepła,
- zastosowanie kolektorów słonecznych,
- termomodernizacja.

Działania nieinwestycyjne:

- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- sprzątanie ulic „na mokro” w okresie wysokich temperatur.

Wszystkie działania mogą być realizowane w budynkach mieszkalnych będących własnością Gminy, jak i w budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych osób indywidualnych.

⁴ Uchwała Nr 61/VIII/

W ramach PONE Burmistrz Miasta Sierpca prowadzi ciągle nabór wniosków na udzielenie dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto Sierpc na zadania inwestycyjne z zakresu ochrony powietrza obejmujące likwidację starego systemu ogrzewania i zastąpieniu go przez nowe źródło ogrzewania w postaci: kotła gazowego, kotła olejowego, kotła na biomasę spełniającego wymagania klasy 5 normy PN-EN 303-5:2012, kotła zasilanego energią elektryczną oraz na podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Dotacja jest udzielana jako dofinansowanie w wysokości do 60% poniesionych kosztów kwalifikowanych (koniecznych) do realizacji zadania, ale nie więcej niż:

- 4 000 zł na zakup i montaż kotła gazowego, olejowego, na biomasę lub energię elektryczną wraz z kosztami wykonania lub modernizacji instalacji wewnętrznej w budynku;
- 5 000 zł na podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej wraz z kosztami wykonania wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania;
- 8 000 zł na zakup i montaż źródła nowego źródła ogrzewania wraz z kosztami wykonania lub modernizacji instalacji wewnętrznej - dotyczy wspólnot mieszkaniowych przeznaczonych do obsługi nie mniej niż 2 i nie więcej niż 4 samodzielnych lokali;
- 15 000 na zakup i montaż nowego źródła ogrzewania wraz z kosztami wykonania lub modernizacji instalacji wewnętrznej - dotyczy wspólnot mieszkaniowych przeznaczonych do obsługi 5 i więcej samodzielnych lokali.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Sierpc do 2022 roku

Uchwałą Nr 171/XVII/2016 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2016r. Rada Miejska przyjęła „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Sierpc na lata 2015 – 2020” z perspektywą do 2022 roku. Plan jest dokumentem strategicznym, określającym inwestycyjne i nieinwestycyjne działania związane z użytkowaniem energii na całym obszarze miasta.

W związku ze zdiagnozowanymi na terenie miasta problemami takimi jak wysokie uzależnienie od transportu samochodowego, znaczący udział wykorzystania węgla do ogrzewania budynków, niski poziom wykorzystania OZE, niska efektywność energetyczna budynków, a w konsekwencji występująca niska emisja, pozwoliły wyznaczyć trzy cele strategiczne oraz cele szczegółowe:

Cel strategiczny 1

Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Cele szczegółowe:

- 1.1. Ograniczenie i racjonalizacja zużycia energii elektrycznej.
- 1.2. Ograniczenie zużycia paliw stałych w tym węgla do celów grzewczych w mieszkalnictwie.

Cel strategiczny 2

Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Cele szczegółowe:

- 2.1 Promocja OZE w środowisku lokalnym.
- 2.2 Wparcie organizacyjne i formalne instytucji i osób zainteresowanych wykorzystaniem OZE.

Cel strategiczny 3

Redukcja zużycia energii finalnej

Cele szczegółowe:

3.1. Głęboka termomodernizacja obiektów publicznych i prywatnych z wykorzystaniem OZE do produkcji energii i ciepła.

3.2. Zrównoważony transport w mieście z wykorzystaniem OZE.

3.3. Modernizacja na energooszczędne oświetlenia ulicznego i oświetlenia obiektów publicznych.

3.4. Kampanie społeczne informacyjno-promocyjne zachowań konsumenckich użytkowników energii elektrycznej.

3.5. Przyjęcie przez miasto roli lidera we wdrażaniu energooszczędnych i ograniczających emisję projektów w sferze publicznej.

Dla realizacji powyższych celów zaplanowano następujące działania:

- termomodernizacja budynków i audyty energetyczne budynków użyteczności publicznej,
- modernizacja i rozbudowa miejskich placówek oświatowych,
- likwidacja lokalnych węglowych źródeł ciepła w budynkach komunalnych i zastosowanie ogrzewania z miejskiej sieci ciepłowniczej,
- modernizacja indywidualnych źródeł ciepła w budynkach prywatnych poprzez likwidację źródeł węglowych i zastosowaniu gazowych lub z wykorzystaniem OZE,
- termomodernizacja budynków prywatnych na terenie miasta (termomodernizacja tradycyjna i głęboka dążąca do poprawy parametrów energetycznych w każdym z budynków przynajmniej o 40%),
- montaż instalacji OZE (ogniwa fotowoltaiczne lub kolektory słoneczne) na budynkach użyteczności publicznej (w tym na budynku pływalni krytej),
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w technologii LED,
- promowanie transportu rowerowego i pieszego,
- budowa instalacji odzysku biogazu z osadów ściekowych; wytworzony w ten sposób metan ma stanowić paliwo dla agregatu kogeneracyjnego, a poferment ma być przekształcany na nawóz organiczno – mineralny,
- budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez organizację konkursów ekologicznych, warsztatów i kampanii edukacyjnych o tematyce ekologicznej

Zgodnie z założeniami, realizacja działań ma się wiązać z redukcją zużycia o około 30 015 MWh/rok oraz ograniczeniem emisji o 7 261 CO₂eq/rok.

Program ochrony środowiska Gminy Miasto Sierpc do 2022r.

Uchwałą Nr 427/LVI/2018 z dnia 18 kwietnia 2018 r. Rada Miejska Sierpca przyjęła „Program Ochrony Środowiska Gminy Miasto Sierpc do 2022 roku wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko”. Program obowiązuje w latach 2017-2022.

Głównym zadaniem Programu jest określenie celów, priorytetów i działań, jakie stoją przed samorządem gminnym w dziedzinie ochrony środowiska.

W Programie wyodrębnione zostały cele, kierunki interwencji oraz zadania dla miasta Sierpca.

Ochrona klimatu i jakość powietrza.

Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatycznych.

Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej.

Zadanie 1. Modernizacja oświetlenia elektrycznego poprzez zastosowanie oświetlenia energooszczędnego.

Cel: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Poprawa jakości powietrza i klimatu.

Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych.

Zadanie 1. Termomodernizacja budynków stanowiących Komunalny Zasób Gminy.

Zadanie 2. Budowa wydajnego systemu odpylania kotłów

Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki

Zadanie 1. Wprowadzanie w zakładach produkcyjnych nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii.

Zadanie 2. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i gazowej.

Zadanie 3. Wymiana i modernizacja starych urządzeń.

Zadanie 4. Uwzględnianie kwestii ograniczania emisji przemysłowych w decyzjach środowiskowych (monitoring zapisów wydawanych decyzji środowiskowych).

Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych.

Zadanie 1. Budowa i modernizacja dróg.

Zagrożenia hałasem

Cel: Ochrona przed hałasem.

Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego.

Zadanie 1. Budowa i modernizacja dróg.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym PEM.

Kierunek interwencji: Ochrona przed PEM.

Zadanie 1. Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed PEM.

Gospodarowanie wodami

Cel: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

Kierunek interwencji: Poprawa stanu ilościowego i jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych.

Zadanie 1. Ograniczenie zużycia wody w przemyśle.

Zadanie 2. Ograniczenie zużycia wody na cele komunalne.

Zadanie 3. Prowadzenie kontroli i ewidencji zbiorników bezodpływowych.

Zadanie 4. Rozbudowa i przebudowa (modernizacja) oczyszczalni ścieków w Sierpcu.

Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej.

Kierunek interwencji: Racjonalne zużycie wody poprzez wprowadzanie nowych technologii.

Zadanie 1. Prowadzenie działań prowadzących do zmniejszenia zużycia wody, w tym zmniejszenie strat na przesyłach, wprowadzenie zintegrowanych systemów zarządzania.

Cel: Ograniczenie oddziaływania gospodarki ściekowej na jakość wód.

Kierunek interwencji: Wyrównanie dysproporcji pomiędzy korzystaniem z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Zadanie 1. Budowa sieci wodociągowej w ul. Szpitalnej.

Zadanie 2. Budowa sieci wodociągowej w ul. Ziemiańskiej.

Zadanie 3. Budowa sieci kanalizacji w ul. Magnoliowej.

Zadanie 4. Wykonanie projektów budowlanych odgałęzień sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Sierpca w zasięgu istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej.

Zadanie 5. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Targowej i Sempołowskiej.

Zadanie 6. Budowa odgałęzień sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kilińskiego i 11-ego Listopada.

Zadanie 7. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Bema.

Zadanie 8. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kolejowej.

Zadanie 9. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dobrawy.

Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Kierunek interwencji: Nadzór nad wydobywaniem kopalin.

Zadanie 1. Interwencje w przypadku stwierdzenia nielegalnego wydobycia kopalin.

Gleby

Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleby.

Zadanie 1. Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z wymogami prawa.

Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.

Zadanie 1. Kontrola zgodności z prawem gospodarki odpadami komunalnymi.

Zadanie 2. Kontrola zgodności z prawem gospodarki odpadami przemysłowymi.

Zadanie 3. Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w „programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Sierpc:

Zadania 4. Budowa instalacji do przetwarzania osadów ściekowych w nawóz.

Zadanie 5. Rekultywacja kwater nr 2.

Zadanie 6. Rozbudowa/modernizacja sortowni odpadów.

Zadanie 7. Budowa reaktora do pirolizy odpadów gumowych i RDF.

Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami.

Zadanie 1. Nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi w mieście.

Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej.

Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem.

Zadanie 1. Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy.

Kierunek interwencji: Utrzymanie oraz pielęgnacja terenów zieleni w mieście.

Zadanie 1. Pielęgnacja zieleni na terenie miasta.

Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków.

Zadanie 1. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Kierunek interwencji: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

Zadanie 1. Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem.

Poważne awarie przemysłowe

Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

Zadanie 1. Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych.

Zadanie 2. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.

Odpowiedzialność za wdrażanie Programu ponosi Rada Miejska, Burmistrz Miasta oraz jednostki operacyjne miasta.

Plan usuwania wyrobów zawierających azbest

Uchwała Nr 248/XXVII/2009 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 22 kwietnia 2009 w sprawie przyjęcia „Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Sierpca”

Realizacja zadań przewidzianych w Programie wymaga zaangażowania administracji publicznej i różnych instytucji działających na poziomach: centralnym, wojewódzkim i lokalnym.

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru Miasta Sierpca z zastosowanych, szczególnie w budownictwie, od wielu lat, wyrobów zawierających azbest;
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych mieszkańców powodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;

- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym przedziale czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Program zawiera informacje dotyczące zastosowania i występowania wyrobów azbestowych, wskazuje metody unieszkodliwiania odpadów azbestowych oraz sposób postępowania z odpadami, opisuje sposób postępowania podczas usuwania wyrobów azbestowych i informuje o jego wpływie na zdrowie człowieka.

Program oprócz opisu sytuacji związanej z obecnością azbestu na terenie gminy przedstawia plan działań naprawczych wraz z ofertą pomocową gminy dla mieszkańców decydujących się na usunięcie szkodliwego dla zdrowia materiału azbestowego z pokryć dachowych.

Realizacja Programu jest długofalowym procesem, całkowite usunięcie azbestu jak i wyrobów zawierających azbest przewidziane jest do końca 2032 roku.

Za wykonanie Programu odpowiedzialna jest Burmistrz Miasta Sierpca.

Merytorycznie odpowiedzialny za realizację założeń określonych w tym dokumencie strategicznym jest Wydział Spraw Społecznych i Komunalnych w Urzędzie Miejskim w Sierpcu. Od 2010 roku do chwili obecnej prowadzony jest program dotacyjny na usuwanie pokryć dachowych wykonanych z materiałów zawierających azbest.. Aby pozyskać dotację należy w Biurze Spraw Obywatelskich w Urzędzie Miejskim w Sierpcu złożyć wniosek o dofinansowanie zadania polegającego na transporcie i unieszkodliwieniu płyt azbestowo-cementowych pochodzących z wymiany pokrycia dachowego budynku mieszkalnego/ gospodarczego wraz z wymaganymi załącznikami. Każdy złożony wniosek zostaje rozpatrywany do momenty wyczerpania środków przeznaczonych na ten cel w bieżącym roku. Miasto corocznie pozyskuje wsparcie finansowe na ten cel ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. .

Program ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego wraz z planem działań krótkoterminowych

Uchwałą Nr 115/20 z dnia 8 września 2020 roku Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął „Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”. Program Ochrony Powietrza (POP) wszedł w życie w dniu 30 września 2020 roku i obowiązuje do dnia 31 grudnia 2026 roku.

Program został opracowany dla wszystkich 4 stref województwa mazowieckiego ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pienu w powietrzu, dla aglomeracji warszawskiej również ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu.

Głównym celem Programu jest poprawa jakości powietrza w regionie oraz dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Podstawę do sporządzenia Programu stanowią opracowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) wyniki oceny jakości powietrza za rok 2018 .

Program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego określa m.in.: obszary przekroczeń norm jakości powietrza, wielkość i źródła emisji, wykaz działań naprawczych, których realizacja jest niezbędna do poprawy jakości powietrza oraz prognozy jakości powietrza.

Integralną częścią POP jest Plan Działań Krótkoterminowych (PDK). Zgodnie z PDK w sytuacji ryzyka wystąpienia przekroczeń lub wystąpienia przekroczeń normatywnych poziomów substancji w powietrzu (poziom dopuszczalny, poziom informowania i alarmowania) powinny być wdrażane działania i czynności (określone w planie) ograniczające skutki i czas trwania przekroczeń lub mające na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń w danej strefie.

W programie określono 5 działań naprawczych, których realizacja powinna odbyć się we wszystkich strefach województwa, są to:

- Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej.
- Zwiększenie powierzchni zieleni.
- Edukacja ekologiczna.
- Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakaz spalania odpadów i pozostałości roślinnych.
- Ograniczenie wtórnej emisji pyłu – poprzez czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach.

Jednymi z istotnych poddziałań mających wpływ na poprawę jakości powietrza jest sukcesywna wymiana lub likwidacja źródeł niskiej emisji oraz ich identyfikacja poprzez inwentaryzację. W Mieście Sierpc zgodnie z POP w latach 2021-2026 do wymiany jest łącznie 3 141 szt. tzw. kopciuchów (po 524 szt. co roku).

Wszystkie przedstawione w programie działania są kontynuacją poprzednich dokumentów, aczkolwiek w obecnym programie został uszczegółowiony zakres działań oraz wprowadzono wskaźniki monitorowania efektu realizacji postawionych celów. Program określa dla każdej gminy województwa mazowieckiego minimalną liczbę czynności z każdego działania naprawczego, z której samorządy zobowiązane są do ich realizacji, jak i do sprawozdawczości z zakresu podejmowanych i wykonanych działań. Wobec samorządów, które nie będą wywiązywać się z terminów realizacji działań naprawczych określonych w programie będą wyciągane konsekwencje prawne i finansowe – kary pieniężne w wysokości od 50 000 zł do 500 000 zł. Ponadto mieszkańcy spalający odpady lub użytkujący kotły niezgodne z uchwałą antysmogową mogą zostać ukarani mandatem do 500 zł lub grzywną do 5 000 zł.

Samorządy i mieszkańcy stref województwa mazowieckiego mają maksymalnie 6 lat na wykonanie działań naprawczych określonych w programie, realizacja określonych czynności (z wyłączeniem inwentaryzacji źródeł niskiej emisji) powinna rozpocząć się 1 stycznia 2021 roku i zakończyć do 31 grudnia 2026 roku. Każda z gmin województwa mazowieckiego zobowiązana została do przeprowadzenia inwentaryzacji źródeł niskiej emisji najpóźniej do 31 grudnia 2021 roku.

Uchwała w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw⁵

Uchwałą nr 162/17 z dnia 24 października 2017 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową wprowadzającą na obszarze województwa mazowieckiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

⁵ Uchwała nr 162/17 z 24 października 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego

Głównym celem podjęcia uchwały jest wyeliminowanie nieekologicznych kotłów opalanych paliwem stałym, jak również ograniczenie spalania niskiej jakości paliw. Działania te są konieczne do osiągnięcia normatywnych stężeń szkodliwych dla zdrowia pyłów PM10 i PM2,5 oraz kancerogennego benzo(a)pirenu.

Przedmiotowa uchwała wprowadza, na eksploatujących (użytkowników), harmonogram eliminacji nieekologicznych źródeł ciepła (w szczególności urządzeń takich jak: piece, kominki i kotły, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne).

Rysunek 2. Harmonogram eliminacji nieekologicznych źródeł ciepła w zapisów tzw. Uchwały antysmogowej.

Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024⁶

Uchwałą Nr 3/19 z dnia 22 stycznia 2019 roku Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął „Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024” (PGO WM 2024).

Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 został opracowany w 2019 r. zgodnie z polityką unijnych, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych oraz planistycznych. Głównym celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami na terenie województwa mazowieckiego oraz osiągnięcie celów i sprostanie wymaganiom założonym w polityce ochrony środowiska, w tym wynikającej z prawa Unii Europejskiej.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 określa najważniejsze elementy gospodarki odpadowej, w tym podział na regiony gospodarowania odpadami, regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) do obsługi tych regionów, a także wskazano zastępcze instalacje w przypadku awarii RIPOK. Ponadto określa potrzeby inwestycyjne w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Przedstawione w Programie cele mają za zadanie ograniczyć problemy oraz stworzyć zintegrowany system gospodarki odpadami oparty na dążeniu do gospodarki cyrkulacyjnej, której ideą jest zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu odpadów, w tym odpadów

⁶ Uchwała Nr 91/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 czerwca 2019 roku

komunalnych frakcji takich jak: szkło, tworzywa sztuczne, metale, papier i tektura, odpady budowlane i rozbiórkowe, na poczet zmniejszenia masy odpadów kierowanych na składowiska.

Integralną częścią przyjętego Programu są załączniki:

- Plan inwestycyjny dla województwa mazowieckiego, który wskazuje niezbędną do wybudowania infrastrukturę w zakresie odpadów komunalnych, szacunkowy koszt inwestycji wraz z podaniem źródła ich finansowania oraz harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć.
- Program zapobiegania powstawaniu odpadów dla województwa mazowieckiego określa cele i kierunki działań, rozwiązania formalno-prawne, techniczko-technologiczne oraz organizacyjne prowadzące do przedłużenia trwałości produktów, a w dalszej kolejności do organizowania punktów napraw i odzysku.
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego odwołuje się do Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032. Ocenia dotychczasowe postępy w usuwaniu wyrobów azbestowych w województwie mazowieckim, wyznacza cele na okres realizacji PGO WM 2024 oraz harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu wraz z monitoringiem jego realizacji. Ponadto zawiera charakterystykę azbestu, ilość zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest na terenie województwa mazowieckiego, spis składowisk, na których można deponować odpady azbestowe, sposoby postępowania z materiałami zawierającymi azbest.
- Prognoza oddziaływania na środowisko Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, która zawiera analizy dotyczące wpływu wszelkich działań związanych z realizacją PGO WM 2024 na wszystkie komponenty środowiska. Podsumowaniem każdej analizy są rekomendacje w zakresie sposobów minimalizacji uciążliwości i skutków, zwłaszcza prowadzenia prac budowlanych oraz eksploatacji instalacji.
- Podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawiera uzasadnienie wyboru przyjętego Planu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu.

2.3. Sfera społeczna

W listopadzie 2012 roku została opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu sierpeckiego na lata 2013-2023⁷. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest planem działania ukierunkowanym na realizację przedsięwzięć w obszarze polityki społecznej w wymiarze długofalowym. Strategia określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych, zminimalizować negatywne skutki kwestii społecznych oraz przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj:

- Część wprowadzająca, która zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

⁷ Uchwała Nr 195.XXXII/2013 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 28 lutego 2013 r.

- Część diagnostyczno-analityczna, która zawiera informacje ogólne dotyczące Powiatu Sierpeckiego oraz diagnozę problemów społecznych. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w powiecie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).
- Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata, które są ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań wraz ze wskazaniem formy finansowania działań i sposobem monitorowania stopnia realizacji strategii.

W dokumencie zostało wyznaczonych 5 celów strategicznych jakim należy przeciwdziałać, są to:

- zintegrowany system wsparcia rodziny,
- ograniczanie skutków bezrobocia,
- aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- partnerstwo na rzecz aktywności społecznej.

2.4. Transport

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2030⁸

Głównym celem Planu transportowego jest zaplanowanie organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej na terenie województwa mazowieckiego realizujący poprawę dostępności i spójności terytorialnej województwa. W ramach tej poprawy, Plan transportowy przyczynia się do realizacji wyzwań transportowych, które zostały określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, w tym do wzrostu znaczenia transportu zbiorowego, wzrostu integracji systemów transportowych oraz poprawy jakości taboru kolejowego.

W planie tym Miasto Sierpc widnieje jako jedno z głównych destynacji na trasie *Sierpc-Kutno*. Przebieg tras linii autobusowych uzależniony jest od położenia miejsc największej koncentracji ludności. Wokół stolicy regionu płockiego, występuje wiele linii komunikacyjnych które posiadają zróżnicowaną liczbę kursów w ciągu doby. Największa liczba połączeń realizowanych jest w północnej części regionu pomiędzy miastami Płock i Sierpc. W Planie Miasto Sierpc pełni rolę punktu przesiadkowego integrującego przewozy o znaczeniu gminnym, które obejmują swym zasięgiem jedną/dwie gminy oraz dedykowane są do obsługi komunikacyjnej wybranych miast powiatowych. Rozwój publicznego transportu zbiorowego w województwie mazowieckim uwzględnia możliwość uruchomienia w ramach użyteczności publicznej na terenie województwa mazowieckiego linii R91 łączącej Miasto Nasielsk z granicą województwa – Skępe, przecinającą Miasto Sierpc.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatu sierpeckiego⁹

W 2015 r. został opracowany Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatu sierpeckiego. Jego celem było zaplanowanie oferty publicznego transportu zbiorowego tak, aby spełniał oczekiwania mieszkańców powiatu sierpeckiego przy jednoczesnym

⁸ Uchwała 217/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 listopada 2014 r.

⁹ Uchwała Nr 182.40.2015 Zarządu Powiatu w Sierpcu z dnia 12 listopada 2015 r.

zachowaniu odpowiedniego standardu jakości oraz wydajności systemu transportowego. W planie zostały zawarte kierunki rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatu sierpeckiego. Do głównych kierunków rozwoju zbiorowego transportu publicznego na obszarze powiatu sierpeckiego należy budowa nowych i modernizacja istniejących przystanków oraz ich wyposażenie w stojaki (parkingi) rowerowe Bike&Ride..

2.5. Dokumenty strategiczne

Strategia województwa mazowieckiego do 2030 roku - Innowacyjne Mazowsze¹⁰

Strategia przedstawia wizję rozwoju województwa jako regionu spójnego terytorialnie, konkurencyjnego, innowacyjnego zapewniającego mieszkańcom bardzo dobre warunki życia.

Jako priorytetowy cel strategiczny został obrany przemysł i produkcja w rozumieniu rozwoju produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym. Strategia określiła również cele strategiczne takie jak rozwój gospodarki (wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii), przestrzeni i transportu (poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego) oraz rozwój społeczeństwa - poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Celom tym towarzyszyć mają ramowe cele strategiczne w postaci rozwoju środowiska i energetyki - zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska oraz kultury i dziedzictwa - wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

W 2019 roku Zarząd Województwa przystąpił¹¹ do opracowania Aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Obecnie nadal trwają prace nad Aktualizacją Strategii

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc z perspektywą do roku 2025

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc z perspektywą do roku 2025 to kontynuacja procesu rewitalizacji miasta w latach 2005-2013. To wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, a także przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej. Jego celem jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych miasta Sierpc ze stanu kryzysu oraz stworzenia dogodnych warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Program służy do planowania, koordynowania i integrowania aktywności na wielu szczeblach w ramach rewitalizacji.

Z uwagi na interdyscyplinarny charakter dokument ten wpisuje się w cele ogólnorozwojowe wskazane w dokumentach strategicznych i planistycznych zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym.

Lokalny Program Rewitalizacji określa główne wyzwania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej z jakimi mierzy się Miasto Sierpc. Przedstawia cele i kierunki działań w ramach rewitalizacji miasta, których głównym celem jest „wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju, stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania oraz wykorzystanie uśpionego potencjału sierpeckiej Starówki i Sierpienicy”

¹⁰ Uchwała Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 roku

¹¹ na podstawie Uchwały Nr 221/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 listopada 2019 r.

Przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych występujących na terenie miasta pozwoliła ocenić zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego, który wymaga przeprowadzenia działań służących wspieraniu procesów rewitalizacji oraz charakter tego obszaru.

Obszar przeznaczony do rewitalizacji w Sierpcu zajmuje powierzchnię 1,14 km², czyli 6,13% powierzchni miasta i zamieszkiwany jest przez 5 411 osób (29,26% populacji miasta). Obszar rewitalizacji obejmuje centrum miasta oraz tereny położone na południe od centrum. Jest on zwarty, maksymalna odległość z północy na południe wynosi 2 km, a ze wschodu na zachód 0,9 m. Zajmuje niewielką powierzchnię, co umożliwia koncentrację działań i optymalne wykorzystanie zasobów.

Dokument przedstawia 4 cele rewitalizacji obszaru oraz dla każdego z tych celów kierunki działań.

Cel pierwszy: Integracja przedsiębiorczości, promocja środowisk artystycznych i rodzimych rzemieślników oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji Sierpca.

Kierunki działań:

- rozwój przedsiębiorczości opartej na dziedzictwie kulturowym, w tym opracowanie i wdrożenie programu atrakcyjnych lokali usługowych w staromiejskiej części Sierpca,
- adaptacja terenów pokoleniowych na Strefę aktywności gospodarczo-społecznej,
- program mikrograntów dla młodzieży dla projektów o charakterze edukacyjno-gospodarczym – „firma na próbę”,
- pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości, szczególnie poprzez działania wspierające edukację zawodową, w tym staże i praktyki u lokalnych przedsiębiorców, lekcje przedsiębiorczości u pracodawców,
- rozwój podmiotów ekonomii społecznej i wykorzystanie potencjału sierpeckich bezrobotnych.

Cel drugi: Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji.

Kierunki działań:

- wzrost aktywności organizacji pozarządowych i organizacji pożytku publicznego w obszarze rewitalizacji,
- oferta działań społecznych, w tym opiekuńczych i wspierających rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych.

Cel trzeci: Aktywne spędzanie wolnego czasu na obszarze rewitalizacji - Międzypokoleniowe strefy rekreacji.

Kierunki działań:

- ułatwienia w przestrzeni dla osób w różnych grupach wiekowych,
- promowanie wartości łączących pokolenia,
- aktywacja rzeki Sierpicy i wykreowanie Sierpienickiej Rzecznej Strefy Odpoczynku.

Cel czwarty: Obszar rewitalizacji architektoniczna – perełka miasta i atrakcyjne miejsce zamieszkania.

Kierunki działań:

- wysoka jakość mieszkań, przestrzeni publicznej i miejskiego środowiska,

- poprawa infrastruktury drogowej,
- dziedzictwo i pamięć historyczna,
- estetyczna reklama na Starówce.

Wszystkie wyżej wymienione cele i zadania mają dążyć do osiągnięcia celu głównego lokalnego programu rewitalizacji Miasta Sierpc z perspektywą do 2025 roku, którym jest wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju, stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania oraz wykorzystanie uśpionego potencjału sierpeckiej Starówki i Sierpienicy.

Plan ten określa również listę projektów rewitalizacyjnych, wskazuje okres realizacji projektu, jego koszt, sposób finansowania jak i wskaźnik realizacji.

Do podstawowych projektów rewitalizacyjnych należy m.in. remont budynku dworca kolejowego w Sierpcu wraz z adaptacją na cele społeczno-gospodarcze, stworzenie inkubatora przedsiębiorczości, który będzie wspierał rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców miasta, świetlica środowiskowa czy ścieżka przyrodnicza doliny rzeki Sierpienicy.

Analiza i diagnoza stanu miasta Sierpca

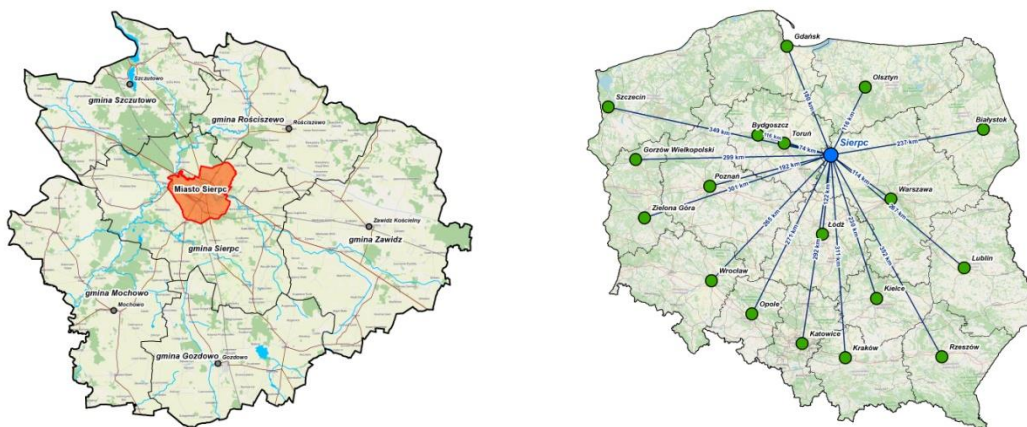
3. ANALIZA I DIAGNOZA STANU MIASTA SIERPCA

3.1. Uwarunkowania geograficzne

Powierzchnia i położenie

Gmina Miasto Sierpc leży w centralnej części Polski, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sierpeckim, nad rzeką Sierpienicą (Rysunek 2). Powierzchnia miasta wynosi 1 860 ha.¹² Sierpc będący miastem powiatowym otoczony jest gminą wiejską Sierpc, natomiast powiat sierpecki graniczy z powiatami żuromińskim, płońskim i płońskim (województwo mazowieckie) oraz lipnowskim i rypińskim (województwo kujawsko-pomorskie).

Rysunek 2. Położenie Gminy Miasto Sierpc

Szlaki komunikacyjne

Przez Sierpc przebiega droga krajowa nr 10 (trasa relacji wschód-zachód), która łączy Sierpc od wschodu z Płońskiem przechodząc dalej w drogę krajową nr 7 biegnącą do Warszawy, a od zachodu z Lubiczem Dolnym gdzie przechodzi w drogę krajową nr 80 prowadzącą do Torunia. Przez Sierpc przebiegają także dwie drogi wojewódzkie nr 541 i 560 (relacja północ-południe). Droga nr 541 od północy łączy Sierpc z Lubawą (woj. warmińsko-mazurskie), a od południa łączy Sierpc z Dobrzyniem nad Wisłą (woj. kujawsko-pomorskie). Droga wojewódzka nr 560 od północy prowadzi do Brodnicy (woj. kujawsko-pomorskie), a od południa do Bielska (woj. mazowieckie). Przez miasto przebiega linia kolejowa relacji Toruń – Nasielsk i Kutno – Brodnica.

Walory krajobrazowo - geologiczne

Sierpc położony jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Płońskiej będącej częścią makroregionu Niziny Północnomazowieckiej. Rzeką Sierpienicą wciną się w wysoczyznę wąską i głęboką doliną. Pod względem ukształtowania terenu, Sierpc leży na stosunkowo płaskiej wysoczyźnie płońskiej, urozmaiconej niewysokimi wzgórzami kemowymi i morenowymi.¹³ Jest to teren o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych sprzyjających wypoczynkowi oraz rozwojowi turystyki i rekreacji.

¹² dane GUS

¹³ POŚ Gminy Miasto Sierpc do roku 2022

Klimat

Gmina Miasto Sierpc położona jest w strefie klimatu umiarkowanego. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5°C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (minimalna średnia dobową temperatura wynosi -3°C, a maksymalna 1°C), najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień (minimalna średnia dobową temperatura wynosi 13°C, a maksymalna 24°C).¹⁴ Średnie roczne zachmurzenie wynosi przeciętnie 7 (w skali 0-10). Średnia roczna suma opadów wynosi 600 mm (najwyższa suma w lipcu 70mm) i jest niższa od średniej dla Polski.¹⁵ W ciągu roku przeważają wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego.¹⁶

3.2. Ład przestrzenny miasta

Zachodzące zmiany demograficzne, funkcjonalne i przestrzenne w miastach są efektem wielu procesów zachodzących w gospodarce i społeczeństwie. Niekontrolowany rozwój przestrzenny małych miast prowadzi do nadmiernego i nieracjonalnego wykorzystywania zasobów przestrzennych, nierzadko do degradacji przyrodniczej i rosnących kosztów funkcjonowania miasta. Alternatywą dla rozlewania się przestrzeni miast jest idea miasta zwartego, kompaktowego. Małe miasto może być dobrym przykładem dobrych praktyk planistycznych, miejscem wysokiej jakości życia oraz przyjaznym środowiskowo¹⁷.

Zgodnie z Krajową Polityką Miejską do 2030 roku miasta mają być silne i odporne, co wiąże się ze specyficznymi cechami nowoczesnego miasta. Zagospodarowanie przestrzenne jest jednym z kluczowych elementów miasta, które powinno być:

- kompaktowe – zwarte i zapewniające ograniczenie suburbanizacji,
- zielone – kierowane ku zielonej transformacji, która staje się głównym z kierunków rozwoju miast,
- produktywne – wykorzystujące potencjał rozwoju lokalnego, szukające innowacyjności w rozwiązaniach na obszarze miasta.

Idea zwartego miasta jest związana z nurtem Nowego Urbanizmu, a tym samym zrównoważonym rozwojem miast. Miasto zwarte ocenia się według listy czternastu cech charakterystycznych miasta zwartego, do których zalicza się kolejno:

- wysoką gęstość zamieszkania i zatrudnienia,
- łączenie różnych sposobów użytkowania gruntów,
- wzrost interakcji społecznych i gospodarczych,
- ciągłość struktury przestrzennej,
- kontrolowany rozwój miejski, wyznaczony czytelnymi granicami,
- infrastrukturę miejską, przede wszystkim sieci wodociągowe i kanalizacyjne,
- transport multimodalny,
- wysoki stopień dostępności: w skali lokalnej/regionalnej,
- wysoko rozwinięty system połączeń ulicznych (wewnętrznych/zewnętrznych), obejmujący chodniki i ścieżki rowerowe,
- wysoki stopień pokrycia powierzchnią nieprzepuszczalną,

¹⁴ https://www.meteoblue.com/pl/pogoda/historyclimate/climatemodelled/sierpc_polska_3085941

¹⁵ POŚ Gminy Miasto Sierpc do roku 2022

¹⁶ https://www.meteoblue.com/pl/pogoda/historyclimate/climatemodelled/sierpc_polska_3085941

¹⁷ M. Twardzik. Wyzwania rozwojowe dla małych miast w Polsce – przegląd wybranych koncepcji

- niski wskaźnik przestrzeni otwartych,
- jednolitą lub ściśle skoordynowaną kontrolę planowania zagospodarowania terenu,
- wystarczający budżet na finansowanie obiektów i infrastruktury miejskiej.

Skupienie zabudowy wraz z organizacją sprawnego systemu przemieszczania się może przyczynić się do znacznego zmniejszenia zużycia prywatnych środków transportu, a co za tym idzie generować korzyści ekonomiczne (oszczędność czasu i pieniędzy) dla mieszkańców i użytkowników miasta. Koncepcja miasta zwartego ma wiele zalet, ale jej konstrukcja jest dość skomplikowana. Przede wszystkim wprowadzenie rozwiązań do już istniejących małych i średnich miast wymaga dużych nakładów finansowych, zmian organizacyjnych w zakresie użytkowania przestrzeni i dystrybucji funkcji. Niejednokrotne przeprojektowywanie oraz przebudowa już istniejącej infrastruktury oraz obiektów to koszty, na które niewiele małych miast może sobie pozwolić.

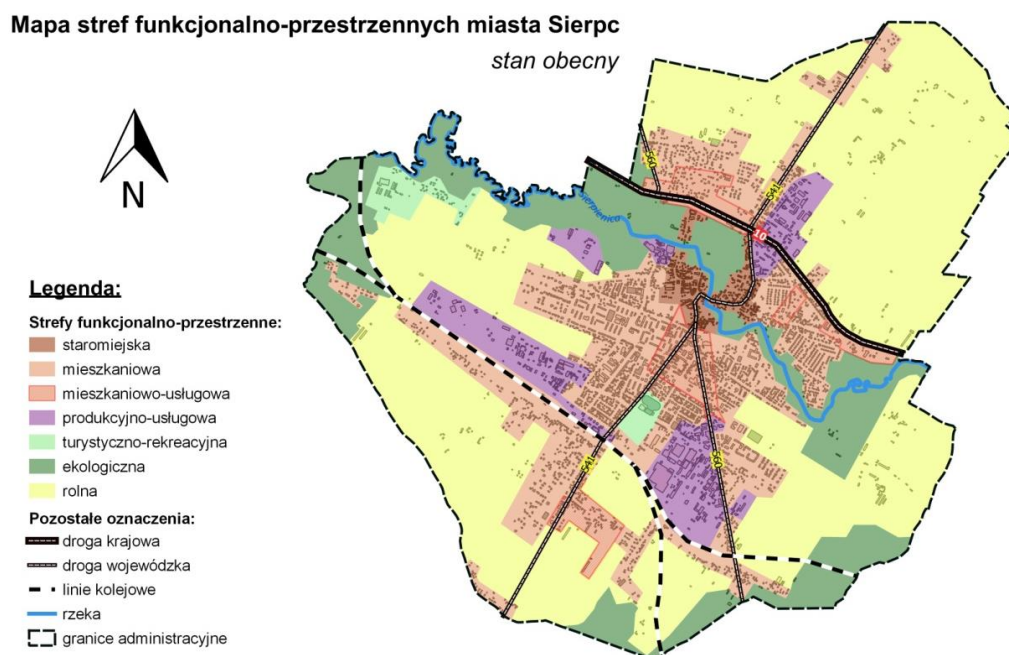
Ponadto rozwój miasta zielonego stoi nieco w sprzeczności z ideą miasta zwartego. W tym przypadku istotna jest właściwa proporcja obszarów zabudowanych do przestrzeni zielonych. Istota miasta zielonego to alternatywna propozycja rozwoju miasta równomiernie rozproszonego, dającego efekt miasta – parku. Zestaw cech miasta zielonego jest sposobem na rozwój, a nawet sukces małego czy średniego miasta jakim jest Sierpc. Miasto takie może oferować wygodną i funkcjonalną przestrzeń, warunki środowiskowe, dostępność lokalnych dóbr i usług, sprawną komunikację i wysokiej jakości przestrzeń publiczną. Dodatkowym argumentem jest nowoczesne budownictwo ekologiczne, racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, sprawne zarządzanie miastem przy współudziale mieszkańców.

Analizując cechy miasta zwartego w stosunku do Sierpca w pierwszej kolejności należy rozpatrzeć wielkość miasta. Sierpc należy do kategorii miast średnich według klasyfikacji Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, czyli tych które liczą powyżej 15 tysięcy mieszkańców i są jednocześnie stolicami powiatów. Sierpc ma powierzchnię 18,6 km², co kwalifikuje go do miast z reguły mniejszych. Szerokość miasta ze wschodu na zachód wynosi około 5 km, natomiast z południa na północ wzdłuż drogi DW541 wynosi około 5,6 km. Główne obszary zabudowy zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dzielą się na:

- zabudowę wielorodzinną i jednorodziną o charakterze małomiasteczkowym, występującą głównie w obrębie historycznego układu urbanistycznego na prywatnych posesjach,
- zabudowę wielorodzinną typu blokowego zlokalizowaną głównie w śródmieściu lecz poza terenami miasta historycznego obejmującą budownictwo komunalne i spółdzielcze, gdzie zamieszkuje ponad 60% mieszkańców miasta,
- zabudowę jednorodziną osiedlową na obszarach prywatnych,
- zabudowę rolniczą głównie mocno rozproszoną na obszarach rolniczych, z zarysowującą się tendencją do przekształcania na rzecz funkcji pozarolniczych,
- zabudowę usługową stanowiącą wolnostojące budynki zarówno w części historycznej miasta i nowej zabudowie,
- zabudowę przemysłową zlokalizowaną głównie w części północnej przy u. Kościuszki i Głowackiego oraz w części środkowej w sąsiedztwie terenów należących do PKP (linia kolejowa).

W mieście dominuje zabudowa średniej wysokości do 5-6 kondygnacji. Miasto posiada koncentryczny układ miejski wyraźnie przedzielony doliną rzeki Sierpianicy, a także drogą krajową nr 10 i szlakiem kolejowym. Stanowią one linie dzielące miasto na dzielnice i ograniczają swobodną komunikację w mieście.

Rysunek 3. Mapa stref funkcjonalno-przestrzennych miasta Sierpc¹⁸

Wokół ukształtowanych zespołów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i przemysłowo-składowej we wszystkich kierunkach do granic miasta występują obszary rolne oraz zespoły ogródków działkowych. W tych rejonach występuje najbardziej rozproszona zabudowa o charakterze siedliskowym. Jednakże na terenach rolnych zlokalizowana zabudowa zagrodowa skupiona wokół ulic i dróg, wykazuje tendencję do przekształcania się w obszary zabudowy jednorodzinnej o charakterze „satelitarnym” czyli małe grupy zabudowań mieszkaniowych jak w przypadku osiedla na południe od linii kolejowej przy ulicach Targowej, Bolesława Chrobrego czy Mieszka I.

Obszary zielone wzdłuż doliny Sierpienicy, lasy oraz rejon rzeki Skrwy stanowią obszary czynne przyrodniczo, często wykorzystywane w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych. Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania obszary te mają predyspozycje do dalszego rozwoju funkcji rekreacyjnych, a także usługowych czy mieszkaniowych.

Biorąc pod uwagę jedno z kryteriów miasta zwarteo jakim jest łączenie różnych sposobów użytkowania gruntów w Sierpcu takie obszary znajdują się w centrum miasta poniżej rzeki Sierpienicy, gdzie połączone zostały zarówno funkcje usługowe, mieszkaniowe jak i publiczne. W sąsiedztwie znajdują się przedsiębiorstwa przemysłowe, stanowiące o funkcji industrialnej zabudowy. Natomiast w ramach tej zabudowy znajdują się również parki, zieleńce i inne obszary zielone jak np.: Staw miejski Jeziórka czy park im. Solidarności.

Na wschód od ulicy Płockiej zabudowa mieszkaniowa poprzecinana jest polami uprawnymi co jednak nie powoduje, że zabudowa jest rozproszona, a w dalszym ciągu stanowi jednolite kwartały zabudowy. Podobne zróżnicowanie użytkowania terenu w Sierpcu znajduje się na południe od linii kolejowej, która dzieli miasto z zachodu na wschód oraz na północ od drogi krajowej nr 10. Obie linie komunikacyjne mocno dzielą miasto na dzielnice, jednocześnie ograniczając funkcje tych terenów. W części południowej występuje zabudowa jednorodzinna ale o większym stopniu rozproszenia, mocno podzielona obszarami pól uprawnych (Rysunek 5).

W północnej części miasta powyżej drogi krajowej zabudowa jest zwarta głównie pomiędzy ulicami Rypińską i Kosynierów, natomiast im dalej w stronę północnej granicy miasta tym zabudowa jest bardzo rozproszona.

¹⁸ opracowanie własne

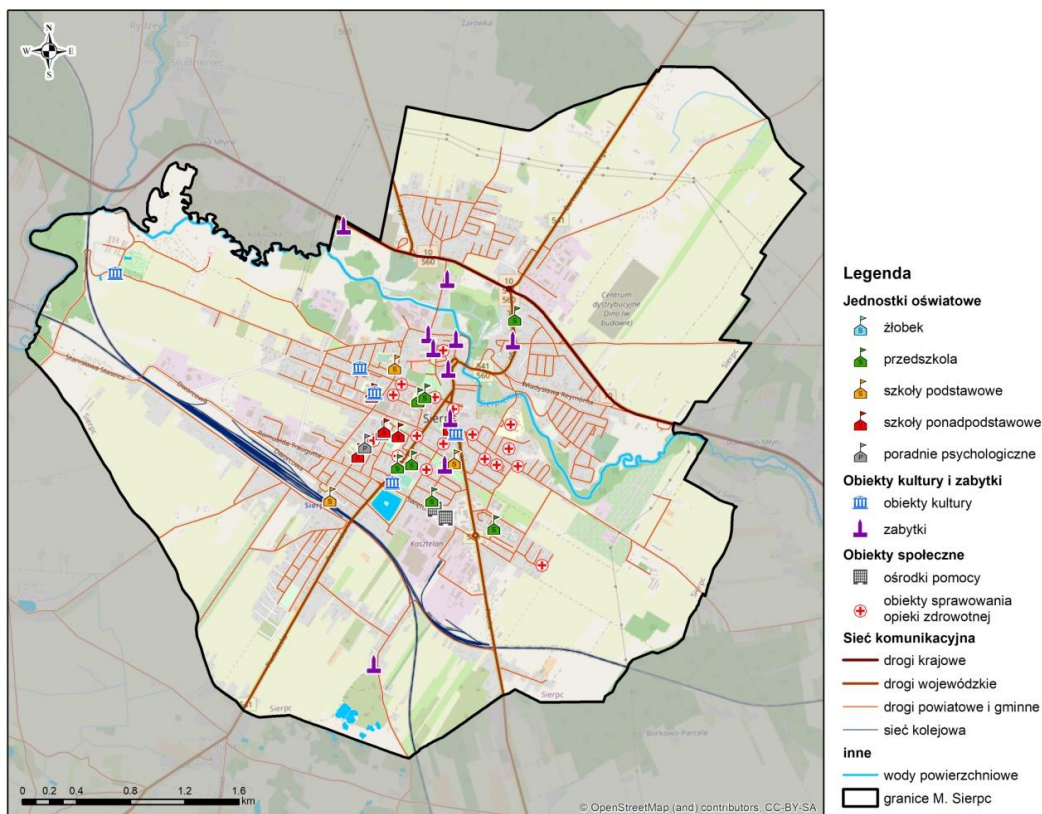
Zatem całość miasta wykazuje cechy bardziej zwartej zabudowy, poprzecinanej terenami o różnej funkcji użytkowania.

W zakresie zapewnienia równomiernych interakcji społecznych ważne jest również zapewnienie równomiernego dostępu do usług podstawowych jak opieka przedszkolna, edukacja, opieka zdrowotna, które to kształtują funkcje miasta. W Sierpcu obiekty edukacyjne i opieki nad dziećmi zlokalizowane są głównie w centralnej części miasta. Przedszkola skupione są w obrębie około 1 km, przez co część dzielnic mieszkaniowych jest wykluczona z tej formy opieki nad dziećmi (np. osiedla pomiędzy ulicami Płocką i Józefa Bema, a także powyżej drogi krajowej nr 10). Powoduje to konieczność dowożenia dzieci do centrum miasta, powodując wzmożony ruch samochodowy i problemy z miejscami parkingowymi (propozycje rozwiązania problemów przedstawiono w rozdziale: 3.6.3 Transport).

Podobnie wygląda kwestia dostępu do szkół, które również są w zdecydowanej większości zlokalizowane w centralnej części miasta. Dzielnice po wschodniej i północnej stronie od rzeki Sierpicy nie mają zapewnionych obiektów szkolnych, zatem również wymusza to przemieszczanie się mieszkańców do centrum miasta. Nie wspomaga to rozwoju tych dzielnic pod względem wzrostu interakcji społecznych.

Jednocześnie należy wziąć pod uwagę jak kształtuje się dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej. Lokalizacja obiektów związanych z podstawową opieką zdrowotną, wpływa również na integracje społeczne i rozwój funkcji społecznych danych obszarów miasta. Funkcjonują osiedla mieszkaniowe, gdzie brak jest ośrodka opieki zdrowotnej jak np.: na północ od drogi krajowej nr 10. Wymaga to zaprojektowania odpowiednich zmian w planowaniu przestrzennym, aby zapewnić dostęp do podstawowych usług publicznych mieszkańcom rozwijających się osiedli i dzielnic.

Rysunek 4. Dostęp i lokalizacja instytucji i obiektów użyteczności publicznej w Sierpcu¹⁹

¹⁹ opracowanie własne

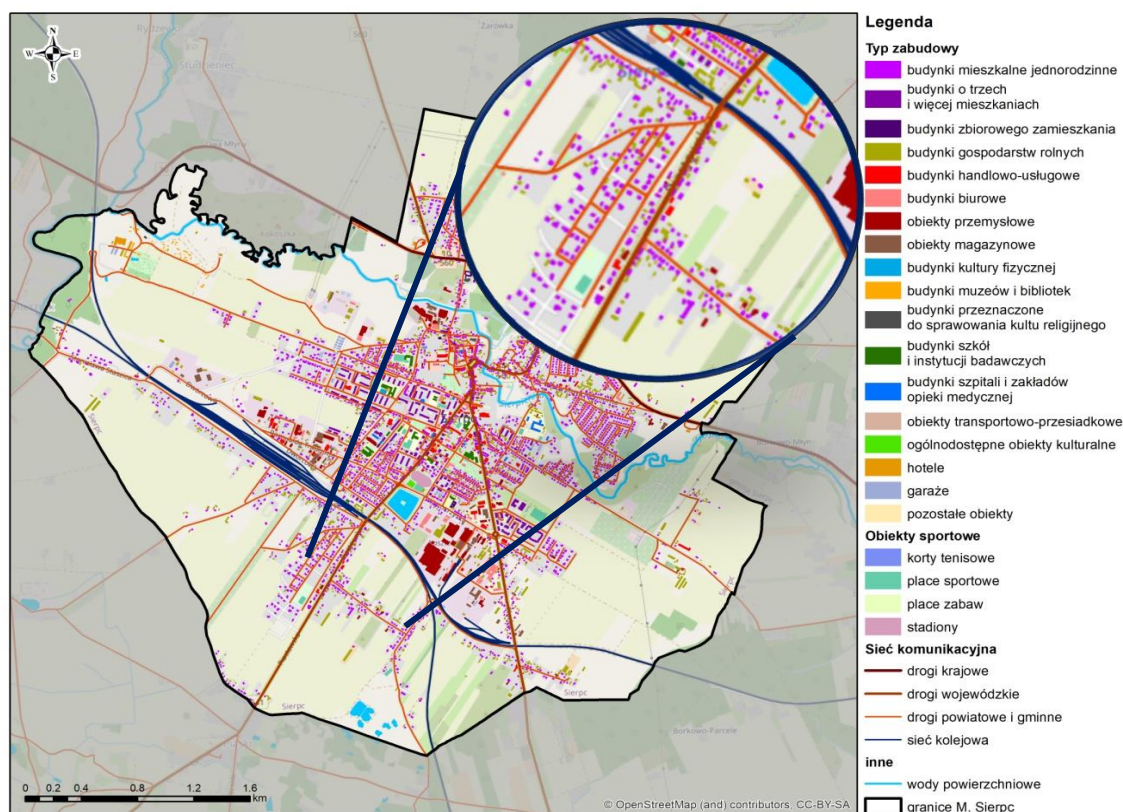
W kontekście cech miasta zwartego Sierpc spełnia wymogi co do ciągłości struktury przestrzennej z zachowaniem obszarów zielonych stanowiących cenne obszary miejskie. Ważnym jest jednak zachowanie granic rozwoju obszarów zabudowy, która jak wskazano powyżej ma niebezpieczną tendencję do rozpraszania w obszarach peryferyjnych miasta. Istotne jest rozdzielenie funkcji przemysłowych obszarów od obszarów innych miejskich, aby stworzyć również dogodne warunki do rozwoju przemysłu i nowych form inwestowania w mieście.

W tym względzie koniecznym jest zapewnienie wysokiego stopnia dostępności miasta pod względem komunikacji. Na chwilę obecną do inwestowania wymaga komunikacja autobusowa i kolejowa na terenie miasta. Zapewnienie dostępu wszystkich obszarów miasta do komunikacji jest kluczowym z punktu widzenia mieszkańców i dostępności lokalnej, natomiast z punktu widzenia inwestycji w mieście ważnym jest dostępność logistyczna wraz z infrastrukturą sieciową.

Korzyści dla mieszkańców wynikające z odpowiedniego rozmieszczenia zasobów mieszkaniowych, placówek kulturalnych i oświatowych, handlu i usług, korzystnego układu ulic i sprawnej komunikacji miejskiej są priorytetem rozwoju inteligentnego miasta. Prawidłowa zabudowa miasta zapewnia dodatkowo pozostawienie klinów napowietrzających oraz odpowiednie nasłonecznienie w celu podwyższania komfortu życia w mieście przyjaznym dla ludzi.

Dla przedsiębiorców bezpośrednie korzyści to także odpowiednia infrastruktura techniczna miasta, łatwość dostaw produktów potrzebnych do produkcji oraz odbiór i recykling odpadów. Administracja inteligentnego miasta ma możliwość optymalizacji kosztów działania i zwiększanie sprawności. Dlatego zarówno dla mieszkańców i przedsiębiorców, jak i dla administracji tak ważnymi elementami infrastruktury inteligentnego miasta są szybkie i niezawodne sieci komunikacji elektronicznej. Celem rozwoju miasta powinno być zapewnienie wysokiego poziomu dostępu do usług, zabudowy mieszkaniowej, oraz komunikacji zarówno dla mieszkańców jak i inwestorów czy turystów.

Rysunek 5. Przykładowa zabudowa rozproszona w Sierpcu (południowa część miasta)

3.2.1. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA I SYTUACJI PRZESTRZENNEJ MIASTA

Tabela 1. Wnioski do analizy SWOT wynikające z położenia i sytuacji przestrzennej miasta²⁰

Mocne strony	Słabe strony
• Doskonale skomunikowanie miasta z lotniskami, Warszawą i pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi • Bardzo dobre położenie miasta na mapie Kraju • Wysoka ocena mieszkańców dotycząca poziomu utrzymania przestrzeni publicznej w mieście	• Przebieg drogi krajowej nr 10 przez środek miasta stwarzający barierę przestrzenną i utrudniający przemieszczanie się pomiędzy częściami miasta • Mały udział zorganizowanej infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta • Nieskuteczna polityka planowania przestrzennego w mieście • Ekspansja nowej zabudowy na obrzeża miasta • Brak kompaktowości miasta • Dość bliska odległość konkurencyjnych, atrakcyjniejszych ośrodków do życia dla mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
• Wykorzystanie potencjału rzeki Sierpicy w celu stworzenia miejsca do sportu i rekreacji np. wypożyczalnia kajaków) oraz małej gastronomii kawiarnie, restauracje) • Utworzenie stref specjalnie pod inwestycje • Dostępność do obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie • Opracowanie nowej polityki przestrzennej • Rozwój infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta jako element Smart City	• Niewystarczająca ilość obszarów inwestycyjnych w mieście • Dostępność do konkurencyjnych, atrakcyjnych inwestycyjnie obszarów jak Warszawa, Toruń lub Płock • Brak planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających poszerzanie obszarów zielonych i ograniczania obszarów utwardzonych • Intensyfikacja zabudowy na obrzeżach miasta • Marginalizacja miasta

²⁰ opracowanie własne

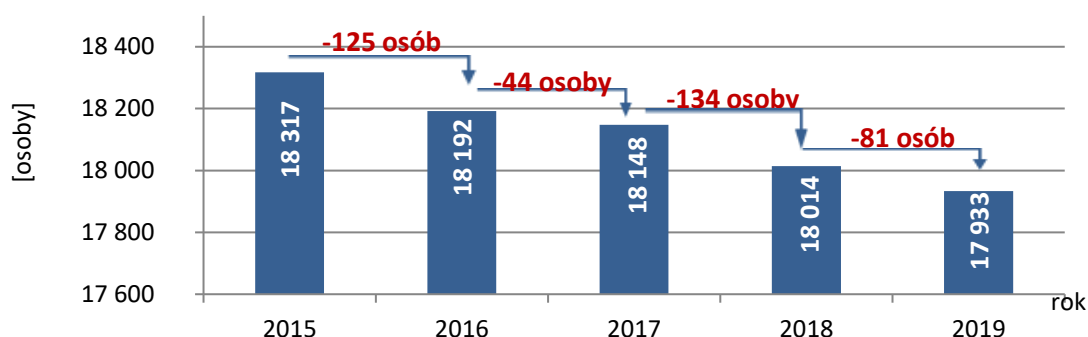
3.3. Potencjał społeczny miasta

3.3.1. LUDNOŚĆ

Ludność

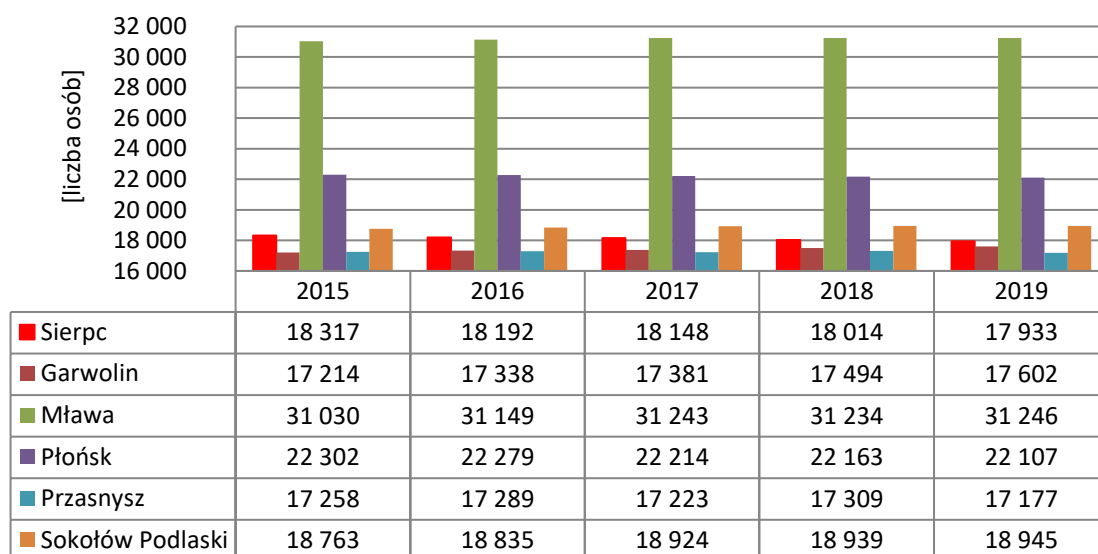
Ludność Sierpca na koniec 2019 roku wynosiła 17 933 osoby²¹. W latach 2015-2019 notowano systematyczny spadek liczby ludności (Rysunek 2), wówczas bezwzględna liczba ludności Sierpca zmalała o 384 osoby (tj. o 2%). Największy spadek bezwzględnej liczby mieszkańców wystąpił pomiędzy 2017 a 2018 rokiem (o 134 osoby) i pomiędzy rokiem 2015 a 2016 (o 125 osób). Najmniejszy spadek bezwzględnej liczby ludności miał miejsce pomiędzy 2016 a 2017 rokiem (o 44 osoby).

Rysunek 6. Liczba ludności ogółem w Sierpcu w latach 2015-2019²²

Liczba mieszkańców Sierpca na koniec 2019 roku była o 43% niższa niż liczba mieszkańców Mławy (31 246 osób), 19% niższa niż liczba mieszkańców Płońska (22 107 osób) i o 5% niższa niż liczba mieszkańców Sokołowa Podlaskiego (18 945 osób) oraz wyższa o 4% od liczby mieszkańców Przasnysza (17 177 osób) i wyższa o 2% od liczby mieszkańców Garwolina (17 602 osoby).

Rysunek 7. Liczba ludności w Sierpcu w latach 2015-2019 na tle grupy porównawczej²³

²¹ dane GUS z dnia 11.10.2020 roku

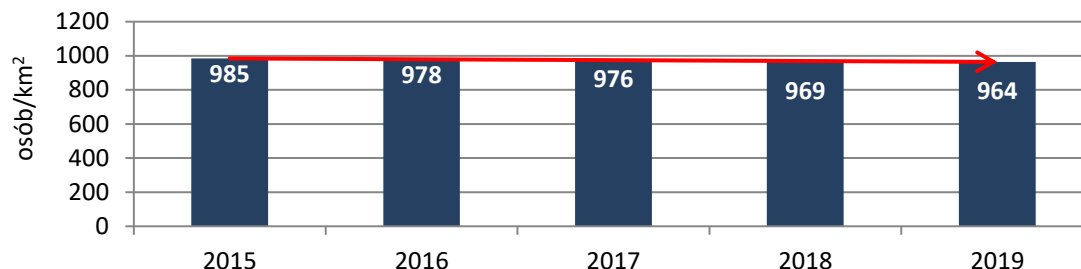
²² opracowanie własne na podstawie danych GUS

²³ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia w Sierpcu na koniec 2019 roku wynosiła 964 osoby/km². Na przestrzeni analizowanego okresu gęstość zaludnienia Sierpca zmniejszyła się o 20 osób/km² (Rysunek 8) co ma oczywisty związek ze stale zmniejszającą się liczbą mieszkańców miasta.

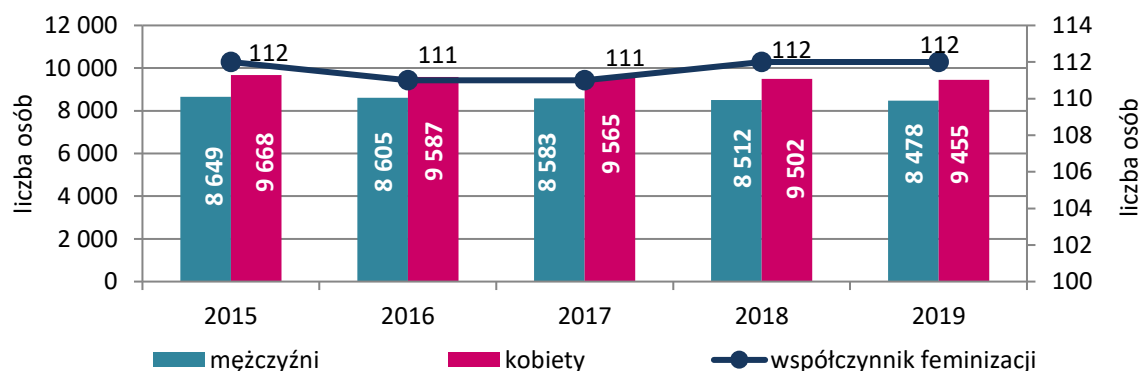
Rysunek 8. Gęstość zaludnienia w Sierpcu w latach 2015-2019²⁴

Współczynnik feminizacji

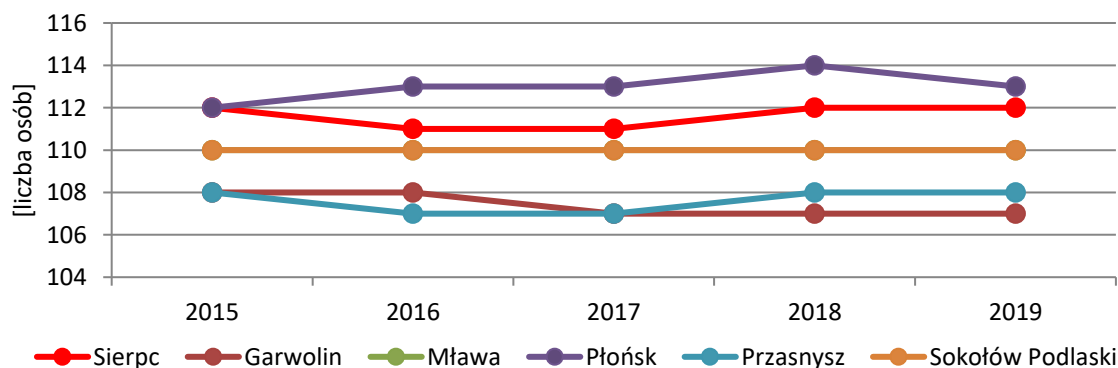
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w analizowanym okresie lat 2015-2019 jest stabilny i utrzymuje się na poziomie 111-112. (Rysunek 9)

Rysunek 9. Współczynnik feminizacji wśród mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019²⁵

Wartość współczynnika feminizacji w miastach grupy porównawczej (Rysunek 10) waha się w zakresie od 107 do 114, zatem w Sierpcu nie występowały w tym zakresie odchylenia.

Rysunek 10. Współczynnik feminizacji w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach porównawczych²⁶

²⁴ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

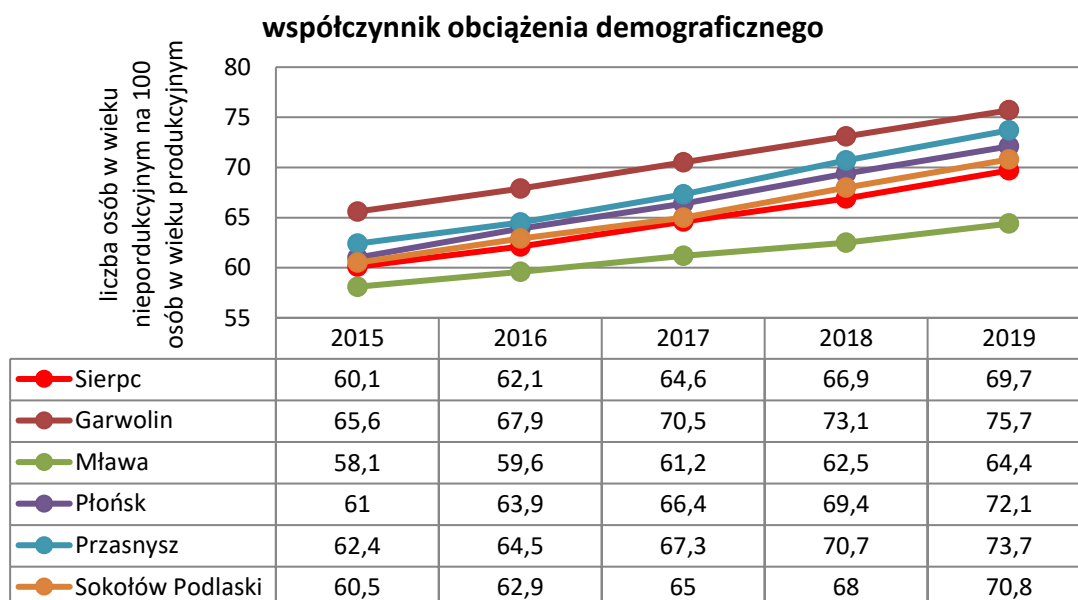
²⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁶ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego

Współczynnik obciążenia demograficznego zgodnie z definicją GUS to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako wiek nieprodukcyjny przyjmuje się ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. 0-17 lat oraz w wieku poprodukcyjnym tj. powyżej 60 roku życia w przypadku kobiet i powyżej 65 roku życia w przypadku mężczyzn. Za wiek produkcyjny przyjmuje się zatem ludność w wieku 18-59 lat-dla kobiet i 18-64-dla mężczyzn. Wartość współczynnika obciążenia demograficznego w latach 2015-2019 wzrosła w Sierpcu jak i we wszystkich miastach porównywanych (Rysunek 11). Na koniec 2019 roku w Sierpcu wartość wynosiła 69,7% i wzrosła w stosunku do 2015 roku o 9,6%. Najwyższy bezwzględny wzrost wartości współczynnika wystąpił w 2019 roku. Stały wzrost współczynnika obciążenia demograficznego związany jest z rosnącą liczbą osób w wieku okołoemerytalnym (po 60 roku życia). W analizowanym okresie zanotowano również 6% spadek liczby kobiet w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata).

Rysunek 11. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁷

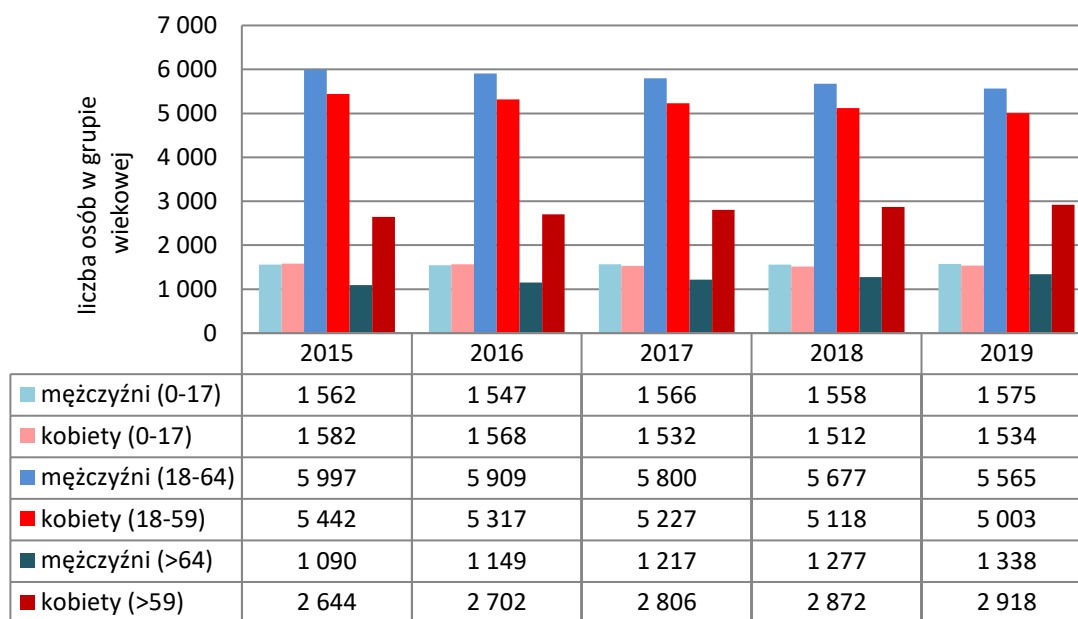

Zjawisko wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego jest szczególnie silnie obserwowane w przypadku kobiet. W strukturze wiekowej mieszkańców Sierpca występują znaczące odchylenia od stanu równowagi pomiędzy liczebnością kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym i niewielkie odchylenia dla grup w wieku produkcyjnym, i przedprodukcyjnym (

Rysunek 12). Na wielkość odchylenia wpływa również fakt iż do grupy osób w wieku poprodukcyjnym włącza się kobiety z szerszego zakresu wiekowego (>59 roku życia), a w przypadku mężczyzn – osoby z mniejszej grupy wiekowej (>64 roku życia). Na szczegółowym wykresie prezentującym piramidę wieku (Rysunek 13) bardzo wyraźnie widać jak dla grupy osób po 55 roku życia buduje się przewaga liczebności kobiet nad mężczyznami i po 75 roku życia kobiet jest dwukrotnie więcej niż mężczyzn.

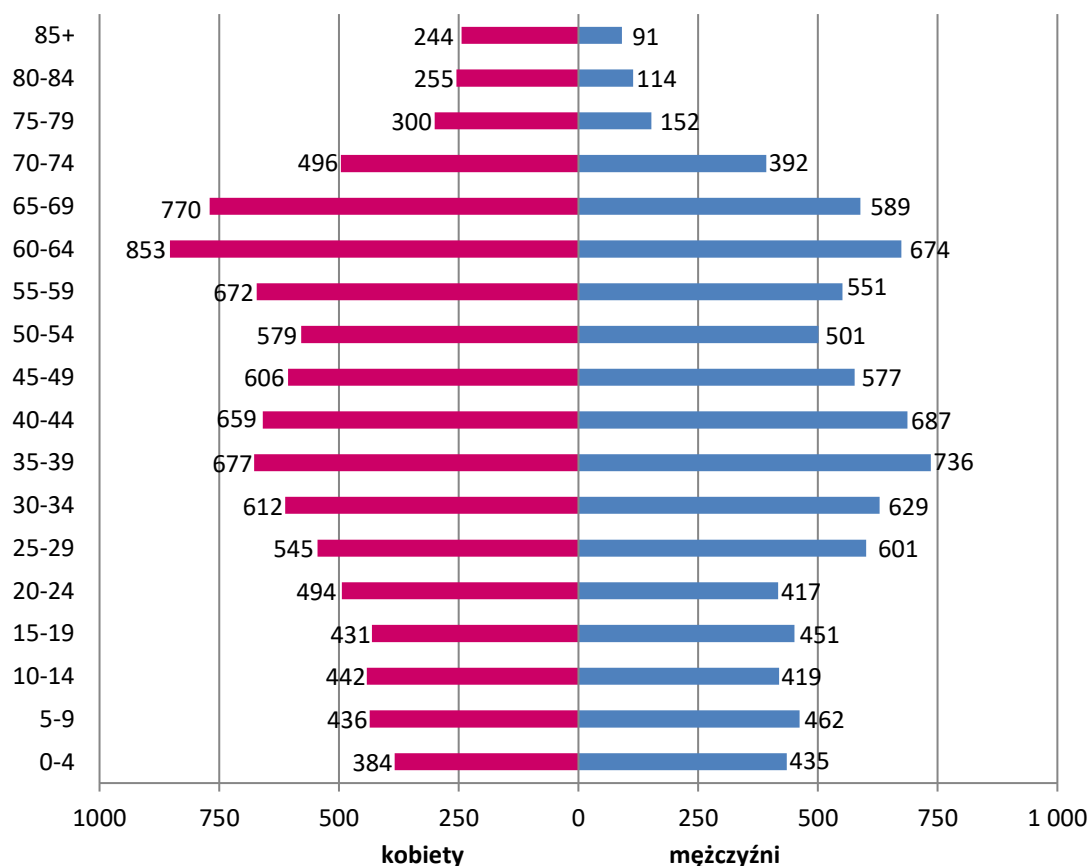
²⁷ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Rysunek 12. Struktura wiekowa mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019²⁸

Rysunek 13. Piramida wieku mieszkańców Sierpca w 2019 roku²⁹

piramida wieku mieszkańców Sierpca w 2019 roku

²⁸ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

²⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

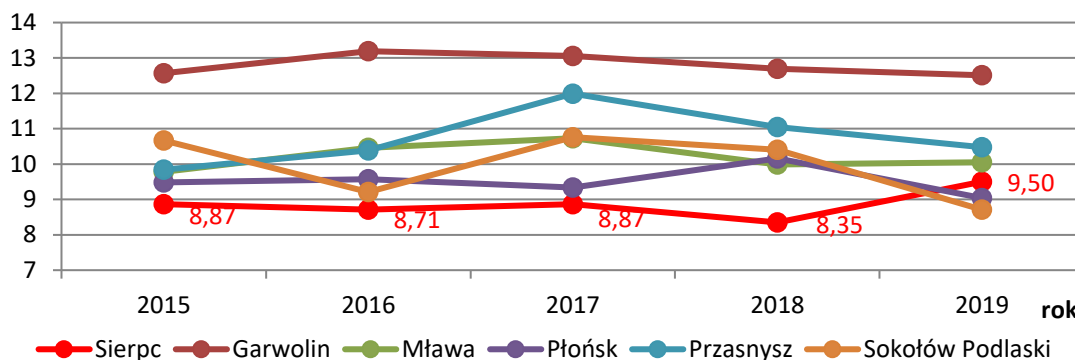
3.3.2. RUCH NATURALNY

Głównymi czynnikami kształtującymi stan populacji jest ruch naturalny (fakty urodzeń i zgonów) oraz migracje (zmiana miejsca zamieszkania obejmująca zmianę gminy).

Urodzenia

Wartość wskaźnika urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019 miał raczej tendencję wzrostową z małymi wahaniami (Rysunek 14). W 2016 i 2018 roku wartość wskaźnika spadła (odpowiednio o 0,16 i 0,52) po czym w 2019 roku osiągnęła najwyższą wartość (9,5) w całym analizowanym okresie. Pomiedzy rokiem 2015 a 2019 jego wartość wzrosła bezwzględnie o 0,63 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w Sierpcu był niższy niż w Garwolinie (12,51), Przasnyszu (10,48) i Mławie (10,05) oraz nieznacznie wyższy niż w Płońsku (9,04) i Sokołowie Podlaskim (8,71). We wcześniejszych latach był najniższy spośród porównywanych miast.

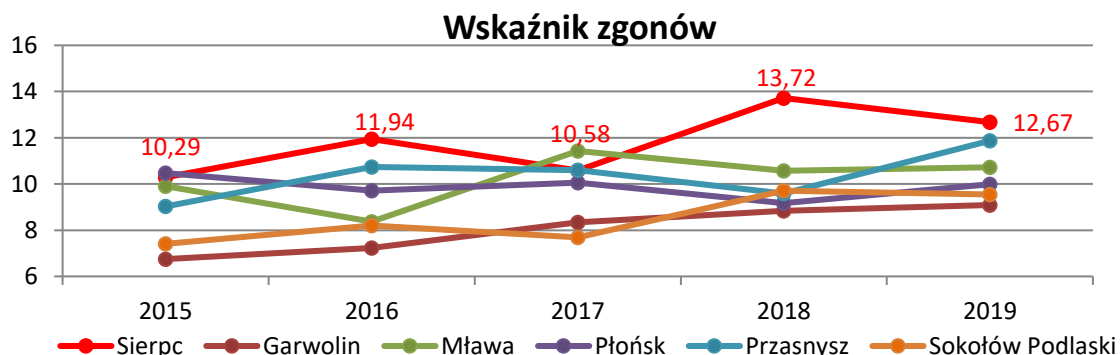
Rysunek 14. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Sierpca w latach 2016-2019³⁰

Zgony

Wartość wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców w Sierpcu wahała się intensywnie na przestrzeni analizowanych lat 2015-2019. W tym okresie jego wartość wzrosła bezwzględnie o 0,73 na 1000 mieszkańców (Rysunek 15). Na tle miast grupy porównawczej w Sierpcu notowane były najwyższe wartości wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców. Wyższa niż w Sierpcu wartość wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców wystąpiła w tylko w 2017 roku w Mławie (11,43). Najniższa wartość wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2015-2019 charakteryzowała Płońsk (- 0,48) oraz Mławę (0,81).

Rysunek 15. Wskaźnik zgonów na 1000 mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019³¹

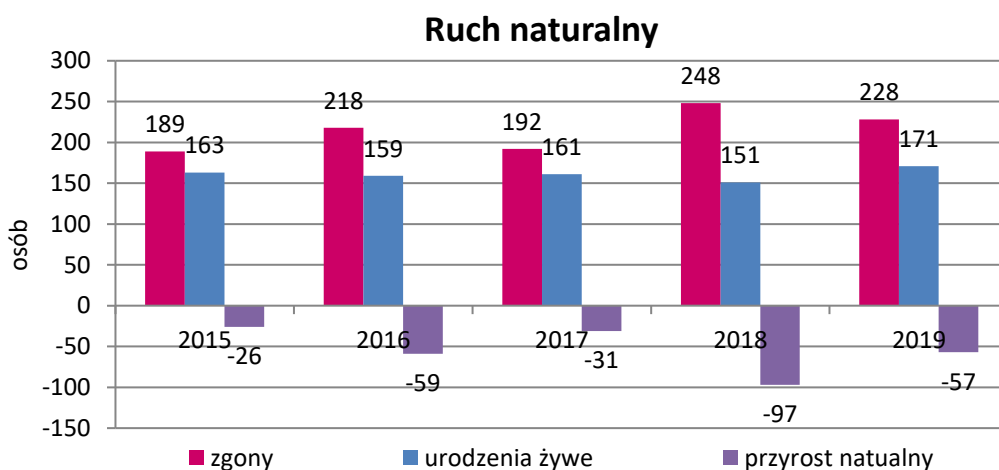

³⁰ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

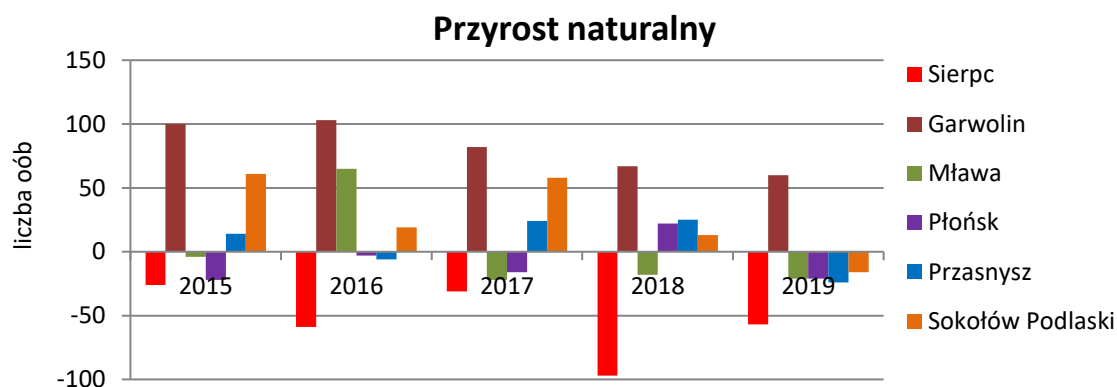
³¹ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wskaźnik urodzeń i zgonów to główny czynnik kształtujący bilans ludnościowy Sierpca i jej profil demograficzny. W 2019 r. w porównaniu z latami wcześniejszymi w Sierpcu nastąpił wzrost liczby urodzeń (Rysunek 16). Jednocześnie w latach 2015-2019 liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń co w rezultacie sprawiło, że w analizowanym okresie wskaźnik przyrostu naturalnego był ujemny i w 2019 r. wyniósł -57. Spośród grupy porównywanych miast to Sierpc w analizowanych latach miał najtrudniejszą sytuację demograficzną (Rysunek 17).

Rysunek 16. Ruch naturalny w Sierpcu w latach 2015-2019³²

Rysunek 17. Przyrost naturalny w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach grupy porównawczej³³

Migracje na pobyt stały

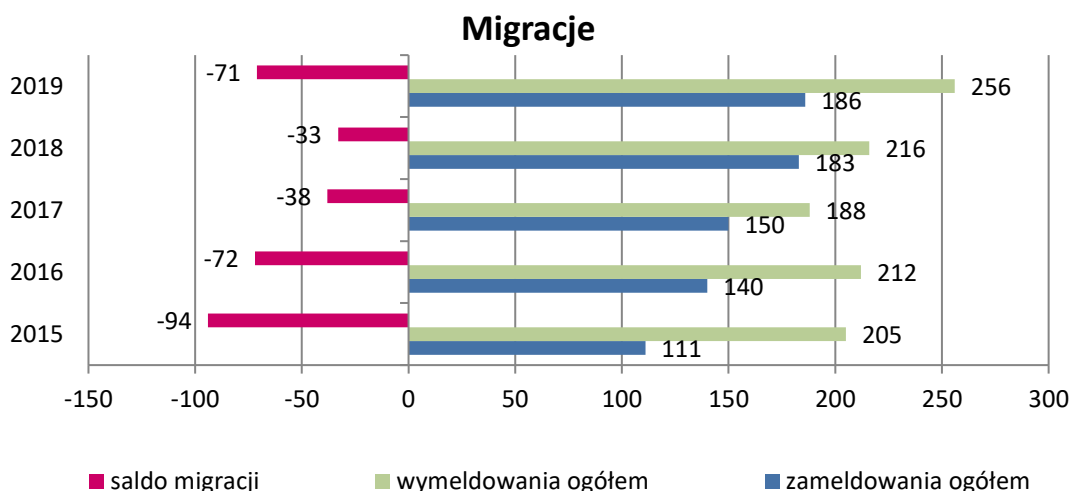
Migracje na pobyt stały to termin obejmujący zmianę miejsca zamieszkania na stałe poprzez zameldowanie lub wymeldowanie w gminie. W latach 2015-2019 w Sierpcu zarejestrowano ogółem 770 zameldowań i 1077 wymeldowań. Największy ruch migracyjny zanotowano w 2015 roku (-94) (Rysunek 18). W całym analizowanym okresie w Sierpcu obserwowano utrzymujące się ujemne saldo migracji czyli odpływ ludności z miasta. W przypadku migracji wewnętrznych, dla około 60% mieszkańców nowym miejscem zamieszkania są inne miasta (Rysunek 19), a około 30% sierpczan decyduje się na wyprowadzkę na wieś. Zjawisko może sugerować iż większa grupa to ludzie młodzi wyjeżdżający do większych miast w celach edukacyjnych i zarobkowych. Jest to niepokojąca sytuacja, która może osłabiać potencjał rozwojowy miasta i przyczyniać się do zwiększania odsetka mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w mieście.

³² opracowanie własne na podstawie danych z GUS

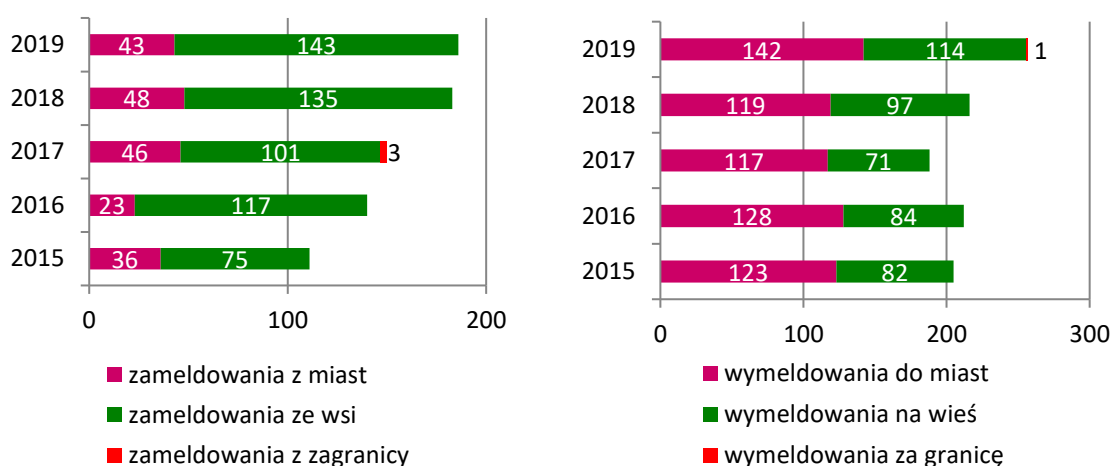
³³ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Nieznaczny jest ruch migracji zewnętrznych (3 osoby zameldowane w 2017 roku i jedna osoba wymeldowana za granicę w 2019 roku).

Rysunek 18. Migracje w Sierpcu w latach 2015-2019³⁴

Rysunek 19. Kierunek migracji mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019³⁵

Prognozy dotyczące ludności

Liczba ludności Sierpca według prognoz GUS³⁶ w 2030 roku będzie wynosiła 16 344 osób co oznacza 9% spadek liczby mieszkańców w stosunku do roku 2019. Przy czym prognozowana struktura wiekowa ulegnie znaczącym zmianom. W roku 2030 w stosunku do roku 2019 szacuje się, 17% spadek liczby dzieci (w wieku 0-17 lat), 16% spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i 14% wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego dotyczący liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym ma wzrosnąć z 136,9 (w 2019 roku) do 187,1 (w 2030 roku).

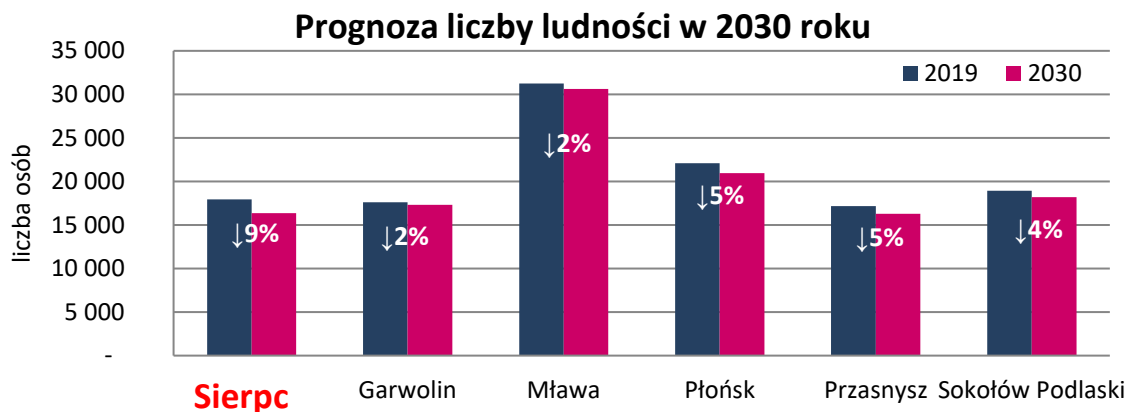
³⁴ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

³⁵ opracowanie własne na podstawie danych z GUS

³⁶ opracowanie GUS pt. „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”, Warszawa, sierpień 2017

Na tle miast grupy porównawczej Sierpc z 9% prognozowanym spadkiem liczby ludności ma najtrudniejszą sytuację. Miasta referencyjne zagrożone są 2-5% spadkiem liczby ludności w 2030 roku (Rysunek 20).

Rysunek 20. Prognoza liczby ludności dla Sierpc i miast grupy porównawczej w roku 2030³⁷

Zaznaczyć należy, że faktyczna skala spadku liczby ludności, będzie prawdopodobnie jeszcze większa od oficjalnie prognozowanej, ze względu na przeszacowanie prognoz GUS wskutek nierejestrowanej emigracji zagranicznej.

3.3.3. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Istotnym elementem wzrostu gospodarczego i rozwoju społeczno-gospodarczego, jest kapitał społeczny. To właśnie kapitał społeczny kreuje kształt współczesnej i przyszłej gospodarki. Obecnie gospodarka w dużej mierze oparta jest na wiedzy, kwalifikacjach i doświadczeniu ludzi. Kapitał społeczny ma zatem wpływ również na rozwój miast. Decyduje o ich atrakcyjności, konkurencyjności, innowacyjności i wielu innych elementach. Pomiaru kapitału społecznego można dokonać przy pomocy bardzo różnych wskaźników. Najbardziej podstawowe i miarodajne oceniają stopień zaangażowania mieszkańców poprzez:

- liczbę organizacji pozarządowych,
- analizę otwartych konkursów ofert,
- frekwencję w wyborach.

Organizacje pozarządowe

W Sierpcu działa wiele organizacji pożytku publicznego w obszarach takich jak ochrona i promocja zdrowia, wolontariat, sport, edukacja, kultura, turystyka, wsparcie osób starszych itp.

Tabela 2. Wykaz organizacji pożytku publicznego i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego działających na terenie Gminy Miasto Sierpc.³⁸

Lp.	Nazwa organizacji	Zakres prowadzonej działalności
1.	Stowarzyszenie senior z Werwą	ochrona i promocja zdrowia
2.	Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane,	ochrona i promocja zdrowia

³⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

³⁸ <https://bip.sierpc.pl/bipkod/028/008>

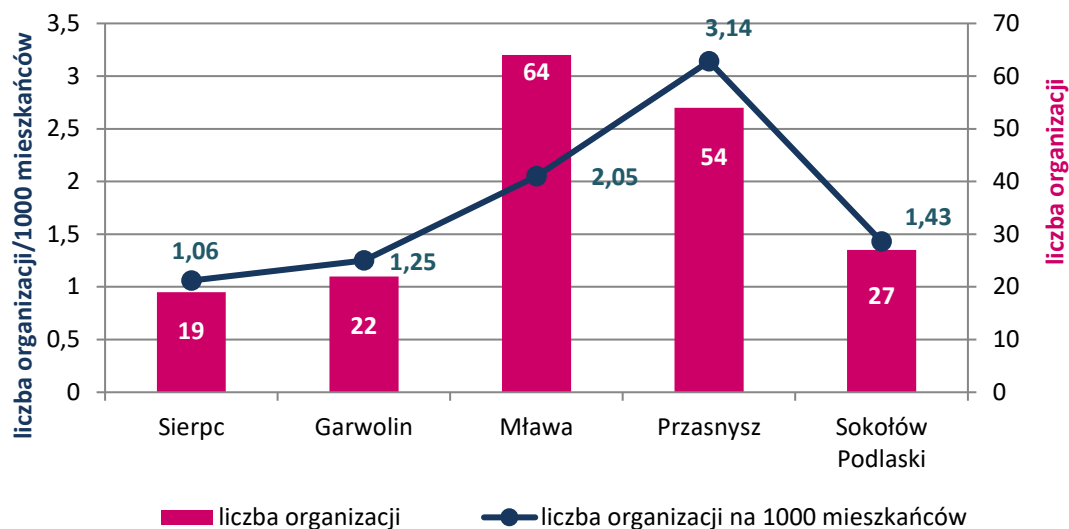
Lp.	Nazwa organizacji	Zakres prowadzonej działalności
	Opiekunów i Przyjaciół w Sierpcu	
3.	Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Sierpcu	ochrona i promocja zdrowia
4.	Sierpeckie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Chorych na Raka "Szansa na Życie"	ochrona i promocja zdrowia
5.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Powiatowy w Sierpcu	ochrona i promocja zdrowia
6.	Sierpeckie Stowarzyszenie Motocyklistów "Szlif"	promocja sportu motorowego, kultura, rekreacja
7.	Chorągiew Mazowiecka Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Sierpc	wychowanie, edukacja, kultura, sport, wolontariat
8.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego w Sierpcu	kultura, turystyka, rekreacja, wsparcie osób starszych
9.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Sierpeckiej	kultura
10.	Towarzystwo Naukowe Płockie, Oddział w Sierpcu	nauka, kultura
11.	Fundacja Edu-Inicjatywa	kultura, edukacja, zdrowie, ekologia
12.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Sierpcu	kultura fizyczna, sport
13.	Klub Sportowy "Taekyon" w Sierpcu	kultura fizyczna, sport
14.	Międzyszkolny Klub Sportowy "Mazur"	kultura fizyczna, sport
15.	Miejski Klub Sportowy "Kasztelan"	kultura fizyczna, sport
16.	Uczniowski Klub Sportowy "Serw" przy Szkole Podstawowej Nr 3 w Sierpcu	kultura fizyczna, sport
17.	Uczniowski Klub Sportowy "Gniewko" w Sierpcu	kultura fizyczna, sport
18.	Klub Pływacki SHARK	kultura fizyczna, sport
19.	Okręg Mazowiecki Polskiego Związku Wędkarskiego w Warszawie, Koło Nr 120 Miejskie "Kasztelan"	wędkarstwo, edukacja, ekologia

W celu porównania relatywnej liczby organizacji w Sierpcu i miastach referencyjnych³⁹ zastosowano wskaźnik liczby organizacji zarejestrowanych w poszczególnych miastach przypadających na 1000 mieszkańców (Rysunek 21).⁴⁰

³⁹ stan na dzień 11.02.2021 rok

⁴⁰ obliczono jako iloraz liczby organizacji oraz liczby ludności pomnożony przez 1000 mieszkańców

Rysunek 21. Porównanie liczby organizacji zarejestrowanych w Sierpcu i miastach referencyjnych oraz wskaźnik liczby organizacji przypadających na 1000 mieszkańców⁴¹

W porównaniu do miast referencyjnych w Sierpcu występuje najmniejsza liczba organizacji pozarządowych (1,06 organizacji na 1000 mieszkańców) natomiast dystans do kolejnych w rankingu Garwolina, i Sokołowa Podlaskiego nie jest duży (dla Płońska brak danych).

Miasto realizuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w oparciu o „Program współpracy Miasta Sierpc z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021”⁴² Program jest corocznie aktualizowany. Zgodnie z Programem, głównym celem Programu jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności, służącej pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Miasta, a celem zasadniczym jest budowanie partnerstwa między samorządem i podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego oraz umacnianie w świadomości społecznej, poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie i wspólnotę lokalną. Celami szczegółowymi są:

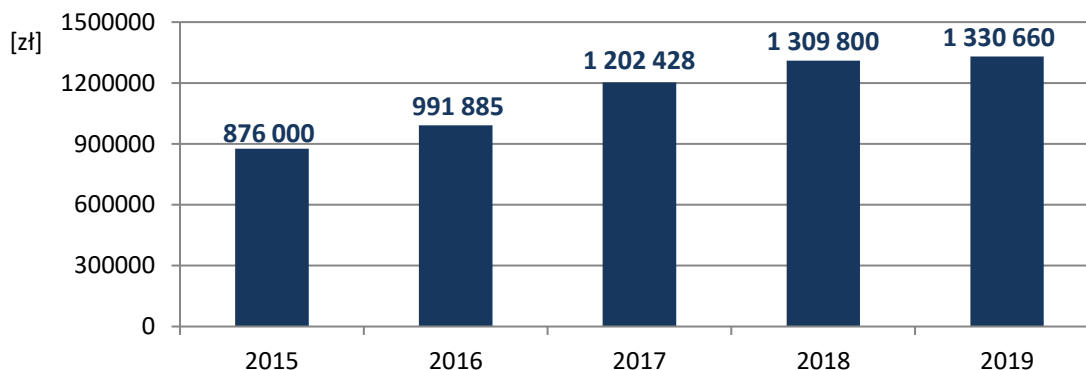
- zwiększenie wpływu mieszkańców na kreowanie polityki społecznej w Mieście,
- tworzenie warunków do budowania współpracy między samorządem, a Organizacjami,
- określenie priorytetowych zadań publicznych,
- zapewnienie Organizacjom możliwie najlepszych warunków do prowadzenia działalności na terenie Miasta,
- wspieranie lokalnych inicjatyw, nowatorskich rozwiązań zwiększających świadomość obywatelską społeczeństwa oraz działań służących integracji społecznej mieszkańców Sierpca,
- zabezpieczenie środków finansowych na dofinansowanie działań publicznych
- promowanie osiągnięć sektora pozarządowego oraz prezentacja jego dorobku.

⁴¹ opracowanie własne na podstawie dostępnych danych o organizacjach pozarządowych z poszczególnych BIP urzędów miejskich oraz danych GUS o stanie ludności w 2019 roku

⁴² Uchwała Nr 278/XXXVI/2020 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 2 grudnia 2020 r.

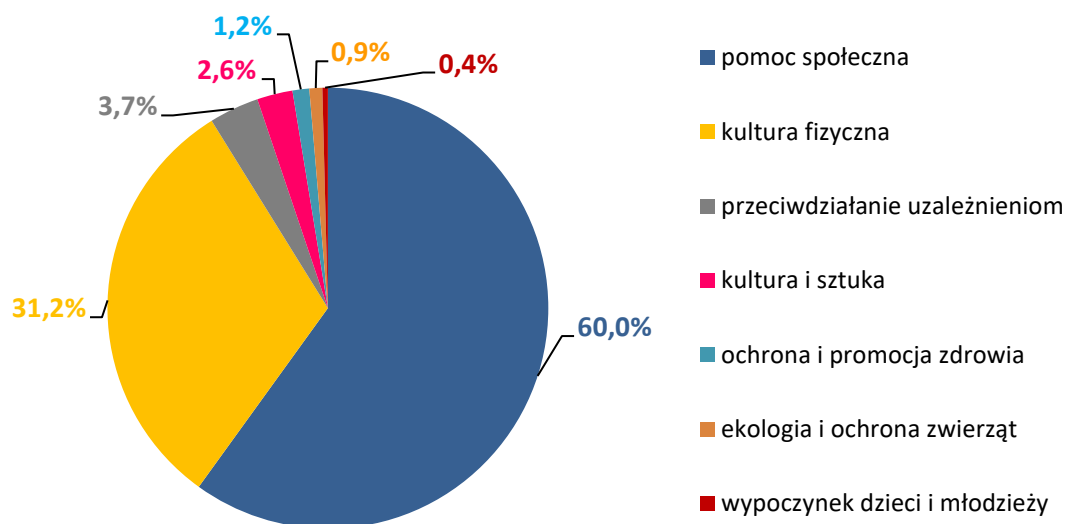
Na przestrzeni kolejnych lat corocznie zwiększono środki na realizację zadań publicznych zgodnych z obszarami wyznaczonymi w poszczególnych Programach współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi (Rysunek 22).

Rysunek 22. Środki przeznaczone za realizację zadań publicznych w Sierpcu w latach 2015-2019⁴³

Corocznie najwięcej środków przeznaczano na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej (świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych poprzez zapewnienie pomocy w wykonywaniu codziennych czynności dla osób chorych) oraz z obszaru wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu (Rysunek 23).

Rysunek 23. Udział środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych spośród poszczególnych obszarów tematycznych w latach 2015-2019 w Sierpcu⁴⁴

⁴³ opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji zadań publicznych (<https://bip.sierpc.pl/bipkod/028/002/003>)

⁴⁴ opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji zadań publicznych (<https://bip.sierpc.pl/bipkod/028/002/003>)

Tabela 3. Wysokość środków przeznaczonych na poszczególne obszary zadań publicznych w latach 2015-2019 w Sierpcu⁴⁵

Obszar tematyczny działań	Wysokość dofinansowania na zadania publiczne w latach 2015-2019 [zł]
pomoc społeczna	3 423 800
kultura fizyczna	1 781 700
przeciwdziałanie uzależnieniom	208 645
kultura i sztuka	149 168
ochrona i promocja zdrowia	70 060
ekologia i ochrona zwierząt	54 000
wypoczynek dzieci i młodzieży	22 900

W ramach wspomnianego Programu współpracy, na 2021 rok zaplanowano realizację zadań publicznych w 6 obszarach:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej poprzez:
 - promocję aktywności ruchowej wśród mieszkańców,
 - poprawę sprawności fizycznej dzieci i młodzieży,
 - poprawę warunków umożliwiających uprawianie sportu,
 - angażowanie organizacji pozarządowych do popularyzowania sportu
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego poprzez:
 - edukację mieszkańców w różnych dziedzinach kultury szczególnie związanej z tematyką rewitalizacji Sierpca,
 - zwiększenie aktywności dzieci i młodzieży,
 - organizację i promocję wydarzeń artystycznych i kulturalnych (festiwale, wystawy, konkursy, koncerty, spektakle)
- wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej poprzez propagowanie aktywnego spędzania czasu i zdrowego stylu życia,
- pomocy społecznej, w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych poprzez zapewnienie pomocy w wykonywaniu codziennych czynności dla osób chorych,
- ochrony i promocji zdrowia poprzez:
 - podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i krwiodawstwa,
 - włączenie społeczności lokalnej do działań na rzecz zdrowia,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez:

⁴⁵ opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji zadań publicznych (<https://bip.sierpc.pl/bipkod/028/002/003>)

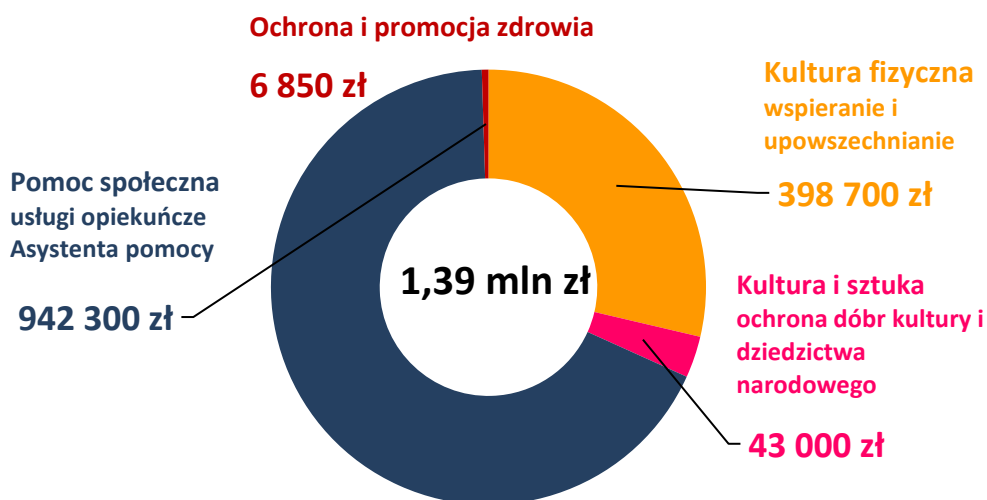
- o promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego,
- o promowanie zdrowego stylu życia poprzez wspieranie działań mających doprowadzić do zmiany obyczajów i prowadzeniu higienicznego trybu życia,
- o prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

Wszystkie z wymienionych obszarów tematycznych były już uwzględniane we wcześniejszych Programach współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. W przypadku stwierdzenia potrzeb, Rada Miejska może podjąć uchwałę wyznaczając nowe zadania priorytetowe.

W styczniu 2021 roku rozstrzygnięto konkurs ofert na realizację zadań publicznych⁴⁶ na rzecz mieszkańców Miasta w bieżącym roku. Spośród 5 obszarów tematycznych, w których organizacjom przyznane zostały środki publiczne w łącznej kwocie 1 390 850 zł, najwięcej, jak co roku (942 300 zł) przeznaczonych środków będzie na zadania związane ze świadczeniem usług opiekuńczych nad osobami chorymi oraz na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (398 700 zł). Spośród 6 obszarów zadań publicznych planowanych do realizacji, nie wyróżniono zadań z obszaru wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Rysunek 24. Środki przyznane w wyniku konkursu ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku w Sierpcu⁴⁷

konkurs za realizację zadań publicznych 2021

Brak pełnych danych o realizacji programów współpracy miast referencyjnych i działających na ich obszarze organizacje pozarządowych, uniemożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej.

Frekwencja w wyborach

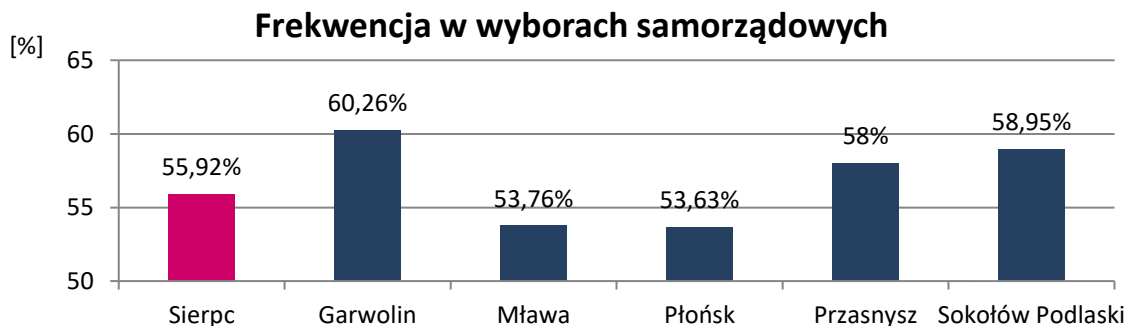
Poziom kapitału społecznego i zaangażowania w sprawy Miasta może być skorelowany z frekwencją w wyborach, szczególnie samorządowych (mniejszy zasięg terytorialny oznacza wyższą wagę każdego oddanego głosu oraz możliwość decydowania o sprawach bezpośrednio w miejscu zamieszkania). Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w Sierpcu w 2018 roku w porównaniu z wyborami samorządowymi przeprowadzonymi w 2014 roku nieznacznie

⁴⁶ Zarządzenie nr 21/WSK/2021 Burmistrza Miasta Sierpca z dnia 29 stycznia 2021r

⁴⁷ opracowanie własne

spadła do poziomu 55,92% (spadek o 0,94 punktu procentowego, z poziomu 56,86% w 2014 roku) i była wyższa niż frekwencja w kraju (54,84%) i niższa niż w województwie mazowieckim (60,87%). W miastach referencyjnych poziom frekwencji zachowywany był w przedziale 53,63% w Płońsku do 60,26% w Garwolinie. Wynik w Sierpcu znajdował się na czwartym miejscu (Rysunek 25).

Rysunek 25. Frekwencja w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2018 roku w Sierpcu i miastach referencyjnych⁴⁸

Wnioski

Wyniki przeprowadzonej analizy danych za lata 2015-2019 jak i danych prognostycznych dla Sierpca wskazują na:

- systematyczny spadek liczby ludności (bezwzględna liczba ludności w latach 2015-2019 zmalała o 384 osoby tj. o 2%),
- wzrost liczby zgonów (w latach 2015-2019 wartość wskaźnika zgonów wzrosła bezwzględnie o 0,73 na 1000 mieszkańców),
- ujemny przyrost naturalny (bezwzględny spadek wartości wskaźnika o 31 osób w latach 2015-2019, najniższe wartości spośród miast referencyjnych),
- głębokie zmiany w strukturze ludności według wieku w tym postępujący proces starzenia się ludności (wzrost o 9,6% współczynnika obciążenia demograficznego – stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym),
- malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym (8% spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2019),
- malejąca liczba kobiet w wieku produkcyjnym mobilnym (bezwzględny spadek liczby kobiet w wieku 18-44 lata o 6%),
- utrzymujące się ujemne saldo migracji na pobyt stały (w okresie 2015-2019 łącznie 770 zameldowań i 1077 wymeldowań),
- niepokojące prognozy dotyczące demografii Sierpca do roku 2030 (9% spadek liczby mieszkańców w stosunku do roku 2019 i pogłębiające się zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców – 17% spadek liczby dzieci i młodzieży, 16% spadek ludności w wieku produkcyjnym i 14% wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym).

⁴⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3.4. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE Z ANALIZY POTENCJAŁU SPOŁECZNEGO MIASTA

Tabela 4. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy potencjału społecznego miasta⁴⁹

Mocne strony	Słabe strony
- Funkcjonujące organizacje pożytku publicznego - Wpływ mieszkańców na kreowanie polityki w mieście	- Szereg niekorzystnych zjawisk demograficznych - Niekorzystne prognozy demograficzne do 2030 roku - Wzrost obciążenie demograficznego miasta - Dość bliska odległość konkurencyjnych, atrakcyjniejszych ośrodków do życia dla mieszkańców - Niewystarczający udział społeczności lokalnej w akcjach jak badania ankietowe
Szanse	Zagrożenia
- Zwiększenie konkurencyjności miasta, - Wzrost pozycji miasta w grupie małych i średnich miast, - Rozwój współpracy międzysamorządowej w celu wymiany doświadczeń pod kątem przedsiębiorczości, - Aktywność władz lokalnych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działania przyczyniające się do podniesienia komfortu życia mieszkańców, - Wykorzystanie potencjału aktywności społecznej mieszkańców jako element Smart City,	- Dezurbanizacja miasta - Dalsza depopulacja miasta - Mała gotowość mieszkańców do współuczestniczenia w decydowaniu o mieście

3.4. Wskaźniki gospodarcze związane z sytuacją ekonomiczną miasta

Samorząd gminny to najistotniejszy podmiot rozwoju gospodarczego ze względu na posiadany potencjał społeczny i finansowy oraz swobodę określania polityki rozwojowej. Na kreowany, przez samorząd, rozwój wpływa szereg czynników zależnych i niezależnych. Wśród zależnych najistotniejszymi są:

- kondycja finansowa,
- przedsiębiorczość (rozumiana jako działania racjonalizatorskie i twórcze pod kątem stosowania innowacyjnych rozwiązań oraz działania środowisk lokalnych),
- lokalny rynek pracy.

⁴⁹ opracowanie własne

W tej części Diagnozy dokonano analizy powyższych wskaźników.

3.4.1. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Miasto stanowi centrum życia gospodarczego regionu i jest znaczącym ośrodkiem życia kulturalnego. Za działania w rozwój i promocję gospodarczą Sierpc był wielokrotnie wyróżniany:

- w latach 2012/2013 otrzymał wyróżnienia: Gmina Fair Play-Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji, tytuł – Miasto Ludzi Przedsiębiorczych oraz tytuł Lidera Przedsiębiorczości 2013 roku.⁵⁰
- w 2016 roku uzyskał 25 pozycję (na 237 gmin miejskich) w Rankingu Finansowym Samorządu Terytorialnego. Obecnie zajmuje 65 lokatę (na 235 gmin miejskich).

Największe przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwa stanowią element przestrzeni ekonomicznej, jeden z podstawowych czynników rozwoju gospodarczego regionu.

Największe przedsiębiorstwa Sierpca rozpoznawane są w całym kraju, u sąsiadów Polski oraz w Finlandii, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Izraelu i Australii. Zakłady wspierają projekty oraz realizują inwestycje z zakresu ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego, tworzą lepsze warunki do życia i do pracy.

Wśród podmiotów zlokalizowanych na terenie Sierpca dominują prywatne zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze handlu i napraw, następnie przemysł, budownictwo i usługi transportowe.

Gospodarczy wizerunek miasta Sierpc tworzą m.in.:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sierpcu, ul. Żeromskiego 2a, Sierpc, produkująca szeroki asortyment wyrobów, głównie sery dojrzewające,
- Zakłady Mięsne „OLEWNIK” Sp. z o.o., ul. Traugutta 24, Sierpc,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Elmar sp.j. Mirosław Będzikowski, Roman Będzikowski, ul. Świętokrzyska 11, Sierpc, firma zajmująca się branżą zbożowo – młynarską,
- Viking Malt Sp. z o.o., ul. Świętokrzyska 27, firma słodownicza, produkująca szeroką gamę słodów do produkcji piwa,
- Cargill Poland Sp. z o.o., ul. Wołoska 22, 02-675 Warszawa (Wytwórnia w Sierpcu), producent pasz,
- Carlsberg Supply Comapny Polska S.A., Oddział Browar Kasztelan w Sierpcu, ul. Świętokrzyska 27, Sierpc, sierpecki browar produkujący kilka odmian piwa.

Przedsiębiorstwa z Sierpca znalazły się na liście czołowych rankingów największych firm w Polsce. W zestawieniach za 2019 rok znalazły się Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sierpcu i Zakłady Mięsne Olewnik sp. z o.o.⁵¹ oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Elmar sp.j. Mirosław Będzikowski, Roman Będzikowski, i Viking Malt Sp. z o.o.

⁵⁰ Plan Rozwoju Lokalnego Sierpca do 2025 roku

⁵¹ zgodnie z wolą przedstawicieli Zakładów Mięsnych Olewnik sp. z o.o., przedsiębiorstwa nie ujęto w zestawieniu tabelarycznym

Tabela 5. Firmy z Sierpca, które w 2019 r. znalazły się w czołowych rankingach⁵²

Nazwa firmy	Pozycja w rankingu „Lista 2000” ⁵³	Przychody ze sprzedaży [tys. zł]	Wynik netto [tys. zł]	Pozycja w rankingu gepardy biznesu ⁵⁴	Wartość rynkowa firmy [tys. zł]*
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	814	684 571	12 142	728	249 929
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Elmar sp.j. Mirosław Będzikowski, Roman Będzikowski	-	-	-	724	47 981
Viking Malt Sp. z o.o.	-	-	-	597	219 714

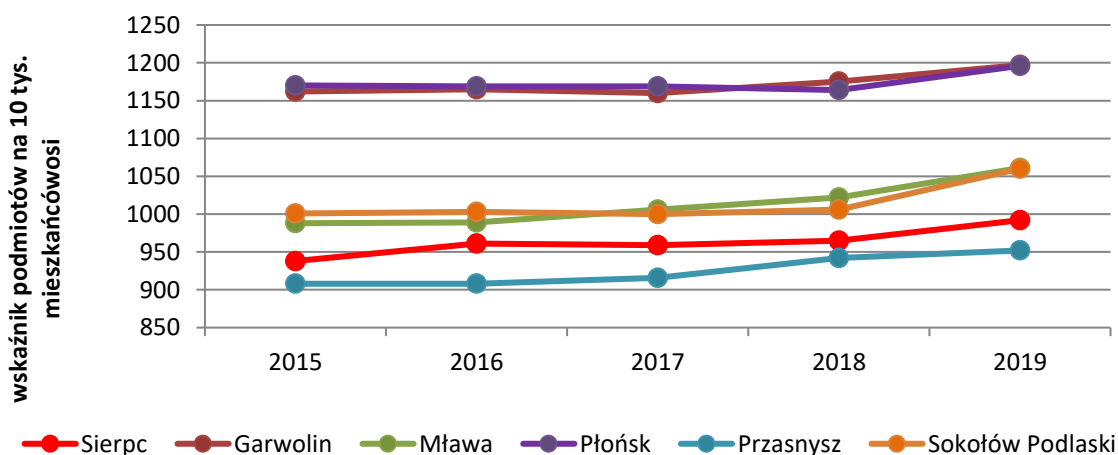
*- wynik uzyskany w marcu 2019 roku

Liczba przedsiębiorstw wpisanych do rejestru REGON

W Sierpcu w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 779 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 348 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2019 roku zarejestrowano 138 nowych podmiotów, a 85 podmiotów zostało wyrejestrowanych (najmniej na przestrzeni analizowanego okresu).

Aktywność gospodarcza obszaru, liczona jako podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności, jest dość niska – w 2019 roku wynosiła 992 i była jedną z najniższych na tle miast referencyjnych i dla porównania była znacznie niższa niż wskaźnik dla województwa (1 576).

Rysunek 26. Wskaźnik liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019⁵⁵

⁵² Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://europejskafirma.pl/gepardy-biznesu-2019-przemyslu-spozywczego>, Instytut Europejskiego Biznesu na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego oraz https://rankingi.rp.pl/lista2000/2020/lista_2000

⁵³ lista publikowana przez Rzeczpospolitą ułożona jest wg przychodów spółek osiągniętych w poprzednim roku rozliczeniowym

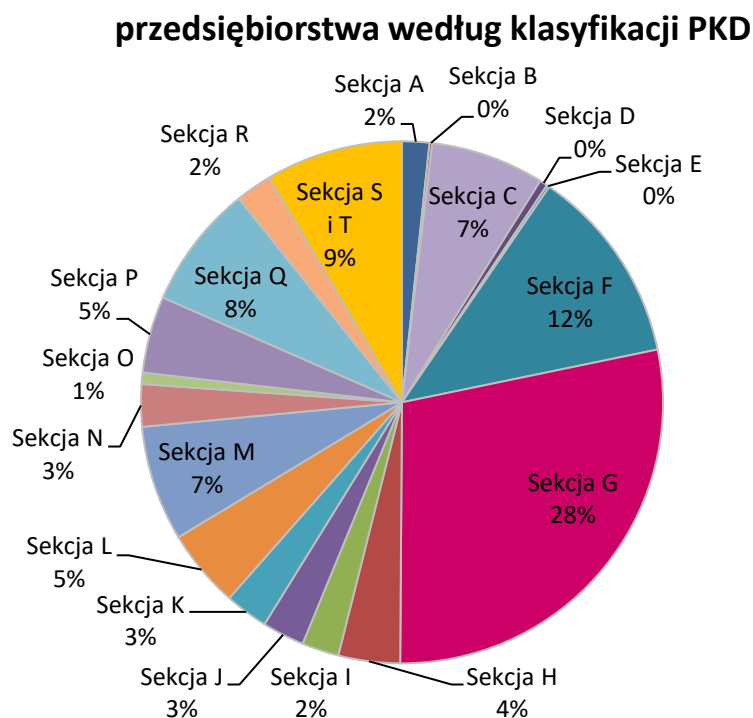
⁵⁴ ranking uwzględnia szybko rozwijające się firmy, których średnia z dynamik zysku netto i przychodów wyniosła więcej niż 10 proc.

⁵⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podmioty zarejestrowane według grup sekcji PKD

Pod względem branż na przestrzeni lat 2015-2020, dominowały podmioty z działu G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28% w 2020 roku), oraz F - Budownictwo (12% w 2020 roku). Kolejną pod względem liczebności podmiotów gospodarczych branżą jest sekcja S i T – pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (9% w 2020 roku).

Rysunek 27. Podmioty zarejestrowane w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD w Sierpcu zgodnie z rejestrem REGON w roku 2019⁵⁶

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- Sekcja F – Budownictwo
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Sekcja J – Informacja i komunikacja
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P – Edukacja
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

⁵⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

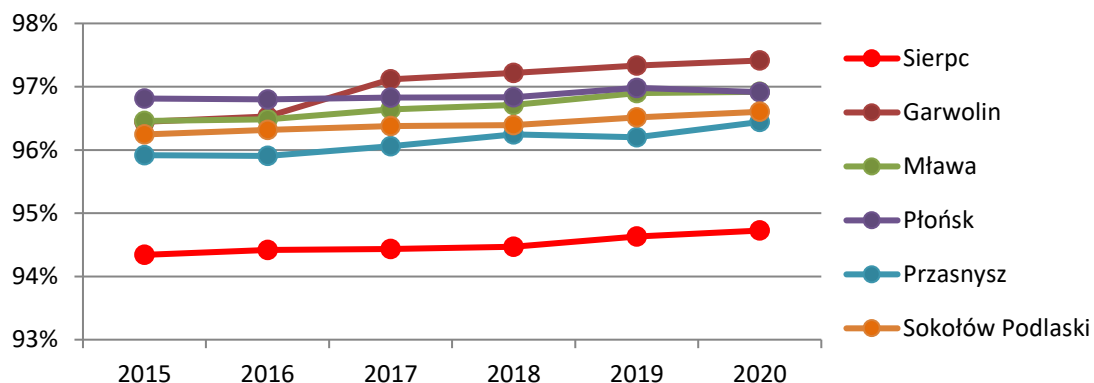
Liczebnie dominują podmioty branży handlowej i naprawy pojazdów, jednak nie są one największymi pracodawcami ze względu na to, że duża część przedsiębiorstw sektora handlu i napraw pojazdów to przedsiębiorstwa sektora MŚP, bardzo często są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, niezatrudniające więcej, niż kilka osób co zatem oznacza nie będące pracodawcami dla licznej grupy mieszkańców.

We wszystkich analizowanych miastach podobnie jak w Sierpcu dominuje udział sektora G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) i F (Budownictwo) ale znaczący udział (9%-12%) stanowi sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), w przypadku Sierpca jest to udział na poziomie 7%.

Udział sektora prywatnego w ogóle podmiotów gospodarki narodowej według rejestru REGON

Spośród podmiotów funkcjonujących na rynku znaczną większość stanowią podmioty sektora prywatnego. W okresie lat 2015-2020 udział ten był na stałym 94% poziomie. Wśród miast referencyjnych tendencja była taka sama, jednak udział sektora prywatnego był nieco wyższy.

Rysunek 28. Udział sektora prywatnego w ogóle przedsiębiorstwa wpisanych do rejestru REGON w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020⁵⁷

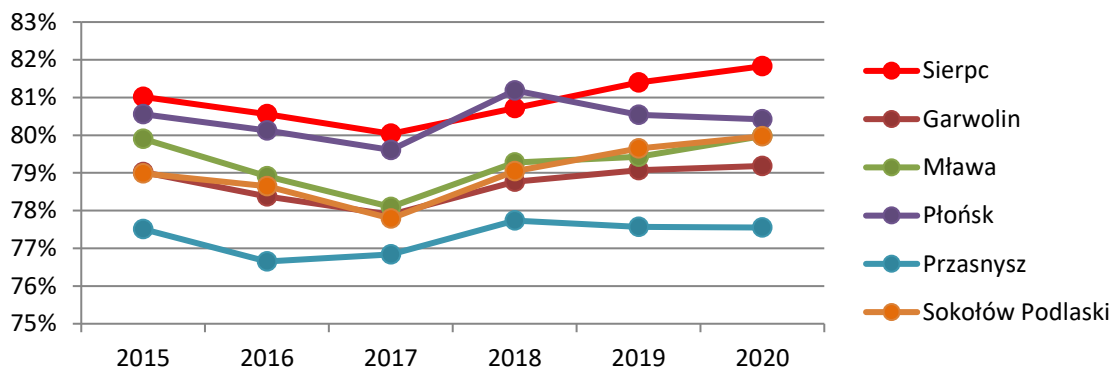

Wzrost udziału sektora prywatnego wśród przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku jest ważny z uwagi na rozwój gospodarki. Sektor prywatny z założenia ma przynosić zyski, dzięki którym może płacić podatki, wynagrodzenie dla pracowników i inwestować. Poza tym jest źródłem innowacji i motorem gospodarki, jest elastyczny co sprawia, że jest w stanie szybciej reagować na potrzeby rynku.

Pod względem form prowadzenia działalności gospodarczej zdecydowanie przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowią one około 81% prywatnych podmiotów gospodarczych. Na tle miast referencyjnych jest to najwyższy udział. Tak wysoki udział charakterystyczny jest dla małych miast gdzie znaczną część podmiotów gospodarczych stanowią podmioty najmniejsze.

⁵⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 29. Udział przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne w liczbie podmiotów sektora prywatnego w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020⁵⁸

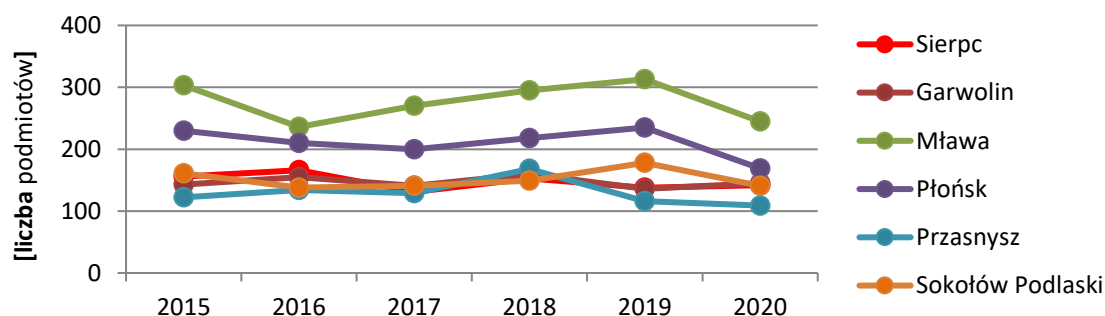

Podmioty nowo zarejestrowane według grup sekcji PKD 2007

W latach 2015-2020⁵⁹ liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w Sierpcu nie ulegała znaczącym wahaniom. Średnio co roku było to 150 nowych przedsiębiorstw. Wartość ta jest zbliżona dla większości miast referencyjnych (Rysunek 30).

Na przestrzeni analizowanego okresu ponad 90% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów stanowiły podmioty sektora prywatnego, wartość ta w całym analizowanym okresie kształtowała się na stałym poziomie między 91%, a 95%⁶⁰. Zdecydowaną większość (ponad 80%) z nich stanowią działalności rejestrowane przez osoby fizyczne. Bardzo podobna tendencja wystąpiła we wszystkich analizowanych miastach porównawczych czyli wszędzie dominowały podmioty z sektora prywatnego z przeważającym udziałem działalności rejestrowanych przez osoby fizyczne. Na uwagę zasługuje duża dynamika wzrostu liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w ostatnich latach w Mławie (w okresie lat 2016-2019) i Płońsku (w okresie lat 2017-2019) oraz gwałtowny spadek liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w roku 2020. Spadek liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w roku 2020 był charakterystyczny dla większości miast (prawdopodobny wpływ wprowadzonego lockdownu spowodowanego pandemią), wyjątek stanowiły Sierpc i Garwolin.

Rysunek 30. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019⁶¹

Wśród nowo rejestrowanych podmiotów zdecydowanie dominują podmioty z branży handlu i naprawy pojazdów oraz budownictwa. Natomiast największą dynamiką wzrostu liczby nowo rejestrowanych przedsiębiorstw charakteryzują się branże z kategorii: budownictwo, transport

⁵⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁵⁹ na etapie opracowania dostępne były już wybrane dane za 2020 roku

⁶⁰ dane o udziale przedsiębiorstw sektora publicznego i prywatnego nie są prezentowane w formie graficznej z uwagi na brak danych o wszystkich formach prawnych podmiotów w GUS

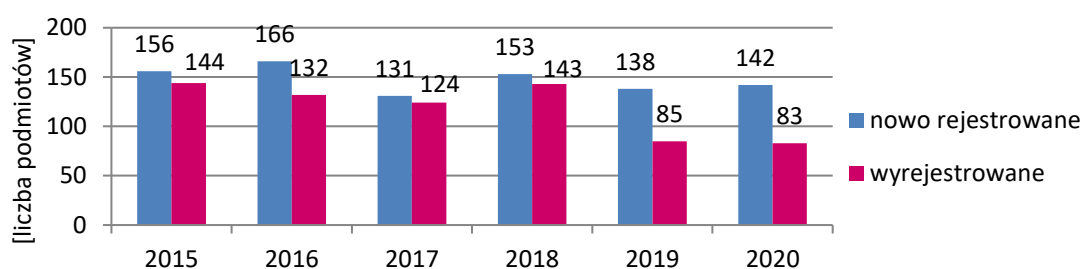
⁶¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

i gospodarka magazynowa oraz informacja i komunikacja co wynika z pewnością z szybkiego rozwoju nowych technologii. Trend jest pozytywny, ponieważ postęp technologiczny ma pozytywny wpływ na życie człowieka, zwiększa produktywność, zwiększa siłę nabywczą konsumentów i kreuje nowe miejsca pracy. Tendencja spadkowa nowo rejestrowanych przedsiębiorstw obserwowana jest w branżach związanych z edukacją, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, handlem, naprawą pojazdów, opieką zdrowotną i pomocą społeczną.

Saldo podmiotów nowo rejestrowanych i wyrejestrowanych

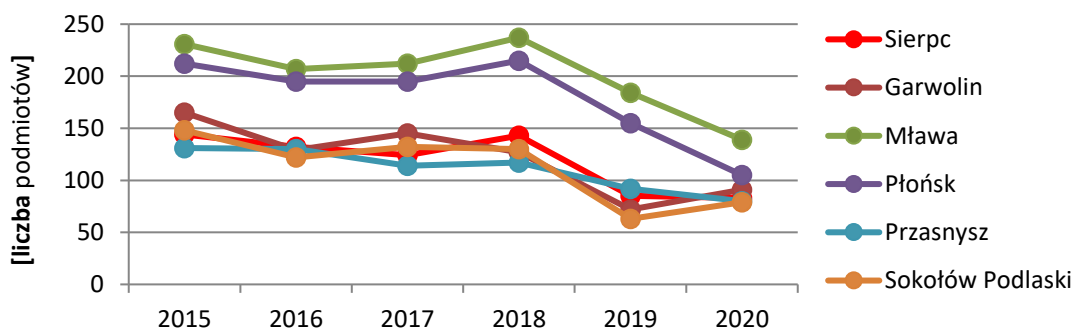
W latach 2015-2020 w Sierpcu saldo podmiotów nowo rejestrowanych i podmiotów wyrejestrowanych było dodatnie co oznacza, że w całym okresie więcej podmiotów było rejestrowanych niż wyrejestrowanych. Tendencja porównywalna jest w większości analizowanych miast.

Rysunek 31. Liczba podmiotów nowo rejestrowanych i wyrejestrowanych w Sierpcu w latach 2015-2020⁶²

W 2018 roku zarejestrowano znaczący wzrost liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw. Trend ten ogólny i był obserwowany we wszystkich miastach.

Rysunek 32. Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020⁶³

Najwięcej wyrejestrowań obserwuje się w dziale handlu i napraw pojazdów, budownictwie oraz w sekcji Pozostała działalność usługowa i sekcji Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników lub gospodarstwa domowe produkujące własne wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby. Są to branże, w których zarejestrowanych jest najwięcej podmiotów stąd skala wyrejestrowań/nowych zarejestrowań jest największa. Spośród wszystkich branż, największą dynamiką wyrejestrowywania się i usuwania z lokalnego rynku charakteryzuje się sekcja Transport i gospodarka.

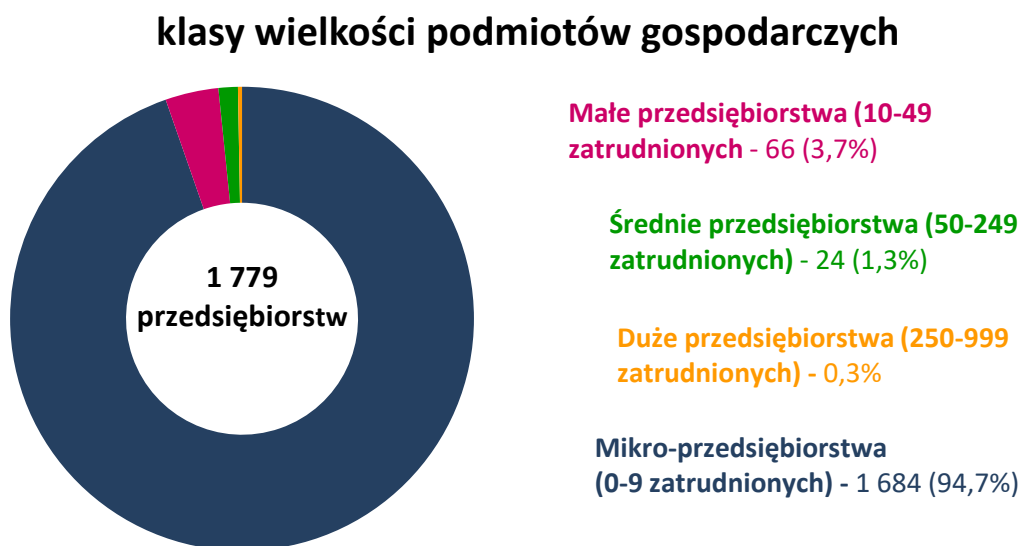
⁶² opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁶³ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedsiębiorstwa pod względem wielkości zatrudnienia

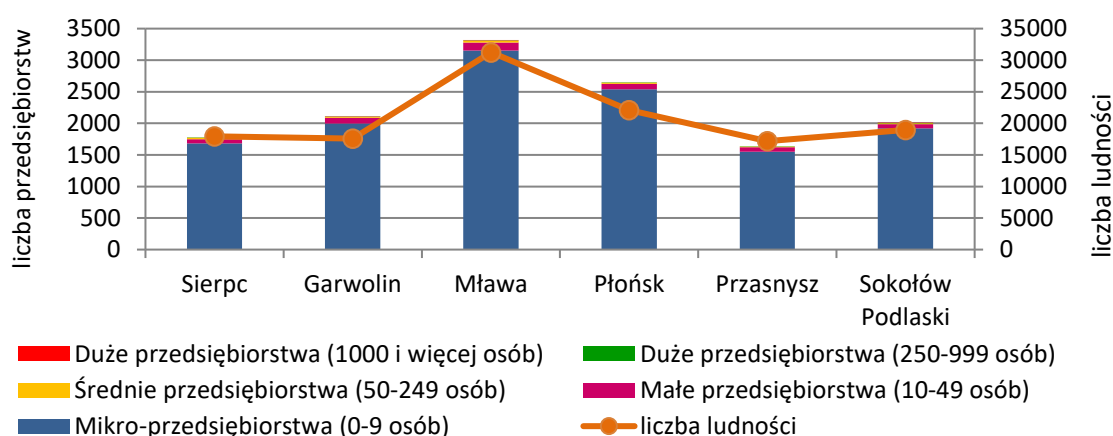
Na terenie Sierpca ilościowo największą grupę podmiotów gospodarczych stanowią mikro-przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników (1 684 w 2019 roku), a najmniejszą przedsiębiorstwa średnie (50-249 pracowników) oraz przedsiębiorstwa duże (250-999 pracowników). To ogólnokrajowa tendencja, która występuje również w grupie miast referencyjnych.

Rysunek 33. Udział klas wielkości podmiotów gospodarczych w Sierpcu w 2019 roku

Liczba najmniejszych przedsiębiorstw jest mocno skorelowana z liczbą mieszkańców (Rysunek 34). Średni udział mikro-przedsiębiorstw stanowi 30% liczby pracujących mieszkańców, co oznacza, że co 3 pracująca osoba jest samozatrudniona. Samozatrudnienie często stanowi alternatywę do podejmowania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

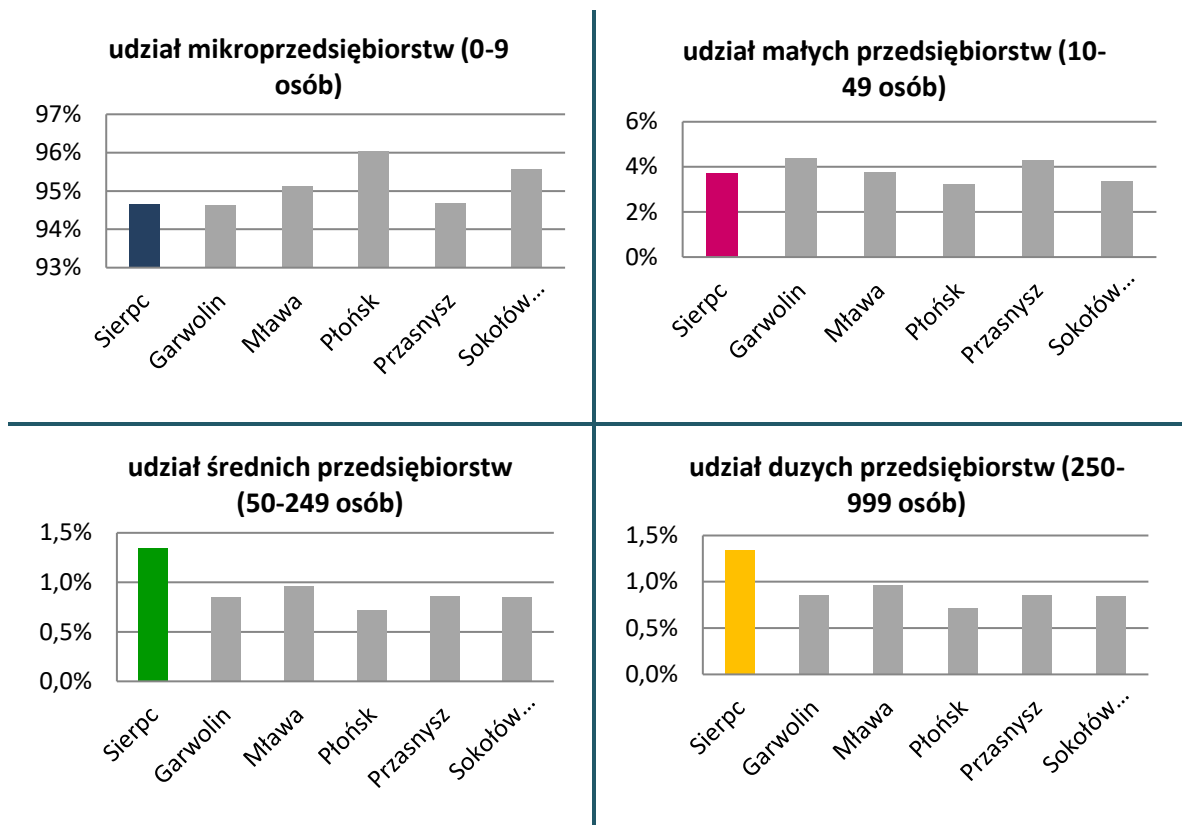
Rysunek 34. Korelacja liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw do liczby mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku⁶⁴

W porównaniu z miastami referencyjnymi, udział mikro-przedsiębiorstw w liczbie przedsiębiorstw zarejestrowanych, w Sierpcu jest najniższy, z kolei w przypadku przedsiębiorstw średnich i dużych – najwyższy (Rysunek 35).

⁶⁴ opracowanie własne na podstawie danych GUS i danych udostępnionych na stronie www.polskawliczbach.pl

Rysunek 35. Udziały poszczególnych wielkości przedsiębiorstw w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku

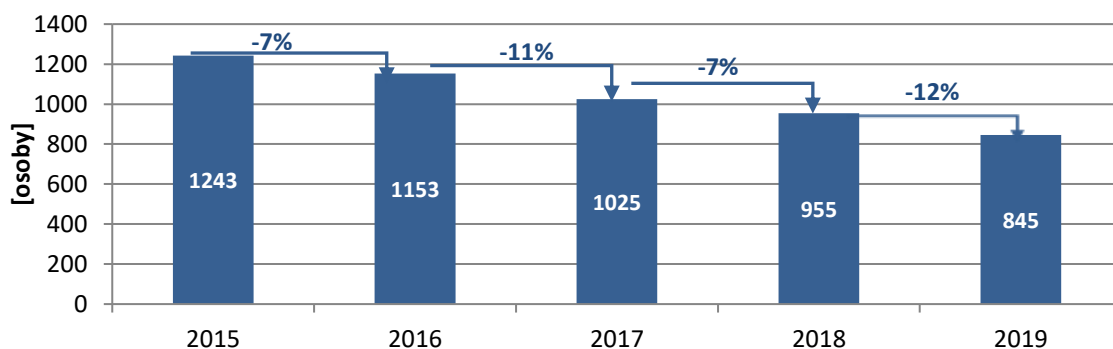
3.4.2. RYNEK PRACY

Z punktu widzenia sytuacji na rynku pracy ludność dzieli się na biernych i aktywnych zawodowo. Grupę aktywnych zawodowo tworzą osoby pracujące i bezrobotne, a grupę biernych zawodowo pozostałe osoby, które nie pracują i nie są bezrobotne.

Bezrobocie

Bezrobocie w Sierpcu na przestrzeni analizowanego okresu sukcesywnie malało. W 2015 roku w mieście było zarejestrowanych 1243 bezrobotnych, natomiast w 2019 roku – 845, co oznaczało 32% spadek liczby bezrobotnych.

Rysunek 36. Liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych w Sierpcu w latach 2015-2019⁶⁵

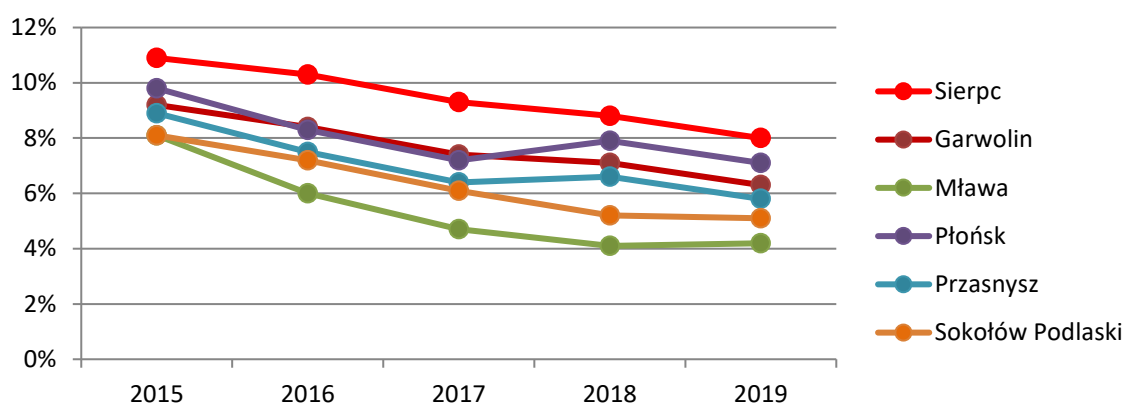
⁶⁵ opracowanie własne na podstawie danych

Stopa bezrobocia rejestrowanego (obliczona jako udział liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym) w 2019 roku w Sierpcu wynosiła 8%. Oznacza to, że wówczas w Sierpcu co 12 osoba była bezrobotna. W całym analizowanym okresie, w porównaniu do miast referencyjnych, wskaźnik stopy bezrobocia był najwyższy dla Sierpca i dla porównania - był zdecydowanie wyższy od wskaźnika dla województwa (4,4%) i Polski (5,2%).

Bezrobocie zatem jest znaczącym problemem Sierpca. Kwestia ta stanowi jeden z kluczowych obszarów interwencji wymagających ujęcia w Strategii rozwoju Sierpca.

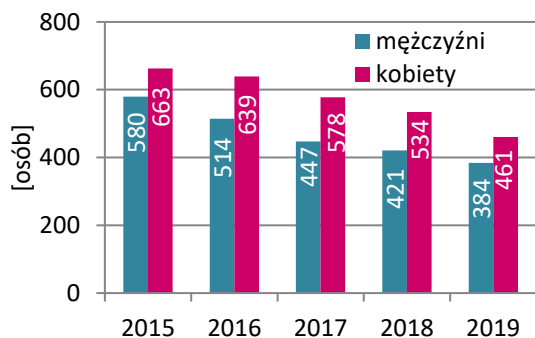
Dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w 2020⁶⁶ roku w Sierpcu wskazują, że liczba bezrobotnych w stosunku do roku 2019 wzrosła (906 osób tj. o 7%) natomiast nie są dostępne dane GUS o liczbie osób w wieku produkcyjnym więc niemożliwe jest porównanie stopy bezrobocia w 2019 i 2020 roku.

Rysunek 37. Wysokość stopy bezrobocia w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019⁶⁷

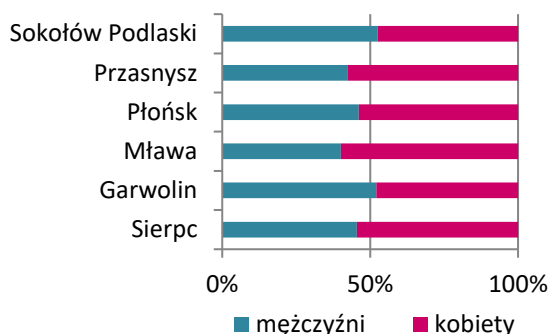

W zawiązku z występującymi różnicami w aktywności zawodowej kobiet i mężczyzn, dane prezentowane są również w podziale na obie płci. W analizowanym okresie wśród osób bezrobotnych w Sierpcu, najliczniejszą grupę stanowiły kobiety (Rysunek 38). Porównując do miast referencyjnych widać, że jest to dosyć typowa tendencja (Rysunek 39).

Rysunek 38. Bezrobocie według płci w Sierpcu w latach 2015-2019⁶⁸

Rysunek 39. Bezrobocie według płci w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku⁶⁹

⁶⁶ <https://sierpc.praca.gov.pl/documents/1842719/2269108/Informacja%20roczna%202020/c6f58b13-ef7f-4dde-a308-7b0f23a43d98?t=1610970689943>

⁶⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁶⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

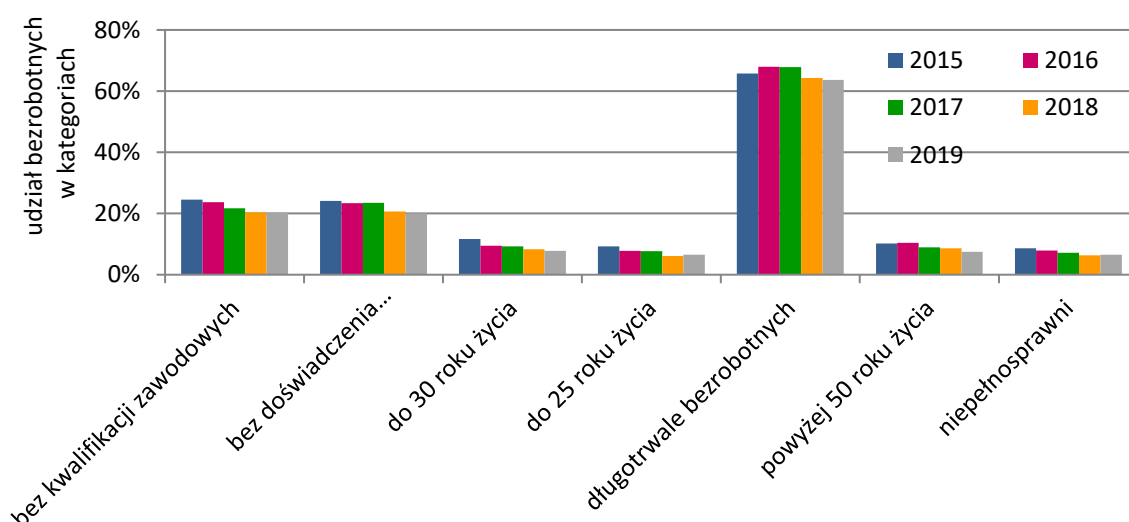
⁶⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu⁷⁰ w 2019 roku rejestrowane bezrobocie wśród osób w wieku produkcyjnym i będących:

- po 50 roku życia wynosiło - 7,5%,
- do 25 roku życia wynosiło - 6,5%,
- do 30 roku życia wynosiło - 7,8%,
- bez kwalifikacji zawodowych wynosiło - 20,4%,
- bez doświadczenia zawodowego wynosiło – 20%,
- długotrwale bez pracy wynosiło - 63,7% osób.

Na przestrzeni lat 2015-2019 nie zarejestrowano wyraźnych odchyleń w poszczególnych kategoriach bezrobotnych mieszkańców. Znaczącą grupę wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych i bez doświadczenia zawodowego. Pomocne mogłoby być poszerzenie oferty kursów doszkalających w Centrum Kształcenia Zawodowego, podnoszących kwalifikacje zawodowe, tworzenie miejsc staży w lokalnych przedsiębiorstwach przy wsparciu Powiatowego Urzędu Pracy.

Rysunek 40. Udział bezrobotnych mieszkańców Sierpca w poszczególnych kategoriach w latach 2015-2019⁷¹

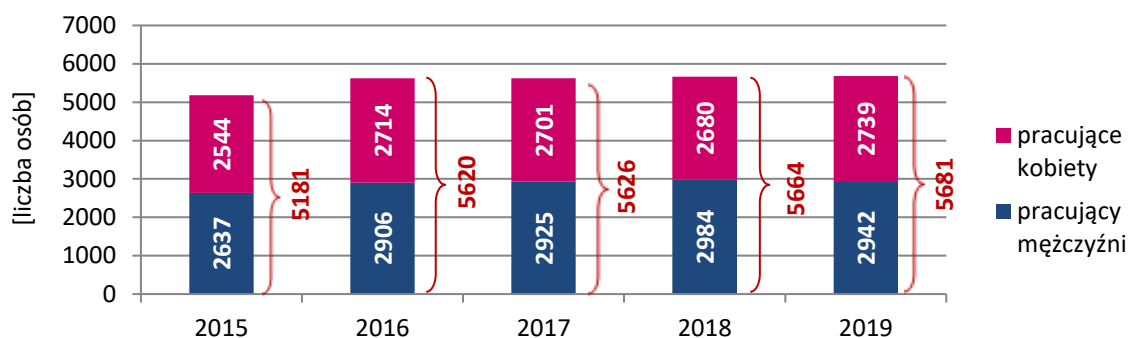
Liczba pracujących

Pomimo rejestrowanej wysokiej stopy bezrobocia, w analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby pracujących osób o 9%. W przypadku zatrudnionych kobiet był to wzrost o 7%, natomiast w przypadku mężczyzn o 11%. W całym analizowanym okresie rejestrowano nieznacznie większą liczbę pracujących mężczyzn niż kobiet. Na fakt ten wpływa wyższy wiek emerytalny mężczyzn. Tym samym mężczyźni stanowią większą grupę osób pracujących.

⁷⁰ informacje zaczerpnięte ze Strategii rozwoju edukacji w powiecie sierpeckim na lata 2020-2024 Uchwała nr 145.XXI/2020 Rady Powiatu Sierpeckiego z dnia 25 czerwca 2020 roku

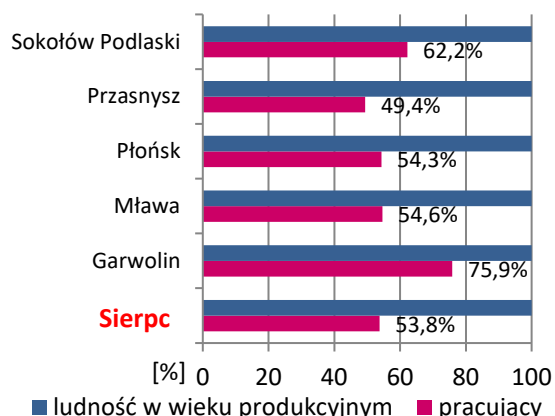
⁷¹ opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sierpcu i danych GUS

Rysunek 41. Statystyka osób pracujących w Sierpcu w latach 2015-2019⁷²

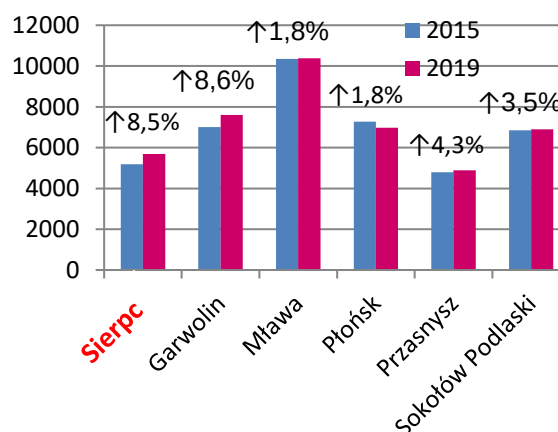

Liczba pracujących osób wśród osób będących w wieku produkcyjnym w Sierpcu, stanowiła w 2019 roku 53,8% co na tle analizowanych miast było wartością przeciętną (Rysunek 42). Natomiast dynamika wzrostu liczby osób pracujących, w grupie mieszkańców będących w wieku produkcyjnym w Sierpcu, była jedną z najwyższych (wzrost o 8,5 punktu procentowego) na tle miast referencyjnych (Rysunek 43). Tak znaczący wzrost zarejestrowano również w Garwolinie (8,6 p.p.), w pozostałych miastach przyrost był znacznie niższy.

Rysunek 42. Udział liczby osób pracujących w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2019 roku w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej.⁷³

Rysunek 43. Przyrost liczby osób pracujących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych⁷⁴

Przeciętne wynagrodzenie brutto

Jednym ze wskaźników poziomu rozwoju gospodarczego miasta jest wysokość przeciętnych wynagrodzeń. Różnice w poziomie przeciętnego wynagrodzenia brutto są wynikiem struktury właścicielskiej przedsiębiorstw, ich kondycji, a przede wszystkim branż, w których funkcjonują. W analizowanym okresie (lata 2015-2018⁷⁵) poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto na terenie Sierpca wzrósł o 22,38%.⁷⁶ Największy wzrost nastąpił w 2017 roku. Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w Sierpcu w analizowanym okresie był najwyższy w grupie porównywanych miast (Rysunek 44). Pomimo zarejestrowanego dużego wzrostu, przeciętne wynagrodzenie w Sierpcu było jednym z najniższych w porównywanych miastach.

⁷² opracowanie własne na podstawie danych GUS

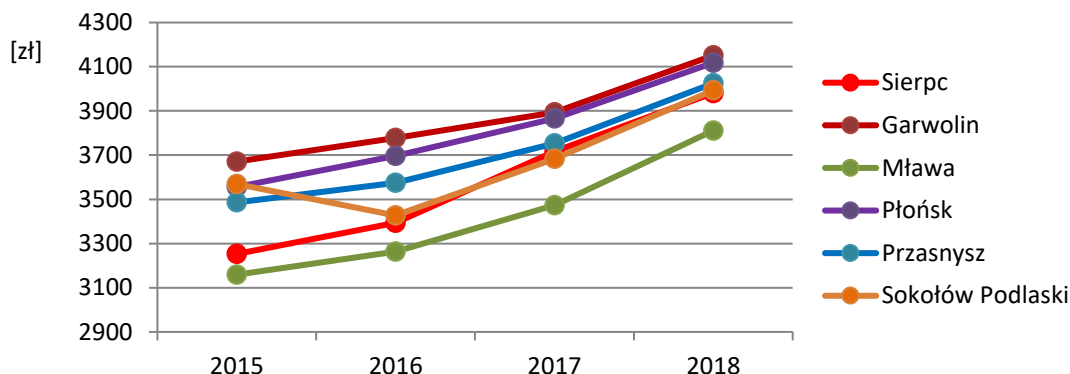
⁷³ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁷⁴ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁷⁵ dane za 2019 rok są niedostępne

⁷⁶ www.polskawliczbach.pl

Rysunek 44. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2018⁷⁷

Zawody nadwyżkowe i deficytowe

Powiatowy Urząd pracy w Sierpcu corocznie przeprowadza badanie mające na celu określenie grup zawodów, na które występuje zapotrzebowanie pracodawców na lokalnym rynku pracy oraz zawodów nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy. Badania są prowadzone w skali powiatu i ich efektem jest utworzony katalog zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Tabela 6. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie sierpeckim do 2019 i po 2019 roku⁷⁸

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Do 2019 roku:	
• pracownicy wykonujący proste prace dorywcze, • robotnicy wykonujący proste prace przy hodowli zwierząt i uprawie roślin, • trenerzy sportowi, instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej, • kierownicy do spraw obsługi biznesu	• fryzjerzy, • księgowi, specjaliści do spraw księgowości i agenci ubezpieczeniowi, • piekarze, cukiernicy, pokrewni, • rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów, • robotnicy budowlani, • sprzedawcy
W 2020 roku:	
• analitycy finansowi, • programiści aplikacji, • kierownicy spraw finansowych, • operatorzy do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów, • instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej, • sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej, • robotnicy wykonujący prace proste przy	• pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej, • technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni, • szwaczki, hafciarki i pokrewni, • fryzjerzy, • piekarze, cukiernicy, pokrewni, • pomoce i sprzątaczkę, • specjaliści do spraw księgowości

⁷⁷ opracowanie własne na podstawie danych www.polskawliczbach.pl

⁷⁸ opracowanie własne na podstawie „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” (<https://sierpc.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy>)

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
uprawie roślin, przygotowania drewna i hodowli zwierząt, • technicy archiwiści	i rachunkowości, • rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów, • filozofowie, historycy i politolodzy

Oczywiście nie wszystkie przedstawione grupy zawodów są deficytowe lub nadwyżkowe jeśli chodzi o Miasto Sierpc (głównie zawody związane z rolnictwem i hodowlą zwierząt oraz zawody ściśle związane z branżą produkcyjną dotyczą obszaru wiejskiego), natomiast region jest nieduży, rynki pracy przenikają się i obecnie nie ma dużych barier do przemieszczania się w kierunku wykonywania pracy zarobkowej. Dlatego w tym przypadku analiza obejmująca obszar powiatu jest zasadna. Ciekawym zjawiskiem jest umieszczenie w 2020 roku grupy zawodów obejmującej pracowników wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pomocy socjalnej w grupie zawodów nadwyżkowych. Obserwowane zjawiska demograficzne pogłębiającej się skali starzenia się lokalnego społeczeństwa oraz rekomendacje opisane w Raporcie o stanie gminy na temat stanu opieki społecznej w Mieście, wskazują na rosnące potrzeby zatrudnienia w obszarze opieki społecznej.

Kwestię uregulowania i uzyskania adekwatnej liczby pracowników do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy, należy mieć na uwadze przy opracowaniu Strategii rozwoju Miasta Sierpca. Proponowanymi kierunkami w tym zakresie będą:

- modyfikacja kierunków kształcenia w szkołach ponadpodstawowych w Mieście,
- rozważenie utworzenia pozamiejskowej szkoły wyższej,
- przebranżowienie pracowników grup zawodów nadwyżkowych.

Z uwagi na zdiagnozowane grupy zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy zmodyfikować kierunki kształcenia w mieście tak aby wypełnić lukę zawodów deficytowych i zminimalizować dostarczenie osób z kwalifikacjami w grupach zawodów nadwyżkowych dążąc tym samym do uzyskania maksymalnej liczby zawodów znajdujących się w równowadze. Na etapie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych kreuje się potencjalnych pracowników na lokalny rynek pracy, zatem działania powinny być podjęte już na tym etapie edukacji. Pomocnym w uregulowaniu lokalnego rynku pracy mogłoby być również utworzenie oddziału pozamiejsowego szkoły wyższej, która kształciłaby w kierunkach zawodów deficytowych w regionie. Takie rozwiązanie sprzyja zatrzymaniu na lokalnym rynku pracy pewnej grupy ludzi młodych, która potencjalnie wyjechałaby kształcić się do większych ośrodków miejskich i zasiliła tamtejsze rynki pracy. Co więcej rozwiązanie to daje szansę na zdobycie wyższego wykształcenia osobom, które z powodów ekonomicznych lub rodzinnych nie mogą wyjechać z Miasta na studia. Ostatnim elementem jest przebranżowienie się osób będących w grupach zawodów nadwyżkowych, aby uzupełnić lukę pracowników wśród zawodów deficytowych. Pomocne mogą być kursy doszkalające w zakresie skutecznego poszukiwania alternatywnej ścieżki kariery zawodowej jak i kwalifikacyjne kursy zawodowe pozwalające zdobyć, w krótkim czasie, nowy zawód.

Podsumowanie

Sierpc charakteryzuje się od kilku lat wyższym wskaźnikiem bezrobocia niż średnia miast porównawczych, województwa i Polski. Pomimo wysokiej stopy bezrobocia obserwowane są pozytywne zjawiska na lokalnym rynku pracy w ostatnich latach:

- malejąca stopa bezrobocia,

- malejąca liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych,
- rosnąca liczba osób zatrudnionych,
- szybki wzrost liczby osób pracujących.

Niekorzystne zjawiska na lokalnym rynku pracy dotyczą:

- utrzymująca się od kilku lat wysoka, w stosunku do średniej dla województwa i kraju, stopa bezrobocia,
- duża grupa zawodów nadwyżkowych,
- bardzo duża grupa osób długotrwale pozostających bez pracy
- brakiem zastępowalności (w związku z rejestrowanym niżem demograficznym) odchodzącego z rynku pracy powojennego wyżu demograficznego,
- duży udział osób bez doświadczenia i kwalifikacji wśród osób bezrobotnych.

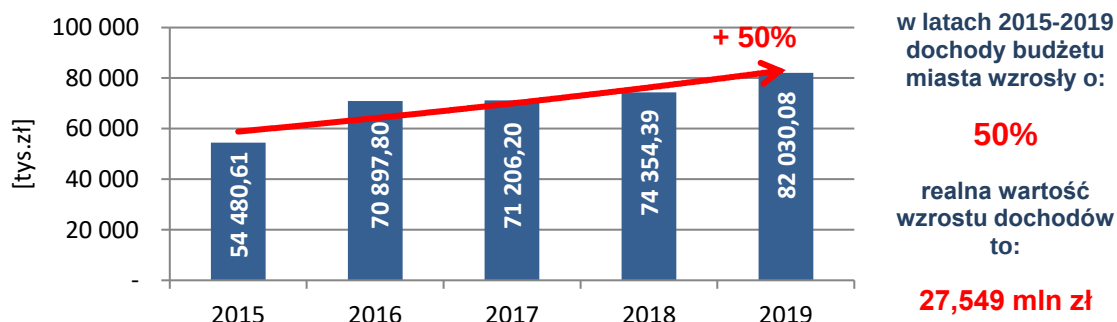
3.4.3. KONDYCJA FINANSOWA GMINY

Kondycja finansowa gminy to stan finansów gminy w określonym momencie czasu. Jest on wynikiem posiadanych dochodów oraz ich struktury, wydatków oraz ich struktury, stopnia wykorzystania środków zwrotnych, aktywności i skuteczności w pozyskaniu środków zewnętrznych, a także sprawności zarządzania zasobami finansowymi i rzeczowymi. To pojęcie wynika ze specyfiki celu funkcjonowania gmin, których podstawowym zadaniem jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Głównym źródłem dochodów gmin są podatki i opłaty lokalne wraz z transferami z budżetu państwa.⁷⁹ To właśnie samorząd gminny jest najistotniejszym podmiotem generującym rozwój gospodarczy. Od sytuacji gmin i ich atrakcyjności zależy napływ nowej społeczności i inwestorów, którzy zasilą budżet gminy dochodami w postaci podatków (podatek od nieruchomości, od osób fizycznych i prawnych). W następstwie, dodatkowe wpływy do budżetu gminy pozwolą na realizację nowych przedsięwzięć.

Dochody Gminy

W latach 2015-2019 dochody budżetu miasta Sierpc wzrosły z 51,699 mln zł nominalnie do 82,03 mln zł (o 30,33 mln zł). Poziom liczony w cenach realnych⁸⁰ wzrósł o 27,549 mln zł to jest o 50% dla badanego okresu.

Rysunek 45. Wysokość dochodu (w cenach realnych) ogółem budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019⁸¹

⁷⁹ Ocena kondycji finansowej gmin oraz jej wybranych uwarunkowań na przykładzie województwa wielkopolskiego (Wiś i Rolnictwo 2 (175)/2017ISSN 0137-1673doi: 10.7366/wir022017/04)

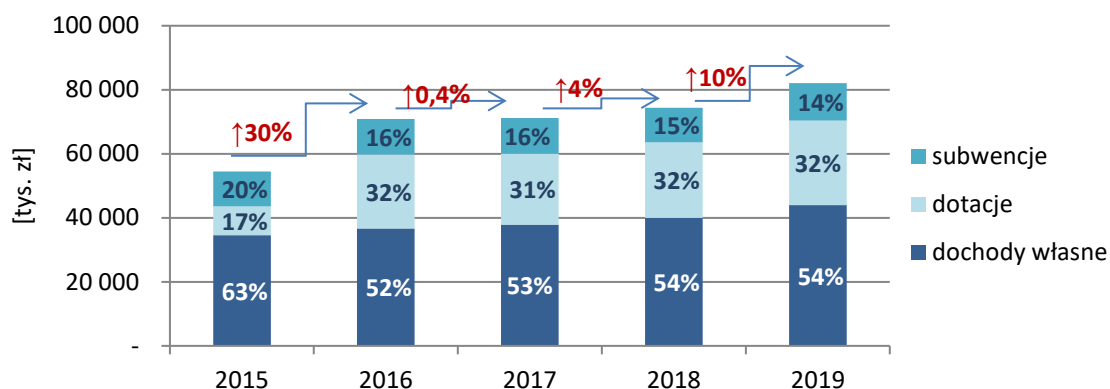
⁸⁰ wskaźnik inflacji przyjęty zgodnie z GUS

⁸¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 7. Dochody budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych⁸²

Cecha	2015	2016	2017	2018	2019
	wartość realna [tys. zł]				
dochody własne	34 551,80	36 714,77	37 893,57	39 938,67	44 010,13
dotacje	9 006,54	23 012,46	22 183,11	23 605,60	26 388,35
subwencje	10 922,28	11 170,58	11 129,52	10 810,12	11 631,60
DOCHODY OGÓŁEM	54 480,61	70 897,80	71 206,20	74 354,39	82 030,08

Rysunek 46. Dochody budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych oraz dynamika wzrostu dochodu⁸³

Do tak znaczącego wzrostu dochodu przyczynił się duży przyrost dotacji na przełomie lat 2015-2016 (o 30%). Wówczas udział dotacji wzrósł z 17% do 32% wartości dochodu ogółem i był związany z uruchomieniem (od kwietnia 2016 roku) Programu 500+. Środki na realizację tego zadania przekazywane są gminom z budżetu państwa w formie dotacji celowych. W kolejnych latach wzrost dochodów był na niższym poziomie, natomiast w całym okresie linia trendu miała charakter rosnący. Udział poszczególnych składowych dochodu budżetowego we wszystkich analizowanych miastach kształtował się podobnie.

W strukturze dochodów budżetowych Sierpca kluczową rolę odgrywają wpływy z podatków dochodowych od osób prawnych (CIT), fizycznych (PIT) i innych jednostek oraz dochody z programów państwowych z zakresu polityki społecznej.

Tabela 8. Struktura źródła dochodów budżetowych w Sierpcu w latach 2015-2019⁸⁴

Grupa dochodów	2015	2016	2017	2018	2019
Rolnictwo i łowiectwo	0,05%	0,05%	0,05%	0,04%	0,04%
Przetwórstwo przemysłowe	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Transport i łączność	0,08%	5,95%	0,43%	0,15%	1,28%

⁸² opracowanie własne na podstawie GUS

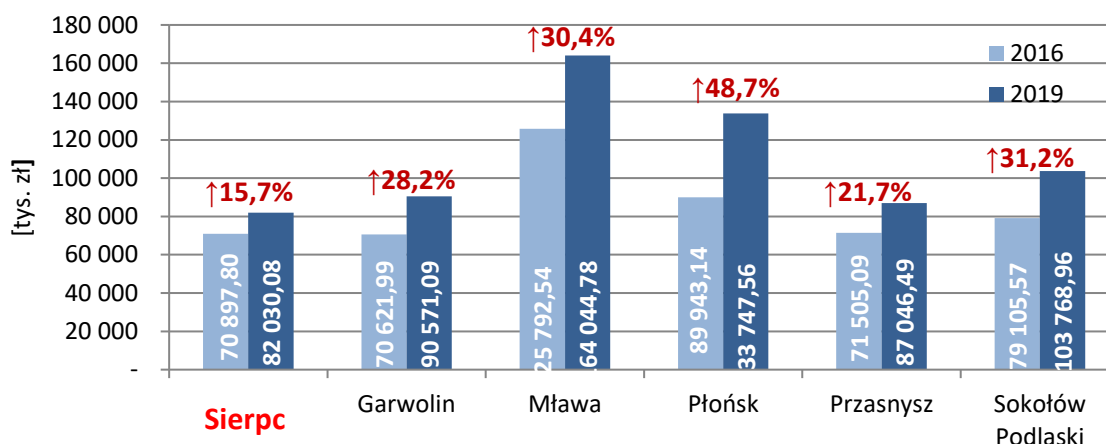
⁸³ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁸⁴ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu m. Sierpca za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019

Grupa dochodów	2015	2016	2017	2018	2019
Turystyka	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Gospodarka mieszkaniowa	0,90%	1,99%	2,51%	3,30%	4,54%
Działalność usługowa	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,01%
Administracja publiczna	0,55%	0,61%	0,66%	0,58%	0,47%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,31%	0,03%	0,01%	0,21%	0,20%
Obrona narodowa	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,01%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	56,57%	44,42%	44,83%	46,18%	41,60%
Różne rozliczenia	20,09%	16,54%	16,64%	14,57%	15,69%
Oświata i wychowanie	2,17%	1,71%	1,55%	1,62%	2,01%
Ochrona zdrowia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pomoc społeczna	14,24%	24,70%	2,76%	3,39%	2,18%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,30%	0,21%	0,18%	0,16%	0,12%
Rodzina	0,00%	0,00%	26,38%	24,36%	26,96%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,56%	3,56%	3,66%	3,37%	3,85%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,08%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kultura fizyczna	0,09%	0,23%	0,32%	2,01%	1,04%

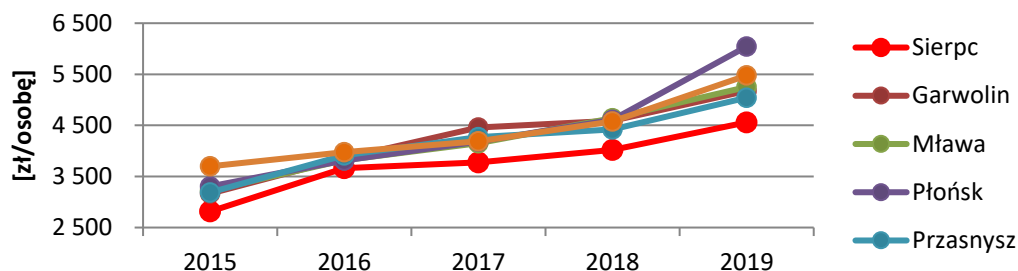
Dla porównania tempa przyrostu dochodów w budżecie miasta Sierpc na tle miast grupy referencyjnej posłużono się wartościami dochodu ze stabilnego okresu lat 2016-2019. Analiza dynamiki wzrostu dochodów w budżetach poszczególnych miast dla tego okresu wskazuje iż Sierpc charakteryzował się najniższym wzrostem dochodów budżetowych. We wszystkich miastach referencyjnych dynamika wzrostu dochodów była wyższa niż w Sierpcu.

Rysunek 47. Dynamika wzrostu dochodów budżetowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2016-2019 (w cenach realnych)⁸⁵

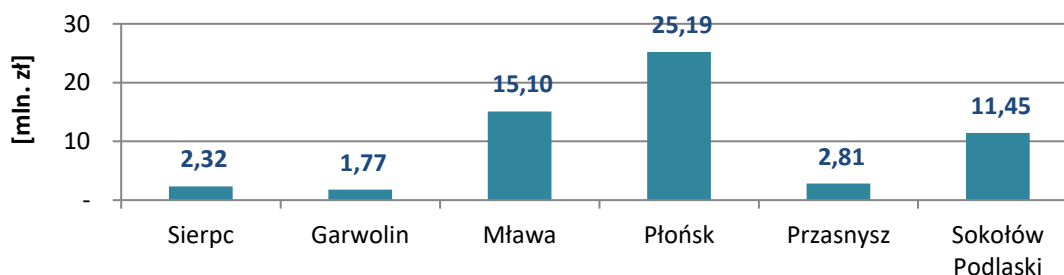
Również wielkość dochodów budżetowych była najniższa w Sierpcu w całym analizowanym okresie. Dla porównania z miastami referencyjnymi przedstawiono wskaźnik dochodu per capita. W latach 2017-2019 wyraźnie widać, że Sierpc dzielił znaczący dystans do pozostałych miast.

Rysunek 48. Dochód gmin per capita w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019⁸⁶

Budżet miasta w latach 2016-2019 (brak danych dla Sierpcu za 2015 rok) zasilony był również ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Łącznie w tym okresie miasto na rozwój pozyskało 2,317 mln zł dotacji unijnych. W poszczególnych miastach kwoty te były bardzo zróżnicowane i zależne od realizowanych projektów. O ile pozyskane środki unijne umożliwiają gminom realizację zadań inwestycyjnych i w dłuższej perspektywie przyczyniają się do uzyskiwania korzyści z tego tytułu, to przy ograniczonych dochodach gmin, inwestycje (nawet współfinansowane ze środków UE) powodują zadłużanie gmin gdyż brakuje im środków na zabezpieczenie wkładu własnego.⁸⁷

Rysunek 49. Dochody z dotacji unijnych Sierpcu i miast referencyjnych pozyskane w okresie lat 2015-2019⁸⁸

⁸⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁸⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁸⁷ Ocena kondycji finansowej gmin oraz jej wybranych uwarunkowań na przykładzie województwa wielkopolskiego (Więś i Rolnictwo 2 (175)/2017/ISSN 0137-1673doi: 10.7366/wir022017/04)

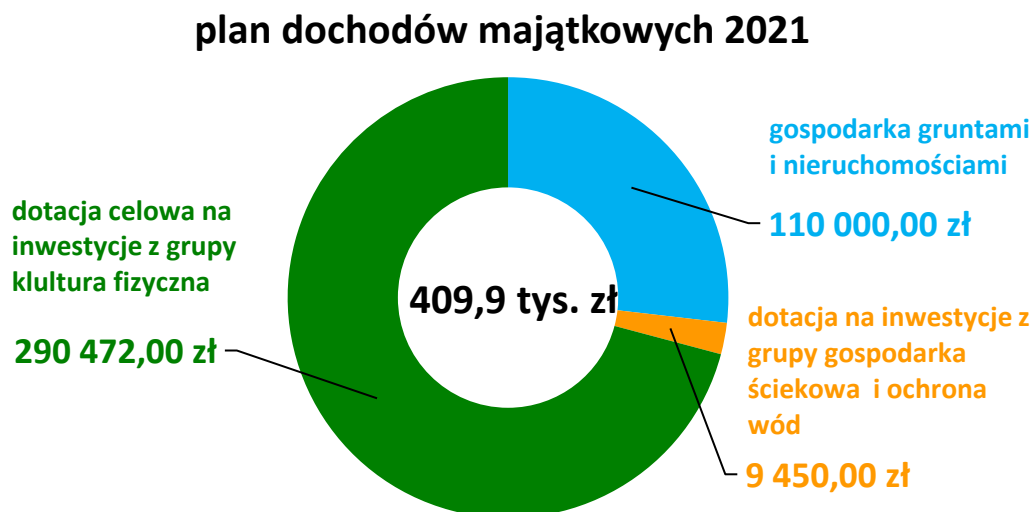
⁸⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza dochodów gminy

Zgodnie z przyjętą Wieloletnią Prognozą Finansową Miasta Sierpca na lata 2021-2029⁸⁹ planowane dochody w okresie lat 2021-2029 z roku na rok będą rosły o 2-4% względem roku poprzedniego. Co oznacza zdecydowanie wolniejsze tempo wzrostu dochodów niż w analizowanym okresie lat 2015-2019 (brak sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2020 rok, kwota łącznych dochodów przedstawiona w WPF 2021-2029 za rok 2020 była na poziomie 86 322 197,56 zł). Przy czym zaplanowane dochody od 2022 roku uwzględniają jedynie dochody budżetowe. Dochody majątkowe zostały zaplanowane tylko na 2021 rok i zgodnie z Uchwałą Budżetową⁹⁰ będą obejmowały:

- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – 50 000,00 zł,
- wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości - 60 000,00 zł,
- środki na dofinansowanie własnych inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej i ochrony wód - 9 450,00 zł,
- dotację celową otrzymaną z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych z zakresu kultury fizycznej w ramach podpisanej umowy z Województwem Mazowieckim w ramach zadania pn. „Budowa nowoczesnej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w ramach Lokalnej grupy działania Sierpeckie Partnerstwo”- 290 472,00 zł (zadanie zrealizowane w 2020 roku, refundacja zostanie wypłacona w 2021 roku).

Rysunek 50. Dochody majątkowe wg planu na rok 2021⁹¹

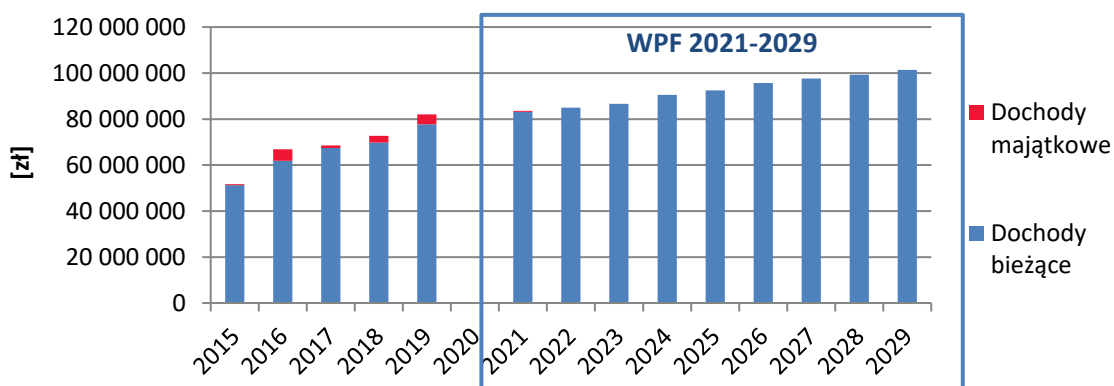

⁸⁹ Uchwała 310/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

⁹⁰ Uchwała 311/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

⁹¹ opracowanie własne na podstawie Uchwały Budżetowej na rok 2021 (Uchwała 311/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku)

Rysunek 51. Uzyskane dochody (nominalne) w latach 2015-2019 oraz planowane dochody zgodne z WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029⁹²

W planowanym budżecie przewidywany jest wzrost subwencji ogólnej w latach 2022-2029. Podobnie przewidywany jest wzrost na poziomie 3% z tytułu wpływu z podatków od osób prawnych oraz z tytułu podatku od osób fizycznych corocznie o 0,5%. Wyjątek stanowi rok 2021 kiedy przewiduje się mniejsze wpływy z tytułu podatków od osób fizycznych ze względu na panującą pandemię. Nadal największy udział w budżecie miasta będą stanowiły część oświatowa subwencji ogólnej (15%), dotacje celowe, podatki i opłaty lokalne (podatek od nieruchomości – 13%). Ze względu na zwiększenie liczby placówek handlowych i usługowych w mieście oraz przeprowadzoną aktualizacją danych o ewidencji gruntów, przewiduje się znaczny wzrost wpływu z tytułu podatku od nieruchomości. Kształt planowanych dochodów jak i udział dochodów majątkowych będzie podlegał aktualizacji.

Podsumowanie

W latach 2015-2019 w Sierpcu zanotowano wyraźny wzrost wykazanego dochodu ogółem, jednak odpowiedzialny był za tę sytuację przyrost dotacji celowych, natomiast co niekorzystne, dynamika wzrostu dochodów własnych w kolejnych latach w dochodach gminy ogółem malała. Realny wzrost tej grupy dochodów jest ważny, ponieważ stanowi o rosnącej niezależności gminy. Podobnie udział wpływów z subwencji w dochodzie ogółem malał w całym okresie. Dochody budżetowe dla okresu lat 2015-2019 zwiększyły się realnie o 27,5 mln zł i wynikały ze zwiększenia:

- dotacji celowych o 17,38 mln, który był następstwem wprowadzenia „Programu 500+”,
- dotacji z UE co wpływa na dynamikę dochodów budżetu gminy,
- wpływów z podatków dochodowych o 4,474 mln,
- subwencji ogólnej o 709 tys. zł.

Pozytywnym zjawiskiem była utrzymująca się od 2016 roku stabilna sytuacja udziału poszczególnych składowych budżetu co sprzyja racjonalnemu planowaniu finansowemu.

Analiza dynamiki wzrostu dochodów w budżetach poszczególnych miast referencyjnych dla okresu 2016-2019 wskazuje, że Sierpc charakteryzowała się najniższym wzrostem dochodów budżetowych.

Wydatki gminy

Wydatki budżetowe powstają w wyniku realizacji zadań i odzwierciedlają stopień ich wykonania przez jednostki samorządu terytorialnego.

⁹² opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu 2015-2019 oraz WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029

W latach 2015-2019 wydatki budżetu miasta Sierpc wrosły z 48,596 mln zł nominalnie do 74,408 mln zł tj. o 30,812 mln zł. Poziom liczony w cenach realnych⁹³ wzrósł o 28,198 mln to jest o 55% dla badanego okresu. Dynamika wydatków była zatem wyższa od dynamiki dochodów o 5 punktów procentowych.

Rysunek 52. Wysokość wydatków (w cenach realnych) ogółem budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019⁹⁴

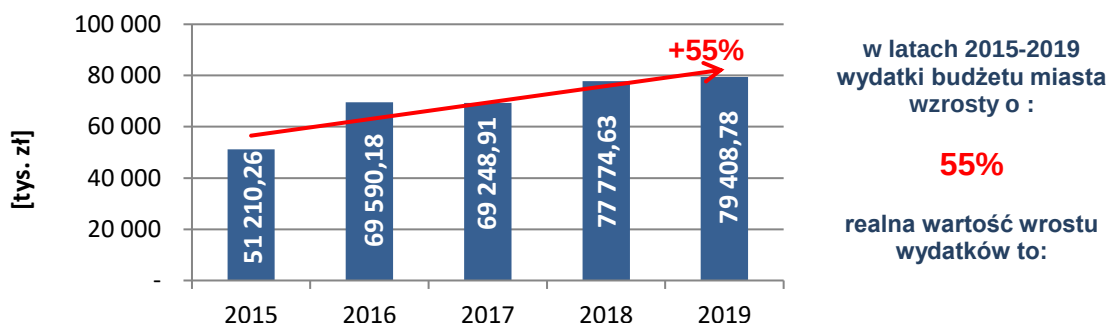
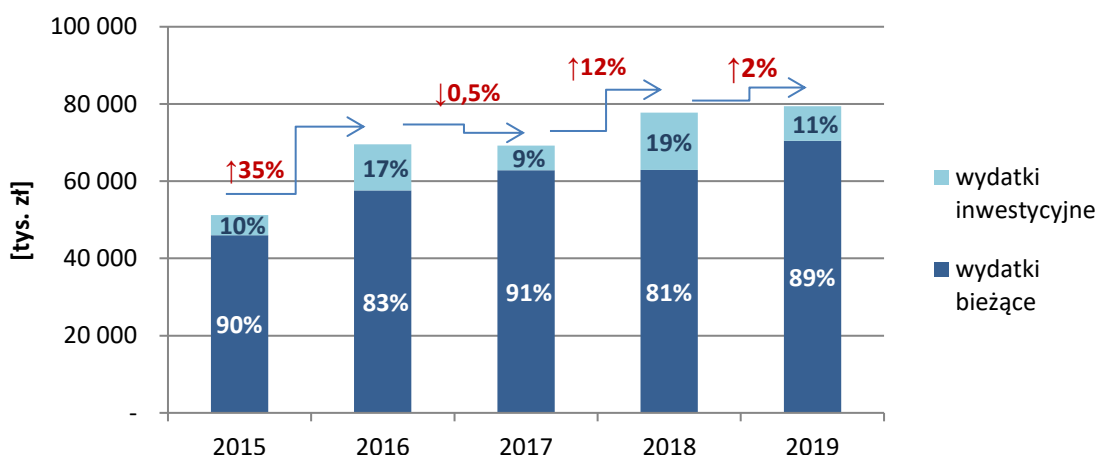

Tabela 9. Wydatki budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych⁹⁵

Cecha	2015	2016	2017	2018	2019
	wartość realna [tys. zł]				
wydatki inwestycyjne	5 191,83	11 986,55	6 414,67	14 896,46	8 924,98
wydatki bieżące	46 018,43	57 603,63	62 834,24	62 878,17	70 483,80
WYDATKI OGÓŁEM	51 210,26	69 590,18	69 248,91	77 774,63	79 408,78

Rysunek 53. Wydatki budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych oraz dynamika wzrostu wydatków⁹⁶

W analizowanym przedziale czasu wystąpił dynamiczny wzrost wydatków inwestycyjnych (o 72%) i wydatków bieżących (o 53%), przy czym to wydatki bieżące stanowiły między 81% a 91% (inwestycyjnych 9%-19%) wydatków ogółem i miały decydujący wpływ na dynamikę wzrostu wydatków ogółem. W latach 2015-2016 wydatki bieżące wzrosły o 25%. Ten znaczący wzrost

⁹³ wskaźnik inflacji przyjęty zgodnie z GUS

⁹⁴ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁹⁵ opracowanie własne na podstawie GUS

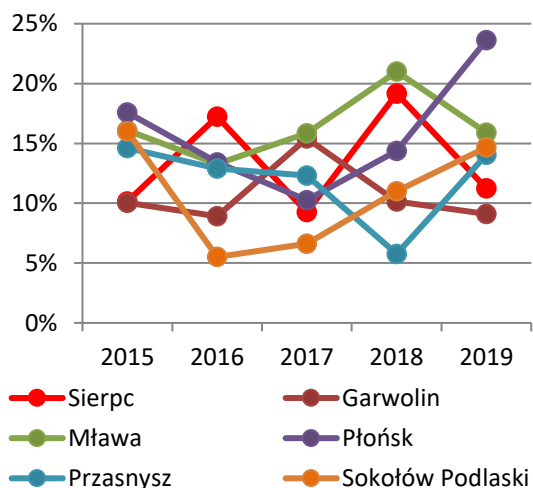
⁹⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

wydatków związany był z uruchomieniem transferu na dotacje z Programu 500+. W kolejnych latach dynamika wydatków wskazuje na ich wzrost, wyjątek stanowił rok 2016 kiedy zanotowano ich niewielki spadek, natomiast w roku 2018 dynamika wydatków osiągnęła maksymalną wartość. Niekorzystnym zjawiskiem, z punktu widzenia zarówno racjonalizacji wydatków jak i rozwoju, jest znaczący spadek wydatków inwestycyjnych zanotowany w latach 2016-2017. Przyczyną spadku wydatków inwestycyjnych były głównie ogólnokrajowe opóźnienia w uruchomieniu funduszy europejskich oraz wyhamowanie inwestycji w sektorze prywatnym. To inwestycje w przedsiębiorstwach są odpowiedzialne za dynamizm rozwoju gmin. Przedsiębiorcy prywatni inwestując w rozwój w dalszej perspektywie osiągają zyski i wnosząc podatki, zasilają budżety gmin. Dlatego tak niebezpieczne jest zjawisko spadku inwestycji w sektorze prywatnym, które docelowo może doprowadzić do problemów finansowych gmin.

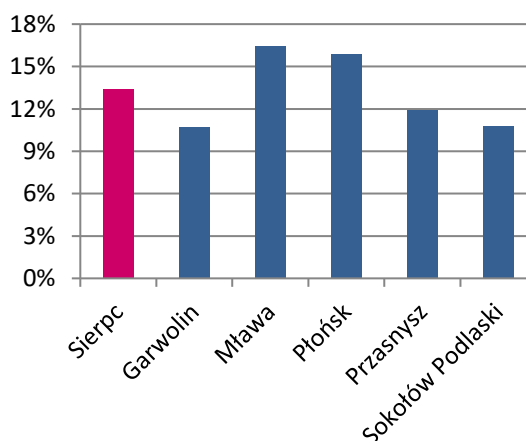
Istotą analizy wydatków budżetowych jest badanie wzajemnych relacji wydatków bieżących i inwestycyjnych. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem stanowi wskaźnik przewagi konkurencyjnej pod względem atrakcyjności inwestycyjnej oraz atrakcyjności życia mieszkańców gminy. Powstawanie nowych inwestycji oraz pozyskiwanie przedsiębiorców przekłada się na zwiększone wpływy z podatków do budżetu gminy (tzw. środków zwrotnych), z którego można finansować kolejne przedsięwzięcia sprzyjające rozwojowi. Są to również czynniki stymulujące wzrost demograficzny. Za sprawą rozwoju miejsc pracy obserwowany jest napływ nowych mieszkańców.

W celu oceny konkurencyjności miasta Sierpc na tle badanej grupy miast, posłużono się wskaźnikiem udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem.

Rysunek 54. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych ogółem w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019⁹⁷

Rysunek 55. Średnia udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych ogółem w Sierpcu i grupie referencyjnej w okresie lat 2015-2019⁹⁸

W przypadku danych rocznych, poziomy udział wydatków inwestycyjnych są bardzo zróżnicowane. Średnia udziału z badanego okresu 5 lat wskazuje, że największym udziałem wydatków inwestycyjnych charakteryzowały się Mława (16,4%) i Płońsk (15,8%), na trzeciej pozycji znalazł się Sierpc (13,4%). Porównując tę wartość do średniej województwa (16,9%) jest to dobry poziom udziału wydatków inwestycyjnych. Władze gminy powinny pamiętać o tym, że im wyższy poziom wydatków na inwestycje, tym gmina cechuje się wyższym poziomem infrastrukturalnym, jest bardziej rozwojowa i atrakcyjna dla nowych mieszkańców.

⁹⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁹⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze wydatków budżetowych Sierpca kluczową rolę odgrywają wydatki na oświatę i wychowanie co jest typowe dla wszystkich jednostek podstawowego szczebla. Bardzo duże środki kierowano też na pomoc społeczną i dział „rodzina” (dominujący koszt to świadczenia wychowawcze, rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, w 2019 roku dodatkowy znaczący koszt utworzenia i funkcjonowania Żłobka miejskiego).⁹⁹ W dalszej kolejności środki wydatkowano na gospodarkę komunalną (głównie gospodarka odpadami komunalnymi) i ochronę środowiska oraz administrację publiczną. Porównując wydatki w poszczególnych kategoriach w kolejnych latach, widać znaczący (dziesięciokrotny) wzrost wydatków na kulturę fizyczną. W tej kategorii wydatkowane środki związane były z realizacją inwestycji w infrastrukturę sportową i przeznaczone zostały na przebudowę stadionu miejskiego.

Tabela 10. Struktura źródła wydatków budżetowych w Sierpcu w latach 2015-2019¹⁰⁰

Grupa wydatków	2015	2016	2017	2018	2019
Rolnictwo i łowiectwo	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Przetwórstwo przemysłowe	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Transport i łączność	8,6%	13,0%	5,6%	8,2%	6,3%
Turystyka	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
Gospodarka mieszkaniowa	2,4%	3,4%	3,2%	3,2%	3,8%
Działalność usługowa	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%
Administracja publiczna	10,9%	8,2%	8,3%	7,4%	7,9%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,3%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Obsługa długu publicznego	0,4%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Różne rozliczenia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Oświata i wychowanie	34,4%	28,6%	28,7%	24,5%	26,2%
Ochrona zdrowia	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	0,6%
Pomoc społeczna	22,0%	30,1%	7,6%	8,0%	7,1%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,3%	1,7%	2,0%	1,8%	1,9%
Rodzina	0,0%	0,0%	27,4%	23,5%	28,7%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11,4%	8,8%	10,5%	6,5%	8,1%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,4%	3,2%	3,3%	3,0%	3,3%
Kultura fizyczna	1,1%	0,9%	1,4%	12,0%	5,0%

⁹⁹ Sprawozdania z wykonania budżetu m. Sierpca za 2019 r.

¹⁰⁰ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu m. Sierpca za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019

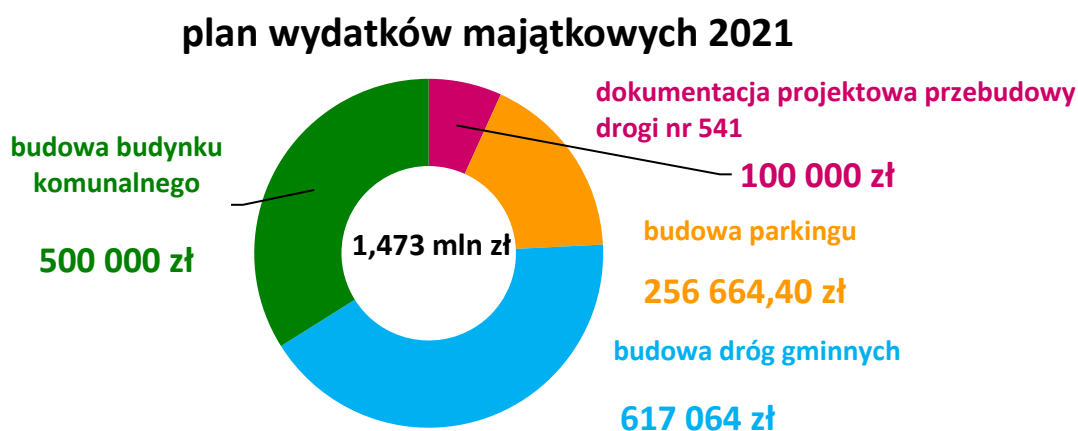
Prognoza wydatków gminy

Zgodnie z przyjętą Wieloletnią Prognozą Finansową Miasta Sierpca na lata 2021-2029¹⁰¹ kwota planowanych na lata 2021-2023 wydatków ogółem jest niższa niż w roku 2020 (89 776 354,39 zł¹⁰²). Przyczyną takiego stanu jest spadek wydatków majątkowych wynikających z zamknięcia realizacji inwestycji. Dla roku 2021 zaplanowana kwota wydatków ogółem jest zatem o 7,2% niższa niż dla roku poprzedniego, w kolejnych latach przewiduje się wzrost wydatków na poziomie 1-4%. Zaplanowane wydatki inwestycyjne na lata 2021-2029 wykazują zdecydowanie niższy udział (1,8-5,8%) w wydatkach ogółem w stosunku do poziomów wypracowanych w latach 2015-2019 (9,3-19,2%). Należy jednak pamiętać iż plany budżetowe dla prognoz odległych w czasie ulegają znacznym przekształceniom, szczególnie pod kątem wydatków inwestycyjnych. Z biegiem czasu pojawią się nowe szanse na uzyskanie dofinansowania lub potrzeby realizacji inwestycji.

Wydatki majątkowe zaplanowane na 2021 rok i zgodnie z Uchwałą Budżetową¹⁰³ będą obejmowały:

- wydatki inwestycyjne na infrastrukturę drogową – 973 728,40 zł z czego:
 - 100 000,00 zł środków przeznaczonych będzie na opracowanie dokumentacji projektowo-wykonawczej na przebudowę drogi wojewódzkiej nr 541,
 - 256 664,40 zł środków przeznaczonych na budowę parkingu przy markecie,
 - 617 064,00 zł na budowę gminnych dróg publicznych,
- wydatki inwestycyjne w grupie gospodarki gruntami i nieruchomościami (budowa budynku komunalnego) – 500 000,00 zł.

Rysunek 56. Wydatki majątkowe wg planu na rok 2021¹⁰⁴

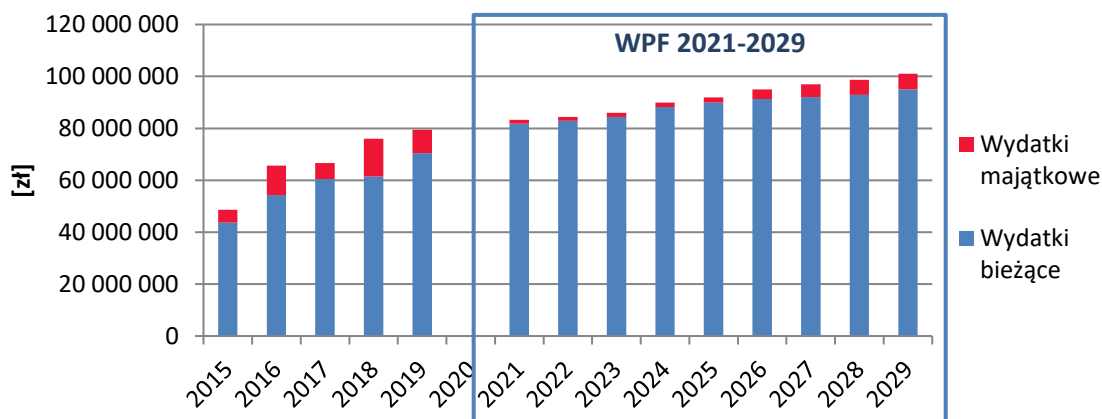
¹⁰¹ Uchwała 310/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

¹⁰² kwota wydatków ogółem ujęta w WPF 2021-2029 dla roku 2020

¹⁰³ Uchwała 311/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

¹⁰⁴ opracowanie własne na podstawie Uchwały Budżetowej na rok 2021 (Uchwała 311/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku)

Rysunek 57. Wydatki budżetowe (nominalne) w latach 2015-2019 oraz planowane wydatki zgodne z WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029¹⁰⁵

Podsumowanie

W latach 2015-2019 w Sierpcu zanotowano dynamiczny wzrost wydatków inwestycyjnych (o 72%) i bieżących (o 53%). Najwyższe kwoty były kierowane na:

- rozwój infrastruktury drogowej,
- obiekty z działu kultura fizyczna (modernizacja i budowa infrastruktury stadionu miejskiego),
- gospodarka komunalna (budowa oczyszczalni ścieków) oraz
- gospodarka mieszkaniowa (zakup gruntu i modernizacja budynku).

Istotnym był, średni dla okresu lat 2015-2019, zadawalający udział wydatków inwestycyjnych w stosunku do wydatków budżetowych (13,4%). Choć tak na prawdę wskaźnikiem decydującym o odpowiedniej wysokości wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem powinien być rezultat w postaci:

- napływu nowych inwestorów,
- ograniczeniu bezrobocia,
- zmniejszenia odpływu ludności z regionu.¹⁰⁶

Polityka inwestycyjna gminy ma zatem znaczenie strategiczne i powinna dążyć ku zwiększaniu udziału stosunku wydatków inwestycyjnych w celu pozyskiwania nowych inwestorów, i uatrakcyjniania potencjału miasta.

Oprócz ryzyk związanych z prowadzoną polityką na szczeblu krajowym, czynnikiem stanowiącym potencjalne zagrożenie dla finansów Miasta jest spadek inwestycji w sektorze prywatnym spowodowany obecną sytuacją panującej pandemii wirusa SARS-CoV-2. Hamulcem dla podejmowanych decyzji inwestycyjnych jest zatem niepewność przedsiębiorców w kwestii utrzymania zakładów oraz zapewnienia rynków zbytu na towary i usługi.

Wynik finansowy

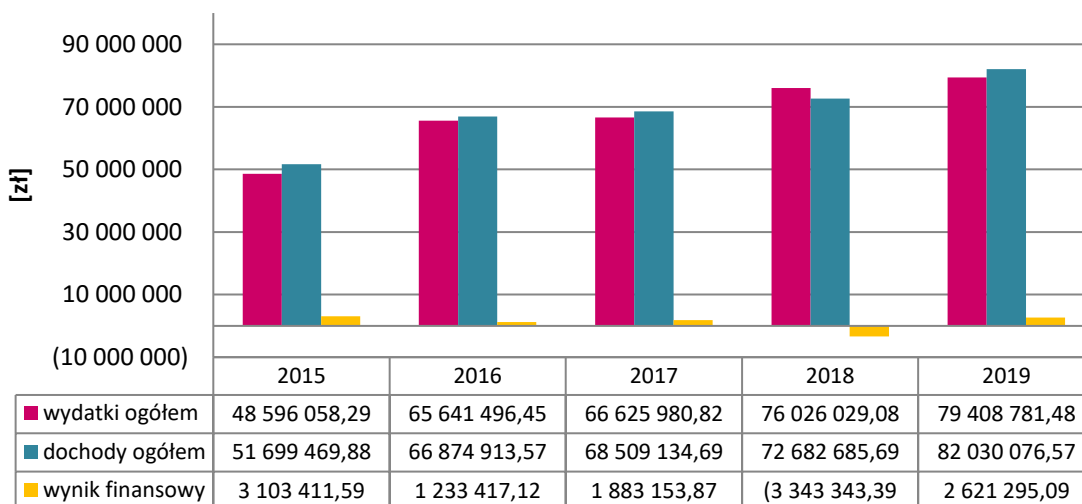
Analiza finansowa powinna również obejmować wskaźnik nadwyżki finansowej lub deficytu finansowego wskazującego na stan kondycji finansów w gminie. Wskaźnik nadwyżki finansowej

¹⁰⁵ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu 2015-2019 oraz WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029

¹⁰⁶ Kopczuk, Proniewski, Dziurbejko, 2006, s. 31–32

stanowi relację pomiędzy bieżącymi dochodami i wydatkami budżetowymi stanowiąc dodatni wynik bieżący budżetu lub deficyt jeśli wynik ten jest ujemny. Dodatni wynik (nadwyżka finansowa) stanowi o możliwościach przeznaczania środków z budżetu na inwestycje, zatem im wyższy dodatni wynik, tym kondycja finansowa gminy jest lepsza. Natomiast za niekorzystną sytuację finansową uznaje się uzyskany ujemny wynik finansowy budżetu gminy w okresie powyżej roku. Skutkuje to wówczas koniecznością wyprzedawania majątku gminy lub zaciągania zobowiązań w celu pokrycia wydatków bieżących co wiąże się oczywiście z brakiem możliwości podejmowania działań inwestycyjnych. W kolejnych latach analizowanego okresu w Sierpcu notowano nadwyżkę finansową, jedynie w roku 2018, pomimo, że nie przekroczono planowanych wydatków budżetowych, zarejestrowano deficyt. Wynikał on z wydatkowanych znacznych środków na inwestycje w infrastrukturę drogową i sportową oraz z obniżenia górnych stawek podatków i umorzeń (co wiązało się z mniejszymi wpływami do budżetu na łączną kwotę 3,766 mln zł) głównie z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych.

Rysunek 58. Zestawienie dochodów i wydatków ogółem z budżetu miasta Sierpca oraz osiągnięty wynik finansowy w latach 2015-2019¹⁰⁷

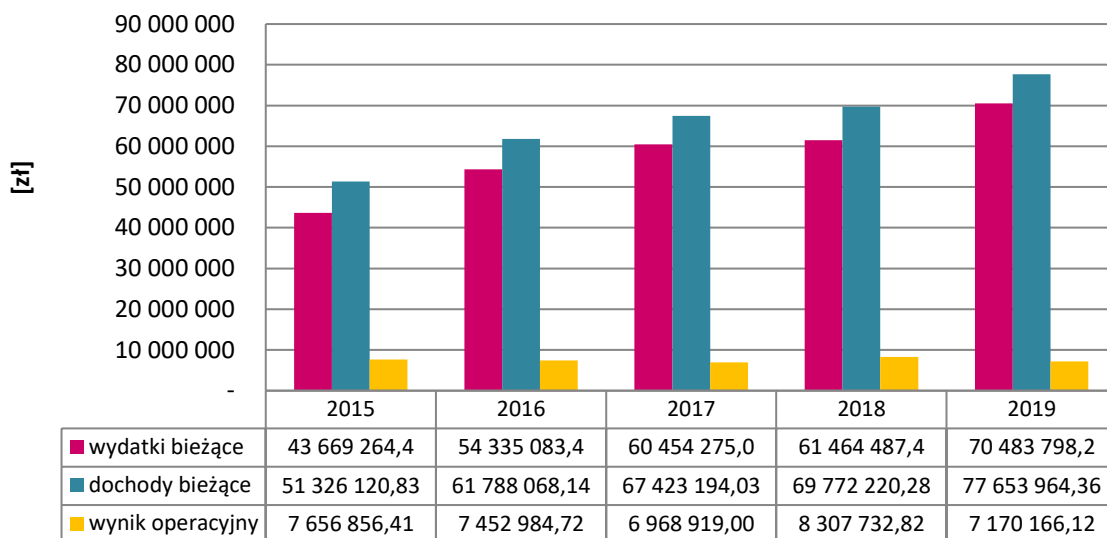

Kolejnym wskaźnikiem oceny kondycji finansowej gminy jest ustalenie wyniku operacyjnego (nadwyżki lub deficytu operacyjnego) stanowiącego różnicę między wydatkami bieżącymi a dochodami bieżącymi.¹⁰⁸ Wskaźnik ilustruje zatem zdolność gminy do samofinansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi. Dla pełnego obrazu kondycji finansowej władze gminy powinny kontrolować nie tylko wynik operacyjny, ale uwzględnić kategorie majątkowe mające wpływ na ten wynik. W Sierpcu w całym analizowanym okresie odnotowano nadwyżkę operacyjną na bardzo stabilnym poziomie między 6,9 a 8,3 mln zł. Oznacza to, że władze miasta dobrze planują potrzeby budżetowe, tak, by realizując zadania nie przekroczyć środków pozyskiwanych na te cele.

¹⁰⁷ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu m. Sierpca za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019

¹⁰⁸ <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/BASLeksykon.xsp?id=2D5E0A6C5F69F133C1257A610042B090&litera=N>

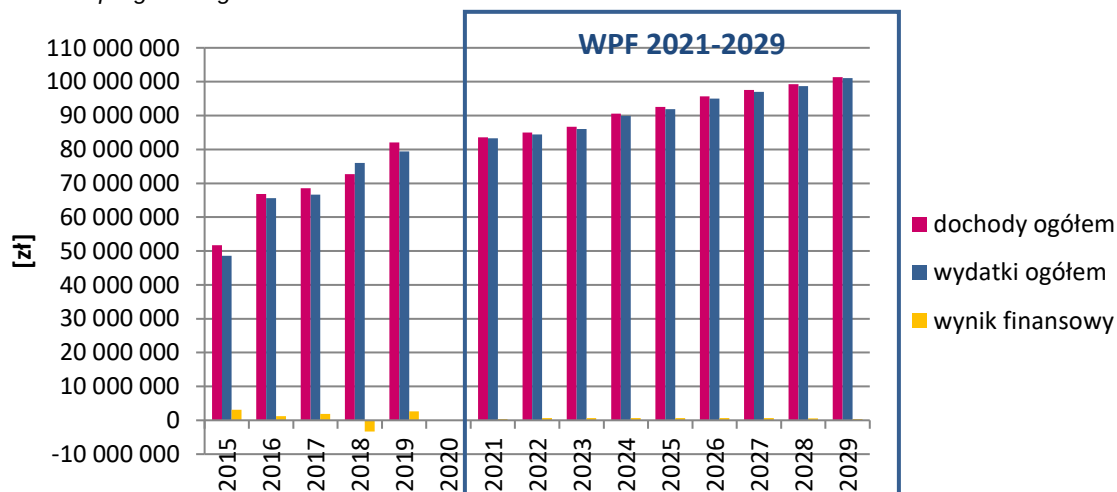
Rysunek 59. Zestawienie dochodów i wydatków bieżących z budżetu miasta Sierpca oraz osiągnięty wynik operacyjny w latach 2015-2019¹⁰⁹

Prognozowany wynik finansowy

Przewidywany wynik finansowy zgodnie z WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029¹¹⁰ w roku 2021 będzie wynosił 322 994,88 zł. Zatem zgodnie z planem osiągnięta zostanie ponownie nadwyżka finansowa. W kolejnych latach budżetu różnica między dochodami i wydatkami ogółem również wskazuje nadwyżkę finansową na poziomie 619 tys. zł rocznie natomiast są to wartości znacznie niższe niż osiągnięte w latach 2015-2017 i w 2019 roku (wartości niewielkie w stosunku do wysokości dochodów i wydatków, niewidoczne na wykresie).

Rysunek 60. Zestawienie dochodów i wydatków ogółem oraz wynik finansowy osiągnięty w latach 2015-2019 oraz prognoza zgodna z WPF na lata 2021-2029¹¹¹

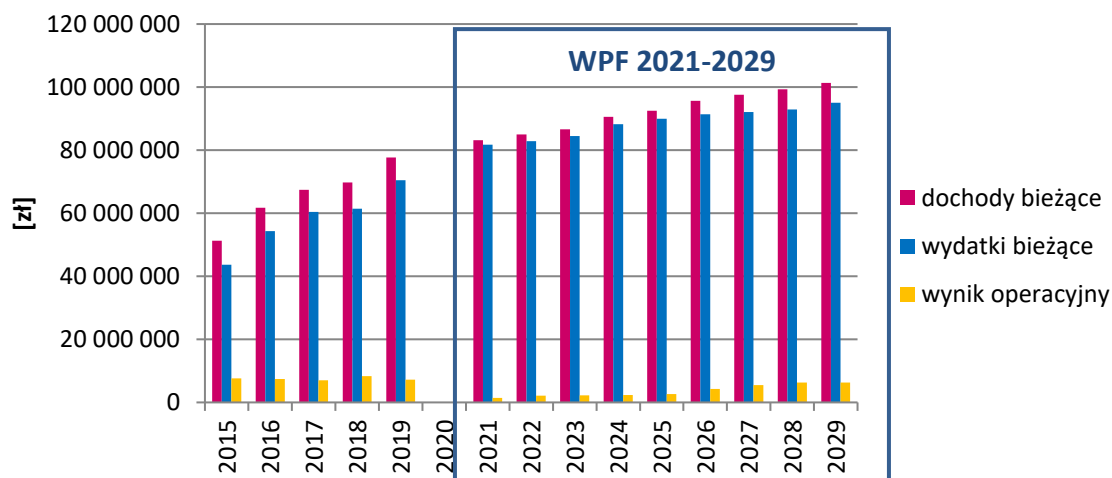
Prognozowany na lata 2021-2029 wynik operacyjny ustalony został na dodatnim poziomie i z roku na rok jego planowana wartość rośnie co świadczy o racjonalnym planowaniu wydatków w stosunku do dochodów oraz zabezpieczaniu większych rezerw na wydatki w odległej perspektywie czasu.

¹⁰⁹ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu m. Sierpca za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019

¹¹⁰ Uchwała 310/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

¹¹¹ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu 2015-2019 oraz WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029

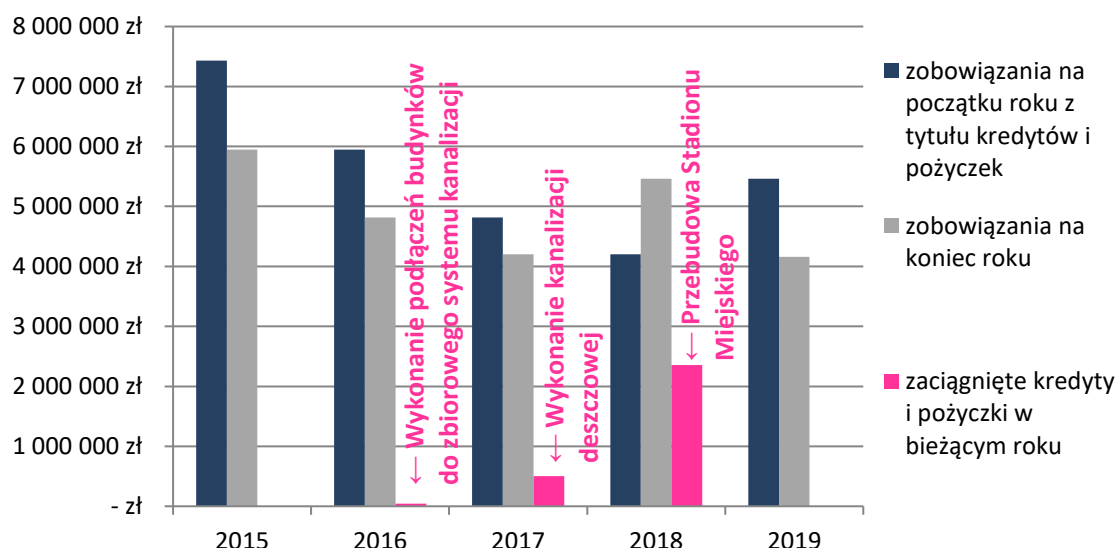
Rysunek 61. Zestawienie dochodów i wydatków bieżących oraz wynik operacyjny osiągnięty w latach 2015-2019 oraz prognoza zgodna z WPF na lata 2021-2029¹¹²

Pożyczki i kredyty

W analizowanym okresie władze miasta zaciągały zobowiązania dłużne na cele inwestycyjne. Pomimo zaciągniętych nowych kredytów i pożyczek, zadłużenie miasta zmalało co należy ocenić dodatnio. W 2015 roku Miasto miało zobowiązania finansowe z tytułu zaciągniętych we wcześniejszych latach kredytów i pożyczek na łączną kwotę 7 430 880,70 zł, a na koniec roku 2019 miało 4 158 617,88 zł zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek. W latach 2016-2018 zaciągało również zobowiązania na cele inwestycyjne w łącznej wysokości 2 903 171,89 zł.

Rysunek 62. Wysokość zobowiązań dłużnych Miasta Sierpca w latach 2015-2019¹¹³

Prognoza spłat udzielonych pożyczek

Zgodnie z WPF Sierpca na lata 2021-2029¹¹⁴ plan spłat udzielonych pożyczek i zaciągniętych kredytów w latach ubiegłych obejmuje wykorzystanie nadwyżki finansowej. W latach 2021-2029

¹¹² opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu 2015-2019 oraz WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029

¹¹³ opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu m. Sierpca za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019

¹¹⁴ Uchwała 310/XXXIX/2021 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27 stycznia 2021 roku

nie planuje się zaciągania dodatkowych kredytów dlatego w planowanym poziomie zadłużenia na koniec poszczególnych lat uwzględniono jedynie spłaty rat kredytów i pożyczek wynikające z harmonogramów spłat wcześniej zawartych umów.

Tereny inwestycyjne¹¹⁵

W celu określenia przeznaczenia terenów, w tym dla podejmowanych inwestycji celu publicznego, oraz ustalenia sposobów ich zagospodarowania, gmina opracowuje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Z punktu widzenia władz gminy określenie uchwałą przeznaczenia dla danego terenu może wiązać się z dodatkowymi dochodami głównie z tytułu zbycia terenu przeznaczonego pod inwestycje. Atrakcyjnymi gruntami inwestycyjnymi zainteresowani są deweloperzy oraz duże firmy szukające nowych lokalizacji na powierzchnie magazynowe, siedziby firm i fabryk. Dla inwestorów cenniejsze są tereny, dla których opracowane zostały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z uwagi na klarowną informację w jaki sposób będzie zagospodarowany teren wokół potencjalnej inwestycji (przedsiębiorstwa stanowiące konkurencję dla inwestycji czy też osiedla mieszkalne, ze względu na które będą obowiązywały bardziej restrykcyjne normy środowiskowe). W konsekwencji ustanowienie obszarów przemysłowych czy też aktywności gospodarczej wiąże się z poborem wyższych opłat (np. wielokrotność stawki jednostkowej w stosunku do budynków mieszkalnych) z tytułu podatków od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz z tytułu wzrostu wartości nieruchomości wynikającego z podjęcia planu zagospodarowania przestrzennego. Wówczas gdy wartość nieruchomości wzrośnie, gmina może pobrać jednorazową opłatę od właściciela, który ją zbywa (w wysokości maksymalnie 30% stosunku procentowego do wzrostu wartości nieruchomości).

Tereny inwestycyjne w Sierpcu wyznaczone zostały na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które są spójne ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sierpc¹¹⁶. Obowiązującymi planami są:

- Uchwała Nr 396/XLVII/2010 Rady Miasta Sierpca z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych wzdłuż rzeki Sierpicy, w granicach administracyjnych miasta Sierpca – podstawowe przeznaczenie terenów objętych planem to zabudowa mieszkaniowa, usługowa, drogowa, a także tereny obiektów i infrastruktury technicznej,
- Uchwała nr 365/XLVI/2017 Rady miejskiej Sierpca z dnia 4 października 2017r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sierpc dla obszarów położonych wzdłuż rzeki Sierpicy – podstawowe przeznaczenie terenu objętego planem to tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej z zakresu kanalizacji, tereny na których znajdują się drogi rowerowe oraz tereny dróg publicznych o zasięgu lokalnym
- Uchwała nr 327/XXXIX/2010 Rady Miasta Sierpca z dnia 18.03.2010 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta Sierpca w granicach wyznaczonych przebiegiem ulic: Mickiewicza – Płocka – Białobłocka - Mickiewicza – podstawowe formy przeznaczenia i zagospodarowania terenów obejmują: tereny zabudowy śródmiejskiej przeznaczone do strukturalnej i technicznej przebudowy w procesach likwidowania zabudowy i rewitalizacji, tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej (w tym z wyszczególnieniem miejsc i charakteru budowy miejsc do

¹¹⁵ opracowanie na podstawie udostępnionych dokumentów na stronie <https://bip.sierpc.pl/bipkod/036/004>

¹¹⁶ Uchwała Nr 394/XLVII/2010 Rady Miejskiej w Sierpcu z dnia 10 listopada 2010r.

parkowania, tereny usług sportu i rekreacji, tereny zielone, wodne (sztuczny zbiornik), tereny drogowe, parkingi, tereny komunikacji pieszej oraz tereny i obiekty infrastruktury energetycznej.

- Uchwała nr 274/XXXVIII/2013 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 27.02.2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ul. Rypińskiej, Ziemiańskiej i Armii Ludowej w Sierpcu – podstawowe formy przeznaczenia terenów obejmują: tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz tereny dróg publicznych.
- Uchwała nr 226/XXXI/2020 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Sierpc – Zachód (etap I) - podstawowe przeznaczenie terenu objętego planem to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, a przeznaczenie uzupełniające: dojścia, dojazdy, zieleń, urządzenia infrastruktury technicznej,
- Uchwała nr 312/XLI/2013 Rady miejskiej Sierpca z dnia 24 kwietnia 2013r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Sierpc-Zachód dotyczącej obszaru określonego w Uchwale nr 45/VII/2011 RM Sierpca z 9.02.2011 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Sierpc-Zachód w rejonie ul. Staszica, ul. Mieszka 1, ul. Chrobrego, ul. Łokietka oraz rejonie ul. Sucharskiego i ul. Jana Pawła II oraz rejonie ul. Jana Pawła II, ul. Konstytucji 3-Maja i ul. Polnej,
- uchwała nr 6/II/2018 RM Sierpca z dnia 5 grudnia 2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru środkowej i południowo-wschodniej części miasta Sierpca – etap I – przeznaczenie terenów objętych planem jest różnorodne: tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, usług kultury, sportu i rekreacji, tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług, tereny rolnicze, zielone, komunikacji kolejowej i drogowej (w tym drogi ekspresowej) oraz tereny ciągów pieszych.
- Uchwała nr 235/XXXII/2020 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 15 lipca 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sierpca, którego granice wyznaczają tereny położone wzdłuż: ul. Kościuszki – ul. Głowackiego – ul. Wróblewskiego - ul. Bema – tereny rolnicze przy wschodniej granicy administracyjnej miasta. Celem uchwały było dostosowanie zapisów planu do zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz uwzględniania zamiarów inwestycyjnych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na obszarze objętym planem. Opracowanie miejscowego planu miało również na celu uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych miasta, które z uwagi na położenie komunikacyjne mają dogodne warunki do inwestowania. Dominującym przeznaczeniem jakie przewidziano dla terenu objętego planem jest zabudowa P i PU. Plan ujemuje teren gdzie ma być wybudowane centrum logistyczne, ujęte są również obszary przy drodze krajowej nr 10 i drodze wojewódzkiej nr 541. Plan został opracowany ponieważ część terenów nie miała jeszcze opracowanego planu, a obserwowano na nich wzmożone procesy inwestycyjne.

Dla wszystkich planów lokalizacja terenów inwestycyjnych została ustalona w porozumieniu z mieszkańcami poprzez udostępnienie projektów planów do wglądu i przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

3.4.4. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ MIASTA

Tabela 11. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy sytuacji gospodarczej miasta¹¹⁷

Mocne strony	Słabe strony
- Rozproszenie przedsiębiorców – silnie rozwinięty sektor MSP - Duże zakłady produkcyjne (Browar, Spółdzielnia Mleczarska, Zakłady Przetwórstwa Mięsa) - Potencjał dla nowych branż - Dostępność transportowa miasta – położenie przy drodze krajowej pomiędzy dużymi miastami - Stabilny budżet miejski	- Niewystarczające umocowanie przemysłu w mieście - Brak inwestowania w nowe gałęzie produkcyjne, a nie usługowe - Tendencja spadkowa nowo rejestrowanych przedsiębiorstw - Niewystarczająca infrastruktura transportowa do rozwoju przemysłu (brak obwodnicy miasta) - Słabe tempo wzrostu dochodów miasta w tym ze źródeł zewnętrznych - Mało przejrzysta polityka zagospodarowania przestrzennego w zakresie inwestycji - Występujące wysokie bezrobocie w regionie, w tym mała aktywność zawodowa kobiet - Rejestrowana grupa zawodów deficytowych związanych z branżami rozwojowymi (IT czy finanse) - Mało atrakcyjne oferty pracy i brak ofert pracy dla młodych wykwalifikowanych osób powracających ze studiów w większych ośrodkach
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość podjęcia współpracy szkół ponadpodstawowych i zakładów produkcyjnych w celu przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy - Otwartość miasta na współpracę z przedsiębiorczymi mieszkańcami jako element Smart City - Zwiększenie rynku pracy szczególnie w dziedzinie IT - Rozpowszechnianie pracy zdalnej - Wykorzystanie potencjału rzeki Sierpicy w celu stworzenia miejsca do sportu i rekreacji np. wypożyczalnia kajaków) oraz małej gastronomii kawiarnie, restauracje) - Odpowiednio prowadzona polityka podatkowa miasta jako zachęta dla przedsiębiorców	- Wysoka stopa bezrobocia i słabe kwalifikacje zawodowe w mieście - Odpływ pracowników wykwalifikowanych do miast takich jak Toruń czy Wrocław - Słaby wzrost dochodów budżetu miasta i niski poziom inwestycji miejskich - Słabe wsparcie z funduszy dla Start-upów - Utrzymujące się bariery wejścia inwestorów do miasta - Dostępność do konkurencyjnych, atrakcyjnych inwestycyjnie obszarów jak Warszawa, Toruń lub Płock - Brak inwestorów w mieście w branżach produkcyjnych - Ograniczenia spowodowane zamrożeniem gospodarki związanym z pandemią COVID-19

¹¹⁷ opracowanie własne

• Utworzenie stref specjalnie pod inwestycje • Dostępność do obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie • Miasto stanowi centralny ośrodek usług i handlu w regionie • Rozwój inicjatyw inwestycyjnych w mieście • Rozwój usług prywatnych • Dostęp do zintegrowanej informacji (np. strona internetowa) dotyczącej otoczenia biznesu, przemysłu jako element Smart City • Rozpowszechnienie dostępu do danych miejskich prezentujących wartościowe informacje na mapach jako element Smart City	• Brak zintegrowanej informacji (np. strona internetowa) dotyczącej otoczenia biznesu, przemysłu

3.5. Stan środowiska

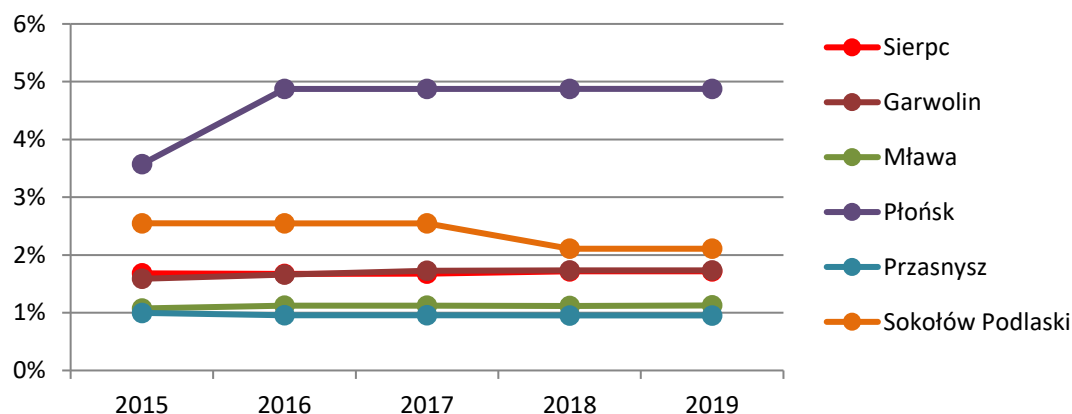
3.5.1. PRZYRODA

Zielen

Tereny zieleni miejskiej obejmują parki, zieleńce, zieleń uliczną i tereny zieleni osiedlowej, cmentarze, lasy gminne i ogrody działkowe. Tereny zielone stanowią bardzo ważny element różnorodności biologicznej miasta. Pozwalają poprawić jakość powietrza, lepiej gospodarować wodą oraz mają wpływ na komfort życia mieszkańców. Pozwalają również ograniczyć efekt miejskiej wyspy ciepła. Obecnie uważa się, że miasta idące z duchem czasu to te, w których stale zwiększa się udział terenów zielonych.

Na koniec 2019 roku udział terenów zielonych w Sierpcu stanowił 1,72%¹¹⁸ powierzchni miasta i zwiększył się o 0,04% w stosunku do roku 2015. Na tle miast referencyjnych Sierpc pod kątem zazielenienia nie różni się znacząco. Jedynie w Płońsku udział terenów zielonych jest zdecydowanie większy niż w pozostałych miastach.

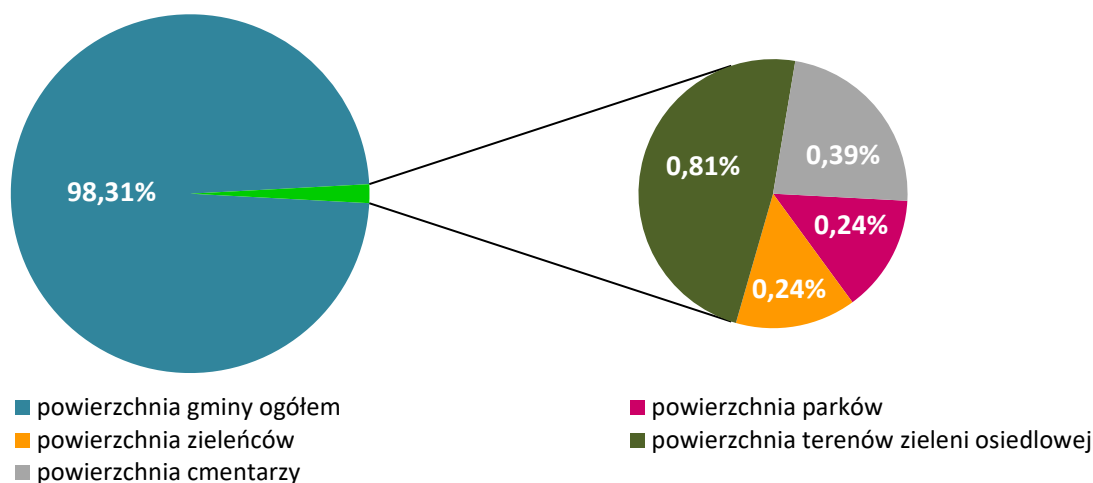
Rysunek 63. Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni Sierpca i miast grupy porównawczej w latach 2015-2019¹¹⁹

¹¹⁸ wartość bez udziału powierzchni ogrodów działkowych gdyż dane GUS obejmują jedynie podział według województw

¹¹⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 64. Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni Sierpca w 2019 roku¹²⁰

Pomniki przyrody

Na terenie Sierpca, spośród określonych form ochrony przyrody, występują jedynie pomniki ochrony przyrody¹²¹:

- Aleja lipowa składająca się z 71 sztuk lip drobnolistnych (*Tilia cordata*) o wysokości od 29 m, o obwodach pni od 123 cm do 255 cm¹²²,
- Buk pospolity (*Fagus silvatica*) o wysokości 18 m i obwodzie 262 m. Pomnik przyrody znajduje się przy ul. Staszica 93¹²³,
- Topola czarna (*Populus nigra*) o obwodzie pnia 335 cm i wysokości 28 m. Pomnik znajduje się w parku im. J. Korczaka przed budynkiem sądu rejonowego przy ul. Wiosny Ludów 1¹²⁴.

W zestawieniu liczby form ochrony przyrody na terenach analizowanych miast, Sierpc i Przasnysz wypadają najgłębiej (odpowiednio 2 i 1 pomniki ochrony przyrody). Natomiast najwięcej pomników ochrony przyrody znajduje się na terenie Sokołowa Podlaskiego (28), natomiast w Mławie poza dwoma pomnikami ochrony przyrody występują obszar chronionego krajobrazu i użytek ekologiczny.¹²⁵

Lesistość

Powierzchnia lasów w Sierpcu na koniec 2019 roku wynosiła 43,35 ha co stanowi 2,3% powierzchni gminy. W stosunku do analizowanych miast lesistość Sierpca jest na średnim poziomie. W Płońsku, Przasnyszu i Sokołowie Podlaskim lasy stanowią niespełna 1% powierzchni gmin, natomiast Mława ma zdecydowanie najwyższy (26,1%) odsetek zalesionej gminy spośród analizowanych miast (Rysunek 65). Na jej terenie znajdują się również Zieluńsko-Rzęgnowski obszar chronionego krajobrazu i użytek ekologiczny – Ostoja Rzeki Seracz.

¹²⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹²¹ <https://bip.sierpc.pl/wykaz-pomnikow-przyrody>

¹²² Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego Nr 17 z dnia 9 maja 2007 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu sierpeckiego

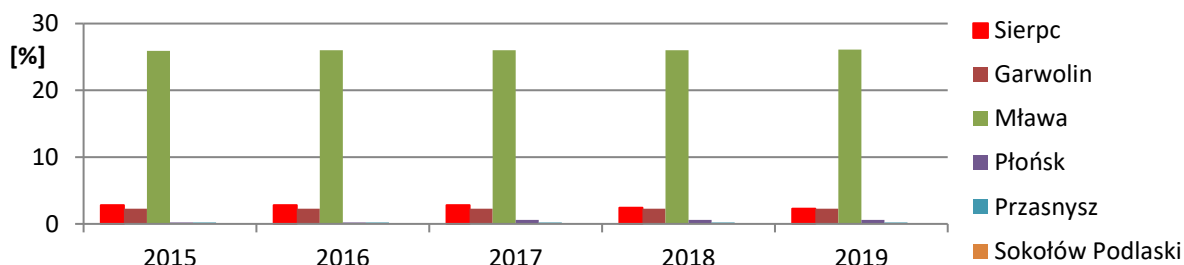
¹²³ Rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego Nr 17 z dnia 9 maja 2007 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu sierpeckiego

¹²⁴ Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 maja 2007r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu sierpeckiego

¹²⁵ <http://crfop.qdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Niepokojący jest trend związany z zmniejszeniem lesistości w Sierpcu. Na przestrzeni lat 2015-2019 lesistość miasta spadła o 0,5%, co przy obecnym stanie 2,3% zalesienia miasta stanowi znaczący ubytek.

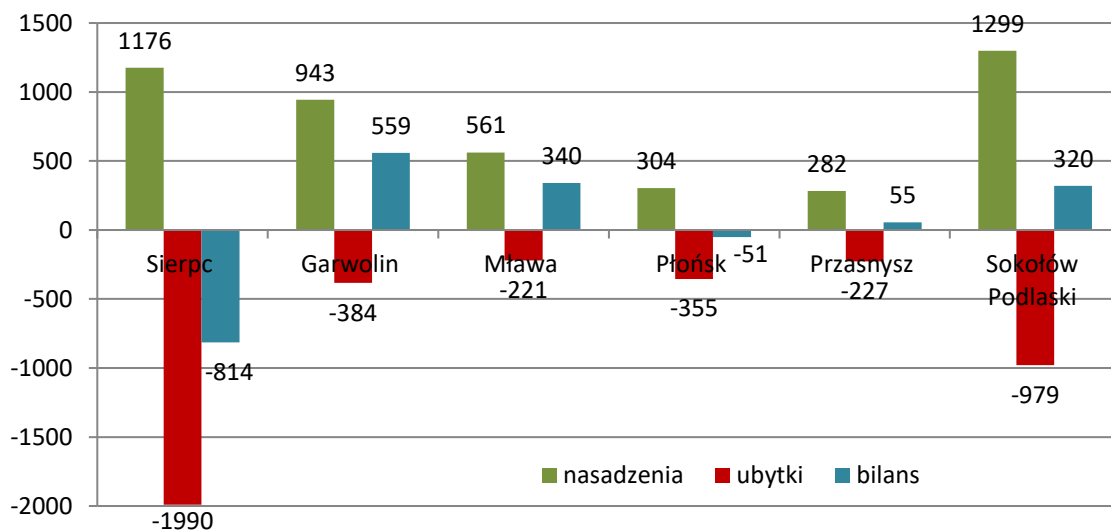
Rysunek 65. Lesistość na terenie Sierpca i miast grupy porównawczej w latach 2015-2019¹²⁶

Nasadzenia

Ważnym elementem różnorodności biologicznej i komfortu życia mieszkańców w mieście są nasadzenia. Dobrze zaplanowane nasadzenia to długotrwały proces, którego efekty, szczególnie w przypadku drzew, są widoczne dopiero po wielu latach. Poddając analizie dane o nasadzeniach i ubytku drzew w latach 2015-2019 (dane dotyczące krzewów nie były analizowane ze względu na brak danych o ubytku krzewów w latach 2018 i 2019) stwierdza się że najwięcej drzew spośród analizowanych miast zostało nasadzonych w Sierpcu (1176 sztuk w latach 2015-2019) i w Sokołowie Podlaskim (1299 sztuk). Dodatni bilans nasadzeń wystąpił w Garwolinie, Mławie, Przasnyszu i Sokołowie Podlaskim, a ujemny w Sierpcu i Płońsku (Rysunek 66).

Rysunek 66. Liczba nasadzeń i ubytku drzew w okresie lat 2015-2019¹²⁷

¹²⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹²⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS; według danych UM Sierpc w latach 2015-2019 z terenów miejskich usunięto 400 drzew

3.5.2. JAKOŚĆ POWIETRZA

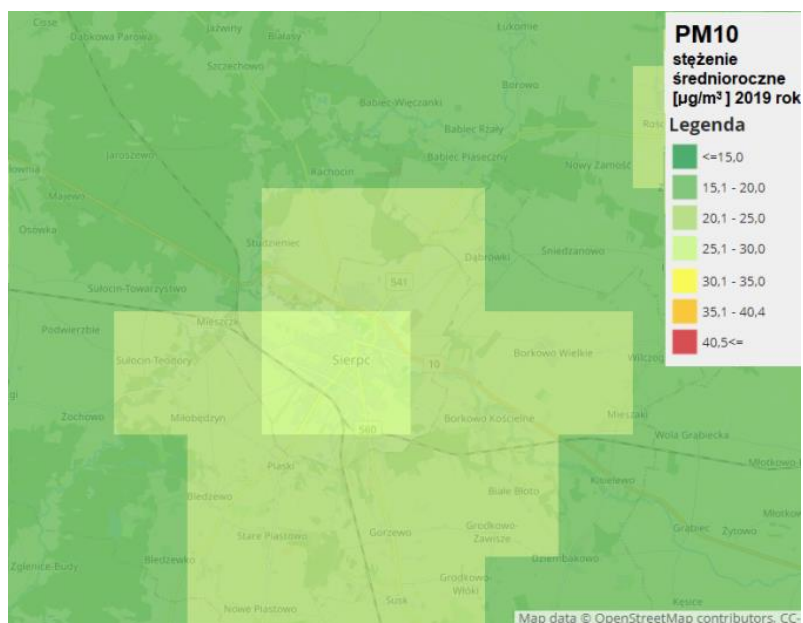
Jakość powietrza na terenie Sierpca oceniana jest w ramach rocznych ocen jakości powietrza wykonywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Na terenie miasta nie znajdowała się do końca 2020 roku stacja pomiarowa, która mierzyłaby bezpośrednio jakość powietrza. Dopiero od stycznia 2021 roku funkcjonuje stacja na ulicy Wiosny Ludów 7, przez co mieszkańcy miasta mogą na bieżąco monitorować jakim powietrzem oddychają w trakcie roku. Dlatego też oceny bezpośredniej w zakresie zanieczyszczeń powietrza nie można wykonać bez wykorzystania wyników rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim.

Ostatnia roczna ocena wykonana przez GIOŚ obejmuje rok 2019 dla strefy mazowieckiej, do której należy miasto Sierpc. Podstawą klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia jest poziom stężeń zanieczyszczeń w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych lub docelowych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). W 2019 roku wykorzystano w ocenie jakości powietrza dla strefy mazowieckiej zarówno wyniki pomiarów jak i wyniki modelowania matematycznego wykonanego na podstawie wykonanej inwentaryzacji źródeł emisji w skali całego kraju. W 2019 roku w mieście (strefa mazowiecka) odnotowano niski poziom stężeń większości monitorowanych zanieczyszczeń. W zakresie stężenia m.in. takich substancji jak: pył PM_{2,5}, O₃, SO₂, NO₂, CO, benzenu, arsenu, niklu, kadmu oraz ołowiu, Sierpc został zaliczony do klasy A czyli do obszarów, na których nie zostały przekroczone wartości dopuszczalne lub docelowe.

W strefie mazowieckiej do której należy Sierpc występuje problem z wysokością stężeń pyłu PM₁₀ oraz w szczególności benzo(a)pirenu.

Analizując wyniki modelowania matematycznego dla miasta Sierpc dla roku 2019 można stwierdzić, iż nie występuje znaczny problem z jakością powietrza. W 2019 roku nie została przekroczona wartość dopuszczalna stężenia średniorocznego pyłu PM₁₀, która wynosi 40 µg/m³. Wartości stężeń wynoszą do 75% wartości stężenia dopuszczalnego.

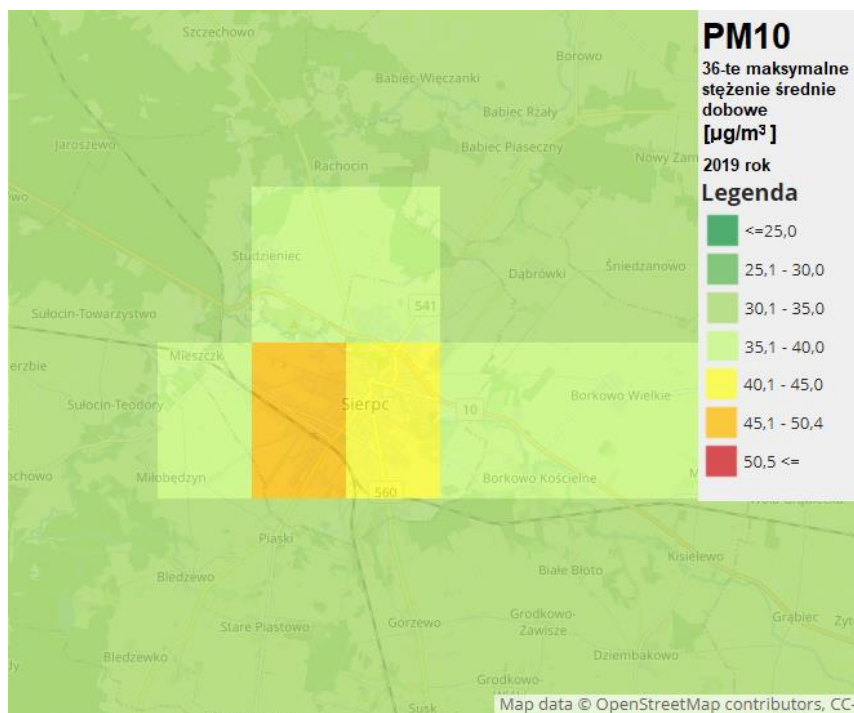
Rysunek 67. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w 2019 roku – w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza¹²⁸.

¹²⁸ GIOŚ <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

W odniesieniu do wartości dopuszczalnej odnoszącej się do stężeń dobowych pyłu PM10 można również stwierdzić, że nie występują przekroczenia, ponieważ w ciągu roku nie wystąpiło ponad 35 dni z przekroczeniem normy dobowej wynoszącej $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

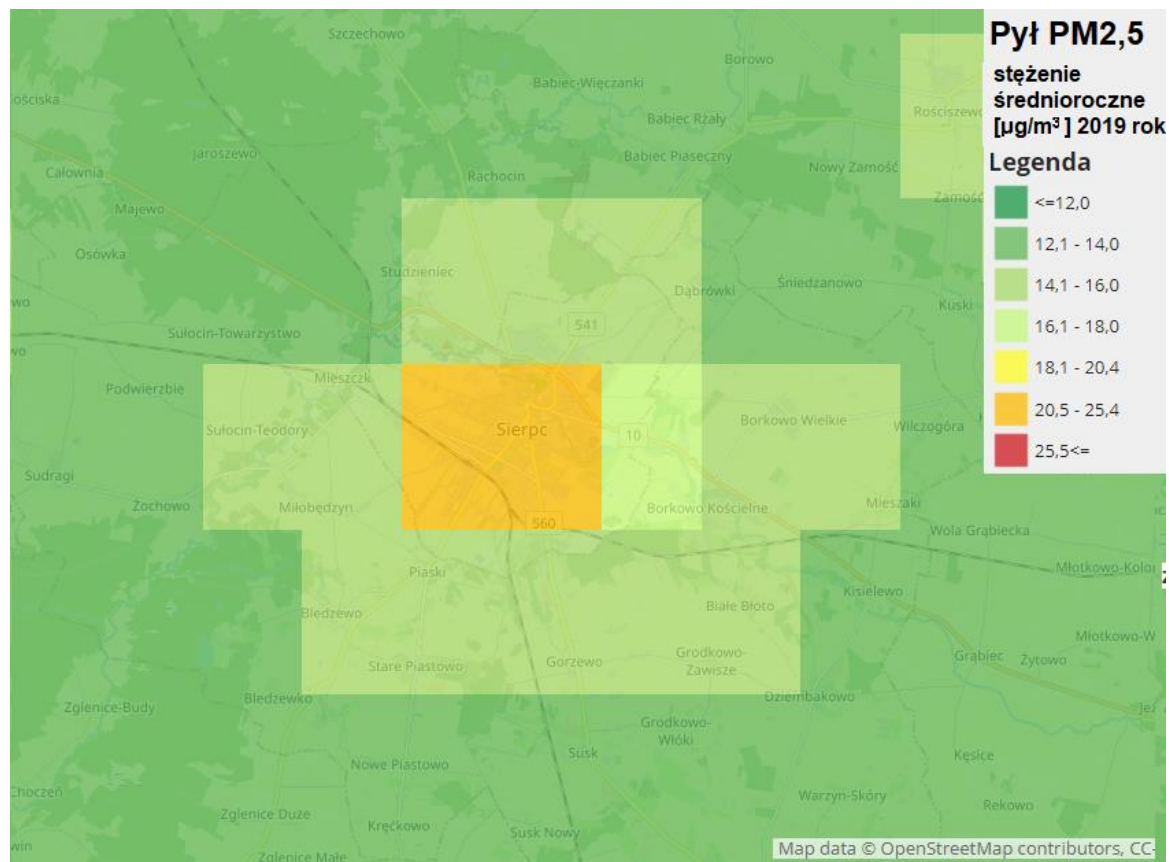
Rysunek 68. Rozkład przestrzenny stężenia PM10, wyrażony jako 36-te maksymalne stężenie średnie dobowe w 2019 roku - w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza¹²⁹.

W odniesieniu do stężeń rocznych pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie Sierpca wystąpiły stężenia w granicach od 20 do $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co świadczy o braku przekroczenia normy rocznej wynoszącej do 2020 roku $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Biorąc jednak pod uwagę, że norma dla pyłu PM2,5 od 2020 wynosi tylko $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, może wystąpić obszar przekroczeń w latach kolejnych. Jakość powietrza w tym zakresie zależy przede wszystkim od warunków meteorologicznych występujących w danym roku oraz wielkości emisji ze źródeł znajdujących się na terenie miasta. Ze względu na te czynniki należy ograniczać oddziaływanie źródeł, emisji, które w największym stopniu wpływają na wysokość stężeń pyłowych na terenie miasta w latach kolejnych.

¹²⁹ GIOŚ <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

Rysunek 69. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} w 2019 roku – w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza¹³⁰.

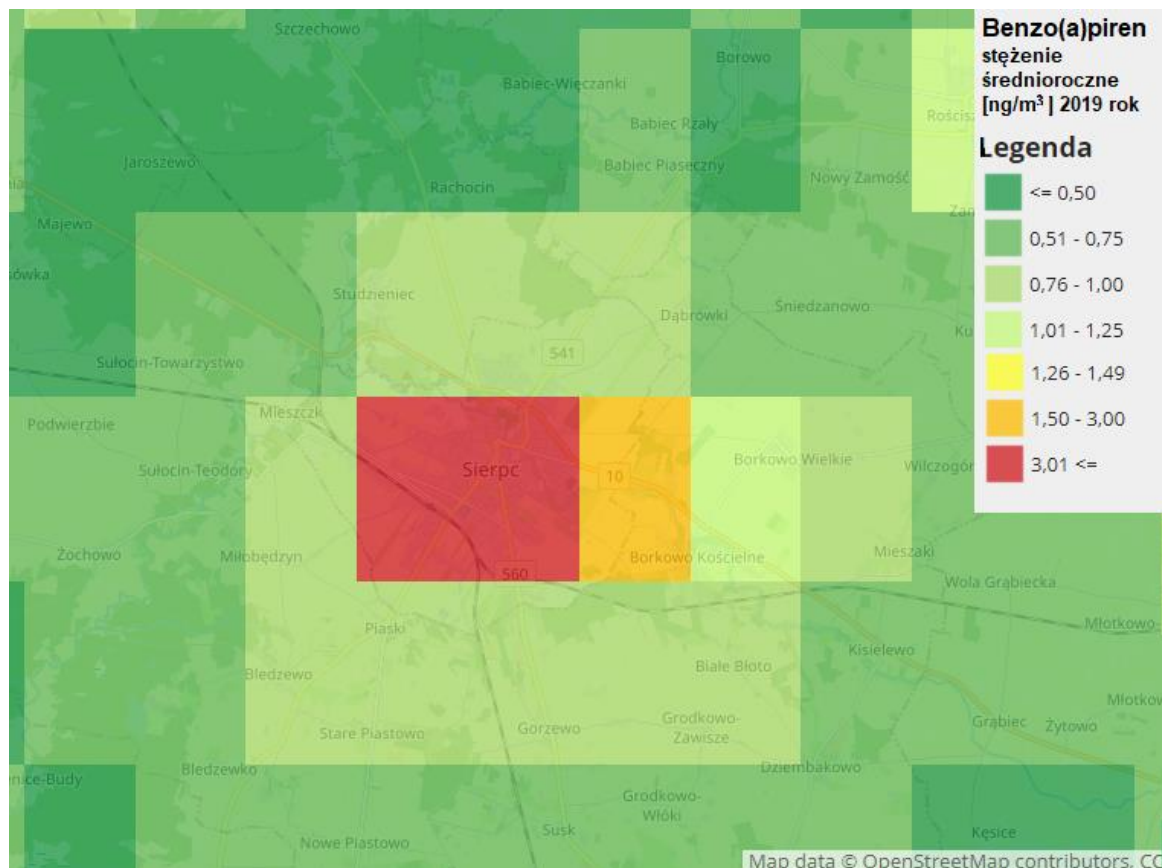

Z występowaniem wysokich stężeń zanieczyszczeń pyłowych związane są również stężenia benzo(a)pirenu, który powstaje głównie podczas spalania paliw kopalnych. Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu przekraczały poziom docelowy wynoszący 1 ng/m³ na terenie miasta Sierpc w 2019 roku. Wartość stężeń wynosiła ponad 3 ng/m³, co oznacza przekroczenie równe 300% normy.

Z emisją benzo(a)pirenu związane są przede wszystkim źródła z sektora komunalno-bytowego, znajdujące się na terenie miasta. Spalanie paliw w niskosprawnych urządzeniach powoduje emisję zarówno pyłów zawieszonych jak i benzo(a)pirenu. Warunki meteorologiczne sezonu grzewczego dodatkowo wpływają na rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w powietrzu, powodując zwiększenie stężeń tych substancji na obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej.

¹³⁰ GIOŚ <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

Rysunek 70. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia benzo(a)pirenu w 2019 roku - w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza¹³¹.

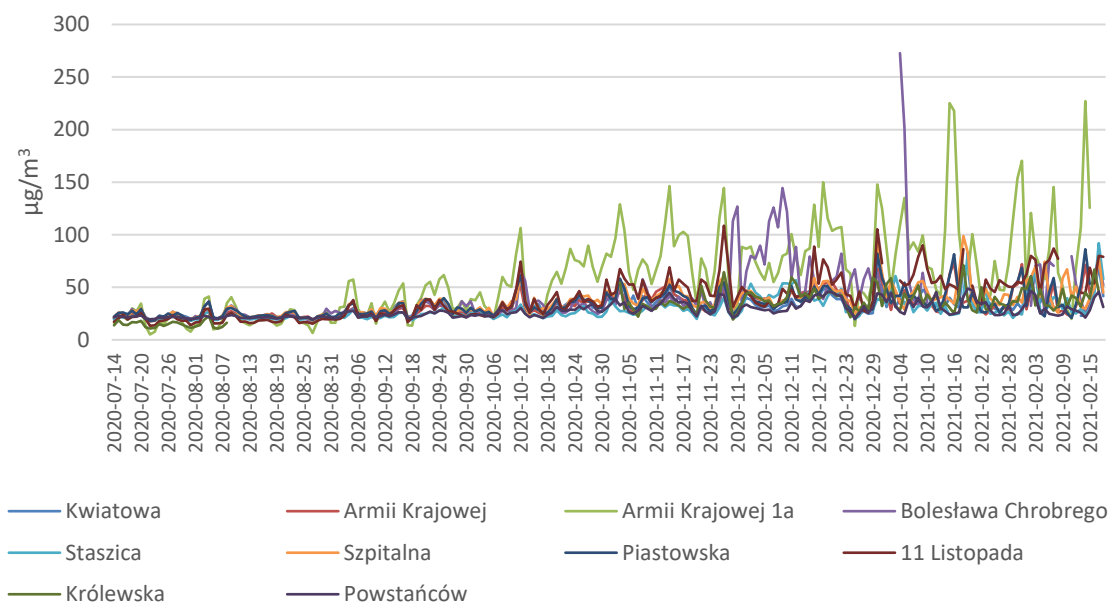

Cel poprawy jakości powietrza jest ważnym elementem strategii miasta, między innymi ze względu na postawione cele i działania naprawcze w Programie ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej. Monitorowanie jakości powietrza jest istotnym aspektem prowadzenia działań, dlatego też zbudowana została sieć monitoringu opartego na czujnikach niskokosztowych, które monitorowały wysokość stężeń pyłu PM₁₀ i PM_{2.5}. Pierwsze czujniki jakości powietrza tworzące sieć monitoringu zakupiono w październiku 2018 roku, w latach kolejnych sieć była rozbudowywana, aż w konsekwencji od 14 lipca 2020 roku składa się na nią 10 punktów pomiarowych. W okresie od 14 lipca 2020 roku mierzone stężenia w 10 punktach miasta pozwoliły na zobrazowanie jakości powietrza w okresie letnim i okresie grzewczym. Na poniższym wykresie przedstawiono wyniki z pomiarów czujnikowych pyłu PM₁₀ w okresie od 14 lipca 2020 r. do 18 lutego 2021 r. W sezonie grzewczym widoczny jest znaczny wzrost wysokości stężeń pyłu PM₁₀, nawet znacznie powyżej normy dobowej. Należy mieć na uwadze, że czujniki nie są metodą referencyjną pomiarów, ale pozwalają na określenie przybliżonej jakości powietrza na obszarach na którym nie ma stacji pomiarowej oraz pozwalają obserwować trend zmian wielkości stężeń na przestrzeni danego czasu i w różnych punktach miasta.

Najwyższe stężenia występowały na obszarze przy ul. Armii Krajowej 1a, przy której zlokalizowany był jeden z czujników. Na pozostałych czujnikach wysokość stężeń była na wyrównanym niższym poziomie.

¹³¹ GIOŚ <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

Rysunek 71. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10 z sieci czujników niskokosztowych w okresie od 14.07.2020 do 15.02.2021 r. na terenie miasta Sierpc.

Źródła emisji substancji do powietrza

Na jakość powietrza mają największy wpływ źródła zlokalizowane na terenie miasta. Głównymi przyczynami okresowego występowania wyższych stężeń substancji w powietrzu w mieście Sierpc jest:

- emisja z indywidualnego ogrzewania budynków będąca wynikiem stosowania paliw konwencjonalnych oraz kotłów o niskiej sprawności,
- wykorzystywanie paliw o złej jakości,
- warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń,
- duże natężenie ruchu na drogach.

Problemy związane z emisją ze źródeł energetycznych na terenie miasta Sierpca dotyczą głównie emisji zanieczyszczeń z procesów spalania w sektorze komunalno-bytowym, gdzie w ogrzewaniu przeważa węgiel kamienny. W efekcie w sezonie grzewczym następuje wzrost emisji pyłowo-gazowej na terenach zabudowy mieszkaniowej nie podłączonej do ogólnych systemów ciepłowniczych. Skala tego zjawiska nie była dotychczas znana, ze względu na brak przeprowadzonej dokładnej inwentaryzacji rodzajów źródeł emisji.

Miasto przeprowadziło inwentaryzację w 2020 roku w ramach środków wynikających z Uchwały Sejmiku Wojewódzkiego nr 100/20 z dnia 7 lipca 2020 r. w sprawie udzielenia przez Województwo Mazowieckie pomocy finansowej na realizację zadań w ramach programu „Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020”.

Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji źródeł ciepła wśród wszystkich obiektów ogrzewanych, znajdujących się w granicach Miasta Sierpc, miało na celu pozyskanie kompletnej informacji o stanie technicznym budynków oraz parametrów cieplnych wykorzystywanych aktualnie źródeł ciepła. Ponadto prowadzona ankietyzacja objęła również zakresem źródła energii odnawialnej (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła do ciepłej wody użytkowej i centralnego ogrzewania, kolektory słoneczne itp.) oraz plany mieszkańców i właścicieli obiektów odnośnie wymiany źródeł ciepła bądź instalacji rozwiązań opartych na energii odnawialnej. Uzyskane informacje będą podstawą do sukcesywnej wymiany niskosprawnych urządzeń na nowoczesne oraz prawidłowe zaplanowanie działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza na terenie

miasta, które to zostały zapisane w Programie ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej uchwalonym we wrześniu 2020 roku przez Sejmik Województwa Mazowieckiego (uchwała 115/20).

Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła w Mieście Sierpc obejmowała przeprowadzenie ankiety w 2 813 budynkach (w tym wielorodzinnych obejmujących ok. 4 000 mieszkań). Wyniki inwentaryzacji wskazały, iż spośród wszystkich objętych badaniem danych budynki ogrzewane gazem stanowią 24,3%. Z sieci ciepłowniczej zasilanych jest 12,6% budynków objętych inwentaryzacją, jednak dociera ona głównie do obszarów zabudowanych obiektami wielorodzinnymi o dużej powierzchni użytkowej.

Paliwa stałe takie jak węgiel i drewno wykorzystywane są w różnego rodzaju urządzeniach takich jak kotły pelletowe, kotły pozaklasowe, kotły na drewno i węgiel oraz piecokuchnie. Stanowią najczęściej wykorzystywany sposób uzyskania energii cieplnej na terenie miasta - spośród zinwentaryzowanych budynków stanowią 53%. Nowoczesne kotły pelletowe to spośród nich zaledwie 2,3%. Na terenie miasta w większości przypadków (90%) występują źródła bezklasowe, należące do nieekologicznych i charakteryzujące się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wszystkie te kotły, w myśl Uchwały Antysmogowej przyjętej przez Sejmik Województwa Mazowieckiego, powinny zostać poddane wymianie przez eksploatujących na kotły klasy 5 spełniające aktualne normy emisyjności do końca 2022 roku¹³².

Źródła energii odnawialnej jak kolektory słoneczne, pompy ciepła czy panele fotowoltaiczne stanowią niewielki procent źródeł – na terenie objętym inwentaryzacją uzyskano informację o 85 źródłach, w tym największy udział stanowią panele fotowoltaiczne.

¹³² Raport z inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła w Mieście Sierpc

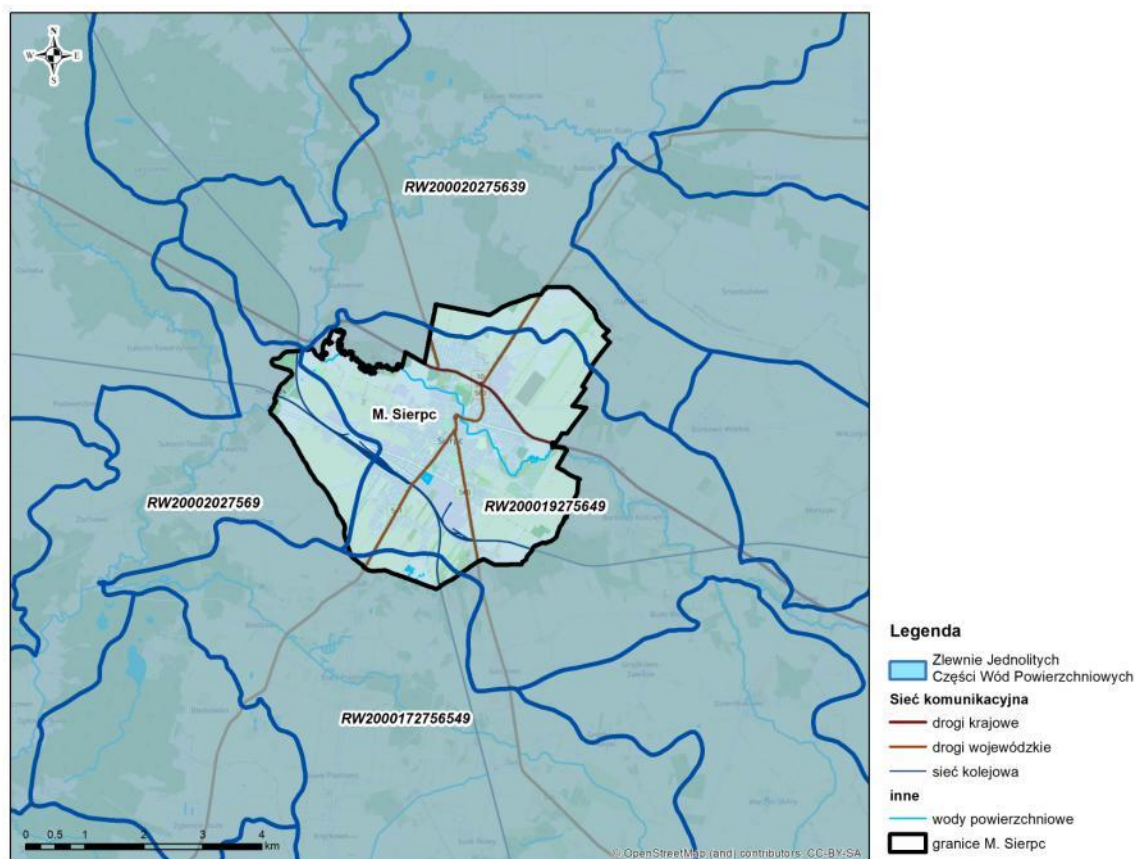
3.5.3. STAN WÓD

Wody powierzchniowe

W procesie wdrażania postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce wyznaczono jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), stanowiące podstawową jednostkę dla realizacji prac planistycznych. W granicach miasta Sierpc wyznaczono 4 JCWP:

- Skrwa od Sierpienicy do ujścia (PLRW20002027569);
- Skrwa od Chroponianki do Sierpienicy bez Sierpienicy (PLRW200020275639);
- Sierpienica od dopływu spod Droбина do ujścia (PLRW200019275649);
- Dopływ spod Piastowa (PLRW2000172756549).

Rysunek 72. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie miasta Sierpc¹³³

Wody podziemne

Ilość i jakość wód kształtowana jest, przez czynniki naturalne (do których możemy zaliczyć: uwarunkowania geograficzne, w tym procesy klimatyczne i hydrologiczne, wielkość opadów atmosferycznych, parowanie terenowe, wielkość odpływu powierzchniowego, podpowierzchniowego i podziemnego, rodzaj pokrycia terenu, rzeźbę terenu, budowę geologiczną, rodzaj gleb, warunki hydromorfologiczne) oraz antropogeniczne.

Wpływ działalności człowieka na warunki naturalne, m.in. w zakresie zmian w użytkowaniu gruntów (zmiany wielkości powierzchni biologicznie czynnej, sztucznego nawadniania i odwadniania gruntów) oraz w zakresie oddziaływania na zmiany klimatu ma istotny wpływ na

¹³³ opracowanie własne na podstawie danych z www.geoportal.gov

stan wód. Z kolei wielkość zasobów wód kształtowana jest głównie przez pobór wody na różne cele (potrzeby ludności, przemysł). Wśród czynników antropogenicznych mających największy wpływ na wody wskazuje się:

- pobory wód (szczególnie w przypadku wód podziemnych),
- punktowe źródła zanieczyszczeń (gospodarka komunalna, działalność przemysłowa, odprowadzanie ścieków do wód),
- rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń (niewłaściwa gospodarka wodami opadowymi i roztopowymi, rolnictwo, spływy powierzchniowe z pól, erozja gleby, system melioracji szczegółowych i podstawowych oraz wymywanie, stosowanie nawozów, hodowla zwierząt),
- niewłaściwą gospodarkę odpadami,
- zmiany hydromorfologiczne (w przypadku wód powierzchniowych).

Ostatnia ocena stanu wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych została wykonana w ramach pierwszej aktualizacji Planów gospodarowania wodami w 2014 r., na podstawie badań prowadzonych w 2012 r. Rozporządzenia zatwierdzające plany gospodarowania wodami zachowują moc do dnia 22 grudnia 2021 r. Aktualnie trwa opracowanie kolejnej ich aktualizacji, która do 2022 r. ponownie wyznaczy i oceni JCWP. W związku z trwającą aktualizacją, oceny stanu JCWP dokonano na podstawie wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Poniżej przedstawiono wyniki badań JCWP rzecznych w punktach znajdujących się w obrębie miasta Sierpca wykonanych w latach 2017 - 2019.

Tabela 12. Ocena stanu JCWP rzecznych znajdujących się w obrębie miasta Sierpca wykonanych w latach 2017-2019¹³⁴

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena JCWP
1.	PLRW2000 172756549	Dopływ spod Piastowa	NAT	1*	>2*	umiarkowany stan ekologiczny*	-	zły stan wód*
2.	PLRW2000 20275639	Skrwa od Chroponianki do Sierpicy bez Sierpicy	NAT	2**	>2**	umiarkowany stan ekologiczny**	-	zły stan wód**
3.	PLRW2000 2027569	Skrwa od Sierpicy do ujścia	NAT	2**	>2**	umiarkowany stan ekologiczny**	stan chemiczny poniżej dobrego***	zły stan wód***
4.	PLRW2000 19275649	Sierpica od dopływu spod Drobina do ujścia	NAT	2***	>2***	umiarkowany stan ekologiczny***	-	zły stan wód***

* - wyniki badań z 2017 r.

** - wyniki badań z 2018 r.

*** - wyniki badań z 2019 r.

¹³⁴ źródło: Monitoring wód powierzchniowych, GIOŚ

Stan JCWP zlokalizowanych na terenie miasta Sierpca, badanych w latach 2017-2019 określono jako zły. Na taką ocenę wpłynął stan ekologiczny oceniany jako umiarkowany oraz chemiczny, który został określony poniżej dobrego (stan chemiczny został określony tylko dla JCWP - Skrwa od Sierpicy do ujścia). Umiarkowany stan ekologiczny wynikał z niskiej klasy elementów biologicznych (klasa 3). Z kolei stan chemiczny poniżej dobrego (JCWP - Skrwa od Sierpicy do ujścia) wynikał z podwyższonych stężeń, m.in. bezno(a)pirenu i difenylesterów bromowanych.

Tabela 13. Ocena JCWP na terenie miast referencyjnych ¹³⁵

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena JCWP
1.	PLRW200019253699	Wilga od Dopływu z Miętneho do ujścia	NAT	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	PLRW200017253634	Wilga od źródeł do Dopływu z Brzegów	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
3.	PLRW200017268432	Mławka od źródeł do Krupionki z Krupionką	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
4.	PLRW20001726866	Łydynia od źródeł do Pławnicy	NAT	1	2	dobry stan ekologiczny		brak możliwości wykonania oceny
5.	PLRW200023268449	Seracz	NAT	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
6.	PLRW2000172687679	Płonka od źródeł do Żurawianki bez Żurawianki	NAT	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
7.	PLRW2000192687699	Płonka od Żurawianki do ujścia	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
8.	PLRW2000172687689	Żurawianka	NAT	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód

¹³⁵ źródło: Monitoring wód powierzchniowych, GIOŚ

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena JCWP
9.	PLRW200017268949	Naruszewka	NAT	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
10.	PLRW200019265899	Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
11.	PLRW2000172658869	Dopływ z Zielonej	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
12.	PLRW2000172658889	Morawka	NAT	2	2	dobry stan ekologiczny		brak możliwości wykonania oceny
13.	PLRW2000172658892	Dopływ ze Żbików	NAT	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód
14.	PLRW20001726671249	Cetynia od źródeł do Okna	NAT	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
15.	PLRW200017265884	Węgierka od źródeł do dopływu z Dzielin z dopływem z Dzielin	NAT	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		zły stan wód

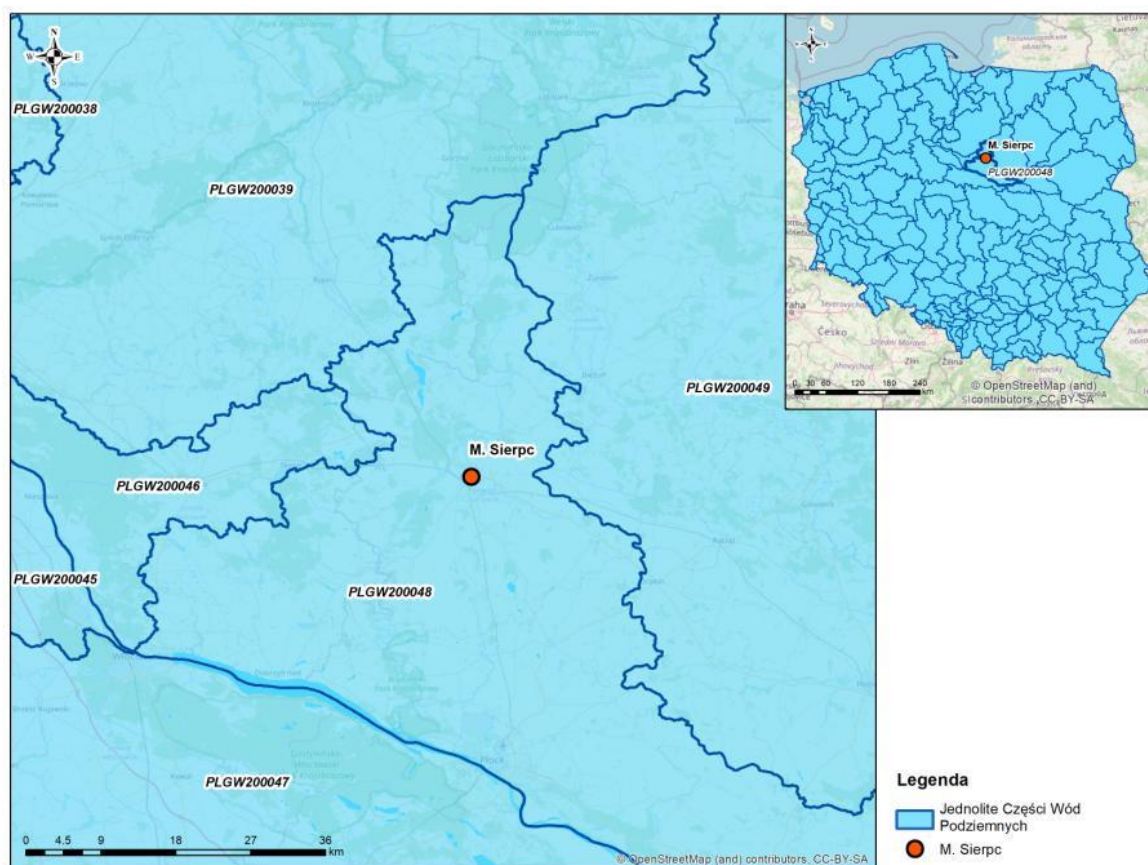
Stan wszystkich Jednolitych Części Wód Powierzchniowych przepływających przez miasta referencyjne (podobnie jak przez miasto Sierpc) oceniono jako zły.

Dokładna analiza zawartości różnego rodzaju zanieczyszczeń w wodach (nie tylko tych, które zostały wymienione w obowiązujących aktach prawnych) oraz wskaźników diagnostycznych może dostarczyć dodatkowych informacji dotyczących źródeł zanieczyszczeń oraz doprowadzić do ograniczenia ich niekorzystnego wpływu na środowisko.

Zanieczyszczenia JCWP mogły trafić do nich z depozycją atmosferyczną (miasto Sierpc położone jest na terenie województwa mazowieckiego, które charakteryzuje się stosunkowo wysokim obciążeniem ładunków wnoszonych przez opady atmosferyczne), w wyniku zrzutu do odbiorników nieoczyszczonych ścieków komunalnych, odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych (z zawiesiny i substancji ropopochodnych) wód deszczowych lub stosowania do nawożenia gleb i rekultywacji gruntów osadów zawierających wysokie zawartości WWA (dotyczy to także stosowania różnego rodzaju preparatów wykonywanych na bazie osadów ściekowych). Również komunikacja samochodowa (stan techniczny samochodów, pojazdy niespełniające normy emisyjne) mogą być źródłem zanieczyszczenia wód.

Wody podziemne są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności miasta Sierpca w wodę do celów komunalnych, gospodarczych i przemysłowych. Zgodnie z obowiązującym podziałem na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), miasto Sierpc położone jest w zasięgu JCWPd nr 48 (PLGW200048), w regionie wodnym Środkowej Wisły.

Rysunek 73. Jednolite części wód podziemnych zlokalizowane na terenie miasta Sierpc¹³⁶

Powierzchnia terenu objętego JCWPd 48 wynosi 2 966,5 km². JCWPd 48 stanowi wielopoziomowy złożony system wodonośny. W obrębie systemu wód zwykłych JCWPd 48

¹³⁶ opracowanie własne na podstawie danych z www.geoportal.gov

wyróżniono 3 poziomy wodonośne: czwartorzędowy, mioceński oraz oligoceńsko – górnokredowy. Stan ilościowy i chemiczny JCWPd 48 ocenia się jako dobry, zatem stan ogólny również oceniono jako dobry. JCWPd 48 nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Z tego względu celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego.

Tabela 14. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych w obrębie miasta Sierpca oraz miast referencyjnych

Stan wód podziemnych				
Nr JCWPd	48	49	50	55
Europejski kod JCWPd	PLGW200048	PLGW200049	PLGW200050	PLGW200055
miasto	Sierpc	Mława, Płońsk	Przasnysz	Sokołów Podlaski
chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
Ogólna ocena JCWPd	dobry	dobry	dobry	dobry
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona	niezagrożona	niezagrożona	niezagrożona
Przyczyna zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych	-	-	-	-

* Na terenie Garwolina nie prowadzono badań jakości wód podziemnych w sieci monitoringu krajowego. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawowany jest przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Garwolinie.

Stan ilościowy i chemiczny JCWPd na terenie miasta Sierpca oraz miast referencyjnych oceniono jako dobry. JCWPd zlokalizowane na terenie miast referencyjnych również nie są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Podsumowanie

Największe zagrożenie dla wód (powierzchniowych i podziemnych) na terenie miasta stanowią:

- brak uregulowanej gospodarki ściekowej (brak sieci kanalizacyjnej na części obszaru miasta oraz korzystanie ze zbiorników bezodpływowych),
- szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu, parkingi (zanieczyszczenia ropopochodne, środki likwidujące śliskość),
- stacje i magazyny paliw,
- braki w infrastrukturze odprowadzającej i oczyszczającej wody opadowe,
- oczyszczalnia ścieków (zrzuty ścieków socjalno-bytowych z obiektów mieszkalnych i usługowych, szczególnie do zbiorników bezodpływowych oraz ścieków technologicznych z zakładów prowadzących działalność na terenie miasta).
- gazy i pyły, dostające się z opadami atmosferycznymi do gruntu i wód podziemnych,
- wypalanie traw i ściernisk, które jest przyczyną powstawania rakotwórczych związków WWA i ich migracji do wód podziemnych,

- wysoki udział zużycia wody na potrzeby przemysłu,
- zagrożenie suszą hydrologiczną.

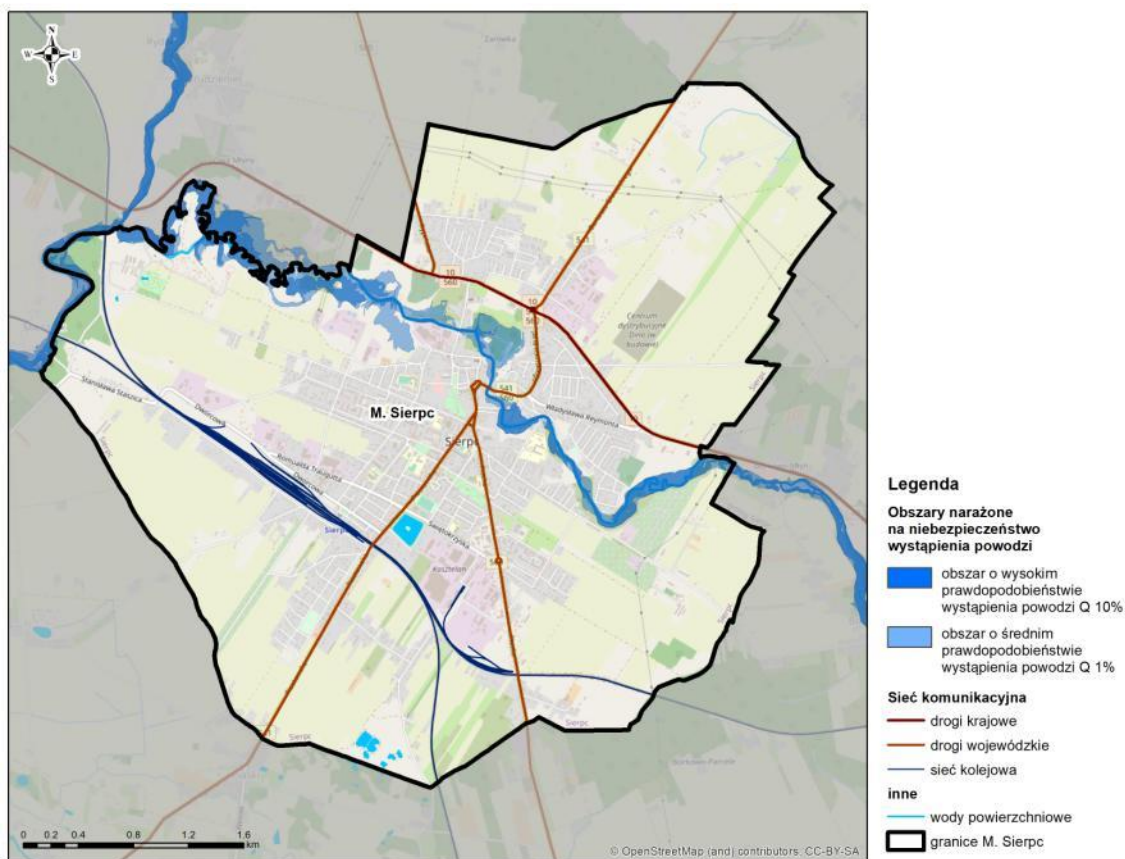
Analiza uzyskanych wyników wskazuje na kierunki działań, które już obecnie można podjąć dla ograniczenia ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych. Należy do nich zaliczyć:

- działania w kierunku rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej,
- wyeliminowanie zrzutu do odbiorników nieczyszczonych ścieków komunalnych,
- szersze zastosowanie oraz odpowiednią eksploatację separatorów, pozwalających na usunięcie z wód deszczowych zawiesiny i substancji ropopochodnych,
- wprowadzenie kontroli i eliminację stosowania do nawożenia gleb i rekultywacji gruntów osadów zawierających wysokie zawartości WWA, dotyczy to również preparatów wykonywanych na bazie osadów ściekowych,
- konieczność wprowadzenia obowiązku oczyszczania ziemi oraz odpadów powstałych w wyniku prac drogowych, wodociągowych, kanalizacyjnych itp. w pasie drogowym oraz w bezpośrednim sąsiedztwie,
- ograniczenie zużycia wody na potrzeby przemysłu,
- działania w kierunku poprawy stanu technicznego samochodów, a przede wszystkim eliminację z ruchu pojazdów niespełniających norm emisyjnych.

Zagrożenie powodziowe

W regionie wodnym Środkowej Wisły zidentyfikowano wyłącznie powódzie rzeczne (opadowe) związane z topnieniem śniegu (wezbrania roztopowe, często podpiętrzane zatorami lodowymi). Ze względu na mechanizm, najczęściej występujące były naturalne wezbrania, mniej liczne były powódzie spowodowane przelaniem się wody przez urządzenia wodne, awarię urządzeń wodnych lub infrastruktury technicznej oraz zatory. Na poniższej mapie przedstawiono obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na obszarze miasta Sierpca.

Rysunek 74. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenie miasta Sierpca¹³⁷

Zagrożenie suszą

Susze charakteryzują się długimi okresami bezopadowymi skutkującymi m.in. spadkiem wilgotności gleby (w wyniku intensywnego parowania) oraz obniżeniem się przepływów w rzekach i zwierciadłach wód podziemnych. Zjawisko to może wpływać na trudności z zaopatrzeniem w wodę, co wpływa na ograniczenie zużycia wody dla celów komunalnych. Spadek wilgotności gleby powoduje zmniejszenie produkcji roślinnej oraz problemy związane z właściwym utrzymaniem zieleni.

W 2020 r. na podstawie przeprowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach systemu monitoringu suszy na terenie Gminy Sierpc nie stwierdzono zagrożenia suszą rolniczą. W 2019 r. w 7 okresie raportowania (obejmującym okres od 21 maja do 20 lipca) stwierdzono wystąpienie suszy rolniczej. Na terenie Gminy Sierpc zagrożenie suszą rolniczą wystąpiło wyłącznie w uprawach zbóż jarych, kukurydzy na kiszonkę, kukurydzy na ziarno, krzewów owocowych i roślin strączkowych na glebach klasy V i VI.

¹³⁷ opracowanie własne na podstawie <https://dane.gov.pl/pl/dataset/599,baza-danych-przestrzennych-aktualizacji-planow-gospodarowania-wodami-apgw/resource/672,wektorowe-warstwy-tematyczne-apgw/table>

Tabela 15. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Sierpc oraz gmin referencyjnych w latach 2015-2019¹³⁸

Gmina	Zagrożenie suszą rolniczą					
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Sierpc	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
Garwolin	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Mława	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
Płońsk	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Przasnysz	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
Sokołów Podlaski	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK

Porównując ryzyko wystąpienia suszy w gminie Sierpc oraz w gminach referencyjnych, można stwierdzić, że podobne ryzyko wystąpienia tego zjawiska odnotowano w gminie Mława i Przasnysz.

Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi powinna mieć na uwadze zarówno oszczędzanie wody, jak również dbanie o jej jak najlepszą jakość. Gromadzenie nadwyżek wody pojawiających się w okresie intensywnych opadów może być zarówno formą ochrony przeciwpowodziowej, jak i tanim sposobem na dostarczenie wody roślinom w okresach coraz częściej występujących susz.

Na terenie miasta Sierpca w ramach programu marki Kasztelan pn. "Piecza otaczamy" powstał ogród deszczowy, który ma celu m.in. przeciwdziałanie suszy. Ogrody deszczowe skutecznie gromadzą i filtrują wodę pochodzącą z opadów, która jest stopniowo zwracana do atmosfery i nawadnia głębsze warstwy gleby. Sierpecki ogród deszczowy powstał na skwerze przy budynku zabytkowego Ratusza. Woda z okolicznych dachów spływa rynnami do zaplanowanych w ogrodzie donic, w których posadzono rośliny hydrofilne takie jak: mięta, sit, irysy i turzycę. Nadmiar wody z donic spływa do ogrodu bylinowego, w którym posadzono jeżówkę purpurową, krwawnik pospolity, liliowce ogrodowe, a także drzewa i krzewy.

Ochrona wód w ramach tzw. Dyrektywy Azotanowej

Istotnym zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych jest zanieczyszczenie ich azotem pochodzącym ze źródeł rolniczych. W celu zapewnienia ochrony jakości wód w całej Europie przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych i zachęcanie do stosowania dobrej praktyki rolniczej przyjęto tzw. Dyrektywę Azotanową. Od dnia 15 lutego 2020 r. w Polsce obowiązuje Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów (Dz.U. z 2020 poz. 243). Obowiązuje on wszystkich rolników, którzy prowadzą produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane nawozy do gospodarowania w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych i ograniczający takie zanieczyszczenie.

Wspomniany Program działań zobowiązuje wszystkich rolników do przestrzegania określonych w nim wymogów dotyczących np.: warunków przechowywania nawozów naturalnych, okresów, dawek i sposobów nawożenia oraz prowadzenia dokumentacji zabiegów agrotechnicznych

¹³⁸ źródło: <http://www.susza.iung.pulawy.pl/>

związanych z nawożeniem. Wymagania z Programu działań, tak jak dotychczas, wchodzą w zakres zasady wzajemnej zgodności (cross-compliance), z tą różnicą, że będą obowiązywały rolników na obszarze całego kraju.

Mitygacja i działania adaptacyjne w ochronie wód

Głównym dokumentem poruszającym kwestie adaptacji do zmian klimatu w regionach i sektorach jest „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020).

W SPA 2020 wskazano główne zasady polityki adaptacyjnej kraju. Są one następujące:

- Należy minimalizować podatność na ryzyko związane ze zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji.
- Konieczne jest opracowanie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powódzie, susze, fale upałów), tak by instytucje publiczne były przygotowane do niesienia natychmiastowej pomocy poszkodowanym.
- Należy wyznaczyć działania, które z punktu widzenia efektywności kosztowej powinny być podjęte w pierwszej kolejności.
- W pierwszym rzędzie należy przygotować się na przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia i życia ludzi oraz szkodom, których skutki mogą być nieodwracalne (np. w postaci utraty dóbr kultury, rzadkich ekosystemów).

Ochrona wód w kontekście zmian klimatu powinna obejmować działania adaptacyjne oraz pośrednio działania mitygacyjne. Działania adaptacyjne, jakie należy podejmować w celu ochrony wód to:

- rozwój mikro retencji, m.in. łapanie deszczówki na cele gospodarcze, np. do podlewania ogródków, zastępowanie wodolubnych trawników kwietnymi łąkami zatrzymującymi wilgoć w glebie, tworzenie niecek i ogrodów deszczowych zasilanych deszczem (które stopniowo oddają wilgoć);
- rozwój małej retencji z wykorzystaniem materiałów naturalnych, przyjaznych środowisku, w tym budowa lub modernizacja niewielkich zbiorników retencyjnych, progów, bystrzy, inwestycje pozwalające na zatrzymanie nadmiaru wód opadowych, adaptacja istniejących systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych;
- przebudowa lub rozbiórka obiektów hydrotechnicznych (mostów, przepustów, brodów) niedostosowanych do wód wezbraniowych;
- konserwacja rowów melioracyjnych (powinna być prowadzona dwa razy w ciągu roku, na wiosnę i na jesień, w celu umożliwienia odpływu wód opadowych i roztopowych, przeprowadzona w prawidłowy sposób zapewni niezakłócony spływ wody);
- nasadzenia zadrzewień śródpolnych i terenów zielonych gromadzących i zatrzymujących wodę (przyczyniają się do łagodzenia niedoborów wody i poprawy jakości wód powierzchniowych);
- zrównoważone zarządzanie wodami opadowymi (zastosowanie kompleksowego podejścia do rozwiązania problemów wód opadowych i roztopowych polegającego na skutecznym odprowadzeniu, magazynowaniu i zagospodarowaniu tych wód z obszarów zabudowanych, szczególnie w okresach niedoboru wody);
- zielone dachy (przyczyniają się do minimalizowania skutków wywołanych deszczami nawalnymi i zatrzymywania wód opadowych na terenie zlewni);

- stosowanie nieutwardzonych powierzchni potencjalnie gromadzących i zatrzymujących wody.

3.5.4. HAŁAS

Obecnie opracowane na poziomie lokalnym i gminnym dokumenty strategiczne i programy jako główne zagrożenie klimatu akustycznego na terenie miasta Sierpc wskazują na hałas komunikacyjny, szczególnie drogowy, z kolei coraz mniejsze znaczenie ma hałas przemysłowy. Występujące zakłady przemysłowe nie stanowią zagrożenia dla klimatu akustycznego ze względu na dotrzymanie obowiązujących norm w zakresie emisji hałasu. Natomiast ciągły rozwój społeczno-gospodarczy związany z rozwojem infrastruktury transportowej oraz wzrostem liczby pojazdów negatywnie oddziałuje na klimat akustyczny miasta. Stopień uciążliwości hałasu drogowego uzależniony jest między innymi od natężenia ruchu pojazdów, struktury i stanu technicznego pojazdów stanowiących potok ruchu, prędkości poruszania się strumienia pojazdów, rodzaju i stanu technicznego nawierzchni dróg, który często bywa niezadowalający, ukształtowania terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna oraz charakteru zabudowy sąsiadującej z trasą. Na intensywność hałasu drogowego mają wpływ również dźwięki generowane przez pojazdy poruszające się po drogach - silnik, drgania elementów, zjawiska aerodynamiczne czy opony stykające się z nawierzchnią drogi. Nadmierna uciążliwość hałasu drogowego może być odczuwana przez mieszkańców w obrębie dróg pełniących funkcje głównych tras komunikacyjnych, są to m.in. DW541, DW560 oraz DK10 (południowo-wschodnia część miasta), na których prowadzony jest ruch lokalny jak również ruch tranzytowy, który znacznie zwiększa narażenie mieszkańców na uciążliwości związane z nadmiernym hałasem komunikacyjnym. Przekształcenie układu drogowo-ulicznego miasta może wpłynąć na poprawę klimatu akustycznego, docelowym rozwiązaniem problemu nadmiernego ruchu pojazdów jest wyprowadzenie z miasta transportu ciężkiego ruchu tranzytowego. W sporządzonym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sierpc” z 2010 r. planowana była budowa obwodnicy zachodniej oraz dróg lokalnych i wewnętrznych, które w istotny sposób mogą przyczynić się do ograniczenia problemu związanego z hałasem komunikacyjnym poprzez zmianę natężenia i segregację pojazdów poruszających się na ulicach miejskich. W celu oceny stanu środowiska pod względem uciążliwości akustycznej w 2013 i 2015 r. WIOŚ w Warszawie wykonał badania hałasu komunikacyjnego w Sierpcu (Tabela 16).

Tabela 16. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla wskaźników krótkookresowych¹³⁹

Lokalizacja punktu adresowego			Data wykonania pomiaru	Wyniki pomiarów		Norma	
Adres	L [m]	h [m]		L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]
Sierpc, Reymonta 56, pomiary wykonano od strony ul. Kościuszki	10	4	2013-07-18/19	68,8	67,7	61	56
Sierpc, ul. Płocka, droga nr 560	10,2	4	2015-05-11	64,4	57,4	65	56

L - odległość od skrajnego pasa ruchu,
h - wysokość punktu pomiarowego nad powierzchnią terenu

¹³⁹ opracowanie własne na podstawie danych z WIOŚ

W 2013 r. w punkcie pomiarowym zlokalizowanym przy ul. Reymonta 56 równoważny poziom dźwięku dla pory dnia (LAeqD) i nocy (LAeqN) stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych. Natomiast w 2015 r. pomiar wskaźników krótkookresowych prowadzony przy drodze nr 560 wskazuje na przekroczenie poziomu dźwięku dla pory nocy. Z uwagi na brak dostępności danych porównawczych nie można dokładnie określić tendencji zmian poziomu hałasu na terenie miasta Sierpc.

Opierając się na dostępnych materiałach w postaci strategii czy programów można stwierdzić, że do głównych działań jakie podjęto na terenie miasta Sierpc w celu zmniejszenia narażenia mieszkańców na nadmierny poziom hałasu emitowanego przez środki transportu należą modernizacja i przebudowa tras wraz z poprawą organizacji ruchu oraz tworzenie naturalnych i sztucznych ekranów akustycznych. Podjęte działania są jak najbardziej słuszne, można przyjąć, że klimat akustyczny miasta w nieznacznym stopniu zmienił się korzystnie, jednak w celu weryfikacji skuteczności prowadzonych działań zaleca się regularne prowadzenie monitoringu hałasu komunikacyjnego.

3.5.5. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE Z ANALIZY STANU ŚRODOWISKA

Tabela 17. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy stanu środowiska¹⁴⁰

Mocne strony	Słabe strony
• Dobra jakość powietrza – brak przekroczeń zanieczyszczeń pyłowych • Wsparcie mieszkańców w dokonywaniu wymian urządzeń grzewczych • Funkcjonowanie stacji monitoringu jakości powietrza od 2021 roku • Funkcjonowanie systemów wspomagających ocenę jakości powietrza • Ograniczanie hałasu poprzez poprawę organizacji ruchu transportowego • Brak ryzyka występowania poważnych powodzi • Działania przeciwdziałające suszy prowadzone na terenie miasta • Realizacja działań wpisujących się w ideę Smart City (dynamiczna mapa jakości powietrza, część oświetlenia miejskiego wymieniona na energooszczędne) • Wśród mieszkańców duża świadomość zagadnień z zakresu ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania energią • Modernizacja Ciepłowni Sierpc w kierunku wykorzystania paliw alternatywnych (gaz) dla węgla	• Występowanie przekroczeń stężeń benzo(a)pirenu • Słabe wykorzystanie oferowanego wsparcia w dokonywaniu wymian urządzeń grzewczych • Brak dotychczasowego monitoringu jakości powietrza uniemożliwiający przeprowadzenie analiz zmian jakości powietrza na przestrzeni lat • Hałas komunikacyjny w mieście z powodu ruchu tranzytowego • Brak monitoringu hałasu • Niska jakość wód powierzchniowych i brak w pełni uregulowanej gospodarki wodnej • Stały poziom wykorzystania bezodpływowych zbiorników na ścieki • Niedostateczny poziom skanalizowania miasta • Niedostateczne wykorzystanie potencjału solarnego miasta • Brak działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i gospodarki obiegu zamkniętego (monitorowanie wskaźników usług miejskich i jakości życia w ramach Smart City) • Stale zmniejszany udział zieleni w przestrzeni miasta (brak wyrównania bilansu wycinek

¹⁴⁰ opracowanie własne

• Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Sierpcu, która umożliwiła przetwarzanie osadów ściekowych	i nowych nasadzeń zastępczych)
Szanse	Zagrożenia
• Poprawa poziomu monitoringu jakości powietrza • Programy wsparcia wykonywania wymian niskosprawnych urządzeń grzewczych w mieście • Rozwój obszarów zieleni • Ograniczanie hałasu transportowego poprzez rozwój sieci komunikacyjnej dróg tranzytowych i dojazdowych • Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej. • Rozwój systemów małej retencji wód opadowych • Planowane do wdrożenia projekty i rozwiązania wpisujące się w ideę Smart City (montaż czujników zapelnienia koszy na odpady, kontynuacja wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne, interaktywna mapa umożliwiająca wpisywanie danych przez mieszkańców, mapa potencjału solarnego miasta) • Rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenie dostępu i zainteresowania tymi źródłami • Potencjał społeczny w zakresie racjonalnego gospodarowania energią i duża świadomość ekologiczna wśród mieszkańców • Programy wsparcia finansowego przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska na szczeblu rządowym i wojewódzkim • Wykorzystanie naturalnego potencjału miasta	• Brak zainteresowania mieszkańców programami wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych. • Ubóstwo energetyczne mieszkańców miasta, ograniczające rozwój nowoczesnej energetyki opartej na OZE • Spadek powierzchni lasów na terenie gminy • Utrzymujące się bariery budowy obwodnicy miasta • Kontynuowanie eksploatacji bezodpływowych zbiorników na ścieki • Niedostateczne przekonanie części mieszkańców do nowoczesnych rozwiązań z zakresu Smart City • Niedostateczne wykorzystywanie potencjału środowiskowego miasta • Niewystarczające zaangażowanie i świadomość mieszkańców w rozwój niskoemisyjnych form transportu • Brak środków finansowych umożliwiających realizację przedsięwzięć

3.6. Infrastruktura techniczna i transport

3.6.1. WODA I ŚCIEKI

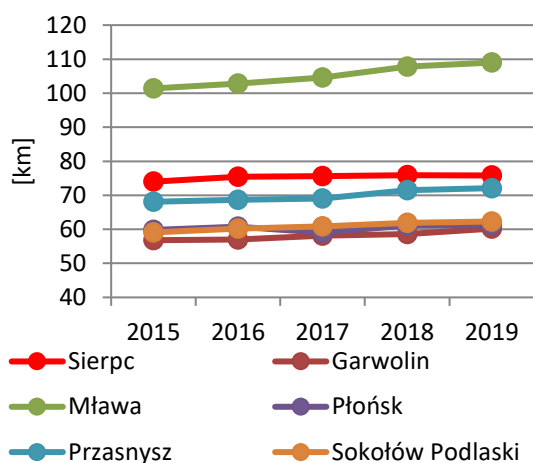
Sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej

W Mieście Sierpc zaopatrzeniem mieszkańców w wodę oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "EMPEGEK" Sp. z o.o. Zaopatrzenie w wodę jest prowadzone z ujęć wglębnych z pokładów czwartorzędowych. Miasto zaopatruje się w wodę z sześciu studni wierconych o łącznej wydajności 400 m³/h co pozwala zaspokoić potrzeby wszystkich odbiorców. Ujęcie zlokalizowane jest przy ul. Mickiewicza w sąsiedztwie rzeki Sierpionicy.¹⁴¹ „EMPEGEK” obsługuje również Miejską Oczyszczalnię Ścieków, do której trafiają nieczystości z obszaru miasta. Zakład odprowadza do rzeki Sierpionicy oczyszczone ścieki socjalno-bytowe z obiektów mieszkalnych i usługowych oraz oczyszczone ścieki technologiczne z zakładów prowadzących działalność na terenie Sierpca.¹⁴²

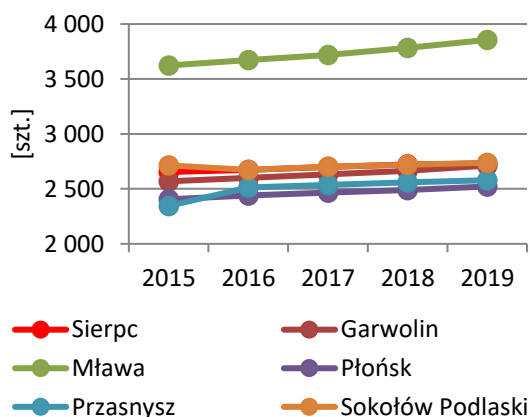
Sieć wodociągowa

"EMPEGEK" eksploatowało w 2019 roku 75,8 km sieci wodociągowej przy wykorzystaniu 2 730 sztuk przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.¹⁴³ Długość sieci jak i liczba przyłączy do budynków we wszystkich analizowanych miastach sukcesywnie rośnie (Rysunek 75 oraz Rysunek 76). Zdecydowanie najdłuższa sieć wodociągowa i najwięcej przyłączy znajduje się w mieście o największej powierzchni – Mławie.

Rysunek 75. Długość sieci wodociągowej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁴⁴

Rysunek 76. Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁴⁵

W Sierpcu z wodociągu w 2019 roku korzystało 96,6% mieszkańców, liczba ta pozostaje na stałym poziomie od 2016 roku. We wszystkich miastach udział ludności korzystających z wodociągu jest na stabilnym, wysokim poziomie, jedynie w Mławie występuje gorsza dostępność do wodociągu, natomiast udział ludności korzystającej z wodociągu powoli i sukcesywnie się zwiększa (0,4% od 2015 roku).

¹⁴¹ Program Ochrony Środowiska Gminy Miasto Sierpc do 2022 roku, Uchwała nr 427/LVI/2018 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 18 kwietnia 2018 r.

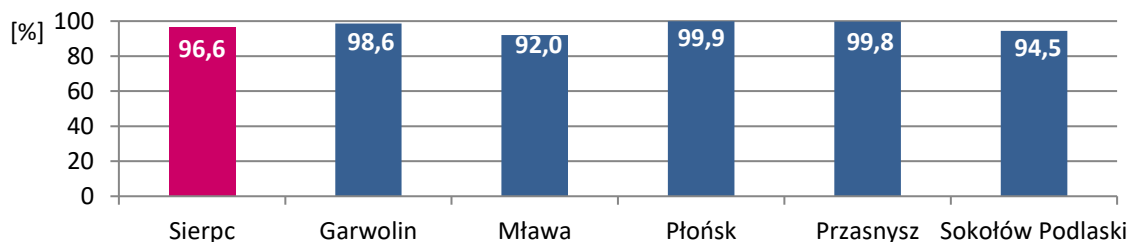
¹⁴² Program Ochrony Środowiska Gminy Miasto Sierpc do 2022 roku

¹⁴³ dane GUS za 2019 rok

¹⁴⁴ opracowanie własne na podstawie danych GUS

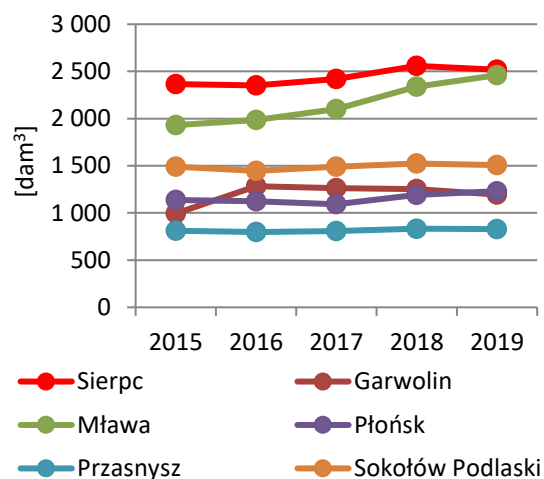
¹⁴⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 77. Odsetek ludności korzystającej z wodociągów w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku¹⁴⁶

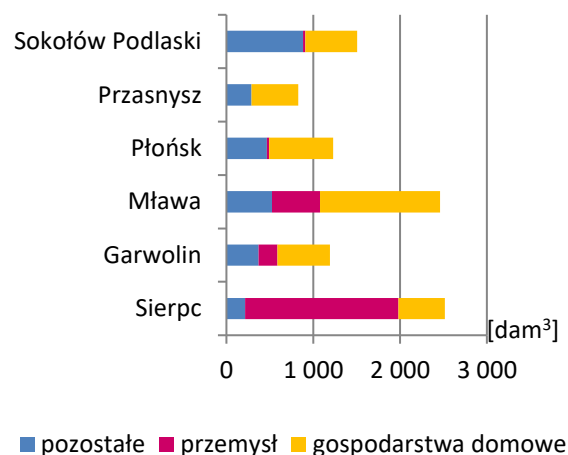

Według danych GUS, łączne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2019 roku w Sierpcu wyniosło 2 517,5 dam³ (Rysunek 78) przy czym aż 70% wykorzystano na potrzeby przemysłu (Rysunek 79). W obu kwestiach Sierpc jest liderem na tle miast referencyjnych.

Rysunek 78. Zużycie wody ogółem w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁴⁷

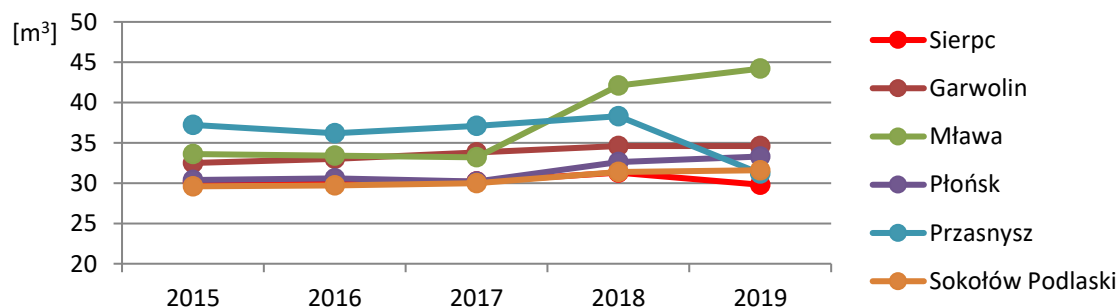

Rysunek 79. Struktura poboru wody w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku¹⁴⁸

W stosunku do miast grupy porównawczej, w Sierpcu zużycie wody w gospodarstwach domowych przez jednego mieszkańca było najniższe, co należy ocenić dodatnio (Rysunek 80).

Rysunek 80. Zużycie wody w gospodarstwach domowych przez jednego mieszkańca w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁴⁹

¹⁴⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁴⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

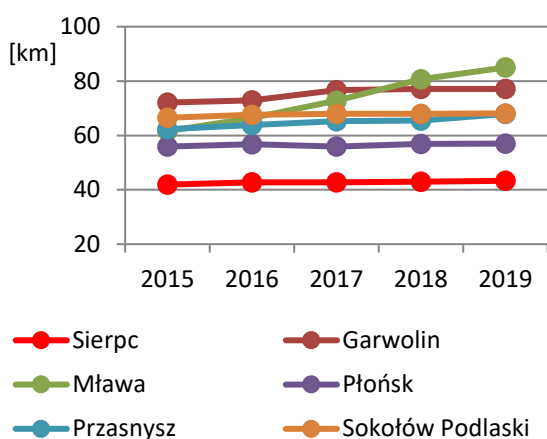
¹⁴⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁴⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

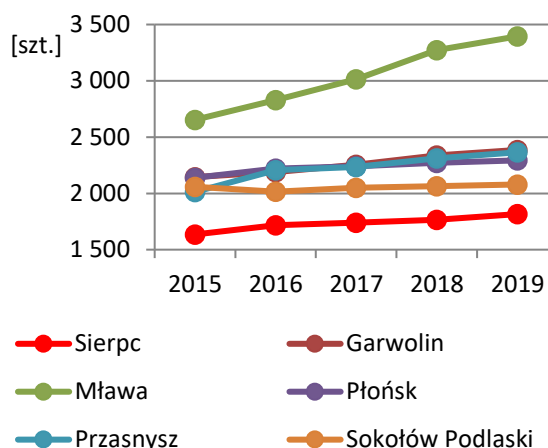
Odprowadzanie ścieków

Zgodnie z danymi GUS w 2019 roku do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono 1 761 dam³ ścieków oczyszczonych. Długość sieci kanalizacyjnej w Sierpcu w 2019 roku wynosiła 43,3 km przy wykorzystaniu 1 816 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Na tle porównywanych miast w Sierpcu długość sieci kanalizacyjnej jak i liczba przyłączy była najniższa, co więcej do pozostałych miast, Sierpc dzieli spory dystans (Rysunek 81 oraz Rysunek 82).

Rysunek 81. Długość sieci kanalizacyjnej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁵⁰

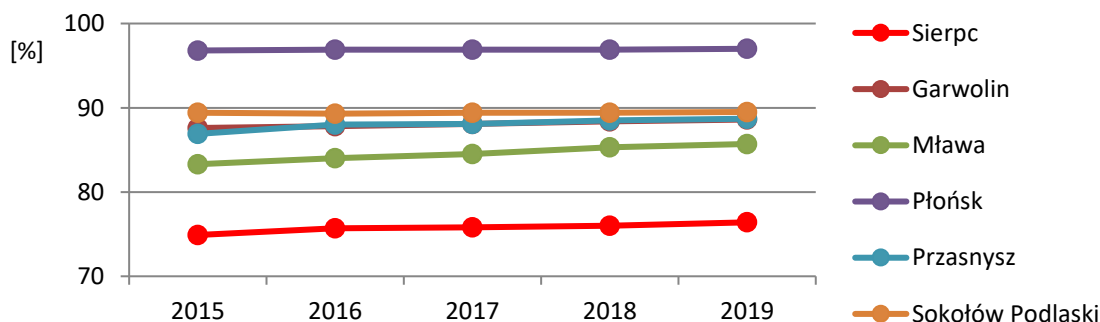

Rysunek 82. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁵¹

Według danych GUS w 2019 roku 76,4% sierpczan korzystało z sieci kanalizacyjnej. Pomimo, że udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat sukcesywnie wzrasta, Sierpc ma najniższy odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na tle miast referencyjnych (Rysunek 83). Znajduje to również potwierdzenie w omówionych danych o niedostatecznej dostępności do kanalizacji w Sierpcu.

Rysunek 83. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁵²

Ze względu na brak dostępu do sieci kanalizacyjnej część mieszkańców gminy odprowadza ścieki socjalno-bytowe do przydomowych oczyszczalni ścieków lub gromadzi je w zbiornikach bezodpływowych. W 2019 roku w Sierpcu liczba bezodpływowych zbiorników na nieczystości

¹⁵⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁵¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁵² opracowanie własne na podstawie danych GUS

wynosiła 975, a zainstalowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - 51.¹⁵³ Wartości te pozostają niezmiennie od 2016 roku. Zbiorniki bezodpływowe stanowią zagrożenie bakteriologiczne i toksykologiczne dla środowiska poprzez potencjalne zagrożenie przeciekami nieczystości do gleby i wód. Problem ten dotyczy głównie szamb betonowych i zbiorników metalowych, wolne od tego problemu są zbiorniki z tworzyw sztucznych. Istotna jest kontrola relacji ilości pobranej wody do ilości odprowadzonych ścieków. Jeśli te wartości są podobne, zbiornik jest szczelny, jeśli natomiast ilość pobranej wody znacznie przewyższa ilość wyprodukowanych ścieków (z wyłączeniem sytuacji poboru wody do podlewania ogrodu lub napełniania basenu) konieczne należy sprawdzić szczelność szamba. Zgodnie z opublikowaną na stronie BIP Urzędu Miasta informacją, na terenie Miasta istnieje obowiązek przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej nałożony art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁵⁴. Wyjątkiem braku konieczności przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest posiadanie zarejestrowanej u odpowiednich organów, przydomowej oczyszczalni ścieków.¹⁵⁵

Na bieżąco poszerzany jest dostęp do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej mieszkańcom z peryferyjnych części miasta. W związku z rozbudową sieci wodociągowej, a co za tym idzie zwiększającą się liczbą dostawców ścieków oraz rozwojem przemysłu zlokalizowanego w Sierpcu, prowadzono w latach 2018-2020 przebudowę, rozbudowę i modernizację Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Sierpcu. Rozbudowa objęła:

- Etap I - modernizacja części osadowej oraz budowa części gazowej wraz z przetwarzaniem ustabilizowanych osadów ściekowych,
- Etap II - rozbudowa części tlenowej oczyszczalni w miarę wzrostu jej obciążeń ładunkami zanieczyszczeń, a także hermetyzacja niektórych obiektów.¹⁵⁶

W latach 2018-2020 w ramach realizacji przedsięwzięcia polegającego na uporządkowaniu gospodarki osadowej prowadzono budowę instalacji do przetwarzania osadów ściekowych w energię elektryczną i ciepłą, a pofermentu w nawóz mineralno-organiczny. W fazie realizacji była budowa osadnika wstępnego poziomego, komór fermentacyjnych, budynku operacyjnego oraz instalacji do uzdatniania i magazynowania biogazu. Natomiast w ramach modernizacji systemu sterowania kontynuowano budowę instalacji sterowania w nowym układzie związanym z zagospodarowaniem osadów oraz produkcją biogazu obejmującą wprowadzenie nowych układów pomiarowych wraz ze sterowaniem i nowym interfejsem umożliwiającym obrazowe kontrolowanie przebiegu procesu. Jednym z efektów modernizacji miejskiej oczyszczalni Ścieków w Sierpcu ma być zastąpienie węglowej kotłowni zakładowej na rzecz wykorzystania ciepła odpadowego z kogeneratora. Całość projektu opiewa na ponad 28 mln zł. Całość inwestycji wraz z osiągnięciem planowanego efektu ekologicznego (przetwarzanie 540 Mg suchej masy osadów ściekowych oraz podłączenie 249 dostawców ścieków) planowane jest na koniec 2021 roku.¹⁵⁷ W grudniu 2020 roku Uchwałą Rady Miejskiej Sierpca¹⁵⁸ wyznaczono nową aglomerację Sierpc o równoważnej liczbie mieszkańców¹⁵⁹ 206 390 RLM likwidując tym samym dotychczasową aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców 156 775 RLM. Podwyższenie wskaźnika RLM oznacza wymaganą wielkość oraz zaostrenie wymagań dotyczących oczyszczalni ścieków.

¹⁵³ dane GUS za lata 2016-2019

¹⁵⁴ Dz. U. Nr 132 poz. 662 z późn. zm.

¹⁵⁵ https://bip.sierpc.pl/res/serwisy/bip-gmsierpc/komunikaty/_009_010_276701.pdf?version=1.0

¹⁵⁶ Uchwała nr 209/XXVII/2020 z dnia 20.03.2020 w sprawie przyjęcia aktualizacji Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędów Wodociągowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej "EMPEGEK" Sp. z o.o. w Sierpcu na rok 2020 Przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Sierpca nr 406/LII/2018 z dnia 28 lutego 2018 roku.

¹⁵⁷ Raport o stanie gminy 2018 i Raport o stanie gminy 2019

¹⁵⁸ UCHWAŁA NR 295/XXVIII/2020 RADY MIEJSKIEJ SIERPCA z dnia 30 grudnia 2020r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Sierpc

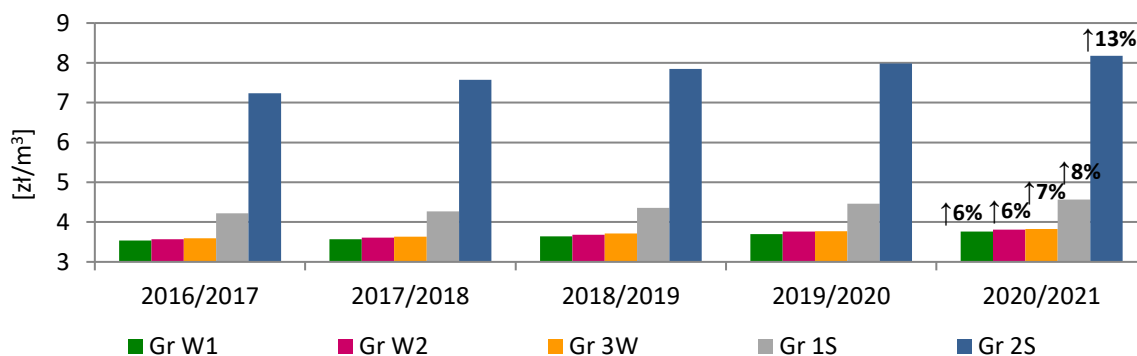
¹⁵⁹ Wielkość wyraża wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby

Zgodnie ze wspomnianą Uchwałą od 2021 roku planuje się rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej o budowę odgałęzień sieci kanalizacji sanitarnej zlokalizowanych w zasięgu sieci istniejących na terenie miasta Sierpca. Na powyższe zadanie opracowane już zostały dokumentacje projektowe. Planowana inwestycja umożliwi podłączenie się do sieci kanalizacji sanitarnej 212 posesji. Na powyższe zadanie inwestycyjne Spółka EMPEGEK planuje pozyskać dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności. Przewidywany termin wykonania planowanej sieci kanalizacyjnej to 31.12.2023 rok. Przewidywany termin podłączenia do tej sieci mieszkańców to 31.12.2024 rok.

Ceny wody i ścieków

Na przestrzeni lat 2016-2021 ceny poboru wody oraz odbioru ścieków w Sierpcu stale rosną. W przypadku wody dostarczanej na cele socjalno-bytowe (Grupa W1) oraz wody dostarczanej na potrzeby produkcji (Grupa W2 i W3) do 2021 roku będzie to wzrost o 6%, za odbiór ścieków bytowych (Grupa S1) ustanowiono stawkę wyższą o 8%. Natomiast największe podwyżki dotyczą odbioru ścieków przemysłowych (Grupa S2), które silniej oddziałują na środowisko niż ścieki bytowe. W tej grupie ceny wzrosną o 13%. W analizie nie uwzględniono stawek abonamentowych gdyż opłata jest pobierana jednorazowo przy odczycie i niezależna od ilości pobranej wody.

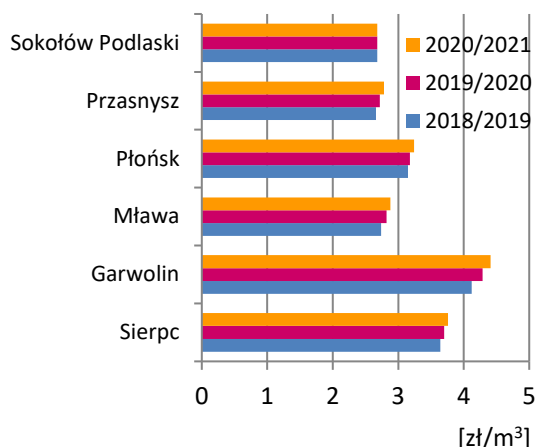
Rysunek 84. Zmiana cen netto poboru wody i odbioru ścieków w Sierpcu w latach 2016-2021¹⁶⁰

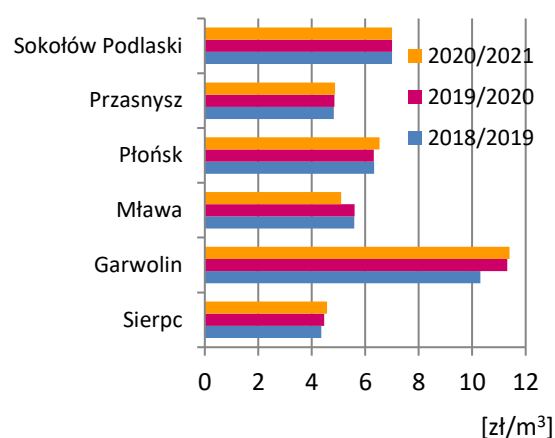
Stawki za pobór wody i odprowadzenie ścieków w poszczególnych miastach naliczane są w podziale na kategorie zgodne z przeznaczeniem wody lub pochodzeniem ścieków (np.: pobór wody do celów bytowych, na potrzeby przemysłu spożywczego, na potrzeby przemysłu ogółem lub odprowadzenie ścieków bytowych, odprowadzenie wszystkich rodzajów ścieków, ścieków z przemysłu czy też konkretnych gałęzi przemysłu). Stąd w analizie ograniczono się do porównania jedynie stawek w poszczególnych miastach za pobór wody na cele bytowe oraz za odprowadzenie ścieków bytowych.

¹⁶⁰ opracowanie własne na podstawie uchwały nr 188/XX/2016 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 30 marca 2016r., uchwała nr 291/XXXV/2017 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 29 marca 2017r. oraz Decyzji nr WA.RET.070.1.348.3.2018 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 26.07.2018r.

Rysunek 85. Stawki netto za pobór wód do celów bytowych w Sierpcu i miastach referencyjnych obowiązujących w latach 2018-2021¹⁶¹

Rysunek 86. Stawki netto za odprowadzenie ścieków bytowych w Sierpcu i miastach referencyjnych obowiązujących w latach 2018-2021¹⁶²

Ceny poboru wód we wszystkich miastach z wyjątkiem Sokołowa Podlaskiego z roku na rok ulegają podwyższeniu. Nieco inaczej sytuacja kształtuje się w przypadku stawek za odbiór ścieków. W Sokołowie Podlaskim i Przasnyszu stawki pozostają na stałym poziomie, a w Mławie ulegną obniżeniu, w pozostałych miastach systematycznie rosną. W Sierpcu stawki za pobór wód do celów bytowych są stosunkowo wysokie (2 miejsce na liście analizowanych miast), natomiast w przypadku odbioru ścieków, są najniższe. Najwyższe stawki za pobór wody i odbiór ścieków zostały ustalone w Garwolinie. Przy założeniu średniej wartości 35m³ ścieków bytowych odprowadzanych w skali roku przez jedną osobę, okazuje się, że różnica w rocznej opłacie za ścieki ponoszonej przez mieszkańca, może wynosić nawet ponad 200 zł w różnych miastach.

3.6.2. ODPADY

Gmina Miasto Sierpc realizując zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁶³ organizuje system gospodarki odpadami komunalnymi zarówno od strony formalno-prawnej (prawo miejscowe) jak również od strony administracyjnej i organizacyjnej (obsługa deklaracji o wysokości opłaty za odbieranie i zagospodarowanie odpadów, naliczanie i pobór opłat, wybór wykonawcy usługi odbierania i zagospodarowania odpadów).

Gmina nie jest członkiem związku międzygminnego realizującego zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Rada Miejska w Sierpcu nie włączyła do gminnego systemu gospodarki odpadami właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, czyli tzw. nieruchomości niezamieszkałych. Owi właściciele nieruchomości zobowiązani są do zawarcia umów na odbieranie odpadów z podmiotem wpisanym do rejestru działalności regulowanej prowadzonym przez burmistrza.

Głównym aktem prawa miejscowego, który reguluje m.in. kwestie związane z odpadami komunalnymi jest regulamin utrzymania czystości i porządku (dalej regulamin). Rada Miejska zaktualizowała regulamin w terminach wynikających z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z lipca 2019 roku¹⁶⁴. Obowiązujący obecnie regulamin¹⁶⁵ określa ogólne

¹⁶¹ Opracowanie własne na podstawie Decyzji nr WA.RET.070.1.348.3.2018, WA.RET.070.1.103.11.2019, WA.RET.070.1.48.1.2018, WA.RET.070.1.136.3.2019, WA.RET.070.1.71.2.2018 oraz LU.RET.070.1.124.2018.JB

¹⁶² Opracowanie własne na podstawie Decyzji nr WA.RET.070.1.348.3.2018, WA.RET.070.1.103.11.2019, WA.RET.070.1.48.1.2018, WA.RET.070.1.136.3.2019, WA.RET.070.1.71.2.2018 oraz LU.RET.070.1.124.2018.JB

¹⁶³ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹⁶⁴ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

¹⁶⁵ UCHWAŁA NR 236/XXXII/2020 RADY MIEJSKIEJ SIERPCA z dnia 15 lipca 2020r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasta Sierpc

zasady postępowania z odpadami, jednakże Rada nie wykorzystwała wielu kompetencji nadanych nowelizacją ustawy co w konsekwencji prowadzić może do nieskuteczności kontroli prawidłowego sortowania odpadów. Zdefiniowane w § 9 pkt 2 ppkty. 1-3 frakcje odpadów nie zawierają wyłączeń w udostępnionych Mieszkańcom ulotkach edukacyjnych (Rysunek 87).

Rysunek 87. Ulotka informacyjna dla mieszkańców Sierpca prezentująca zasady segregacji odpadów¹⁶⁶

W związku z tym zapisy § 9 pkt. 2 w praktyce stanowią, iż każdy pojemnik na odpady zmieszane, w którym znajdują się odpady nienadające się do wrzucenia do pojemników/worków koloru niebieskiego, np. zatłuszczony papier, zielonego, np. szkło żaroodporne, koloru żółtego, np. opakowanie po oleju powinien zostać potraktowany jako nieselektywne zbieranie odpadów. Zatem, aby lokalne prawo pozwalało skutecznie egzekwować obowiązki nałożone na właścicieli nieruchomości należałoby je uspołnić z przekazem edukacyjnym. Ponadto zapis § 10 pkt 3 jest mało precyzyjny, co w przypadku powołania się na niego w sytuacji naliczania opłaty podwyższonej będzie pozwalać na liczne argumenty odwoławcze.

Określenie w regulaminie minimalnej pojemności pojemników zawarte w § 5 zostało ujęte w sposób mało dokładny. Ustęp 1 pkt 1 i 2 sugerują jakoby na obszarze gminy istniała możliwość nieselektywnego zbierania odpadów, co wraz z przyjęciem owego regulaminu jest niedopuszczalne. Ponadto zapisy niniejszego paragrafu raz definiują pojemność w przeliczeniu na osobę, później na grupę osób, aby ostatecznie powyżej 10 osób decyzję pozostawić właścicielowi nieruchomości. W praktyce należy mieć na uwadze, że zapisy te będą przydatne w przypadku zastępczego wykonania obowiązku, jeśli właściciel nieruchomości niezamieszkałej nie zawrze umowy na odbieranie odpadów komunalnych. Ustawodawca daje Radzie uprawnienie do ustalenia minimalnej pojemności pojemników, stąd zapis dotyczący koszy ulicznych nie wypełnia zapisu ustawowego, bowiem wskazuje dwie pojemności 30 i 50l. Jeśli minimalna pojemność kosza ulicznego ma wynosić 30l, to wskazywanie kolejnych pojemności jest niezasadne. Zapis ten można udoskonalić poprzez wykreślenie treści 50l. Wówczas, każdy kosz równy lub większy niż 30l będzie dopuszczalny. Innym sposobem może być doprecyzowanie, w której części miasta najmniejszy kosz uliczny może mieć pojemność 30l, a w której 50l. Przykład koszy ulicznych odnosi się do całości brzmienia § 6, który jakoby narzucił dopuszczalne

¹⁶⁶ opracowanie Fundacja Razem dla Środowiska w ramach projektu „Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem”

pojemności pojemników, a nie określił ich minimalną pojemność, o której mowa w ustawowej delegacji (art. 4 ust 2 pkt 2¹⁶³).

Z § 5 regulaminu nie wynika wprost, aby zmieszanych odpadów komunalnych nie można było zbierać w workach. Słowa pojemnik i worek traktowane są jako synonimy. Zaleca się doprecyzowanie zapisów regulaminu, celem wskazania, że odpady zmieszane mogą być zbierane wyłącznie w pojemnikach.

Dobłą praktyką jest, aby częstotliwość odbierania odpadów w regulaminie zapisywać nie w sposób jednoznaczny „co dwa tygodnie”, ale w sposób umożliwiający dostosowywanie harmonogramu do bieżących potrzeb bez potrzeby zmiany lokalnego prawa czyli „nie rzadziej niż co dwa tygodnie”. Elastyczny zapis pozwala wówczas na zmianę częstotliwości odbierania odpadów jeśli zajdzie taka potrzeba.

Rada Miejska w Sierpcu przyjęła jako metodę rozliczania liczbę osób zamieszkujących w nieruchomości¹⁶⁷. Biorąc pod uwagę kilkunastoprocentowe braki liczby osób wynikających z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami, w stosunku do liczby osób wynikających z ewidencji ludności¹⁶⁸ warta przeanalizowania byłaby zmiana metody naliczania opłaty, zwłaszcza w nieruchomościach wielorodzinnych. W praktyce istnieje możliwość stworzenia kilkunastu kombinacji naliczania opłaty. Nie mniej jednak każda z nich powinna uwzględniać równość obywateli wobec prawa w tym stosowanie równych obciążeń podatkowych. Zatem wybór jakiegokolwiek kombinacji powinien zostać poprzedzony analizą danych pozwalającą dobrać metody najbardziej obrazujące rzeczywistość.

Zgodnie z § 5 uchwały nr 237/XXXII/2020 z dnia 15.07.2020 w sprawie ustalenia szczególnego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, miasto przejęło obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki i worki do zbierania odpadów. W związku z tym, na właścicielu pojemników ciąży obowiązek dostosowania się do rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (wyposażenie w pojemniki o odpowiednich kolorach i oznakowaniu ich)¹⁶⁹.

W mieście osiągnęte są wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu liczone dla frakcji (łącznie) papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (lata 2015-2017) oraz opakowań wielomateriałowych (lata 2018-2019)¹⁷⁰. Od 2018 roku do wyliczenia poziomów ponownego użycia dopuszczalne jest wliczanie opakowań wielomateriałowych stąd znaczny wzrost wskaźnika w latach 2018-2019. Osiągnęte są także poziomy odzysku i recyklingu dotyczące odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ograniczania składowania odpadów ulegających biodegradacji¹⁷⁰.

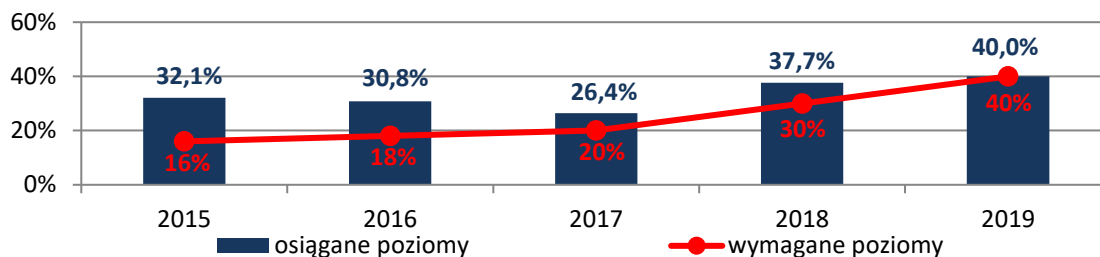
¹⁶⁷ Uchwała nr 238/XXXII/2020 z dnia 15.07.2020 w sprawie dokonania wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki tej opłaty od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Miasta Sierpc

¹⁶⁸ <https://bip.sierpc.pl/bipkod/13457452>

¹⁶⁹ Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 7 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2019 poz. 2028)

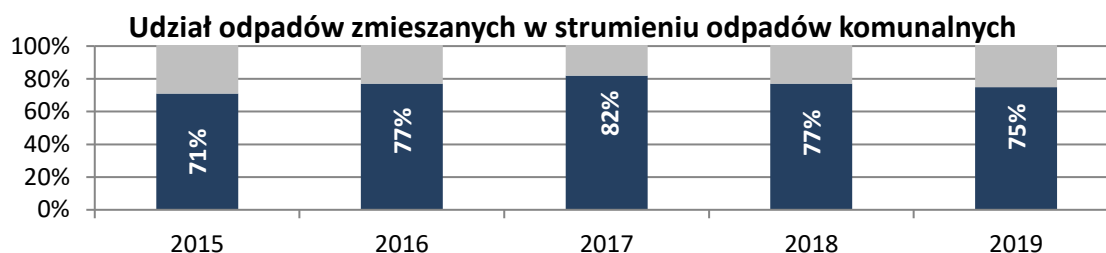
¹⁷⁰ Źródło: <https://bip.sierpc.pl/bipkod/14104201>

Rysunek 88 Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu frakcji PMTS dla miasta Sierpc za lata 2015-2019¹⁷¹

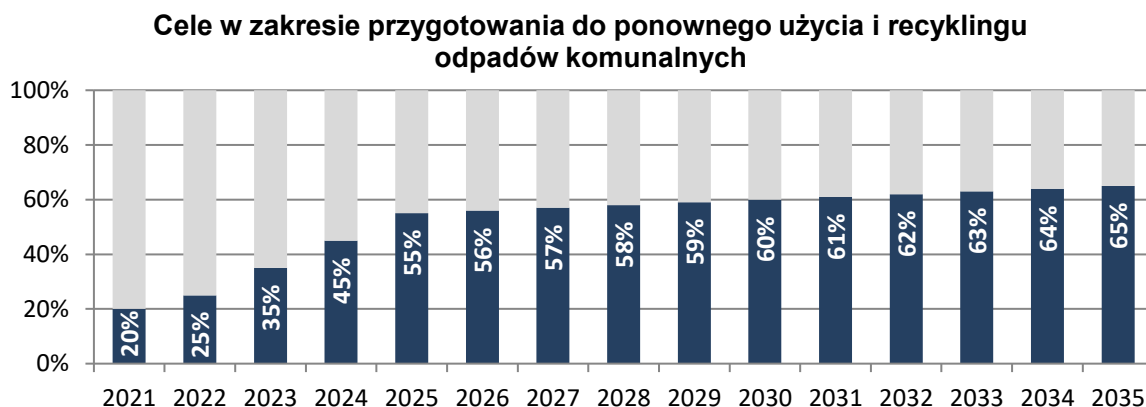

Niepokoić jednak powinien utrzymujący się od kilku lat na poziomie ponad 70% udział zmieszanych odpadów komunalnych w całkowitym strumieniu odpadów (Rysunek 89). Dotychczasowy sposób wyliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu został zastosowany ostatni raz w rozliczeniu roku 2020. Od 2021 roku poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu liczone będą względem całego strumienia odpadów. Stąd struktura zbieranych u źródła odpadów powinna ulec zmianie, aby osiągnąć cele wyznaczone na przyszłe lata (Rysunek 90)¹⁷². Warto tutaj zaznaczyć, że samo selektywne zebranie odpadów to jeszcze nie recykling, a w praktyce nigdy cały strumień frakcji selektywnie zebranych nie nadaje się do recyklingu.

Rysunek 89 Udział zmieszanych odpadów komunalnych w strumieniu odpadów komunalnych z gminy miasta Sierpc w latach 2015-2019¹⁷³

Rysunek 90. Cele w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych¹⁷⁴

W porównaniu do miast referencyjnych w Sierpcu masa wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest jedną z niższych i wynosi 345 kg (Rysunek 91). Dla

¹⁷¹ Źródło: <https://bip.sierpc.pl/bipkod/14104201>

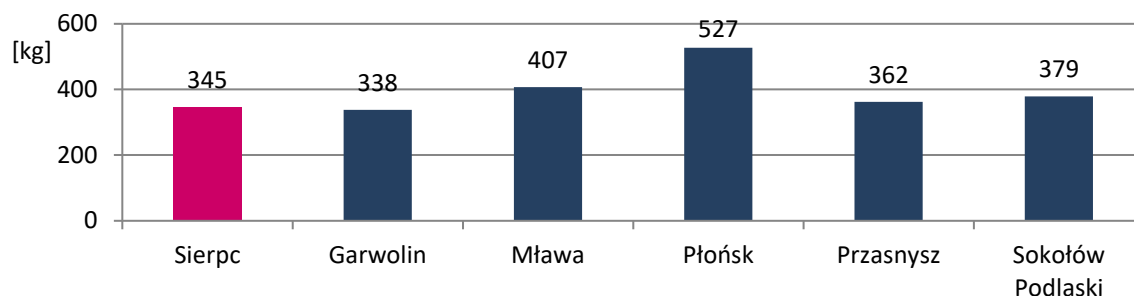
¹⁷² Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 2361)

¹⁷³ Źródło: Roczne analizy stanu gospodarki odpadami <https://bip.sierpc.pl/bipkod/13457452>

¹⁷⁴ Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 2361)

porównania, jest to wartość o 20 kg wyższa od średniej krajowej podawanej przez GUS na 2019 rok. W praktyce wartość tę należy interpretować jako przystającą do rzeczywistości, gdyż w przybliżeniu informuje o tym, iż przeciętny mieszkaniec wytwarza dziennie około 1 kg odpadów komunalnych.

Rysunek 91 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w Sierpcu i gminach referencyjnych w 2019 roku¹⁷⁵

Najczęściej porównywanym wskaźnikiem w ostatnim czasie są stawki jakie wnoszą mieszkańcy za odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Porównywanie liczb bezwzględnych prowadzi często do mylnych wniosków. Stąd wraz z przytoczeniem stawek (stan na 20.02.2021) przeanalizowano otoczenie formalno-prawne porównywanych gmin.

Tylko miasto Mława rozlicza się z mieszkańcami względem ilości zużytej wody. Pozostałe miasta stosują metodę naliczania opłat od liczby zamieszkujących osób (

Tabela 18). Stawki opłat naliczane miesięcznie od osoby zaczynają się od 13 zł, w Płońsku do 31 zł, w Garwolinie dla mieszkańców nieruchomości jednorodzinnych. Wartym podkreślenia jest fakt, iż w Płońsku gdzie obowiązuje najniższa stawka, Rada Miejska nie dostosowała lokalnego prawa w terminie do 31 grudnia 2020 roku do czego zobowiązywała nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z lipca 2019 roku¹⁷². Argumentowane jest to faktem obowiązywania wieloletniej umowy z wykonawcą usługi odbierania i zagospodarowania odpadów podpisaną przed nowelizacją przepisów. Jednakże we wspomnianych przepisach brak upoważnienia dla niedostosowywania lokalnego prawa z powodu trwającej umowy. Stawka opłaty pobierana w Sierpcu znajduje się w zakresie stawek akceptowalnych społecznie i niskich w stosunku do obowiązujących w 2021 roku w kraju. Rady gmin posiadają ustawowe upoważnienie do regulowania wysokości stawki podwyższonej dla właścicieli nieruchomości, którzy nie wypełniają obowiązku selektywnego zbierania. Mogą ustanowić ją na poziomie od 2 do 4 krotności stawki podstawowej. Tylko gmina Mława przyjęła trzy krotność. Pozostałe gminy ustaliły ową krotność na najniższym poziomie. Biorąc pod uwagę obowiązki kontrolne gmin oraz niezbędne procedury administracyjne potrzebne do wyegzekwowania opłaty podwyższonej istnieje duże prawdopodobieństwo, że jej dwukrotność nie pokryje kosztów administracyjnych postępowań. Zniżki dla właścicieli nieruchomości jednorodzinnych z tytułu kompostowania bioodpadów ustalono w wysokości 2 i 3 zł od osoby. Tylko w gminie Mława przyjęto zniżkę w odniesieniu do gospodarstwa domowego na poziomie 6 zł. W żadnej z analizowanych gmin nie odnaleziono w uzasadnieniach do uchwał lub innych dokumentach metod wyliczenia owej stawki, która zgodnie z ustawą ma być proporcjonalna do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych (art. 6k ust 4a). Ustalanie stawki wg tzw. decyzji politycznej lub wg oczekiwań społecznych może prowadzić w przyszłości do trudności w odpowiedziach na pytania RIO w tym zakresie.

¹⁷⁵ Bank danych lokalnych GUS

Tabela 18. Charakterystyczne dane dotyczące gospodarki odpadami dotyczące Sierpca i gmin referencyjnych

Gmina	Nieruchomości niezamieszkałe w gminnym systemie	Zniżka za kompostowanie odpadów	Krotność opłaty podwyższonej	Lokalne prawo dostosowane do nowelizacji u.c.p.g z 2019 roku	Stawki opłat
Sierpc ¹⁷⁶	NIE	2 zł/osoba	2	TAK	24 zł/os
Garwolin ¹⁷⁷	NIE, tylko mieszkane	2 zł/osoba	2	TAK	31 zł/os – jednorodzinne 27 zł/os - wielorodzinne
Mława ¹⁷⁸	TAK	6 zł/ gospodarstwo	3	TAK	10 zł/m ³
Płońsk ¹⁷⁹	NIE	brak uchwały	18 zł*	NIE	13 zł/os
Przasnysz ¹⁸⁰	NIE	3 zł/osoba	2	TAK	25 zł/os
Sokołów Podlaski ¹⁸¹	TAK	3 zł/osoba	2	TAK	19 zł/os

W mieście Sierpc zidentyfikowano brak realizacji części zadań gminy jakie wynikają z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁸²:

- Gmina nie udostępnia w sposób elektroniczny rejestru umów zawartych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych z podmiotami wpisanymi do rejestru działalności regulowanej, a jak wynika z udzielonych informacji na zapytanie w tej sprawie, rejestr nie jest w ogóle prowadzony. Obowiązek prowadzenia owego rejestru w formie elektronicznej wynika z Art. 3 ust 3 pkt 3 ustawy¹⁸².
- Gmina nie udostępnia na swojej stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o adresach punktów zbierania odpadów folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów przetwarzania takich odpadów. Obowiązek ten wynika z Art. 3 ust 2 pkt 9f ustawy¹⁸². Nie dotyczy gmin, w których nie znajdują się gospodarstwa rolne.

Brak realizacji powyższych zadań jest zagrożony karą pieniężną w wysokości od 1 000 do 100 000 zł (Art. 9z ust. 1a)¹⁸².

¹⁷⁶ <https://bip.sierpc.pl/res/serwisy/pliki/24498084?version=1.0>

¹⁷⁷ <https://garwolin.pl/wp-content/uploads/2021/01/Uchwała-w-sprawie-określenia-metod-ustalania-opłat-za-gospodarowanie-odpadami-komunalnymi-i-ustalania-stawek-opłat.pdf> ; <https://garwolin.pl/wp-content/uploads/2021/01/Uchwała-w-sprawie-określenia-metod-ustalania-opłat-za-gospodarowanie-odpadami-komunalnymi-i-ustalania-stawek-opłat-mieszkańcy.pdf>

¹⁷⁸ http://edziennik.mazowieckie.pl/eli/POL_WOJ_MZ/2020/6157/ogl/pol/pdf

¹⁷⁹ https://www.prawomiejscowe.pl/UrządMiejskiwPłońsku/document/544300/Uchwa%C5%82a-X_79_2019

¹⁸⁰ https://przasnysz.um.gov.pl/asp/pliki/aktualnosc_2021/xxxii_244_2020_04.11._1_.pdf

¹⁸¹ http://edziennik.mazowieckie.pl/eli/POL_WOJ_MZ/2020/6626/ogl/pol/pdf

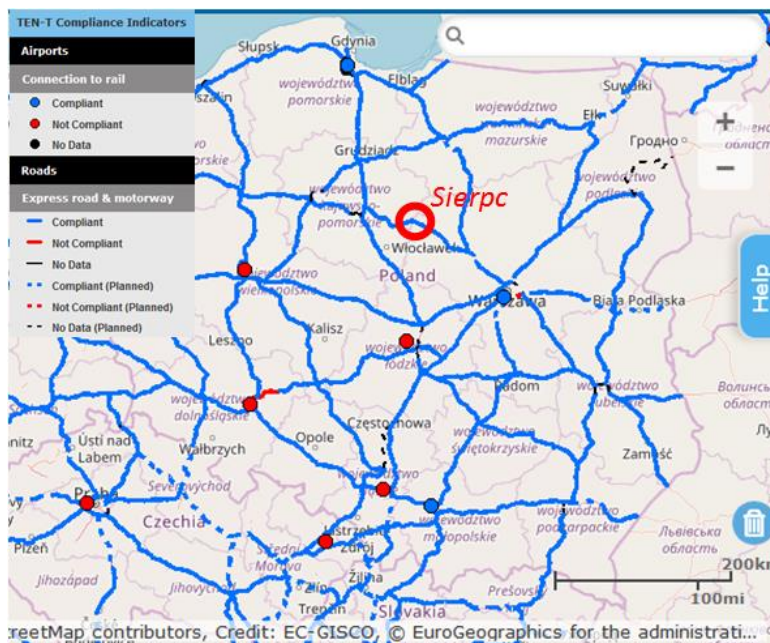
¹⁸² Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Pozostałe obowiązki gminy są realizowane zgodnie z zapisami ustawy, jednak nie zawsze zgodnie z jej intencją. Przykładem może być publikowana corocznie w BIP roczna analiza stanu gospodarki odpadami, która w prawdzie spełnia wymagania art. 9tb¹⁸², ale nie posiada cech analizy. Zawiera jedynie zbiór wymaganych ustawą danych, bez wniosków i rekomendacji, które stanowiłyby ewaluację prowadzącą do usprawniania i unowocześniania systemu gospodarki odpadami. Prowadzone kampanie edukacyjne, są istotnym elementem systemu, jednakże zauważalny brak strategii gospodarowania odpadami na kolejne lata powoduje, że lokalne zmiany prawne działają równolegle do działań edukacyjnych. Stąd rekomenduje się aby działania edukacyjne były planowane w kontekście długoterminowym. Bowiem wypracowanie nawyków społecznych jest procesem długotrwałym. Dlatego ustalone reguły nie powinny ulegać częstym zmianom. W zakresie prawa lokalnego zaleca się stworzenie czytelnych kryteriów uznawania odpadów za selektywnie zbierane, bowiem obowiązek kontrolny ciążyący na burmistrzu musi być realizowany, a w związku z tym warto realizować go skutecznie. Przykład nieskutecznych kontroli, będzie powodował poczucie bezkarności, co wpłynie negatywnie na jakość selektywnie zbieranych odpadów. Gmina posiada na swym terenie możliwości technologiczne przetwarzania bioodpadów pochodzenia żywnościowego. Tym miejscem jest oczyszczalnia ścieków wyposażona w nowoczesną linię technologiczną do przetwarzania bioodpadów. Według analizy przekazanych pozwoleń tego podmiotu, nie posiada on w decyzjach zezwolenia na przetwarzanie odpadów pochodzenia komunalnego. Nie mniej jednak uwarunkowania technologiczne sprzyjają przyjrzeniu się temu rozwiązaniu. Bowiem niewielkie nakłady inwestycyjne w ewentualne doczyszczanie bioodpadów pochodzenia komunalnego mogą dać gminie niezależność w tym zakresie oraz podnieść wartości uzyskiwanych poziomów recyklingu.

3.6.3. TRANSPORT

W krajowej sieci dróg Sierpc znajduje się na przecięciu drogi krajowej nr 10, która łączy Sierpc od wschodu z Płońskiem przechodząc przez Drobin, a od zachodu z granicą państwa (Niemcy) – przechodząc przez Lubieszyn – Szczecin – Stargard Szczeciński – Wałcz – Piłę – Pawłówek – Białe Błota – Wypaleniska – Przyłubie – Toruń – Lipno. Droga krajowa nr 10 wchodzi w skład transeuropejskiej sieci TEN-T.

Rysunek 92. Mapa sieci transportowej TEN-T¹⁸³

W krajowej sieci kolejowej Sierpc znajduje się na linii relacji:

- Nasielsk - Toruń Wschodni (linia nr 27 o znaczeniu pierwszorzędym) - (Nasielsk - Cieksyn - Wkra - Dalanówek - Płońsk - Arcelin - Baboszewo - Kaczorowo - Raciąż - Koziebrody - Zawidz Kościelny - Zawidz - Mieszaki - Sierpc - Podwierzbie - Koziółek - Czermno - Skępe - Karnkowo - Lipno - Konotopie - Ograszka - Czernikowo - Obrowo - Dobrzejewice - Lubicz - Grębocin - Toruń Wschodni) oraz
- Kutno-Brodnica (linia nr 33 o znaczeniu pierwszorzędym (Kutno - Azory - Florek - Raciborów Kutnowski - Strzelce Kujawskie - Sierakówek - Gostynin - Rogożew - Łąck - Płock Radziwie - Płock - Płock Trzepowo - Proboszczewice Płockie - Gozdowo - Susk - Sierpc - Szczutowo - Puszcza Rządowa - Rypin - Kretki - Brodnica).

Miasto znajduje się w odległości 130 km od Portu Lotniczego w Warszawie (Lotnisko Chopina), 90 km od Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, 140 km od Portu Lotniczego Bydgoszcz i Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury oraz 160 km od Portu Lotniczego Łódź.

Sieć dróg

Podstawowy układ komunikacyjny miasta stanowi sieć dróg:

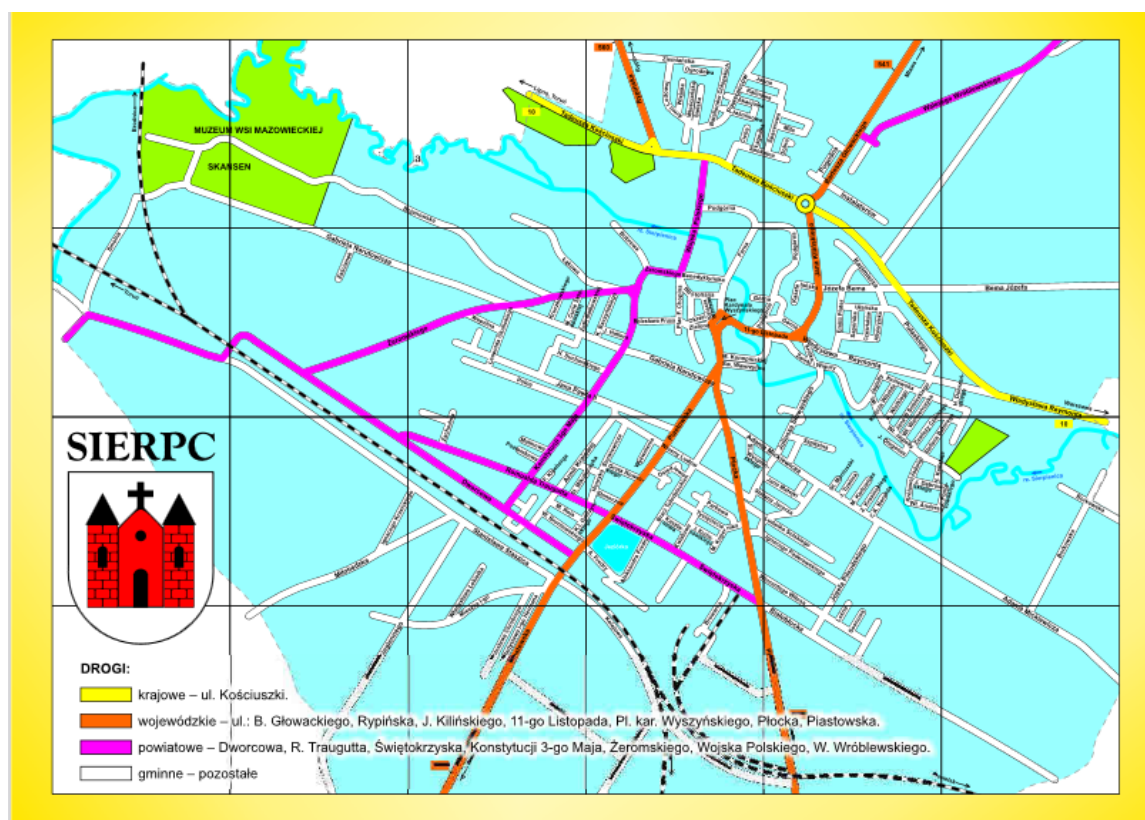
- krajowych (wspomniana droga krajowa nr 10 o długości 4km, w granicach miasta funkcjonuje jako ul. Kościuszki),

¹⁸³ <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>, dostęp 25 stycznia 2021 roku

- dróg wojewódzkich nr 541 i 560 (relacja północ-południe, w granicach miasta ulice: B. Głowackiego, Rypińska, Kilińskiego, 11 Listopada, Pl. kar. Wyszyńskiego, Płocka, Piastowska). Droga nr 541 od północy łączy Sierpc z Lubawą (woj. warmińsko-mazurskie) przez Lidzbark – Żuromin – Biezuń, a od południa łączy Sierpc z Dobrzyniem nad Wisłą (woj. kujawsko-pomorskie) przez Tłuchowo. Droga wojewódzka nr 560 od północy prowadzi do Brodnicy (woj. kujawsko-pomorskie) przez Gorczenicę – Osiek-Kolonie – Osiek – Obórki – Tadajewo – Strzygi – Marianki – Starorypin Rządowy – Rypin – Gniazdek – Zakrocz – Puszcę Miejską – Wygodę – Urszulewo – Karlewo – Blizno – Dąbkowa Parowa – Jażwiny – Strzechowo, a od południa z Bielskiem (woj. mazowieckie) przez Gorzewo – Susk – Goleszyn – Zbójno – Lelice – Bombalice,
- dróg powiatowych o łącznej długości 10,5 km zlokalizowanych w ciągu ulic: Dworcowej, R. Traugutta, Świętokrzyskiej, Konstytucji 3-go Maja, Żeromskiego, Wojska Polskiego (droga nr 123) i W. Wróblewskiego (droga nr 134).

Uzupełnienie powyższych dróg stanowi sieć dróg gminnych o zasięgu lokalnym, obsługujących zabudowane tereny miasta. Ich łączna długość wynosi 64,2 km z czego 32,5 km posiada nawierzchnię asfaltową.¹⁸⁴

Rysunek 93. Sieć dróg w Sierpcu z wyszczególnieniem zarządców dróg¹⁸⁵

W obowiązujących dokumentach strategicznych opracowanych na poziomie gminy wskazywano, iż największym problemem komunikacyjnym miasta jest, prowadzony przez centrum miasta, ruch tranzytowy. W opracowanym „Studium transportowym Miasta Sierpca” z 2005 roku wskazano konieczność wprowadzenia zmian w istniejącym układzie drogowym w celu ograniczenia lub wyeliminowania ruchu tranzytowego z centrum miasta. Z uwagi na zwartą zabudowę w centrum Sierpca i ograniczoną możliwość przebudowy istniejących ciągów komunikacyjnych,

¹⁸⁴ Raport o stanie gminy 2019

¹⁸⁵ <http://www.sierpc.com.pl/artykuly/zarzadcy-drog-sierpc.pdf>

rozwiązaniem ma być budowa obwodnicy miasta stanowiąca fragment drogi wojewódzkiej nr 560 od ul. Płockiej (w m. Gorzewo) do ul. Kościuszki (droga krajowa nr 10). W październiku 2020 roku wszczęte zostało już postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji budowy obwodnicy Sierpca, zgodnie z planami obwodnica ma być przejezdna w 2022 roku.¹⁸⁶ Rolę tymczasowej obwodnicy stanowi wyremontowana i oddana do użytku w sierpniu 2020 roku droga w ciągu ulicy Piłsudskiego, łącząca osiedle Witosa z drogą krajową nr 10. W grudniu 2020 roku oddany został do użytku zmodernizowany odcinek drogi wojewódzkiej nr 560 od ronda do ul. M. Konopnickiej. Wyremontowana została nawierzchnia, powstała kanalizacja, chodniki i odcinek ścieżki rowerowej.¹⁸⁷ Sukcesywnie oddawane są do użytku kolejne etapy remontowanej ul. Konstytucji 3 Maja. Na 2021 rok zaplanowano przebudowę drogi wojewódzkiej nr 541. Realizacja przebudowy sierpeckich dróg w dużej mierze została sfinansowana ze środków Funduszu Dróg Samorządowych, część kosztów remontów pokryła Gmina Miasto Sierpc, część też pokrywana jest z funduszu odpowiednich jednostek zarządzających drogami.

W ramach realizacji stałego utrzymania dróg na terenie miasta 27 km dróg jest stale czyszczonych w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z dróg, a także dla utrzymania komfortu korzystania z dróg miejskich.

Ważnym elementem utrzymania infrastruktury transportowej jest zapewnienie bieżącego utrzymania urządzeń bezpieczeństwa oraz oznakowania pionowego i poziomego na ulicach i placach. Prace z tym związane są corocznie realizowane na terenie miasta przez wyspecjalizowane jednostki. Dodatkowo na terenie miasta planowana jest modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym montaż opraw LED wraz z osprzętem elektrycznym, wysięgnikami i modernizacją systemu sterowania dla wybranych ulic. Inwestycja ta jest istotna z punktu widzenia poprawy efektywności energetycznej infrastruktury miejskiej.

Brak danych w GUS o stanie technicznym dróg w ujęciu gminnym uniemożliwia przedstawienie porównania i dokonanie analizy stanu sierpeckich dróg na tle wybranych miast.

Strefa płatnego parkowania

Na podstawie uchwały Rady Miejskiej Sierpca¹⁸⁸, w mieście od września 2013 roku funkcjonuje strefa płatnego parkowania. Obsługę i nadzór strefy prowadzi Straż Miejska. Strefa obejmuje obszar:

- ul. Płockiej – teren parkingu w rejonie sklepu GRAM,
- ul. Braci Tułdzieckich – od skrzyżowania z ul. Tysiąclecia do skrzyżowania z ul. Płocką
- ul. Jana Pawła II – od skrzyżowania z ul. Piastowską do skrzyżowania z ul. Konstytucji 3-go Maja
- ul. Wiosny Ludów – od skrzyżowania z ul. Sienkiewicza do skrzyżowania z ul. Piastowską.

Obowiązujące stawki opłat za parkowanie pojazdów w godzinach 9-17 wynoszą:

- 0,5h – 1 zł,
- za 1h i każdą następną – 1,50 zł,
- abonament miesięczny (ogólnodostępny) – 50 zł,

¹⁸⁶ <https://bip.sierpc.pl/res/serwisy/pliki/25463960?version=1.0>

¹⁸⁷ <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,8415,zmodernizowana-droga-wojewodzka-560-oddana-do-uzytku.html>

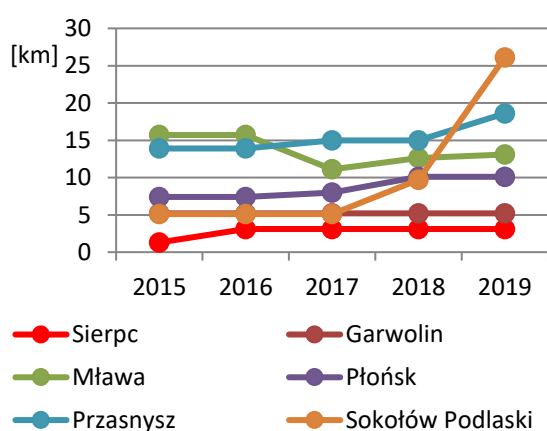
¹⁸⁸ Uchwała nr 344/XLVI/2013 Rady Miejskiej Sierpca w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania i jej Regulaminu na terenie gminy – miasto Sierpc

- abonament miesięczny dla mieszkańca strefy – 15 zł.¹⁸⁹

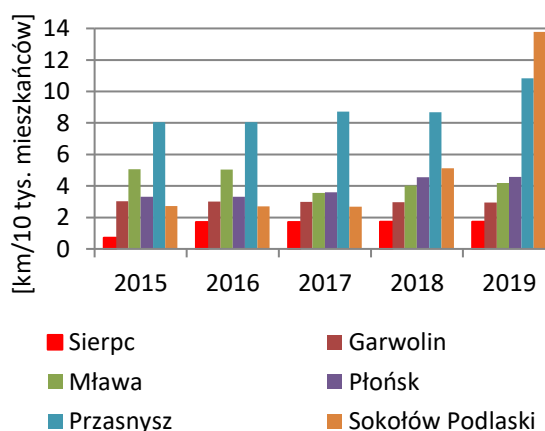
Ścieżki rowerowe

Na tle wybranych do porównania miast. Sierpc dysponuje najkrótszą siecią ścieżek rowerowych. Od 2016 roku pozostała niezmieniona i wynosiła 3,1 km (Rysunek 94). Długość ścieżek rowerowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019 (Rysunek 94). Wskaźnik długości ścieżek na 10 tys. mieszkańców rósł wraz ze spadkiem populacji Sierpca i w 2019 roku osiągnął wartość 1,73 (podczas gdy w będącym pierwszym w zestawieniu Sokołowie Podlaskim - 13,78), ale mimo to sieć ścieżek rowerowych była najkrótsza spośród analizowanych miast (Rysunek 95).

Rysunek 94. Długość ścieżek rowerowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁹⁰

Rysunek 95. Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019¹⁹¹

Przy okazji przebudowy i remontów dróg w mieście realizowanych po 2019 roku powstają nowe odcinki ścieżek rowerowych. Rozbudowa układu ścieżek rowerowych połączonych ze szlakami turystycznymi miasta jest konieczna dla promocji regionu gdyż sprzyja regionalnej rekreacji i turystyce. We wspomnianym dokumencie „Studium transportowym Miasta Sierpca” z 2005 roku przedstawiono koncepcję przebiegu podstawowego układu tras rowerowych:

- dwie główne trasy średnicowe – jedna wyznaczona wzdłuż rzeki Sierpicy od Muzeum Wsi Mazowieckiej ul. Narutowicza – Bojanowską i dalej wzdłuż rzeki do ul. Mickiewicza, druga wzdłuż ul. Narutowicza – Partyzantów – Farną, umożliwiającą zwiedzanie większości obiektów historycznych, przyrodniczych i kulturowych,
- dwie trasy poprzeczne, wylotowe - ul. Rypińska i ul. Piastowska umożliwiające dotarcie rowerem poza miasto na północ w kierunku obszaru chronionego krajobrazu z jeziorami Szczutowskim, Urszulewskim) i na południe w kierunku jeziora Błędziewo i doliny rzeki Skrwę,
- trasę łącznikową komunikującą obszary rekreacyjne z głównymi węzłami transportu zbiorowego – dworzec autobusowy, dworzec kolejowy przebiegająca ul. Armii Krajowej, umożliwiającą skorzystanie z transportu zbiorowego w przypadku poważnej awarii roweru, gwałtownego załamania pogody itp.

¹⁸⁹ Uchwała Nr 101/XIII/2019 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia Strefy Płatnego Parkowania i jej Regulaminu na terenie miasta Sierpca

¹⁹⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁹¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Projektowanie i budowa ścieżek rowerowych w Sierpcu nastręcza wiele trudności z uwagi na bardzo wąską i zwartą zabudowę w centrum miasta oraz na duże natężenie ruchu samochodowego. Rozwiązaniem w przypadku bardzo wąskiej zabudowy może być tworzenie po jednej ze stron ulic dróg pieszo-rowerowych, które charakteryzują się tym, że ruch rowerowy i pieszy odbywa się na całej powierzchni drogi, bez konieczności stosowania segregacji ruchu.

Komunikacja miejska

Od połowy kwietnia 2016 roku w mieście funkcjonuje komunikacja miejska.¹⁹² Bus porusza się na 10 kilometrowej trasie łączącej skrajne punkty miasta: od ulicy Targowej do cmentarza komunalnego i z powrotem. Bus kursuje cztery razy w tygodniu, realizowane są po dwa przejazdy w piątki i soboty natomiast funkcjonowanie komunikacji miejskiej jest czasowo zawieszane. Cena biletu za przejazd niezmiennie wynosi 1,50 zł, obowiązują również ustawowe ulgi dla osób uprawnionych¹⁹³. Usługa realizowana jest na podstawie umowy między Gminą a prywatnym przewoźnikiem. Wszelkie aktualne informacje udostępniane są na stronie Urzędu.¹⁹⁴

Komunikacja autobusowa międzygminna

Miasto jest dobrze skomunikowane poprzez komunikację autobusową. W obrębie powiatu połączenia realizowane są w kierunkach:

- Bonisław,
- Bożewo,
- Cieślin,
- Gozdów,
- Blinno,
- Cisse,
- Podlesie,
- Studzieniec,
- Szczutowo.

W obrębie województwa mazowieckiego w kierunkach:

- Warszawa,
- Płońsk,
- Płock,
- Bielsk (powiat płocki),
- Drobin (powiat płocki).

Poza regionem w kierunkach:

- Brodnica (kujawsko-pomorskie),

¹⁹² <http://www.sierpc.com.pl/news-news-1886/0/Rusza-komunikacja-miejska-w-Sierpcu-16-04-2016-r>

¹⁹³ 50% zniżki dla: kombatanów lub osób zajmujące się działalnością równorzędną z działalnością kombatancą oraz niektórych osób będących ofiarami represji wojennych i okresu, powojennego, studentów, słuchaczy kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych oraz kolegiów pracowników służb społecznych; 100% zniżki dla: posłów i senatorów RP, inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich opiekunów (I gr. inwalidztwa), uczniów realizujących obowiązek szkolny w szkołach specjalnych oraz ich opiekunów w przejazdach z miejsca zamieszkania do szkoły oraz cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.

¹⁹⁴ https://sierpc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2504:nowy-rozklad-jazdy-komunikacji-miejskiej-w-sierpcu-obowiazujacy-od-dnia-2-czerwca&catid=138&Itemid=427

- Grudziądz (kujawsko-pomorskie).¹⁹⁵

Połączenia zapewniają przewoźnicy:

- Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. O/Lipno,
- PKS „Polonus” w Warszawie S.A,
- PKS Grudziądz Sp. z o.o.,
- Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. Oddział w Brodnicy,
- F.U. „Jantar,

oraz wielu przewoźników realizujących przewozy typu DOOR TO DOOR:

- F.U.T. TOM-TRANS S.C.
- Dekar,
- ElkBus.eu,
- TOMAX-BUS,
- FALCO TRAVEL,
- Lewandowski Transport i Spedycja,
- Kormoran Bus,
- Olkar Line,
- MazurLine Travel,
- Tibus24.pl,
- Tomi Cars,
- Samson Transport,
- MIR-BUS,
- West Service,
- PrimaBus24,
- North Bus,
- DanBus¹⁹⁶.

Komunikacja kolejowa

Transport kolejowy realizowany jest przez Koleje Mazowieckie. Liczba połączeń kolejowych jest znacznie mniejsza niż autobusowych, jednak zasięg podróży jest większy. Połączenia kolejowe realizowane są w następujących kierunkach (stacje docelowe):

- Płock,
- Nowy Dwór Mazowiecki,
- Nasielsk (powiat nowodworski),
- Raciąż (powiat płoński),

¹⁹⁵<https://www.epodroznik.pl/public/timeTableSearcherResults.do?stopId=435605&tabToken=335767bb024a25f86d410eeab09e01b9>

¹⁹⁶<https://www.epodroznik.pl/public/timeTableSearcherResults.do?stopId=435605&tabToken=335767bb024a25f86d410eeab09e01b9>

- Tłuszcz (powiat wołomiński),
- Kutno (województwo łódzkie),
- Raciborów (województwo łódzkie).¹⁹⁷

Obecnie trwają prace nad przywróceniem połączeń kolejowych na trasie Katowice – Gdynia przez Sierpc. W pierwszej kolejności musi zostać wykonany remont trakcji na trasie, a następnie rozpoczną się prace nad przywróceniem połączeń lokalnych.¹⁹⁸

W styczniu 2021 roku zostały podjęte pierwsze kroki w kierunku prac nad przywróceniem połączenia kolejowego łączącego Sierpc z Toruniem (na trasie: Toruń - Lubicz – Obrowo – Czernikowo – Lipno – Skępe – Czeremo – Sierpc - Płock). W lutym 2021 roku skierowano pismną prośbę do marszałka województwa kujawsko-pomorskiego o wsparcie w realizacji przywrócenia połączenia.¹⁹⁹ Na trasie łączącej województwo kujawsko-pomorskie z województwem mazowieckim operatorem sieci kolejowej byłaby Arriva realizująca obecnie połączenia kolejowe jedynie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.²⁰⁰

Usprawnienie komunikacji i płynności ruchu w mieście

Podstawowym problemem funkcjonującej infrastruktury drogowo-transportowej Sierpca jest istniejący układ drogowy i przeciążenie go ruchem tranzytowym oraz intensywnym ruchem miejskim. O ile rozwiązaniem problemu ciężkiego tranzytu przebiegającego przez miasto jest wyeliminowanie go poprzez przełożenie go na nowy układ drogowy (poza centrum miasta), to usprawnieniu również powinien być poddany ruch na ulicach pełniących funkcję dróg lokalnych i dojazdowych. Na niedostateczne funkcjonowanie układu dróg obsługujących bezpośrednio poszczególne tereny ma również zbyt mała ilość parkingów i miejsc postojowych. Element ten został wskazany przez mieszkańców w badaniu ankietowym („*rozbudowa miejsc parkingowych*”, „*brak opłat za parkowanie*”) i po analizie funkcjonowania infrastruktury drogowo-transportowej miasta, autorzy opracowania zaobserwowali kilka czynników mających wpływ na taką ocenę sytuacji:

- w centrum miasta skupionych jest większość instytucji (szkoły, przedszkola, żłobek, urzędy i inne obiekty użyteczności publicznej),
- komunikacja zbiorowa w ciągu tygodnia nie funkcjonuje,
- zabudowa mieszkaniowa jest rozproszona,
- sieć ścieżek rowerowych jest niedostatecznie rozwinięta.

Mieszkańcy zatem zmuszeni są do korzystania z własnych samochodów, aby dostać się do centrum miasta, jednocześnie potrzebując miejsca do parkowania. W tym przypadku dobrą praktyką, usprawniającą funkcjonowanie miasta i podnoszącą komfort życia mieszkańców mogłoby być:

- zastosowanie ruchu jednostronnego lub zatok przy obiektach takich jak szkoły i urzędy umożliwiających sprawne wysiadanie i wsiadanie pasażerów. Takie rozwiązanie pozwala skrócić czas podróży, nie wymaga zapewniania miejsc postojowych i pomaga upłynnić ruch (nie występuje torowanie ruchu przez zatrzymujące się pojazdy),

¹⁹⁷<https://www.epodroznik.pl/public/timeTableSearcherResults.do?stopId=435605&tabToken=335767bb024a25f86d410eeab09e01b9>

¹⁹⁸ http://www.sierpc.um.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4150:polaczenia-z-katowic-do-gdyni-przez-sierpc-coraz-blizej&catid=141&Itemid=427

¹⁹⁹ https://sierpc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4162:wspolnie-dla-odtworzenia-polaczen-kolejowych&catid=138&Itemid=427

²⁰⁰ http://www.sierpc.um.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4124:spotkanie-ws-wspolnego-dzialania-majacego-na-celu-przywrocenie-polaczenia-kolejowego-laczacego-sierpc-z-toruniem&catid=138&Itemid=427

- zapewnienie busów dla dzieci dojeżdżających do szkół z obrzeży miasta. Rozwiązanie pozwoli ograniczyć ruch aut związany z dowożeniem dzieci do i z placówek,
- zastosowanie zerowego biletu parkingowego uprawniającego do postoju 15 minutowego bez wnoszenia opłaty za parkowanie. Takie rozwiązanie umożliwia np. odprowadzenie lub odebranie dziecka z placówki opiekuńczej czy załatwienie pilnych spraw, pomaga również w rotacji samochodów w strefie płatnego parkowania,
- stworzenie parkingów przed centrum miasta umożliwiających pozostawienie samochodu osobom dojeżdżającym na przykład do pracy z obrzeży miasta lub okolicznych gmin. Takie rozwiązanie sprawdza się głównie w przypadku pozostawiania auta na cały dzień i pozwala częściowo zniwelować ruch samochodów w centrum miasta oraz zmniejszyć korki w godzinach szczytu.
- zastosowanie odpowiedniego oznakowania (np. znak drogowy B-35) umożliwiającego parkowanie pod budynkami użyteczności publicznej tylko na kilka, kilkanaście minut. Umożliwi to np. odprowadzenie/ odebranie dziecka z placówek bez zbędnego poszukiwania miejsca do zaparkowania w dalszej odległości od placówki.

3.6.4. ŁĄCZNOŚĆ

Termin „łączność” dotyczy obsługi ludności i gospodarki narodowej w zakresie usług komunikowania się na odległość. Komunikacja może przebiegać drogą przewodową lub bezprzewodową. W ocenie stanu łączności należałoby zatem ująć elementy oraz wskaźniki związane z dostępnością technologii informatyczno-komunikacyjnych, dostępu do e-usług, stopnia pokrycia miasta sieciami światłowodowymi, liczbą hotspotów czy dostępem do stron internetowych instytucji i jednostek funkcjonujących na terenie miasta.

Opracowane dotychczas dokumenty gminne nie ujmowały powyższych informacji, co więcej Miasto Sierpc nie gromadziło dotychczas danych na temat łączności. Również dane udostępniane przez Urząd statystyczny obejmują jedynie zestawienie w skali województwa. Zatem analiza stanu aktualnego i ewentualnego postępu w tym zakresie jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Idea „inteligentnego miasta”, mimo, że trudna do zdefiniowania, z pewnością kojarzy się z miastem otwartym na innowacje i technologie informacyjno-komunikacyjne. Technologie te powinny być obecne w wielu obszarach: zarządzaniu, gospodarce czy środowisku, aby służyć mieszkańcom do poprawy standardu ich życia, do współdecydowania o istotnych kwestiach dotyczących miasta oraz do angażowania mieszkańców w kreowanie rozwoju miasta.

Pomocne w realizacji tych celów jest wykorzystanie nowoczesnych narzędzi umożliwiających partycypację społeczną oraz zbieranie wielu danych na przykład na temat stanu zasobów, aktualnych problemów czy sugestii dotyczących rozwoju. Narzędzie wykorzystywane przez „inteligentne miasto” powinno funkcjonować jako system informacji przestrzennej prezentujący otwarte dane na interaktywnych mapach. Ideą takiego narzędzia jest twórcze zaangażowanie mieszkańców. W praktyce, system daje możliwość identyfikowania problemów, przeprowadzenia dogłębnej analizy i przetwarzania danych oraz likwidowania barier rozwoju.

Co raz bardziej popularnym staje się dostęp online do wszelkich danych czy usług. Obecnie dostęp do e-usług zaczyna być standardem w sferze dostępu do rynku pracy, e-lerningu, udostępniania danych oraz elektronicznych usług publicznych i świadczy o nowoczesnym podejściu, i konkurencyjności jednostek. Realizacja e-usług ze względu na koszty ma również przewagę nad takimi samymi usługami realizowanymi w sposób tradycyjny. Ponadto rozwój nowych technologii internetowych i preferencje konsumentów wymuszają na jednostkach realizację dostępu do e-usług. Szczególnie sytuacja związana z pandemią koronawirusa bardzo

dobitnie uświadomiła społeczeństwu, że rozwój e-usług zarówno w obszarze medycznym jak i pozostałych sferach jest niezbędny. Rozszerzanie mieszkańcom dostępu do e-usług i łączności jest konieczne dla zwiększenia dostępności cyfrowej, poziomu innowacyjności oraz zdolności do praktycznego wykorzystania technologii ICT we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego.

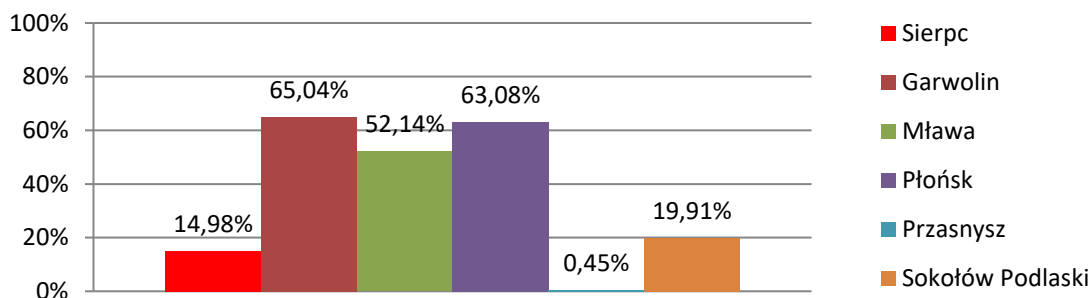
3.6.5. ENERGETYKA

Energetyka to gałąź przemysłu obejmująca trzy systemy: gazownictwo, ciepłownictwo i elektroenergetykę. Gazownictwo ma charakter regionalny ciepłownictwo – lokalny, a elektroenergetyka stanowi system ogólnokrajowy.

Gazownictwo

W granicach administracyjnych Miasto Sierpc zasilane jest gazem ziemnym grupy E²⁰¹ z gazociągu wysokiego ciśnienia ze stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia zlokalizowanej w Borkowie Kościelnym. Stacja została wybudowana w 1997 roku i wtedy też powoli następowała gazyfikacja miasta. Najpierw z paliw stałych zrezygnowali przedsiębiorcy, w drugiej kolejności zaczęto rozbudowywać system w celu dostarczenia gazu mieszkańcom do wykorzystania na cele bytowo-gospodarcze i grzewcze.²⁰² Jak wynika z danych PSG stopień gazyfikacji gminy wynosi 14,98% co w grupie analizowanych miast daje Sierpcowi przedostatnią pozycję.²⁰³

Rysunek 96. Stopień gazyfikacji Sierpca i miast grupy referencyjnej (stan na dzień 26 stycznia 2021 roku)²⁰⁴

W analizowanym okresie systematycznie rozbudowywana była sieć gazowa we wszystkich miastach co związane jest ze wzrostem długości czynnej sieci gazowej. Co więcej w Garwolinie, Mławie i Płońsku tempo rozbudowy sieci było podobne (odpowiednio o 15%, 22% i 16%). W Sierpcu i Sokołowie Podlaskim było to odpowiednio 65% i 94%, wyjątek stanowił Przasnysz, gdzie gazyfikacja miasta rozpoczęła się dopiero w roku 2018 (Rysunek 97).

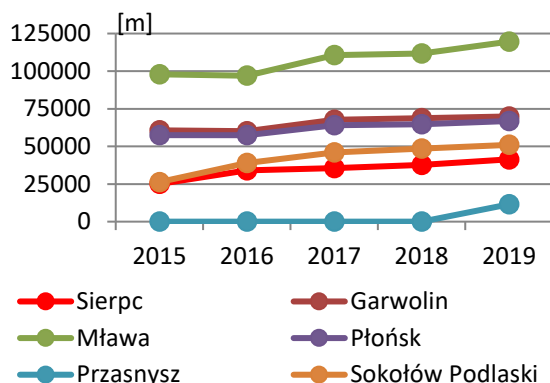
²⁰¹ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2502.html

²⁰² http://www.sierpc.com.pl/sr/3_99/gaz.html

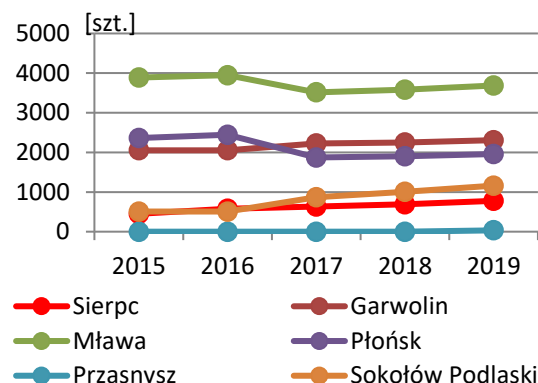
²⁰³ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2502.html-dostep 26 stycznia 2021

²⁰⁴ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2502.html-dostep 26 stycznia 2021

Rysunek 97. Długość czynnej sieci gazowej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019

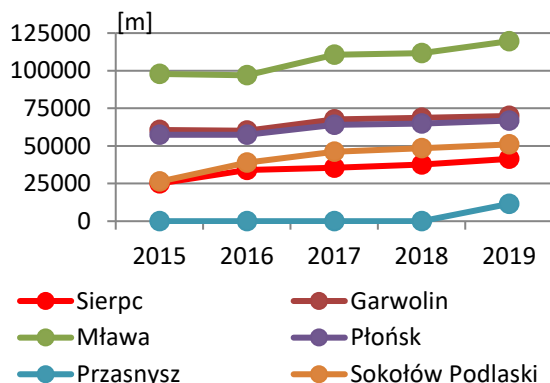

Rysunek 98. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019

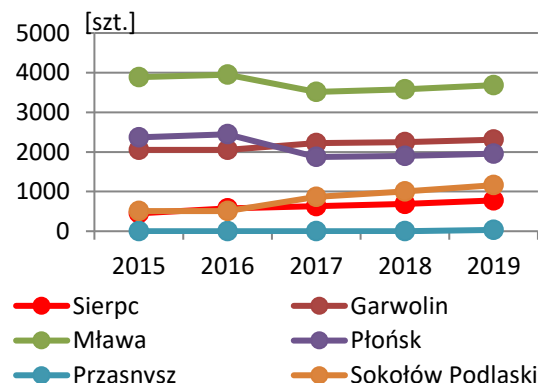

W Garwolinie, Mławie i Płońsku stopień gazyfikacji był wysoki już na początku analizowanego okresu, stąd wolniejsze tempo rozbudowy sieci gazowej w porównaniu do miast słabo zgazyfikowanych. Odnosząc się do wskaźnika liczby przyłączy sieci gazowej do budynków mieszkalnych (Rysunek 98), Sierpc również i w tym przypadku znajduje się na przedostatniej pozycji (ostatni jest Przasnysz) jednak jedynie w Sierpcu i Sokołowie Podlaskim zanotowano znaczny wzrost liczby przyłączy do sieci gazowej w okresie lat 2017-2019.

Rysunek 97. Długość czynnej sieci gazowej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁰⁵

Rysunek 98. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁰⁶

Uwzględniając różnice w powierzchni poszczególnych miast, wskaźnik długości czynnej sieci gazowej na 100 km² w Sierpcu w 2019 roku wynosił 222 m co ponownie daje mu przedostatnią pozycję na tle porównywanych miast pod względem zagospodarowania obszaru w sieć gazową.

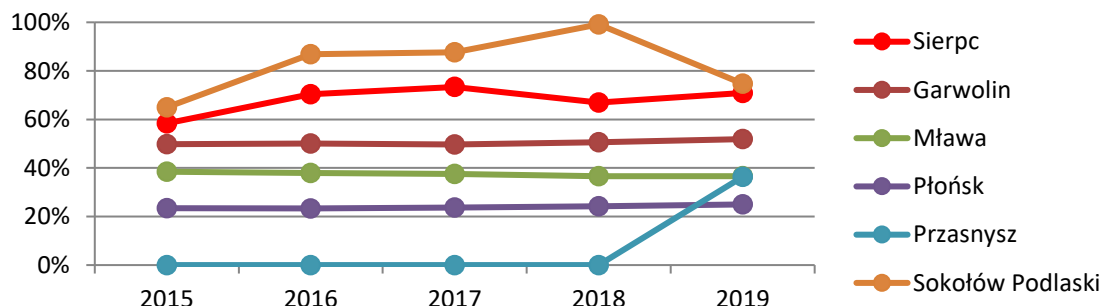
Wskaźnikiem obrazującym sytuację wykorzystania gazu sieciowego jest udział gospodarstw domowych korzystających z gazu do ogrzania mieszkań, w ogólnej liczbie odbiorców gazu (Rysunek 99). Szacuje się, że zapotrzebowanie na ciepło w lokalach w Sierpcu pokrywane jest w 16% z gazu²⁰⁷.

²⁰⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁰⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁰⁷ <https://bip.sierpc.pl/res/serwisy/pliki/25765811?version=1.0> tabela 12

Rysunek 99. Udział odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem w stosunku do liczby odbiorców gazu w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁰⁸

Udział gospodarstw domowych wykorzystujących gaz do celów grzewczych w Sierpcu powoli rośnie (w stosunku do 2015 roku o 12%). Jest to dosyć wyraźny trend i oznacza, że istotnym kierunkiem rozbudowy sieci gazowej jest właśnie wykorzystanie gazu do ogrzania mieszkań co należy ocenić oczywiście dodatnio. Niemniej jednak ogólny poziom gazyfikacji miasta jest nadal niski i wymaga dalszej rozbudowy, szczególnie w celu zwiększenia udziału wykorzystania gazu do celów grzewczych.

Ciepłownictwo

Produkcja ciepła sieciowego

Głównym dostawcą ciepła sieciowego na terenie miasta jest Ciepłownia Sierpc Sp. z o.o. zlokalizowana w południowej części miasta przy ul. Przemysłowej 2A. W ciepłowni wytwarzanie ciepła w postaci gorącej wody odbywa się w dwóch źródłach o łącznej mocy zainstalowanej 21,988 MW:

- kotłownia wyposażona w dwa kotły wodne o łącznej mocy cieplnej zainstalowanej 16,0 MW, opalane węglem kamiennym,
- elektrociepłownia wyposażona w cztery agregaty kogeneracyjne, o łącznej mocy cieplnej zainstalowanej 5,988 MW, zasilane gazem ziemnym, wytwarzające ciepło w kogeneracji²⁰⁹

Koncesja na wytwarzanie ciepła z Ciepłowni Sierpc została wydana do 2023 roku. Źródła węglowe wymagają modernizacji lub wymiany. Inwestycja będzie wymagała dostosowania do wymogów unijnej polityki klimatycznej jak i krajowych regulacji. Obecnie niezadawalająca kondycja finansowa spółki ogranicza koncept remontowy.

Przesył i dystrybucja ciepła sieciowego

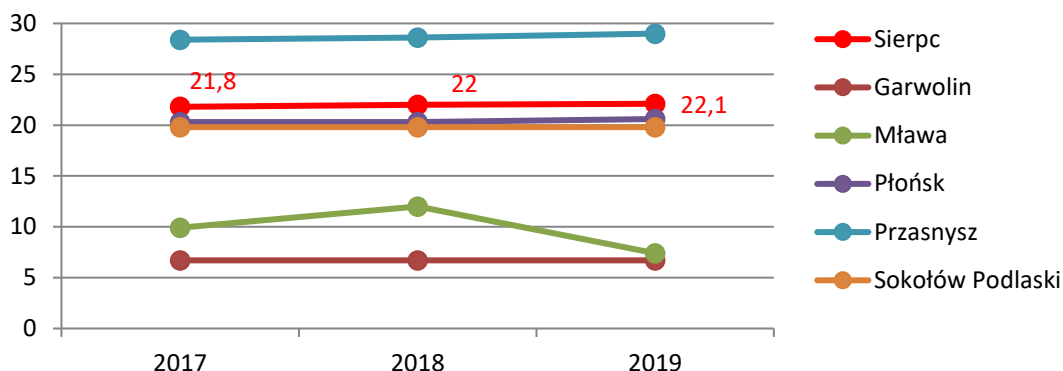
Przesył i dystrybucja wytworzonego ciepła odbywa się za pośrednictwem własnej sieci ciepłowniczej należącej do Ciepłowni Sierpc oraz eksploatacji węzłów cieplnych stanowiących własność Przedsiębiorstwa energetycznego.²¹⁰ Według danych GUS w 2019 roku długość sieci cieplnej (przesyłowej i rozdzielczej oraz przyłączy do budynków) w Sierpcu wynosiła 22,1 km, co na tle analizowanych miast daje Sierpcowi drugą lokatę (Rysunek 100). Natomiast w latach 2017-2019 (brak w GUS danych za lata 2015-2016) przyrost długości sieci był znikomy i wynikał z dobudowy nowych przyłączy do budynków, sieć cieplna przesyłowa i rozdzielcza pozostała na niezmiennym poziomie, wzrosła liczba budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej.

²⁰⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁰⁹ KONCESJA Nr WCC/23/432/U/3/98/AK na wytwarzanie ciepła na okres do 10września 2023 r.,

²¹⁰ <https://cieplognia-sierpc.pl/taryfa-oplat/>

Rysunek 100. Długość sieci cielnej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2017-2019²¹¹

Ciepłownia Sierpc boryka się z problemami finansowymi związanymi między innymi z coraz mniejszą ilością sprzedawanej mocy zamówionej. Spadek mocy zamówionej związany jest ze zmniejszającym się, za sprawą termomodernizacji budynków, zapotrzebowaniem na ciepło. Kolejną przyczyną niezadawalającej kondycji finansowej spółki był koszt zakupu uprawnień do emisji CO₂. Zrealizowane natomiast zostały inwestycje, które wpłyną na brak opłat związanych z zakupem praw do emisji CO₂. Spółka zamierza też przystąpić do programu Ciepła Systemowego, który w skali ogólnopolskiej promuje ciepło dostarczane do budynków wielorodzinnych przez firmy ciepłownicze. Program ma za zadanie zmienić wizerunek ciepłowni i zachęcić do korzystania z ciepła sieciowego większą liczbę odbiorców.²¹²

Z przeprowadzonej w 2020 roku, inwentaryzacji źródeł ogrzewania²¹³ wynika, że w Sierpcu zapotrzebowanie na ciepło ze źródeł zdalnych pokrywane jest w 40% (biorąc pod uwagę powierzchnię ogrzewanych lokali).

Analiza i ocena sytuacji w zakresie ciepłownictwa nastręcza wiele trudności. Związane to jest w głównej mierze z trudnością dostępu do danych (tajemnica handlowa), mnogością lokalnych źródeł ciepła, produkcją energii w kogeneracji lub z różnych nośników energii.

Indywidualne systemy źródeł ciepła

Zaspokojenie potrzeb energetycznych miasta takiej wielkości jak Sierpc nie opiera się jedynie na zintegrowanych systemach jak sieć ciepłownicza. Rozproszone źródła ciepła stanowią kluczowy element systemu energetycznego. Indywidualne systemy grzewcze oparte są na spalaniu paliw jak węgiel, drewno oraz gaz, a także wykorzystują coraz popularniejsze odnawialne źródła ciepła jak pompy ciepła czy energia elektryczna z fotowoltaiki.

W celu zbadania poziomu wykorzystania poszczególnych rodzajów mediów do wytwarzania ciepła w mieście przeprowadzono w 2020 roku inwentaryzację w ramach środków wynikających z Uchwały Sejmiku Wojewódzkiego nr 100/20 z dnia 7 lipca 2020 r. w sprawie udzielenia przez Województwo Mazowieckie pomocy finansowej na realizację zadań w ramach programu „Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020”.

Przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji źródeł ciepła wśród wszystkich obiektów ogrzewanych, znajdujących się w granicach Miasta Sierpc, miało na celu pozyskanie kompletnej informacji o stanie technicznym budynków oraz parametrach cieplnych wykorzystywanych aktualnie źródeł ciepła. Ponadto prowadzona ankieta objęła również zakresem źródła energii odnawialnej (paneły fotowoltaiczne, pompy ciepła do ciepłej wody użytkowej i centralnego ogrzewania, kolektory słoneczne itp.) oraz plany mieszkańców i właścicieli obiektów odnośnie wymiany źródeł ciepła bądź instalacji rozwiązań opartych na energii odnawialnej. Uzyskane informacje będą

²¹¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²¹² Raport o stanie gminy za 2019 rok

²¹³ <https://bip.sierpc.pl/res/serwis/pliki/25765811?version=1.0> tabela 12

podstawą do sukcesywnej wymiany niskosprawnych urządzeń na nowoczesne oraz prawidłowe zaplanowanie działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza na terenie miasta, które to zostały zapisane w Programie ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej²¹⁴.

Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła w Mieście Sierpc obejmowała przeprowadzenie ankiety w 2 813 budynkach (w tym wielorodzinnych obejmujących ok. 4 000 mieszkań). Wyniki inwentaryzacji wskazały, iż spośród wszystkich objętych inwentaryzacją danych budynki ogrzewane gazem stanowią 24,3%. Z sieci ciepłowniczej zasilanych jest 12,6% budynków objętych inwentaryzacją, jednak dociera ona głównie do obszarów zabudowanych obiektami wielorodzinnymi o dużej powierzchni użytkowej.

Paliwa stałe takie jak węgiel i drewno wykorzystywane są w różnego rodzaju urządzeniach takich jak kotły pelletowe, kotły pozaklasowe, kotły na drewno i węgiel oraz piecokuchnie. Stanowią najczęściej wykorzystywany sposób uzyskania energii cieplnej na terenie miasta - spośród zinwentaryzowanych budynków stanowią 53%. Nowoczesne kotły pelletowe to spośród nich zaledwie 2,3%. Na terenie miasta w większości przypadków (90%) występują źródła bezklasowe, należące do nieekologicznych i charakteryzujące się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wszystkie te kotły, w myśl Uchwały Antysmogowej przyjętej przez Sejmik Województwa Mazowieckiego, powinny zostać zlikwidowane i poddane wymianie przynajmniej na kotły klasy 5 spełniające aktualne normy emisyjności do końca 2022 roku.

Źródła energii odnawialnej jak kolektory słoneczne, pompy ciepła czy panele fotowoltaiczne stanowią niewielki udział – na terenie objętym inwentaryzacją uzyskano informację o 85 źródłach, w tym największy udział stanowią panele fotowoltaiczne.

Struktura indywidualnych źródeł ciepła ulega ciągłym zmianom, ze względu na intensywne działania związane z ochroną powietrza. W ramach wdrożonej w 2019 roku uchwały nr 61/VII/2019 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 13 marca 2019 roku realizowany jest program ograniczania niskiej emisji. Dodatkowo realizowane są również działania w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, który nakłada obowiązki wymiany niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe.

W ciągu trzech lat (2017-2019) nastąpił znaczny rozwój sieci ciepłowniczej i gazowej, przez co spadła ilość jednostkowych urządzeń na paliwo stałe. W ramach budowania nowej infrastruktury sieci gazowej powstało 2129 nowych przyłączy gazowych, z czego 97% stanowiły przyłącza do obiektów mieszkaniowych, a pozostałe przyłącza do innych obiektów np.: przemysłowych czy usługowych. Rozwija się również sieć ciepłownicza, która zapewnia ciepło dla obiektów mieszkaniowych w Sierpcu. W ostatnich latach do sieci podłączonych zostało 1231 obiektów mieszkaniowych i 28 innych. Tym samym o tyle spadła liczba indywidualnych systemów grzewczych, stanowiących niejednokrotnie źródło emisji substancji do powietrza.

Nieznana jest skala indywidualnych wymian źródeł spalania szczególnie jeśli chodzi o zmiany w zakresie pozaklasowych urządzeń grzewczych. Dofinansowanie ze strony miasta nie obejmuje nowych urządzeń węglowych, a jedynie dotyczy wymian na gaz, biomasę, olej, energię elektryczną czy sieć ciepłowniczą. Przeprowadzona inwentaryzacja źródeł spalania wskazuje na znaczny procent tego rodzaju urządzeń w ogólnym bilansie energetycznym systemów grzewczych. Koniecznym zatem jest prowadzenie dalszych działań w zakresie eliminowania niskosprawnych urządzeń grzewczych, w połączeniu z budową bazy danych o urządzeniach na terenie miasta.

²¹⁴ Uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Rozwijające się możliwości w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w pokryciu zapotrzebowania na ciepło, pozwalają na wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł ciepła w obszarach miasta, gdzie brak jest sieci gazowej lub sieci ciepłowniczej.

Sprawne zarządzanie potencjałem energetyki ciepłej w mieście zależy w głównej mierze od informacji o potencjale i stanie istniejącym, dlatego w analizach zapotrzebowania na ciepło jednym z kluczowych elementów jest również uwzględnienie indywidualnych systemów grzewczych. Prowadzenie stale aktualizowanej bazy danych o źródłach ciepła, gospodarce nieruchomościami i zasobie mieszkaniowym pozwoli również na zarządzanie potrzebami energetycznymi miasta.

Efektywność energetyczna

Inteligentne gospodarowanie miastem dotyczy między innymi racjonalnego gospodarowania zasobami energetycznymi, które ma pośredni wpływ na funkcjonowanie w wielu jego obszarach. W tym celu miasto może wspierać działania na rzecz efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Miasto i jednostki należące do miasta prowadziły szereg inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. W zakres tych inwestycji wchodziły zarówno termomodernizacje obiektów mieszkalnych, użyteczności publicznej jak i inne np. związane z wymianą oświetlenia miejskiego na lampy energooszczędne LED, infrastrukturą miejską, które w efekcie prowadziły do oszczędności energii zarówno elektrycznej jak i ciepłej.

Szereg obiektów szkolnych na terenie miasta zasilanych jest urządzeniami na olej, dlatego też ważnym jest zachowanie jak najniższego zapotrzebowania na ciepło w tych obiektach, co prowadzi do oszczędności energii ciepłej i paliwa na te cele.

W ramach analizy zapotrzebowania na energię miasta Sierpc przeprowadzony został audyt kosztów dystrybucji energii elektrycznej w obiektach należących do miasta. Zgodnie z audytem dla 18 podmiotów takich jak przedszkola, szkoły, urząd miejski oraz ośrodki kultury i sportu w ciągu roku zużycie energii wyniosło 501 584 kWh (2019-2020).

W przypadku 5 jednostek moc umowna energii elektrycznej jest znacznie wyższa aniżeli rzeczywiste zapotrzebowanie na nią. Dla pozostałych jednostek miejskich moc zamówiona jest adekwatna do zużycia. Zastosowanie własnych źródeł wytwórczych energii w postaci instalacji fotowoltaicznych jest sposobem na co najmniej częściowe uniezależnienie się od wzrostów cen energii w tym jej dystrybucji. Kolejną istotną korzyścią jest pozytywny wpływ na środowisko wynikający ze zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery wynikający z zastąpienie energii pochodzącej z paliw kopalnych na energię odnawialną. Oszacowany potencjał redukcji zapotrzebowania na energię przy wykorzystaniu instalacji fotowoltaicznych dla wszystkich PPE wynosi 378 788 kWh rocznie co stanowi 76% średniorocznego zapotrzebowania. Oszczędności te poprzedzone musiałyby być inwestycją w instalacje fotowoltaiczne dla każdej jednostki miejskiej o łącznej mocy 410 kWp (kWh energii elektrycznej jaką może wyprodukować instalacja fotowoltaiczna w warunkach standardowych).

Zatem inwestycja w instalacje fotowoltaiczne może w przyszłości przynieść korzyści w postaci oszczędności energii elektrycznej, zapewnić samofinansowanie obiektów w zakresie energii, a także wspomagać ochronę klimatu i ochronę powietrza na terenie miasta.

3.6.6. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I TRANSPORTU

Tabela 19. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury technicznej i transportu²¹⁵

Mocne strony	Słabe strony
• Doskonale skomunikowanie miasta z lotniskami, Warszawą i pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi • Bardzo dobre położenie miasta na mapie Kraju • Poprawa organizacji ruchu transportowego • Rozbudowany system ciepłowniczy • Wysoka ocena mieszkańców dotycząca poziomu utrzymania przestrzeni publicznej w mieście • Racjonalna gospodarka wodna • Wysoki stopień wyposażenia miasta w sieć wodociągową • Modernizacja oczyszczalni ścieków • Osiąganie wymaganych poziomów recyklingu odpadów w mieście • Możliwość przekształcenia osadów ściekowych w nawóz mineralno-organiczny	• Przebieg drogi krajowej nr 10 przez środek miasta stwarzający barierę przestrzenną i utrudniający przemieszczanie się pomiędzy częściami miasta • Brak obwodnicy miasta • Słabo rozwinięta sieć transportu alternatywnego: sieć dróg rowerowych, komunikacja publiczna co prowadzi do przyzwyczajenia do komunikacji indywidualnej • Problem wykluczenia komunikacyjnego • Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych dla mieszkańców dojeżdżających do centrum • Duży stopień wyeksploatowania infrastruktury drogowej i chodników • Niewystarczająca komunikacja kolejowa • Energia elektryczna pochodzi ze źródeł zewnętrznych • Niewystarczająca infrastruktura dla osób starszych i niepełnosprawnych • Brak kompaktowości miasta • Nadal funkcjonujące zbiorniki bezodpływowe na ścieki • Niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej • Konieczność wzmocnienia systemu kontrolnego przestrzegania obowiązków przez mieszkańców • Słabo rozwinięty system elektronicznej informacji o gospodarce odpadami (punkty zbierania odpadów, rejestr umów z właścicielami nieruchomości)
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój sieci komunikacyjnej dróg tranzytowych i dojazdowych • Rozwój komunikacji kolejowej łączącej Sierpc z województwem kujawsko-pomorskim • Rozwój sieci ścieżek rowerowych	• Utrzymujące się dotychczasowe bariery wstrzymujące realizację budowy obwodnicy miasta • Większość operatorów obsługujących transport autobusowy pozamiejski funkcjonuje niezależnie co może łatwo doprowadzić do

²¹⁵ opracowanie własne

• Uruchomienie rowerów miejskich • Budowa parkingów przed centrum miasta (planowanie informacji o miejscach parkingowych dla mieszkańców jako element Smart City) • Zastosowanie odpowiedniej infrastruktury dla upłynnienia ruchu (ruch jednostronny, zatoczki, możliwość krótkotrwałego parkowania pod niektórymi budynkami użyteczności publicznej) • Duże poparcie społeczne do rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej • Opracowanie nowej polityki przestrzennej • Rozwój infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta jako element Smart City • Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej • Rozwój systemów małej retencji wód opadowych • Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta i zwiększenie poziomu gazyfikacji obiektów budowlanych • Dążenie Miejskiej Ciepłowni do podłączania kolejnych odbiorców • Zastosowanie narzędzi umożliwiających sterowanie i zarządzanie zużyciem energii w obiektach użyteczności publicznej jako element Smart City • Rozwój sieci internetowych i rozszerzanie mieszkańcom dostępu do e-usług i łączności jako element Smart City	utruty niektórych połączeń • Wysokie koszty inwestycji w infrastrukturę drogową • Brak planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających poszerzanie obszarów zielonych i ograniczania obszarów utwardzonych • Intensyfikacja zabudowy na obrzeżach miasta • Ubóstwo energetyczne mieszkańców miasta, ograniczające rozwój nowoczesnej energetyki opartej na OZE • Ograniczenia infrastrukturalne i proceduralne w rozwoju sieci internetowych i e-usług • Brak otwartości części mieszkańców na nowe rozwiązania
---	---

3.7. Infrastruktura społeczna

3.7.1. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Zadaniem gmin w zakresie oświaty i wychowania jest prowadzenie placówek oświatowych takich jak szkoły podstawowe, przedszkola, oddziały przedszkolne i punkty przedszkolne. Natomiast prowadzenie szkół średnich należy do zadań powierzonych powiatom.

Kadra

Jak wynika z przedstawionego Raportu o stanie gminy²¹⁶ w Sierpcu w 2019 roku odsetek (zatrudnionych w placówkach gminnych) nauczycieli mianowanych wyniósł 14,4%, wobec 65,67% nauczycieli dyplomowanych, 15,71% nauczycieli kontraktowych i 4,22% nauczycieli stażystów. Wśród nauczycieli w powiecie sierpeckim zdecydowanie największą i stale rosnącą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani (76%), natomiast spada w ostatnich latach liczba nauczycieli dyplomowanych.²¹⁷ Na realizację zadań edukacyjnych i wychowawczych przeznaczono łącznie w skali tygodnia 3800 godzin realizowanych przez osoby (nauczycieli, opiekunów i pracowników administracyjnych i pracowników obsługi) zatrudnione na 263,75 etatów.

Infrastruktura oświatowa

Każde z przedszkoli gminnych posiada dobrze wyposażone, atestowane urządzenia na placach zabaw. Każda ze szkół podstawowych dysponuje dobrym zapleczem sportowym w postaci pełnowymiarowej hali sportowej (udostępnionej w Szkole Podstawowej Nr 2), boiska wielofunkcyjnego oraz dwóch sal gimnastycznych (udostępnionych w Szkole Podstawowej Nr 3). W każdej z wymienionych szkół funkcjonowały po dwie pracownie komputerowe z dostępem do Internetu.²¹⁸

Przedszkola

Gmina Miasto Sierpc jest organem prowadzącym dla czterech przedszkoli:²¹⁹

- Miejskie Przedszkole Nr 1 "Słoneczna Jedyneczka",
- Miejskie Przedszkole Nr 2,
- Miejskie Przedszkole Nr 3 im. Niedźwiadka Wojtka,
- Miejskie Przedszkole Nr 4 im. Czerwonego Kapturka.

Na mocy uchwały Rady Miasta w 2018 roku²²⁰ ustanowiono sieć oddziałów przedszkolnych zapewniającą dzieciom sześciolatniom zamieszkałym na terenie Sierpca możliwość spełnienia obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, natomiast dzieciom młodszym możliwość realizowania wychowania przedszkolnego ustanawiając:

- trzy oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Armii Krajowej w Sierpcu,
- cztery oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej Nr 3 im. ks. Jana Twardowskiego w Sierpcu.

²¹⁶ Raport o stanie gminy 2019, Gmina Miasto Sierpc

²¹⁷ Strategia rozwoju edukacji w powiecie sierpeckim na lata 2020-2024

²¹⁸ Raport o stanie gminy 2019, Gmina Miasto Sierpc

²¹⁹ Raport o stanie gminy 2019, Gmina Miasto Sierpc

²²⁰ Uchwała nr 465/LXI/2018 z dnia 22.08.2018 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Miasto Sierpc

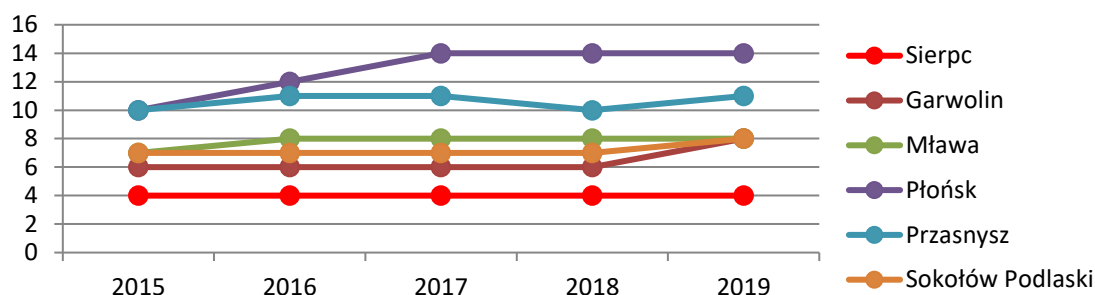
Uzupełnieniem zadań realizowanych przez gminę pod kątem zapewnienia opieki dla dzieci w wieku 3-6 lat jest realizacja zadań w sektorze prywatnym. Przedszkola prywatne pełnią coraz bardziej istotną rolę w wychowaniu i edukacji najmłodszych. Bardzo często, pomimo ponoszonych wyższych kosztów opieki i wyżywienia przez rodziców, stają się bardziej atrakcyjne przez bogatszą ofertę zajęć dodatkowych, nauki języków, akcesoriów do pomocy czy nawet diet dostosowanych do indywidualnych potrzeb dzieci. Gmina Miasto Sierpc jest organem ewidencjonującym dla przedszkoli prywatnych:

- Niepublicznego Przedszkola „Kreatywna Dolina”,
- Pierwszego Niepublicznego Przedszkola w Sierpcu Edukidsmed Akademia Samodzielności,
- Dwujęzycznego Przedszkola „Happy Academy”,
- Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego Edukidsmed.²²¹

W ramach analizy uwzględniono tylko dane dla przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego, bez przedszkoli zlokalizowanych w szkołach podstawowych, z uwagi na zawartość danych udostępnionych przez GUS.

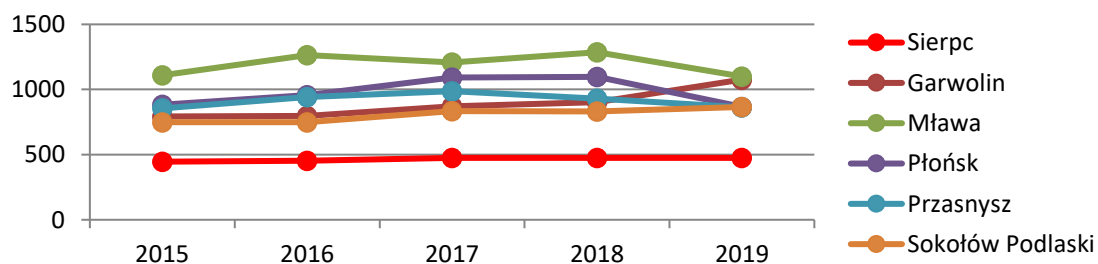
Liczba przedszkoli w poszczególnych miastach jest zróżnicowana i związana z liczbą dzieci w wieku przedszkolnym na danym terenie. W przypadku wszystkich miast referencyjnych, liczba przedszkoli w analizowanym okresie zwiększyła się, natomiast w Sierpcu pozostała stała, tu też było najmniej placówek (Rysunek 101).

Rysunek 101. Liczba przedszkoli w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w latach 2015-2019²²²

Liczba miejsc w przedszkolach w większości miast wzrosła względem 2015 roku (Rysunek 102). W przypadku Sierpca był to wzrost o 6% (29 miejsc) do 2019 roku, Garwolina aż o 36% (283 miejsca), natomiast w Mławie i Płońsku był to około 2% spadek liczby miejsc (odpowiednio redukcja o 9 i 15 miejsc).

Rysunek 102. Liczba miejsc w przedszkolach w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²²³

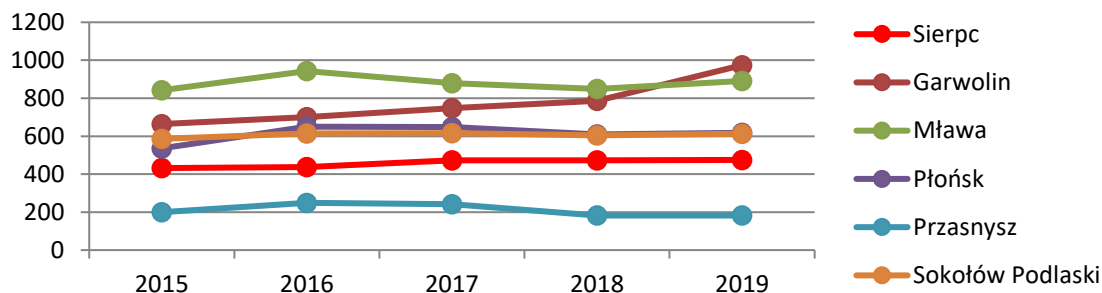
²²¹ <https://bip.sierpc.pl/bipkod/22399000>

²²² opracowanie własne na podstawie GUS

²²³ opracowanie własne na podstawie GUS

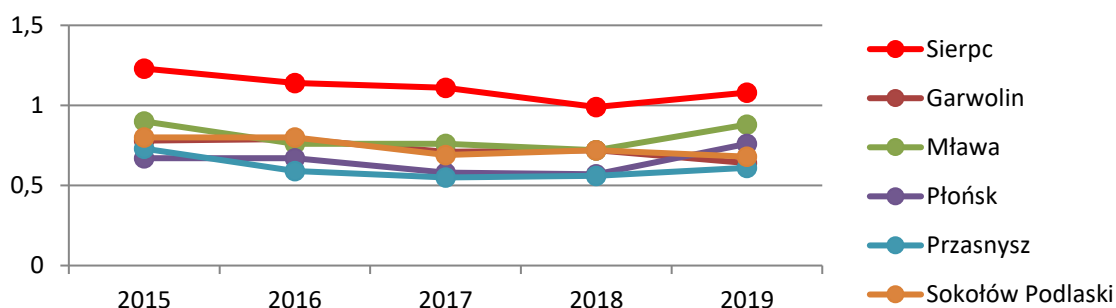
Systematycznie rosła liczba dzieci objętych opieką w przedszkolach gminnych. W Sierpcu w stosunku do roku 2015, liczba dzieci uczęszczających do przedszkola zwiększyła się o 9%, w przypadku Garwolina zanotowano najwyższy wzrost - aż o 46%, natomiast w przypadku Przasnysza liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zmalała o 9% (Rysunek 103). W 2019 roku Gmina Miasto Sierpc zapewniła opiekę przedszkolną łącznie 621 dzieciom w wieku 3-6 lat (474 dzieci uczęszczających do gminnych przedszkoli i 174 dzieciom uczęszczającym do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych).²²⁴

Rysunek 103. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli gminnych w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w latach 2015-2019²²⁵

W celu porównania podaży z popytem na usługi opieki w przedszkolach posłużono się wskaźnikiem liczby dzieci przypadających na jedno miejsce w przedszkolu. Najmniejsza dostępność miejsc w przedszkolach gminnych występuje w Sierpcu - wskaźnik 1,08 (Rysunek 104). Oznacza to, że nie wszystkie osoby starające się o miejsce w przedszkolu, je otrzymają. We wszystkich pozostałych miastach sytuacja jest odwrotna i wskaźnik ten jest mniejszy od 1, co oznacza swobodny dostęp do przedszkoli gminnych dla mieszkańców miast grupy referencyjnej.

Rysunek 104. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w przedszkolu w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²²⁶

Szkoły podstawowe

Gmina Miasto Sierpc jest organem prowadzącym dla dwóch szkół podstawowych²²⁷

- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Armii Krajowej,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Ks. Jana Twardowskiego.

Jednocześnie Gmina Miasto Sierpc jest organem ewidencjonującym dla:

²²⁴ Raport o stanie gminy 2019

²²⁵ opracowanie własne na podstawie GUS

²²⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

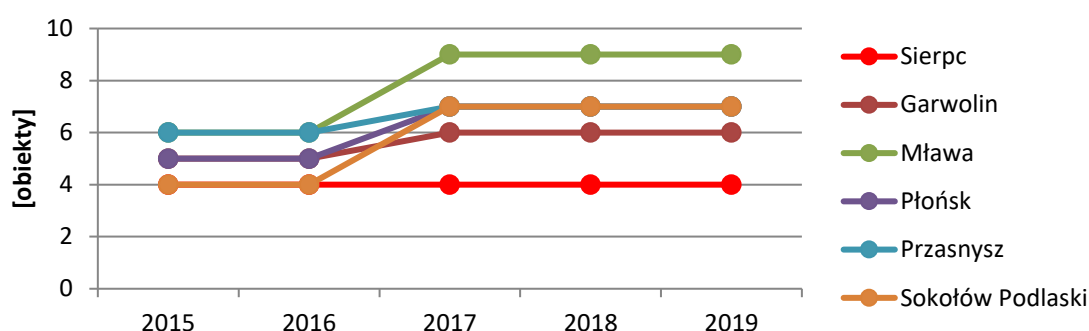
²²⁷ Raport o stanie gminy 2019

• I Prywatnej Szkoły Podstawowej w Sierpcu.

Jednostką organizacyjną Powiatu Sierpeckiego realizującą zadania z zakresu edukacji na poziomie szkoły podstawowej (Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 4) jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sierpcu.

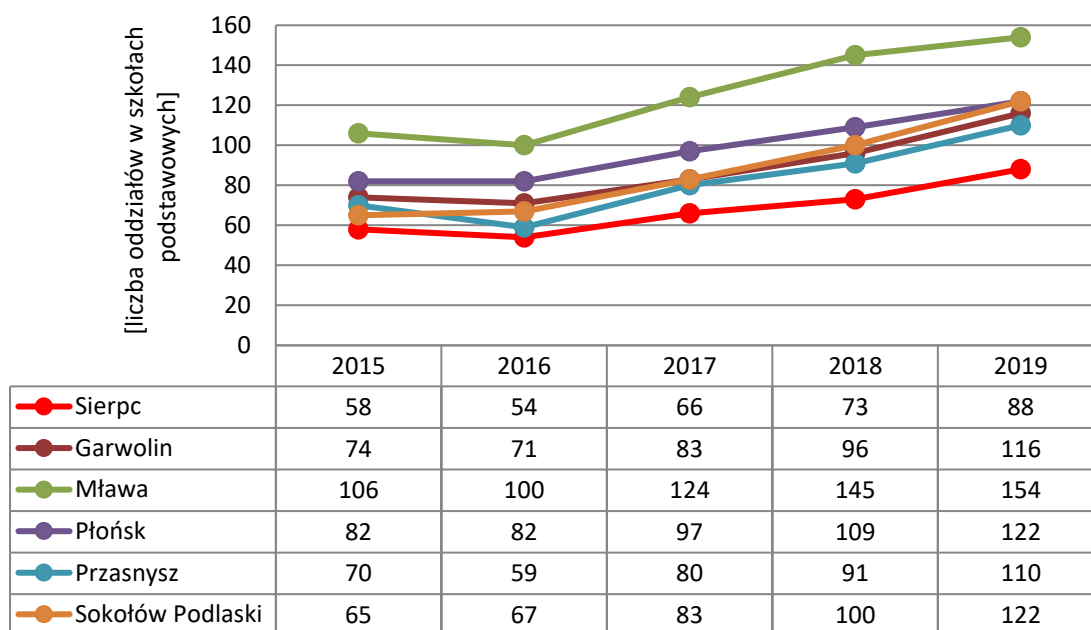
W połowie 2019 roku, w wyniku przeprowadzonej reformy w szkolnictwie przywrócono ośmioklasowe szkoły podstawowe i zlikwidowane zostało prowadzone przez gminę gimnazjum funkcjonujące od 2000 roku w mieście. Liczba szkół podstawowych w Sierpcu w latach 2015-2019 była niezmienną (4 szkoły). Była to najmniejsza ilość na tle porównywanych miast (Rysunek 105). Co więcej we wszystkich analizowanych miastach w tym okresie liczba placówek wzrosła. Spowodowane to było wprowadzaniem reformy edukacji, wygaszaniem gimnazjów i zwiększaniem liczby szkół podstawowych.

Rysunek 105. Szkoły podstawowe w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²²⁸

Wraz ze wzrostem liczby szkół w 2017 roku, wzrosła liczba oddziałów w szkołach podstawowych. W tym przypadku również w Sierpcu. Nadal liczba oddziałów w szkołach podstawowych w Sierpcu jest znacząco najniższa w porównaniu do miast grupy porównawczej (Rysunek 106).

Rysunek 106. Liczba oddziałów szkolnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²²⁹

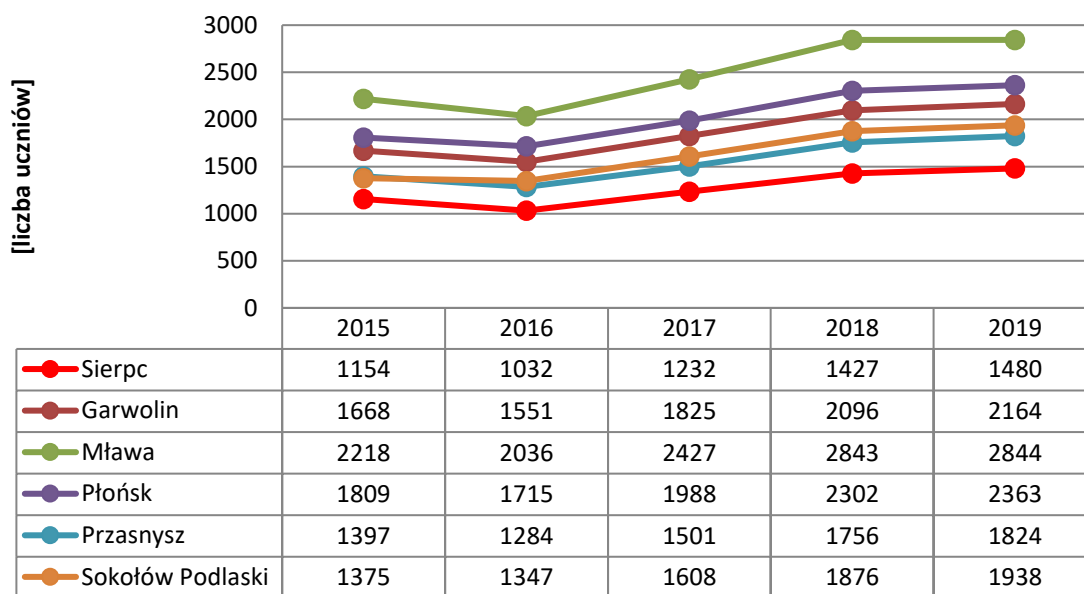

²²⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²²⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

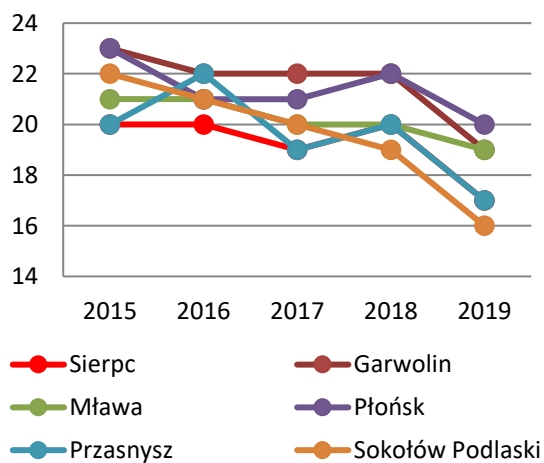
Znajduje to również odzwierciedlenie w liczbie uczniów uczęszczających w każdym z miast. W Sierpcu liczba uczniów szkół podstawowych w całym analizowanym okresie była najniższa na tle miast referencyjnych (Rysunek 107). W 2019 roku uczyło się tu 1480 uczniów.

Rysunek 107. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²³⁰

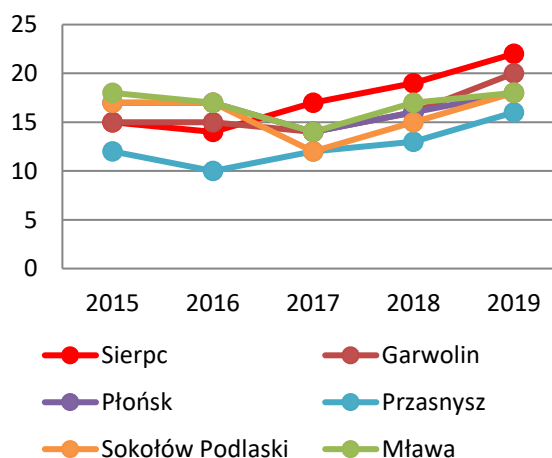

W analizowanym okresie średnia liczba uczniów w oddziałach szkolnych w każdym z miast zmalała, w 2019 roku nie przekroczyła 20 osób (Rysunek 108). W Sierpcu było to 17 uczniów. Przy czym średnia liczba oddziałów znajdująca się w jednym obiekcie (Rysunek 109) była najwyższa we wszystkich miastach w 2019 roku. W Sierpcu były to 22 oddziały czyli najwięcej z całej analizowanej grupy.

Rysunek 108. Średnia liczba uczniów w oddziałach szkolnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019

Rysunek 109. Średnia liczba oddziałów szkolnych w placówkach w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²³¹

²³⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²³¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy zauważyć, iż wartości dotyczące zarówno średnich liczebności oddziałów szkolnych jak i liczby samych oddziałów w szkołach, we wszystkich miastach są zbliżone. Wynika to z pewnych standardów budowania szkół i opieki nad dziećmi. Malejąca liczba uczniów w poszczególnych oddziałach wynika bezpośrednio z niekorzystnej sytuacji demograficznej, gdzie coraz trudniej jest utworzyć pełne oddziały szkolne w najmłodszych rocznikach uczniów. Malejąca liczba uczniów w oddziałach szkolnych prowadzi do zwiększenia kosztów utrzymania oświaty z budżetów samorządowych. Faktem jest natomiast, iż mniejsza liczba uczniów w oddziale szkolnym stwarza bardziej komfortowe warunki do nauki dla dzieci.

Promocja edukacji w szkołach podstawowych

Miasto Sierpc starając się uatrakcyjnić ofertę edukacyjną w szkołach podstawowych przystąpiło w 2019 roku do programu Naukowy zawrót głowy. Gmina otrzymała dotację ze środków RPO w kwocie niespełna 1,5 mln zł na innowacyjne metody nauczania w szkołach podstawowych realizowane w formie zajęć dodatkowych rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów, organizowanie wyjazdów edukacyjnych oraz doposażenie pracowni w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy.²³²

Uchwałą z 2020 roku²³³ Gmina przyjęła lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży skierowany do uczniów szkół podstawowych. Celem programu jest zachęcenie do pogłębiania wiedzy wśród uczniów, wzrost liczby laureatów w konkursach i olimpiad przedmiotowych oraz promocja gminy. Dla najlepszych uczniów w ramach programu finansowane są nagrody rzeczowe, jednorazowe nagrody pieniężne oraz stypendia zgodnie z obowiązującym regulaminem²³⁴.

Szkoły ponadpodstawowe

Na terenie miasta funkcjonują cztery placówki kształcenia na poziomie ponadpodstawowym:

- Liceum Ogólnokształcące im. Majora Henryka Sucharskiego,
- Liceum Ogólnokształcące im. Biskupa Leona Wetmańskiego w Sierpcu, (szkoła katolicka, która powstała 1 września 2017 r. w wyniku przekształcenia Gimnazjum Publicznego im. Biskupa Leona Wetmańskiego),
- Zespół Szkół Nr 1 im. Gen. Jose de San Martin, który składa się z:
 - Technikum z możliwością kształcenia się w kierunku: technik elektronik, technik informatyk, technik ochrony środowiska, technik budownictwa, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik pojazdów samochodowych),
 - Liceum Ogólnokształcącego,
 - Branżowej Szkoły I Stopnia z możliwością kształcenia się w zawodzie: mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, stolarz, betoniarz-zbrojarz, murarz-tylnik,
 - Szkoła Policealna z możliwością zdobycia zawodu: technik BHP, technik drogownictwa, technik pojazdów samochodowych, technik rachunkowości.²³⁵
- Zespół Szkół Nr 2 im. Zygmunta Wolskiego, który składa się z:

²³²https://www.sierpc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=3621:naukowy-zawrot-glowy-w-sierpcu&catid=138&Itemid=427

²³³ Uchwała nr 193/XXV/2020 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie . przyjęcia lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny w szkołach podstawowych na terenie Gminy Miasto Sierpc.

²³⁴ Uchwała nr 217/XXX/2020 z dnia 10.06.2020 w sprawie ustalenia regulaminu nagradzania uzdolnionych dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny w szkołach podstawowych na terenie Gminy Miasto Sierpc.

²³⁵ <http://www.sierpc.starostwo.gov.pl/index/id/2690>

- Technikum z możliwością kształcenia się w kierunku: technik ekonomista, technik informatyk, technik handlowiec, technik spedytor, technik organizacji turystyki, technik obsługi turystycznej, technik grafiki i poligrafii cyfrowej, technik cyfrowych procesów graficznych, technik rachunkowości,
- Liceum Ogólnokształcącego,
- Branżowej Szkoły I Stopnia z możliwością zdobycia zawodu: sprzedawca, kucharz, lakiernik samochodowy, lakiernik, przetwórcza mięsa, wędliniarz, piekarz, cukiernik, stolarz, ślusarz, elektryk, elektromechanik, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, krawiec, fryzjer, monter sieci i instalacji sanitarnych, elektromechanik pojazdów samochodowych,
- Szkoły policealnej z możliwością zdobycia wykształcenia w zawodzie technik administracji.²³⁶

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sierpcu funkcjonuje Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy oraz Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna z możliwością kształcenia w zawodzie: piekarz, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, krawiec, cukiernik i fryzjer.²³⁷

W analizowanym okresie liczba szkół średnich w Sierpcu nie ulegała znaczącym zmianom. (Tabela 20). Najwięcej oddziałów szkolnych było utworzonych w technikach, gdzie młodzież może zdobyć zawód i zakończyć edukację lub kontynuować naukę na studiach po zdaniu egzaminu maturalnego. Znaczącym zmianom uległa liczba uczniów i oddziałów w szkołach w 2019 roku. Było to spowodowane przeprowadzeniem reformy edukacji i stopniowym wygaszaniem gimnazjów. Skutkowało to zdublowaniem w 2019 roku klas pierwszych szkół średnich, do których poszli równolegle absolwenci ostatnich klas gimnazjum i pierwszy rocznik absolwentów ośmioklasowych szkół podstawowych. Ogólnie w szkołach ponadpodstawowych w Sierpcu w 2019 roku uczyło się 1805 osób, z czego 757 uczniów uczęszczało do liceów ogólnokształcących, 883 uczniów uczęszczało do techników zawodowych, a 165 realizowało naukę w szkołach branżowych I stopnia.

Tabela 20. Liczba szkół i oddziałów szkół średnich w Sierpcu w latach 2015-2019²³⁸

Typ szkoły	Cecha	2015	2016	2017	2018	2019
Liceum ogólnokształcące	Liczba szkół	5	4	5	5	4
	Liczba oddziałów	35	32	28	26	32
	Liczba uczniów	887	784	679	619	757
Szkoła średnia zawodowa	Liczba szkół	2	2	2	2	2
	Liczba oddziałów	27	27	27	29	34
	Liczba uczniów	674	673	702	755	883

²³⁶ <http://www.sierpc.starostwo.gov.pl/index//id/2689>

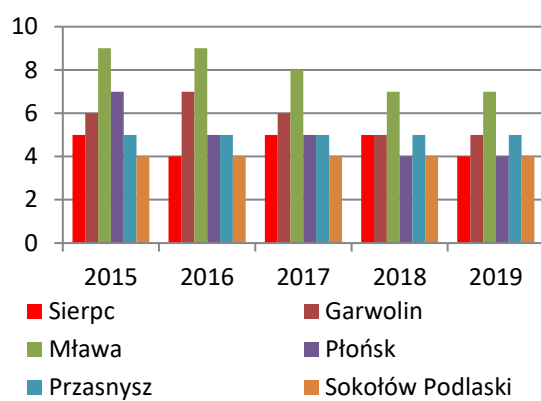
²³⁷ <http://www.sierpc.starostwo.gov.pl/index//id/2688>

²³⁸ opracowanie własne na podstawie GUS

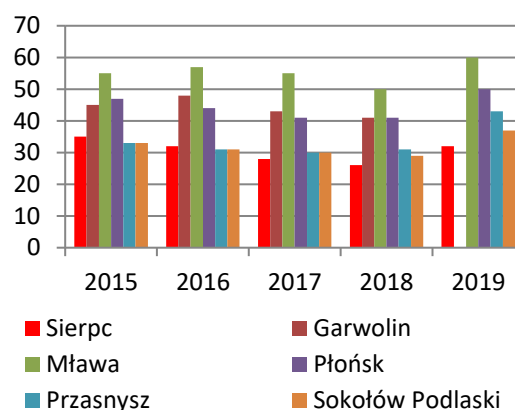
Typ szkoły	Cecha	2015	2016	2017	2018	2019
Szkoła branżowa I stopnia	Liczba szkół	bd	bd	2	2	2
	Liczba oddziałów	bd	bd	2	4	8
	Liczba uczniów	bd	bd	45	83	165

Licea ogólnokształcące

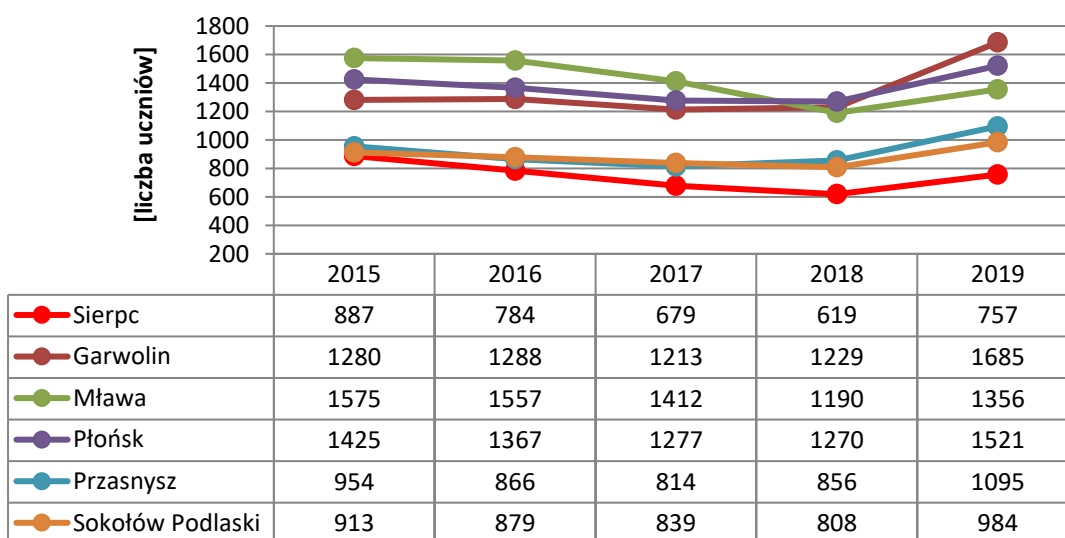
Rysunek 110. Liczba liceów ogólnokształcących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych

Rysunek 111. Liczba oddziałów w liceach ogólnokształcących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych

Rysunek 112. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²³⁹

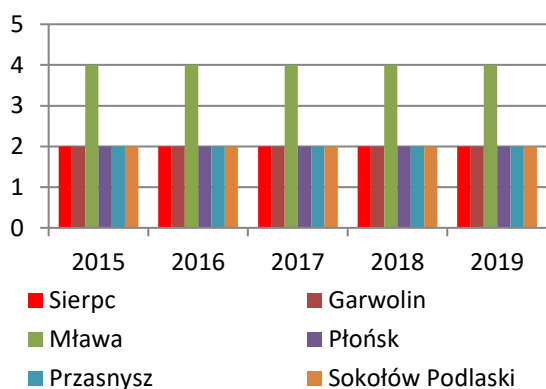
Najwięcej liceów w całym okresie było w Mławie, tam też funkcjonowało najwięcej oddziałów szkolnych. Najmniej oddziałów z kolei w całym analizowanym okresie było w Sierpcu. Tu również uczęszczało do liceów najmniej uczniów spośród wszystkich analizowanych miast. Bardzo

²³⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

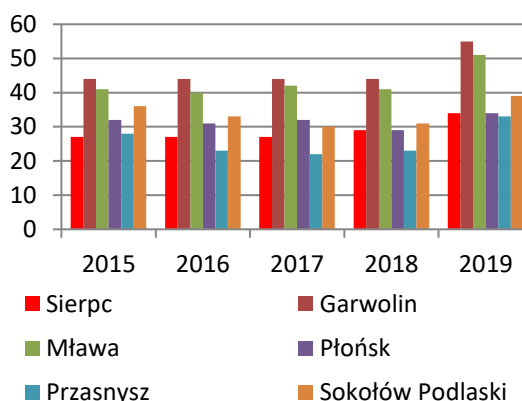
wyraźnie widać jak malała liczba uczniów w kolejnych latach, aż w roku 2019, po zdublowaniu roczników klas pierwszych, liczba uczniów w szkołach średnich wzrosła średnio o 20%.

Szkoły Średnie Zawodowe

Rysunek 113. Liczba szkół średnich zawodowych w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych

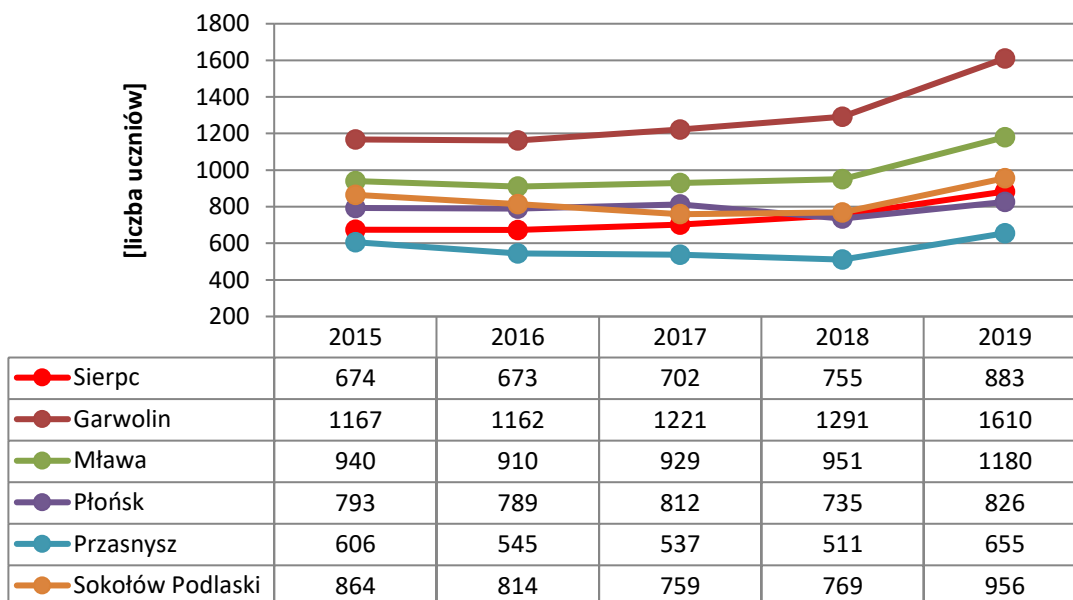

Rysunek 114. Liczba oddziałów w szkołach średnich zawodowych w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych

Najwięcej szkół średnich z możliwością kształcenia się w zawodzie było w Mławie (4 szkoły), w każdym z pozostałych miast funkcjonowały po 2 szkoły. Zróżnicowana natomiast była liczba oddziałów w tych placówkach. Najmniej było ich w Sierpcu, Płońsku i Przasnyszu. Tam również uczęszczało najmniej uczniów (Rysunek 115).

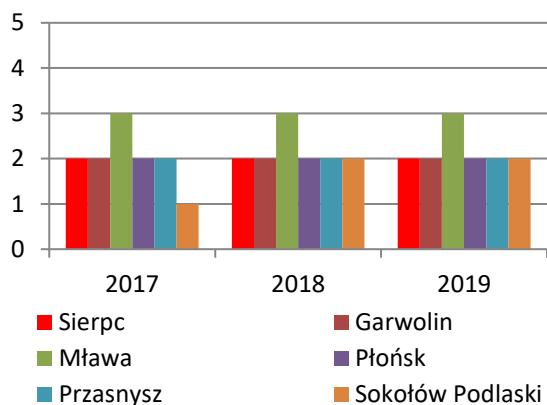
Rysunek 115. Liczba uczniów w szkołach średnich zawodowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁴⁰

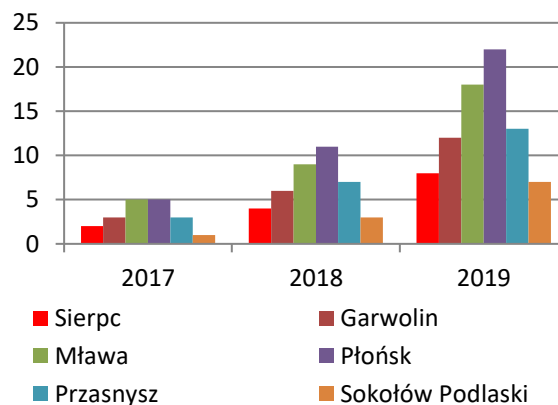
²⁴⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szkoły Branżowe I Stopnia

Rysunek 116. Liczba szkół branżowych I stopnia w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych*

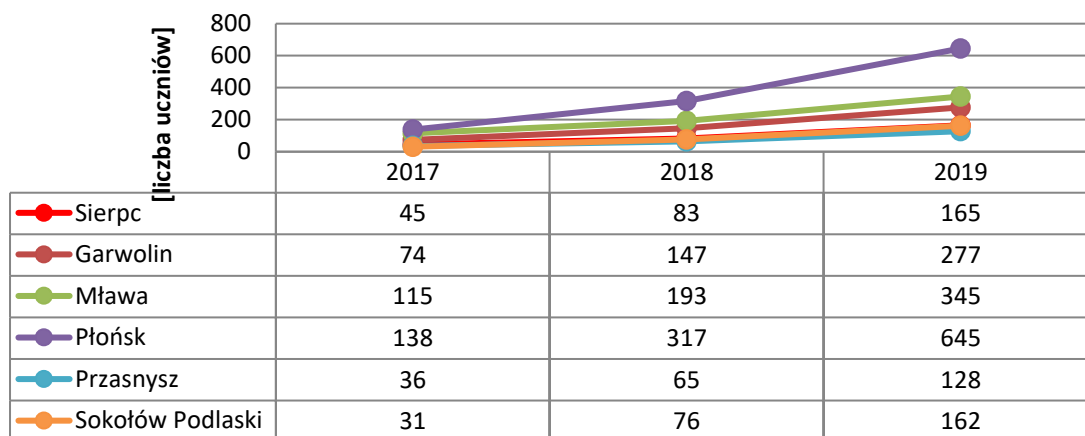
Rysunek 117. Liczba oddziałów w szkołach branżowych I stopnia w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych*

*brak danych w GUS o szkołach branżowych w latach 2015-2016

Dostępne dane statystyczne dotyczące szkół branżowych I stopnia obejmują okres lat 2017-2019. W tym czasie w większości miast były dwie szkoły branżowe, jedynie w Mławie, podobnie jak w przypadku średnich szkół zawodowych, funkcjonowało więcej placówek. Natomiast liczba oddziałów w szkołach branżowych zwiększyła się kilkukrotnie w roku 2019 w stosunku do roku 2017. W Sierpcu był to przyrost o 400%, a w Płońsku o 440%. Podobnie liczba uczniów uczęszczających do tych szkół zwiększyła się kilkukrotnie na przestrzeni trzech lat (Rysunek 115). Wśród żadnych innych rodzajów szkół w analizowanych miastach nie zwiększył się tak znacząco popyt na ofertę edukacyjną jak w przypadku szkół branżowych I stopnia.

Rysunek 118. Liczba uczniów w szkołach branżowych I stopnia w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2017-2019²⁴¹

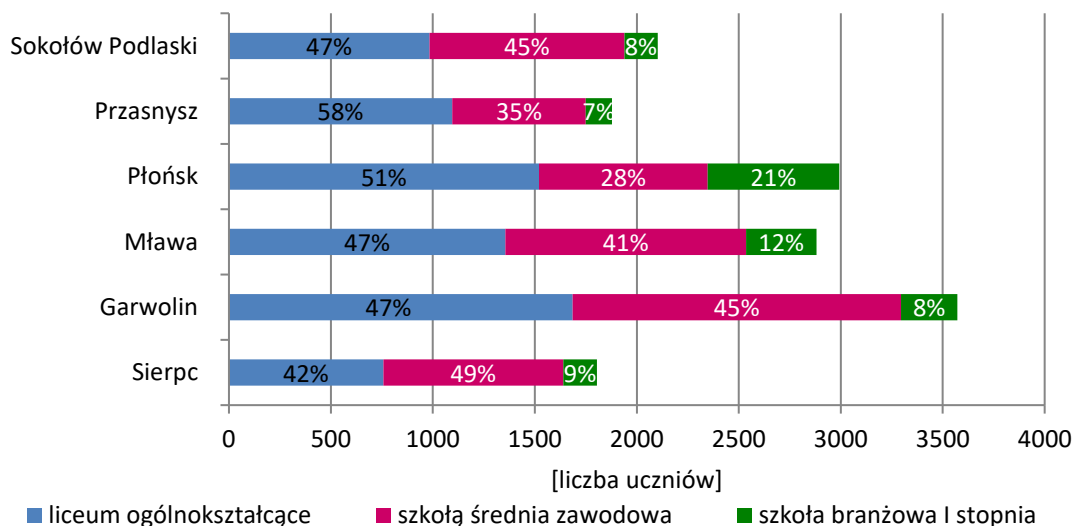

Przedstawiony rozkład liczby uczniów w poszczególnych rodzajach szkół (Rysunek 119) w 2019 roku obrazuje jednoznacznie, że największym zainteresowaniem wśród uczniów cieszą się licea ogólnokształcące i szkoły średnie zawodowe. Zaledwie kilka procent uczniów wybiera szkoły branżowe I stopnia, jedynie w przypadku Płońska udział uczniów uczęszczających do szkół branżowych jest znacznie większy. W przypadku Sierpca najwięcej uczniów wybrało szkoły

²⁴¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

średnie zawodowe, co ciekawe jeszcze na początku analizowanego okresu, w latach 2015-2016 przeważająca liczba uczniów wybierała licea ogólnokształcące.

Rysunek 119. Udział liczby uczniów uczęszczających do poszczególnych kategorii szkół w Sierpcu i grupie referencyjnej w 2019 roku.²⁴²

Silnym trendem również charakteryzuje się rosnąca liczba uczniów wybierająca szkoły zawodowe branżowe. W Sierpcu w 2017 roku było to 3% uczniów, a w 2019 już 9%. Trend ten dotyczy wszystkich analizowanych miast. Trend ten skorelowany jest z obecną sytuacją na rynku pracy. Przed laty to licea ogólnokształcące były oblegane przez uczniów, ludzie chcieli się kształcić i zdobywać zatrudnienie w pożądanym zawodach. Wówczas na rynku pracy zaobserwowano lukę w postaci niedostatecznej liczby osób wykonujących podstawowe zawody (np. murarz, piekarz, stolarz). Pracodawcy, chcąc przyciągnąć tę grupę osób, oferowali niejednokrotnie wyższe wynagrodzenie niż oferuje się absolwentom uczelni wyższych. Stąd obecny trend wśród młodzieży by szybko zdobywać zawód i móc czerpać z tego profity.

Istotnym z punktu widzenia opracowywanej Strategii rozwoju Gminy Miasto Sierpc może być element wdrożenia działań mających na celu dopasowanie kształcenia do lokalnego rynku pracy. Wówczas część młodych osób znalazłaby atrakcyjną pracę i nie szukała zatrudnienia poza Gminą.

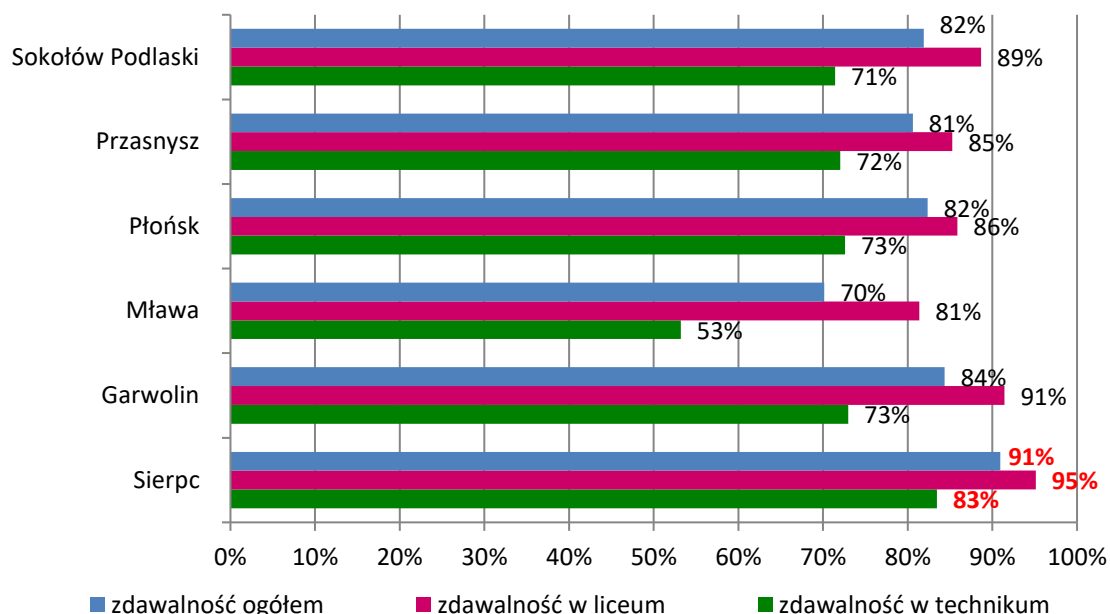
Wyniki egzaminu maturalnego

Dla pełnego obrazu jakości usług edukacyjnych oferowanych przez szkoły ponadpodstawowe, konieczne jest dokonanie analizy wyników nauczania osiągniętych przez uczniów. W tym celu posłużono się wynikami z przeprowadzonych matur w gminach województwa mazowieckiego. W 2019 roku w Sierpcu do majowego egzaminu maturalnego przystąpiło 353 absolwentów (w 2020 roku 344).²⁴³ Odsetek abiturientów, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości wynosił 91% (w 2020 roku 83%). W przypadku absolwentów liceów ogólnokształcących było to 95% zdanych egzaminów, a wśród absolwentów techników zdawalność była na poziomie 83%. Była to najwyższa zdawalność wśród analizowanej grupy miast (Rysunek 120). Jak widać poświęcony czas, doświadczona kadra nauczycieli i odpowiednie warunki w szkołach procentują. Inwestycja w edukację i umiejętności młodych mieszkańców miasta jest najlepszym kapitałem, który z pewnością przyniesie profity w przyszłości.

²⁴² opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁴³ dane z OKE Warszawa dostępne szczegółowo dla lat 2019-2020

Rysunek 120. Zdawalność egzaminu maturalnego w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2019-2020²⁴⁴

Uczelnie wyższe

W 2000 roku w Sierpcu otwarty został Wydział Zamiejscowy Inżynierii i Kształtowania Środowiska SGGW w Warszawie oraz Zamiejscowa Sala Wykładowa Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie. Obecnie powiat sierpecki nie ma podpisanego porozumienia w sprawie utworzenia lub prowadzenia na swoim terenie szkół i uczelni wyższych.²⁴⁵

Żłobki

Zadaniem władz samorządowych szczebla podstawowego w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi od 20 tygodnia życia do 3 lat jest udostępnienie opieki żłobkowej odpowiadającej potrzebom występującym na terenie ich działania. Dostęp do żłobków ma wpływ na poziom i jakość życia mieszkańców poprzez umożliwienie podjęcia zatrudnienia rodzicom najmniejszych dzieci, a w konsekwencji poprawę sytuacji materialnej rodzin.

Opieka nad najmłodszymi dziećmi realizowana jest w Sierpcu w Miejskim Żłobku zlokalizowanym przy ul. Armii Krajowej 1A w budynku dawnego przedszkola. Placówka została otwarta 1 lipca 2019 roku w ramach programu „Aktywny Rodzic – wsparcie w powrocie do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w wyniku utworzenia żłobka w Sierpcu”²⁴⁶. Żłobek finansowany jest ze środków gminnych oraz unijnych. Placówka przystosowana jest do zapewnienia opieki 24 dzieciom i ma wszystkie miejsca zajęte. Zatrudnionych jest w niej na stałe 7 osób (5 opiekunek i 2 osoby na stanowiskach administracyjnych). Pozostałe osoby zatrudnione na zasadzie umów cywilno-prawnych prowadzą zajęcia z rytmiki, języka angielskiego, logopedii oraz prowadzone są obserwacje psychologiczne.²⁴⁷

²⁴⁴ opracowanie własne na podstawie OKE Warszawa

²⁴⁵ informacja przekazana przez Starostwo Powiatowe w Sierpcu

²⁴⁶ Projekt finansowania ze środków Unii Europejskiej „Aktywny Rodzic - wsparcie w powrocie do aktywności zawodowej dla osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w wyniku utworzenia żłobka w Sierpcu”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa VIII „Rozwój rynku pracy”, Działanie 8.3 „Ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3”, Poddziałanie 8.3.1 „Ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej”

²⁴⁷ Raport o stanie gminy 2019

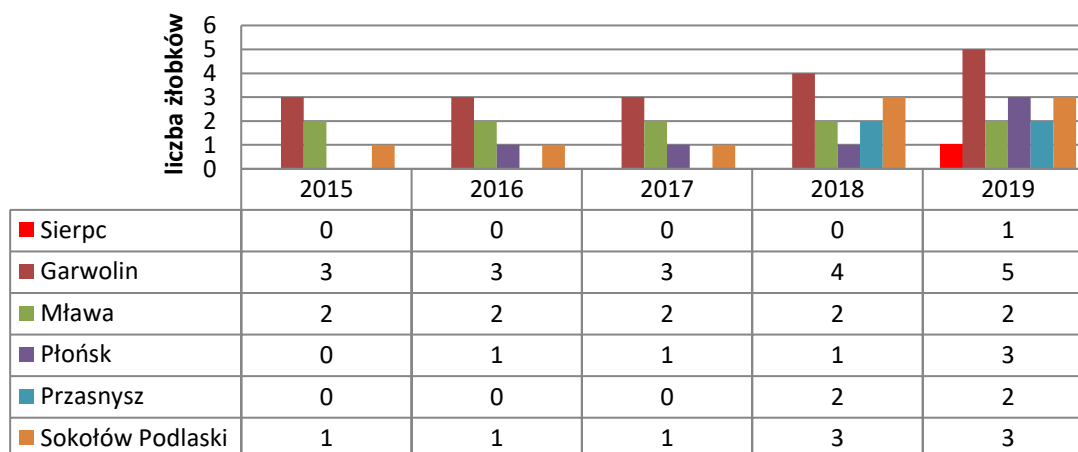
Utworzenie żłobka w Sierpcu daje szansę mieszkańcom na godzenie pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi. To ważny ruch, szczególnie w sytuacji niekorzystnych zmian demograficznych w Gminie.

Aby ocenić popyt na usługi w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 można posłużyć się wskaźnikiem:

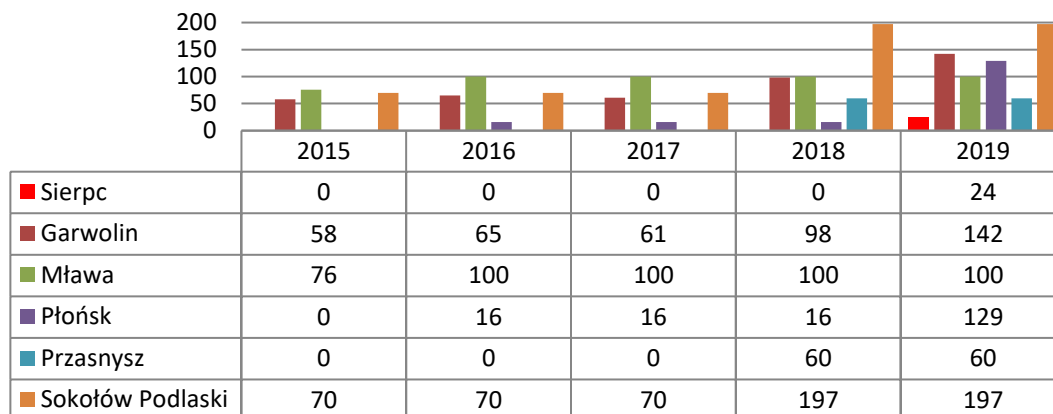
- liczby żłobków w gminie,
- liczby dzieci objętych opieką żłobkową,
- odsetka dzieci objętych opieką żłobkową.

Z analizowanych danych dla Sierpca i miast grupy referencyjnej wynika iż, Sierpc posiada najmniejszą liczbę żłobków. W pozostałych miastach są przynajmniej 2 żłobki (Rysunek 121). Co więcej, w większości miast grupy porównawczej żłobki funkcjonowały w latach wcześniejszych, żłobek w Sierpcu jest najpóźniej otwartą placówką. Analogicznie sytuacja odnosi się do liczby miejsc w żłobkach. W Sierpcu liczba miejsc w żłobkach w porównaniu z pozostałymi miastami była najniższa i wynosiła 24 (Rysunek 122). Również odsetek dzieci objętych opieką żłobkową (Rysunek 123), czyli stosunek liczby miejsc w żłobkach do liczby dzieci w wieku 0-3 lata, jest najniższy w przypadku Sierpca i wynosi 6%.

Rysunek 121. Liczba żłobków na terenie Sierpca i miast grupy referencyjnej w latach 2015-2019²⁴⁸

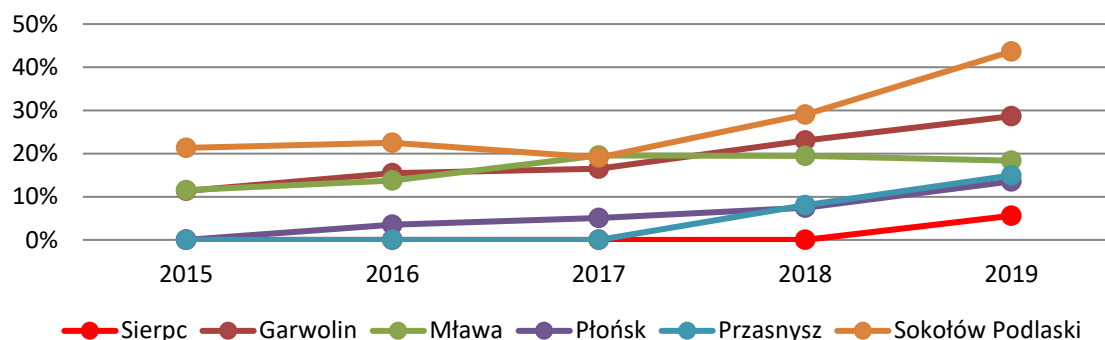
Rysunek 122. Liczba miejsc w żłobkach w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019²⁴⁹

²⁴⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁴⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 123. Odsetek liczby dzieci w wieku 0-3 lat objętych opieką żłobkową w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach grupy porównawczej²⁵⁰

Widoczny jest ogólny trend wzrostu liczby placówek w poszczególnych miastach w analizowanym okresie. W każdym z miast, oprócz Mławy wzrosła liczba żłobków. Wzrasta też sukcesywnie liczba miejsc w żłobkach oraz odsetek dzieci (w wieku 0-3 lat) objętych opieką żłobkową. Zakres opieki żłobkowej stale ulega rozszerzeniu co dodatnio wpływa na realizację potrzeb młodych ludzi. Potrzeba większej podaży miejsc w żłobkach wynika najczęściej z chęci samorealizacji kobiet, ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji materialnej młodych ludzi.

Publiczne placówki oświatowe

Centrum Kształcenia Zawodowego w Sierpcu

W oparciu o założenia reformy systemu oświaty na bazie istniejących warsztatów szkolnych Zespołu Szkół Nr 1 w Sierpcu, na wniosek Rady Pedagogicznej warsztatów szkolnych, Uchwałą Nr 115/XXIII/2000 r. Rady Powiatu Sierpeckiego z dnia 25 listopada 2000 r. z dniem 1 stycznia 2001r. powołano Centrum Kształcenia Zawodowego w Sierpcu. Celem działalności Centrum jest realizowanie zadań z zakresu przygotowania zawodowego młodzieży i dorosłych, wynikających z programów nauczania dla danego zawodu, a także innych zadań zleconych przez szkoły i organ prowadzący oraz inne jednostki i podmioty gospodarcze. Centrum realizuje zadania edukacyjne wynikające z ramowych planów nauczania, kształcenia w zawodach wg klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, podstawy programowej kształcenia w zawodach dopuszczonych do użytku szkolnego w szkołach ponad gimnazjalnych tj; Technikach, Branżowej Szkole I i II stopnia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w odpowiednich zawodach i specjalnościach. Centrum prowadzi kształcenie w następujących kierunkach:

- Technikum – z możliwością zdobycia tytułu: technik budownictwa, technik pojazdów samochodowych, technik elektroniki, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanik operator obrabiarek skrawających sterowanych numerycznie (CNC),
- Branżowa szkoła I stopnia – z możliwością kształcenia w kierunku: mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, betoniarz-zbrojarz, stolarz, ślusarz,
- Kursy kwalifikacyjne z możliwością kształcenia w kierunkach z obszaru budowlanego i mechanicznego²⁵¹

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sierpcu

Poradnictwo realizowane jest przez Poradnię psychologiczno-Pedagogiczną w Sierpcu. Poradnia prowadzona jest przez Starostwo Powiatowe w Sierpcu, a organem nadzorującym jest Kuratorium Oświaty w Warszawie. Poradnia zgodnie ze swoją działalnością statutową oferuje

²⁵⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁵¹ <http://ckpsierpc.pl>

pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz logopedyczną. W roku szkolnym 2018/2019 różnymi formami pomocy objęto 745 dzieci i młodzieży.²⁵²

Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Sierpcu

Ognisko funkcjonuje w Sierpcu od 1975 roku i pełni istotną funkcję w środowisku lokalnym. Głównie stawia sobie placówka to wychowanie i opieka nad dziećmi i młodzieżą środowiska lokalnego poprzez propozycje jak największej, najbardziej interesującej oferty zajęć artystycznych, pozwalających na twórczą współpracę z różnego rodzaju sierpeckimi instytucjami i placówkami. Ognisko organizuje dla dzieci i młodzieży z Sierpca warsztaty artystyczne, konkursy plastyczne, recytatorskie, wieczory poetycko - muzyczne, koncerty muzyczne, akcje charytatywne oraz uroczystości związane z kalendarzem imprez. Uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez placówkę jest wspaniałą formą spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania, zaś działalność dydaktyczno - wychowawcza prowadzona w ognisku przyczynia się do kształtowania określonych postaw, zachowań nacechowanych wrażliwością na kulturę i kontakt z drugim człowiekiem.²⁵³

Wnioski

Wyniki przeprowadzonej analizy danych za lata 2015-2019 dla Sierpca wskazują na:

- bardzo niski wskaźnik odsetka dzieci objętych opieką żłobkową,
- wysoki wskaźnik liczby dzieci w wieku przedszkolnym przypadających na jedno utworzone miejsce w placówkach przedszkolnych, co może oznaczać zbyt małą dostępność do opieki przedszkolnej,
- wysoki poziom nauczania w szkołach co przekłada się na wysoką zdawalność egzaminów zewnętrznych,
- wysokie wyniki uzyskiwane przez uczniów i abiturientów w egzaminach zewnętrznych,
- mały wybór typowo żeńskich kierunków kształcenia w szkołach branżowych,
- mało elastyczna oferta edukacyjna w stosunku do zmieniających się potrzeb rynku pracy,
- dobry dostęp do kwalifikacyjnych kursów zawodowych,

Kierunki rekomendacji, które należy wziąć pod uwagę na etapie opracowania Strategii rozwoju miasta to:

- poszerzenie oferty darmowych zajęć pozalekcyjnych aby uczniowie zarówno mieli przestrzeń do realizowania swoich pasji ale także, aby mogli odkrywać nowe zainteresowania,
- poszerzenie kierunków kształcenia skierowanych na zawody typowo żeńskie w szkołach branżowych,
- poszerzanie oferty kwalifikacyjnych kursów zawodowych, szczególnie o ofertę skierowaną do kobiet,
- promocja kwalifikacyjnych kursów zawodowych,
- poszerzenie oferty edukacyjnej o nowe kierunki i kwalifikacje ukierunkowane na potrzeby rynku pracy,

²⁵² Raport o stanie powiatu za rok 2019

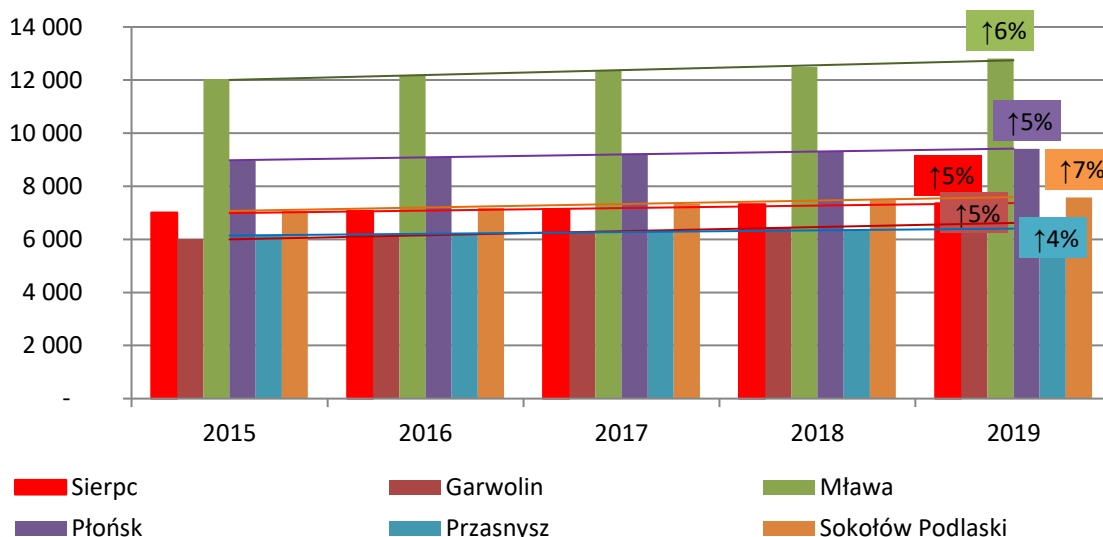
²⁵³ <http://oppsierpc.szkolnastrona.pl/index.php?c=article&id=233>

- rozwój jednostki zajmującej się doradztwem zawodowym,
- wykorzystanie potencjału dużych zakładów z terenu w celu przygotowania uczniów do wejścia na rynek pracy.

3.7.2. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

W 2019 roku w Sierpcu było 7 355 mieszkań o łącznej powierzchni ponad 505 tys. m² z czego 570 mieszkań²⁵⁴ (tj. 8% wszystkich mieszkań) stanowi mieszkaniowy zasób Gminy Sierpc, a 153 mieszkania należały do Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Sierpcu. Co roku w Sierpcu jak i w miastach referencyjnych przybywa mieszkań. W Sierpcu od 2015 roku zasób mieszkaniowy powiększył się o 345 mieszkań (tj. 5%), podobna sytuacja była w Garwolinie i Płońsku. Najwięcej mieszkań relatywnie przybyło w Mławie i Sokołowie Podlaskim.

Rysunek 124. Liczba mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019 oraz tempo przyrostu liczby mieszkań²⁵⁵

Aby ocenić sytuację mieszkaniową w Sierpcu na tle miast referencyjnych posłużono się wskaźnikiem:

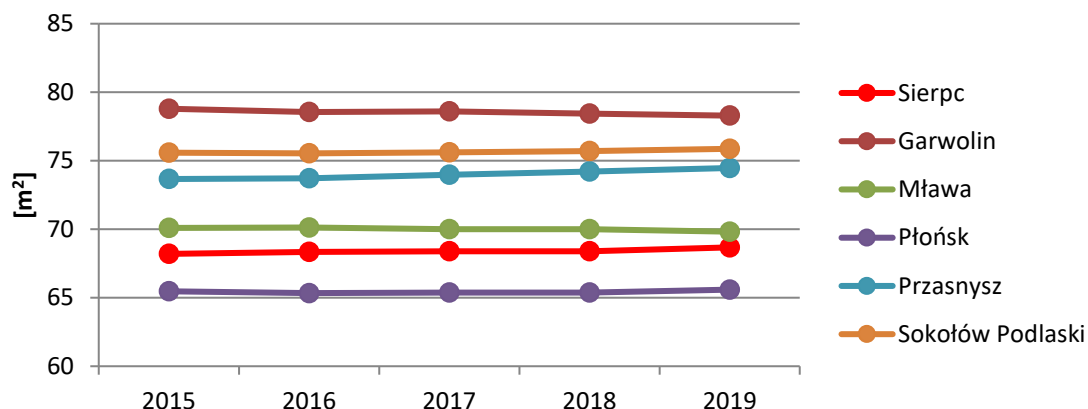
- średniej powierzchni mieszkań,
- powierzchni lokali przypadającej na jednego mieszkańca oraz liczby osób przypadających na jedno mieszkanie,
- liczby izb w mieszkaniach,
- wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarne.

Przeciętna wielkość mieszkania w Sierpcu wynosi 68,7m² i jest jedną z najniższych na tle miast porównywanych.

²⁵⁴ Raport o stanie gminy za 2019 rok

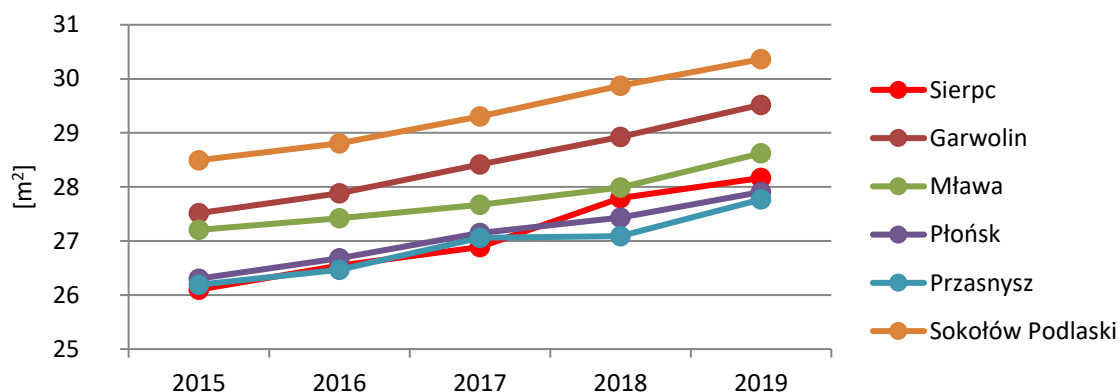
²⁵⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 125. Średnia powierzchnia mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁵⁶

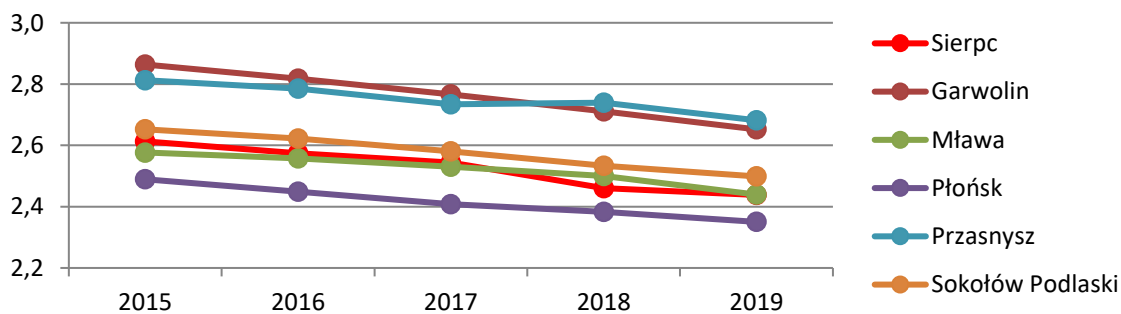
Najniższe wartości wskaźnika powierzchni lokali przypadających na jednego mieszkańca występują w Sierpcu (28,2 m²), Płońsku (27,9 m²) i Przasnyszu (27,8 m²).

Rysunek 126. Powierzchnia lokali przypadająca na jednego mieszkańca w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁵⁷

Podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku średniej liczby osób w mieszkaniu. W tym przypadku najkorzystniejsza sytuacja jest w Przasnyszu i Garwolinie. Najgorsza sytuacja występuje w Sierpcu, Mławie i Płońsku.

Rysunek 127. Liczba osób przypadająca na mieszkanie w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019²⁵⁸

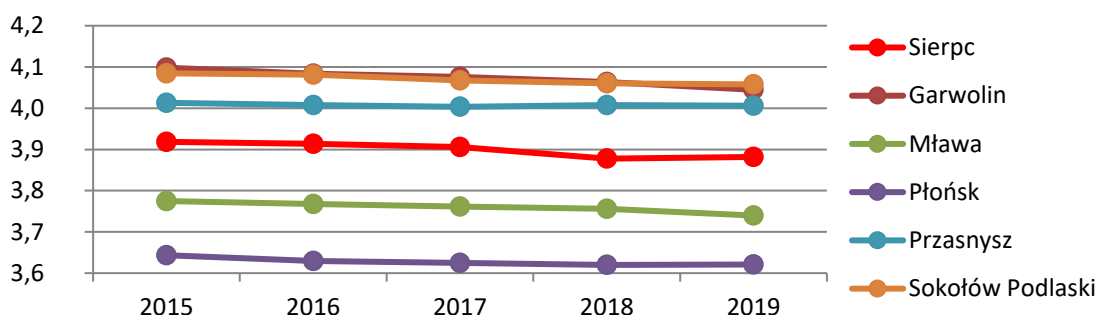
²⁵⁶ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁵⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁵⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod względem liczby izb we wszystkich miastach przeważają mieszkania o 3-4 izbach.

Rysunek 128. Średnia liczba izb w mieszkaniu w Sierpcu i w miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁵⁹

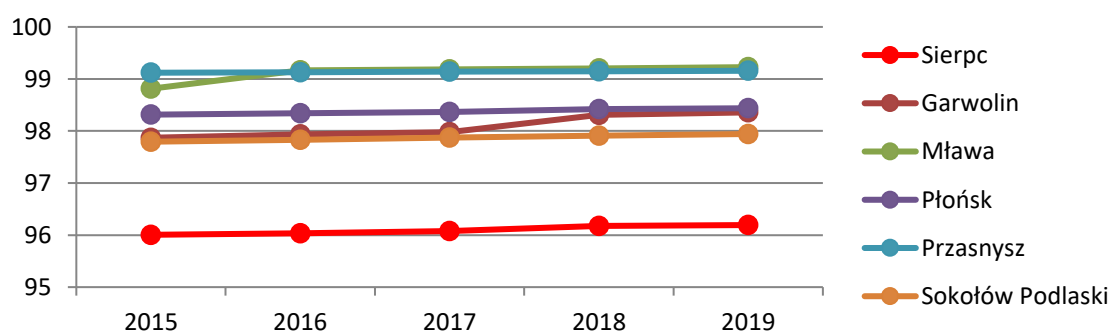
We wszystkich miastach widoczny jest ogólny trend nieznacznej, ale rosnącej powierzchni nowobudowanych lokali. Obserwuje się również sukcesywny wzrost powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca i jednocześnie spadek liczby osób przypadających na jedno mieszkanie. Związane jest to z dążeniem do poprawy warunków lokalowych, stabilizacji i komfortu wśród społeczeństwa.

Na warunki mieszkaniowe, poza wskaźnikami dotyczącymi zajmowanej powierzchni, składają się również parametry techniczne lokali. W celu oceny warunków technicznych przeanalizowano następujące wskaźniki:

- odsetek mieszkań podłączonych do wodociągu (Rysunek 129),
- odsetek budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację (Rysunek 130),
- odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę (Rysunek 131),
- odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie (Rysunek 132).

Niższy odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg występuje w Sierpcu gdzie na koniec 2019 roku 96,2% mieszkań miało dostęp do bieżącej wody. Natomiast w miastach z grupy porównawczej odsetek mieszkań podłączonych do wodociągu jest zbliżony i nie odbiega znacząco od wartości dla Sierpca.

Rysunek 129. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w wodociąg w latach 2015-2019²⁶⁰

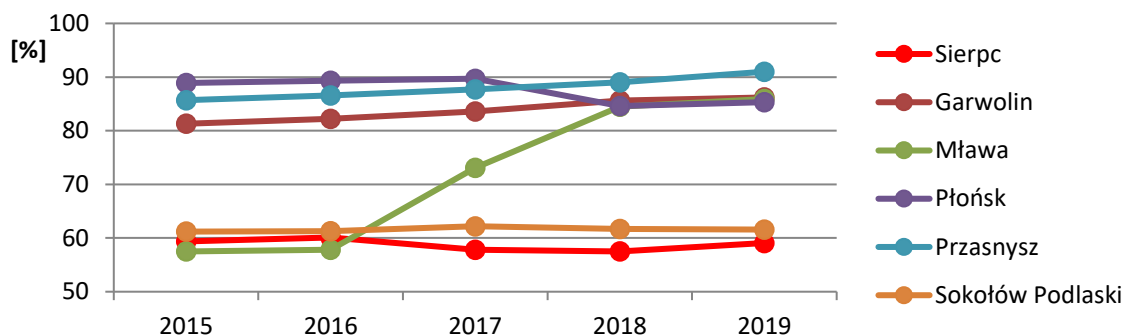
Najniższy odsetek budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację występuje w Sierpcu (59%) i w Sokołowie Podlaskim (61%). W pozostałych miastach sytuacja jest znacznie lepsza i ponad 80% budynków posiada podłączenie do kanalizacji. Spadek odsetka budynków

²⁵⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁶⁰ opracowanie własne na podstawie danych GUS

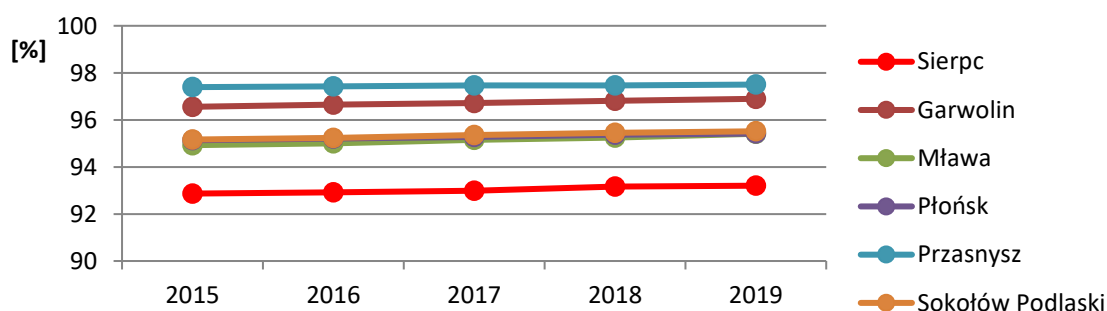
podłączonych do kanalizacji w Sierpcu wynika z faktu iż w 2017 roku zarejestrowano najwyższy (o 2,6%) wzrost liczby nowych mieszkań na przestrzeni analizowanego okresu.

Rysunek 130. Odsetek budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w kanalizację w latach 2015-2019²⁶¹

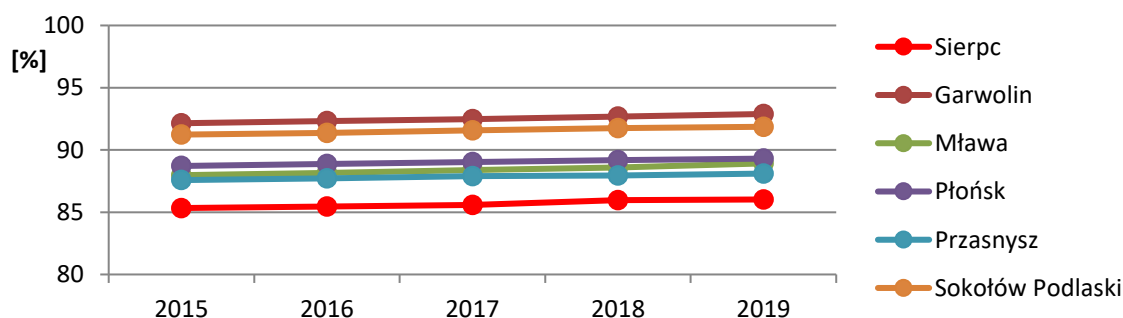
Analogicznie jak w przypadku budynków wyposażonych w kanalizację, najniższy odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę występuje w Sierpcu (93%), przy czym w pozostałych miastach w łazienkę jest wyposażonych ponad 95% mieszkań.

Rysunek 131. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w łazienkę w latach 2015-2019²⁶²

Najniższy odsetek mieszkań posiadających centralne ogrzewanie występuje w Sierpcu (86% na koniec 2019 roku), nie odbiega ona jednak znacząco od wartości dla pozostałych miast. Na przestrzeni analizowanego okresu odsetek mieszkań wyposażonych w scentralizowany system ciepła nieznacznie wzrósł w każdym z analizowanych miast.

Rysunek 132. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w centralne ogrzewanie w latach 2015-2019²⁶³

²⁶¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

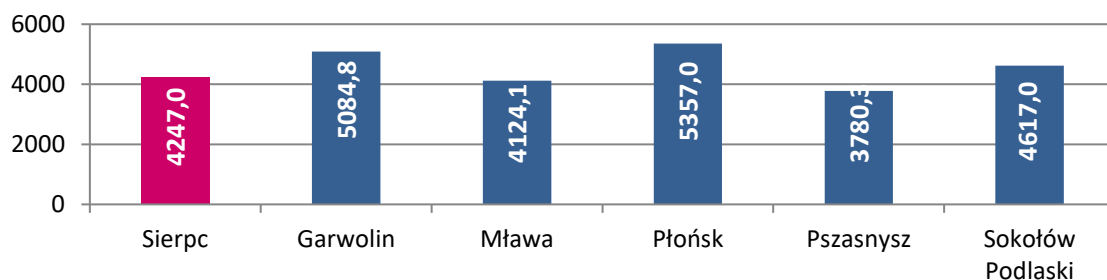
²⁶² opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁶³ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ceny mieszkań

Istotnym punktem oceny sytuacji mieszkaniowej jest analiza kosztów pozyskania mieszkań. Ceny oferowanych mieszkań różnią się głównie w zależności od stanu wyposażenia i lokalizacji. Cena ofertowa²⁶⁴ za 1 metr kwadratowy mieszkań w Sierpcu była jedną z najniższych w porównaniu do cen w miastach referencyjnych. Średnio metr kwadratowy lokalu mieszkalnego w styczniu 2021 roku wyniósł około 4200 zł (Rysunek 133).

Rysunek 133. Średnie ceny ofertowe za 1 metr kwadratowy mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w styczniu 2021 roku²⁶⁵

Relatywnie niewysokie ceny ofertowe mieszkań w Sierpcu z jednej strony oznaczają łatwiejszy dostęp i zakup lokali, z drugiej jednak strony stanowią o braku popytu i niskiej atrakcyjności miasta do osiedlania się. W opinii respondentów, ceny mieszkań w Sierpcu są jednak na tyle wysokie, że ludzie młodzi mają do nich utrudniony dostęp. Powyższe może wynikać również z faktu, że Sierpc charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia więc i możliwość zakupu nieruchomości jest utrudniona.

Podsumowanie

Sierpc charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników powierzchni lokali przypadających na jednego mieszkańca w porównaniu do miast referencyjnych. W Sierpcu występuje najniższy:

- wskaźnik budynków mieszkalnych wyposażonych w kanalizację,
- najniższy odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę,
- najniższy odsetek mieszkań posiadających centralne ogrzewanie.

Jak wykazały wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, dostępność mieszkań dla ludzi młodych jak i do mieszkań komunalnych zostały ocenione przez większość respondentów negatywnie. Ocena stanu budynków w Sierpcu jest – w opinii respondentów – podzielona. Blisko 1/3 ankietowanych oceniła stan budynków pozytywnie i podobna grupa oceniła negatywnie. Znaczna grupa nie miała zdania na ten temat.

3.7.3. OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia w myśl art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym, służy zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej i jest jednym z istotnych zadań własnych gminy. W zakresie systemu ochrony zdrowia zadaniem gmin jest prowadzenie:

- zakładów opieki zdrowotnej,
- przychodni świadczących usługi podstawowej opieki medycznej (w tym nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej) oraz

²⁶⁴ research przeprowadzono w miesiącach styczeń/luty 2021

²⁶⁵ opracowanie własne na podstawie dostępnych danych o ofertach sprzedaży mieszkań

- żłobków.

Zadaniem władz powiatu w zakresie systemu ochrony zdrowia jest prowadzenie:

- szpitali miejskich i rejonowych,
- specjalistycznych zakładów opieki zdrowotnej,
- nadzór aptek oraz
- zapewnienie uczniom w szkołach prowadzonych przez Powiat, zapewnienie opieki pielęgniarskiej.

Podstawową opiekę zdrowotną w Sierpcu zapewnia Szpital im. Juliusza Babińskiego działający jako Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej. W jego strukturze funkcjonuje Szpital, Przychodnia Specjalistyczna oraz Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ). Zadania realizowane są w oparciu o umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia. Ośrodki z terenu Sierpca, w których realizowana jest ochrona zdrowia wymieniono w tabeli (Tabela 21).

Tabela 21. Ośrodki ochrony zdrowia funkcjonujące na terenie Sierpca²⁶⁶

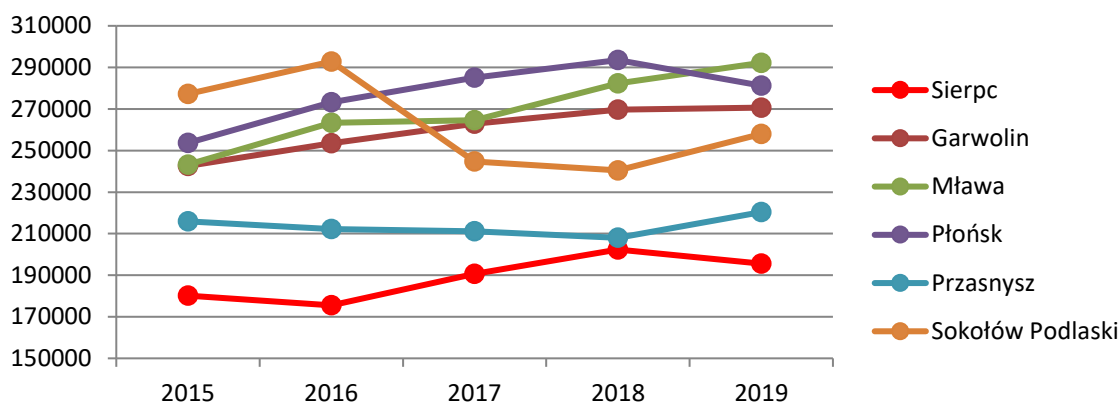
Lp.	Ośrodek	Adres	Zakres opieki
1.	Szpital. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu	ul. Słowackiego 32	• poradnie specjalistyczne (dermatologiczna, neonatologiczna, chirurgii ogólnej i urazowo-ortopedycznej, kardiologiczna), • oddziały szpitalne (chorób wewnętrznych, pediatryczny, neonatologiczny, ginekologiczno-położniczy, chirurgii ogólnej, intensywnej terapii, izba przyjęć), • świadczenia z zakresu stomatologii ogólnej, protetycznej i ortodontycznej, • wykonywane są świadczenia z zakresu rehabilitacji szpitalnej narządu ruchu
2.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu	ul. Słowackiego 16	poradnie: alergologiczna dla dzieci, diabetologiczna, endokrynologiczna, gastrologiczna, ginekologiczno-położnicza, neurologiczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, reumatologiczna, pulmonologiczna, zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień
3.	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego oraz Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna w Sierpcu	ul. Braci Tułdzieckich 19	transport, nocna i świąteczna ambulatoryjna i wyjazdowa opieka lekarska i pielęgniarska

²⁶⁶ https://sierpc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1349&Itemid=221 oraz <http://www.sierpc.starostwo.gov.pl/index//id/138>

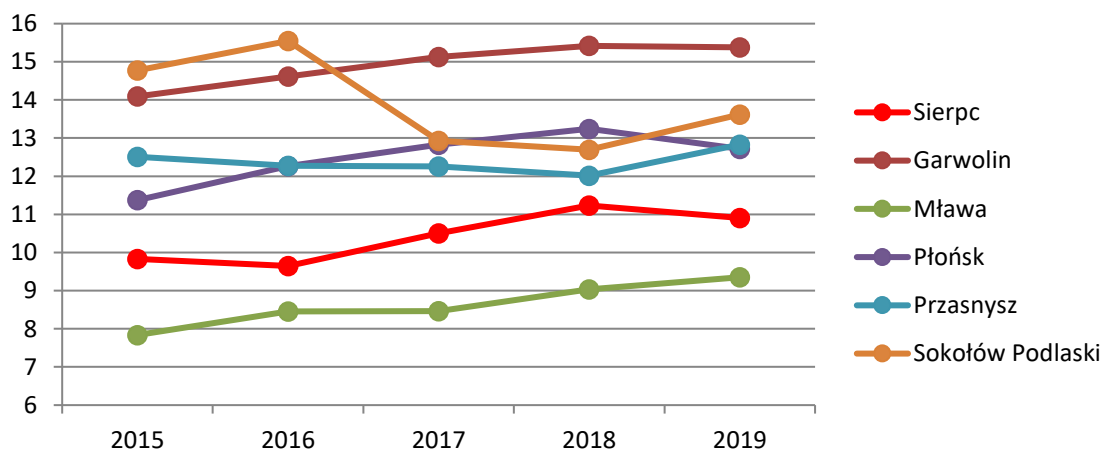
Lp.	Ośrodek	Adres	Zakres opieki
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Profil-Med.”	ul. Piastowska 30	POZ – praktyka lekarsko-pielęgniarska, medycyna szkolna – praktyka pielęgniarska
5.	Przychodnia „Med.-Lux”	ul. Matejki 1c	POZ – praktyka lekarsko-pielęgniarska i położnicza
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicar”	ul. Grota Roweckiego 2a ul. Płocka 23A ul. Narutowicza 21C	POZ – praktyka lekarsko-pielęgniarska, medycyna szkolna – praktyka pielęgniarska poradnia endokrynologiczna, okulistyczna poradnia ginekologiczno-położnicza, preluksacyjna, urologiczna, zdrowia psychicznego
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Okulistyczna "OPTYK" Apoloniusz Antoszczak	ul. Mickiewicza 11	poradnia okulistyczna dla dzieci i dorosłych
8.	Prywatny Gabinet Laryngologiczny D. Szybińska	ul. Mickiewicza 43B	poradnia otolaryngologiczna
9.	Zespół Lekarzy Specjalistów	ul. Braci Tułodzieckich 5	POZ – praktyka lekarsko-pielęgniarska, poradnia zdrowia psychicznego
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarska Spółka Cywilna „Zdrowie”	ul. Narutowicza 1	POZ – długoterminowa opieka pielęgniarska, hospicjum domowe
11.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Rehabilitacyjna "REH-MED" w Sierpcu	ul. Księcia Wacława 15	porady rehabilitacyjne, zabiegi i rehabilitacja domowa
12.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Rehabilitacji Leczniczej Centrum Rehabilitacji Leczniczej „Fiz-Med”	ul. Narutowicza 17a	poradnia neurologiczna, porady rehabilitacyjne, zabiegi
13.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stomatologiczno-Internistyczna Poradnia Lekarska Inter-Dent	ul. Szpitalna 26	stomatologia ogólna
14.	Indywidualna Praktyka Lekarska Małgorzata Baranowska	ul. Włociańskiej 7	stomatologia ogólna
15.	Indywidualna Praktyka Lekarska Lucja Hortyńska	ul. Armii Krajowej 3A	stomatologia ogólna

W celu oceny podaży usług z zakresu opieki zdrowotnej można posłużyć się wskaźnikami dotyczącymi dostępności do usług medycznych. We wszystkich analizowanych miastach mieszkańcy mają zapewniony dostęp do szpitala powiatowego, jedynie w Garwolinie funkcjonują dwa szpitale. W analizowanym okresie lat 2015-2019, najwyższy wskaźnik udzielonych porad lekarskich w Sierpcu uzyskano w 2018 i w 2019 roku (odpowiednio 202 349 i 195 508 porad). W większości analizowanych miast widoczny jest zdecydowany trend udzielanej coraz większej liczby porad w kolejnych latach (Rysunek 134). Względem pozostałych miast, w Sierpcu udziela się stosunkowo (w przeliczeniu na liczbę mieszkańców) mniej porad lekarskich, wyjątek stanowi jedynie Mława (Rysunek 135).

Rysunek 134. Liczba udzielonych porad lekarskich w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019²⁶⁷

Rysunek 135. Odsetek porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019²⁶⁸

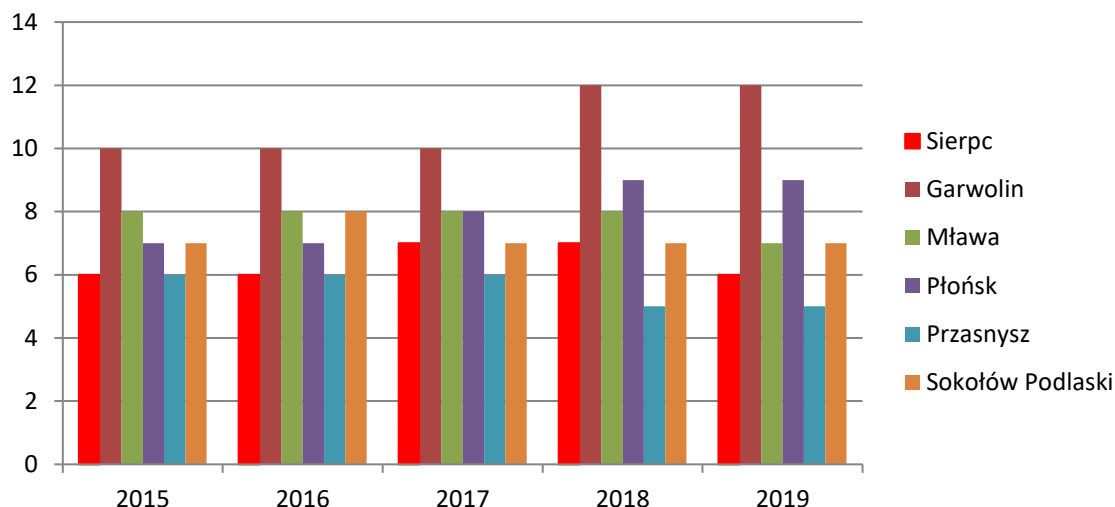

Kolejnym wskaźnikiem dostępności usług z zakresu opieki medycznej jest liczba przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (Rysunek 136). Według danych GUS w 2019 roku wskaźnik ten był najniższy w Przasnyszu (5 przychodni na 10 tys. mieszkańców) i w Sierpcu (6 przychodni na 10 tys. mieszkańców). Liczba placówek opieki zdrowotnej w grupie analizowanych miast nie zmienia się znacząco, takie zmiany są raczej typowe dla dużych ośrodków miejskich.

²⁶⁷ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁶⁸ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 136. Liczba przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach reprezentatywnych w latach 2015-2019²⁶⁹

Istotne z punktu widzenia mieszkańców są prowadzone programy profilaktyczne. Dla mieszkańców Sierpca prowadzone są następujące programy profilaktyczne:

- Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych dla dzieci urodzonych w latach 2014-2016 w Sierpcu²⁷⁰
- Program profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko grypie dla mieszkańców miasta Sierpca w wieku 65+ na lata 2019-2020²⁷¹

Podsumowanie

Jak wykazują analizy danych statystycznych, Sierpc charakteryzuje się jedną z najniższych dostępności do usług z zakresu opieki medycznej. W latach 2015-2019 w Sierpcu udzielono mniej porad lekarskich niż w większości miast referencyjnych. Gorszy odsetek porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców zarejestrowano tylko w Mławie. Podobnie wskaźnik liczby przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców był niski (niższy jedynie w Przasnyszu). Ocena danych statystycznych potwierdzona została również w badaniu ankietowym. Aż 84% ankietowanych ocenia dostępność do specjalistycznych usług medycznych źle lub bardzo źle, natomiast w przypadku dostępności do usług lekarza POZ ocena jest niejednolita. Blisko połowa respondentów ocenia sytuację pozytywnie, a nieco mniejsza grupa – negatywnie. Najczęściej wskazywanymi problemami związanymi z dostępem do usług medycznych był wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza POZ oraz brak lekarzy specjalistów.

Trzeba zaznaczyć iż dostępność do usług opieki medycznej jest powszechnym problemem wielu gmin w Polsce. Władze samorządowe w celu poprawy sytuacji mogą wspomóc niewydolny system opieki zdrowotnej poprzez wdrożenie innowacyjnych rozwiązań jak np. systemy umożliwiające odbycie teleporad czy odpowiednie systemy pozwalające planować wizyty u specjalistów i lekarzy POZ. Z uwagi na sytuację demograficzną Sierpca (starzenie się społeczeństwa) za pewne konieczne będzie zwiększenie liczby specjalistów z dziedzin zajmujących się schorzeniami typowymi dla wieku senioralnego.

²⁶⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁷⁰ Uchwała nr 253/XXV/2016, Uchwała nr 307/XXXV/2017, Uchwała nr 425/LVI/2018

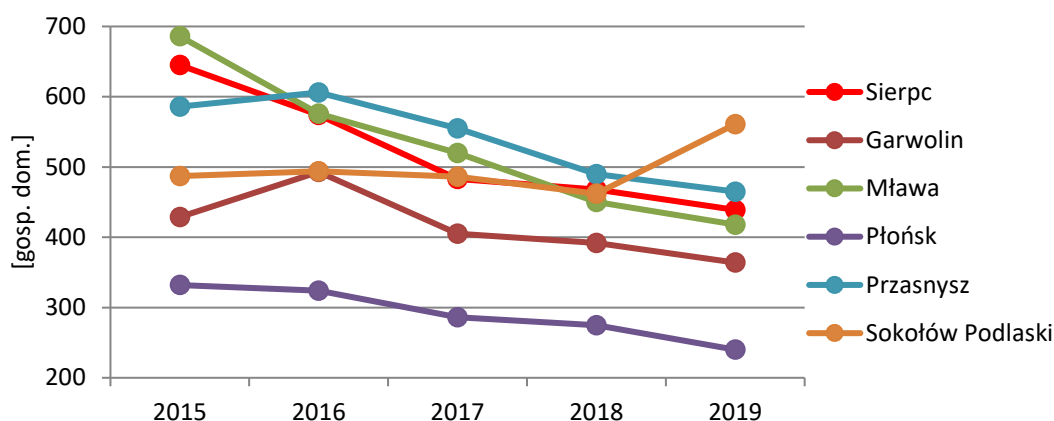
²⁷¹ Uchwała nr 113/XVII/2019 z dnia 21.08.2019 r.

3.7.4. WARUNKI ŻYCIA

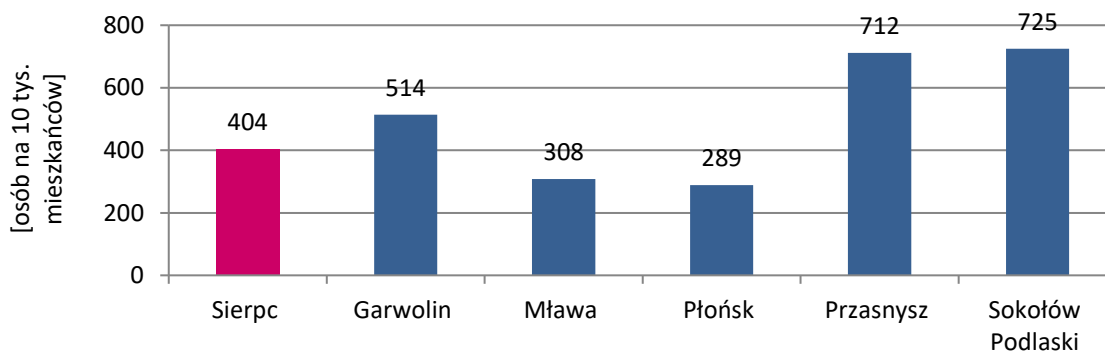
Opieka społeczna

Ze świadczeń pomocy społecznej w Sierpcu w 2019 roku korzystało 814 rodzin, skupiających łącznie 1504 osoby, co stanowiło 8,46% wszystkich mieszkańców.²⁷² Według danych GUS w 2019 roku 439 gospodarstw domowych było objętych pomocą społeczną z czego 56% gospodarstw pobierających pomoc znajdowało się poniżej ustalonego kryterium dochodowego²⁷³. Widoczna jest ogólna tendencja spadku liczby gospodarstw domowych, które korzystają z pomocy społecznej (Rysunek 137), natomiast liczba osób korzystających z pomocy jest mocno zróżnicowana w poszczególnych miastach grupy porównawczej (Rysunek 138).

Rysunek 137. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach porównawczych²⁷⁴

Rysunek 138. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2019 roku w Sierpcu i miastach grupy porównawczej²⁷⁵

Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej, która skutkowałą przyznaniem pomocy, było ubóstwo, choroby, niepełnosprawność, bezrobocie i nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Spadek liczby gospodarstw korzystających z pomocy pośrednio związany jest z poprawą sytuacji ekonomicznej rodzin, na którą niewątpliwie ma wpływ sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych w ostatnich latach (Rysunek 139). Trend ten obserwowany jest zarówno we wszystkich miastach referencyjnych jak i w skali ogólnokrajowej.

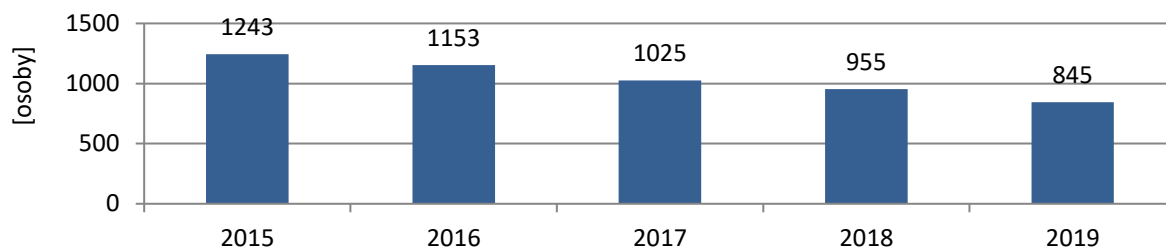
²⁷² dane z Raportu o stanie gminy za rok 2019

²⁷³ od dnia 1 października 2018 r. kwota kryterium dochodowego wynosi dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł a dla osoby w rodzinie 528 zł

²⁷⁴ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁷⁵ opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 139. Liczba osób bezrobotnych w Sierpcu w latach 2015-2019²⁷⁶

Jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Sierpc świadczącą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu (MOPS), natomiast jednostką Starostwa Powiatowego w Sierpcu świadczącą te usługi jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

Pomoc na szczepku gminnym

MOPS w Sierpcu realizując zadania z zakresu pomocy społecznej podejmuje działania projektowo-konkursowe w celu aktywizacji społeczno-zawodowej, integracji ze środowiskiem oraz życiowego usamodzielnienia osób bezrobotnych lub biernych zawodowo. Jako Lider w partnerstwie z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w Sierpcu, Gozdowie, Mochowie, Szczutowie, Rościszewie oraz Zawidzu w latach 2017-2019 realizował projekt partnerski pn. „Zainwestuj w siebie!”. Głównym celem projektu było zwiększenie szansy na zatrudnienie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Projekt finansowany był ze środków RPO na lata 2014-2020.

Ponadto MOPS w Sierpcu bierze udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz w realizacji programów osłonowych takich jak:

- „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej” – w ramach Programu zatrudniani są asystenci rodzin udzielający im pomocy i wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. MOPS w Sierpcu corocznie występuje z wnioskiem do budżetu państwa, o dofinansowanie na zatrudnienie asystentów rodziny.
- „Posiłek w szkole i w domu” – w ramach Programu rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, mogą ubiegać się o przyznanie pomocy w formie dożywiania. Program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. W ramach Programu możliwe jest otrzymanie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.
- „Dobry Start 300+” – jednorazowe wsparcie w wysokości 300 zł dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny przysługujące do 20 roku życia (do 24 roku życia dla uczniów niepełnosprawnych).
- „Za życiem” – Program obejmuje pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Dodatkowo przewidziana jest również pomoc dla kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

²⁷⁶ opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie gminy Sierpc za rok 2019

- Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Innymi rodzajami pomocy współfinansowanej przez Gminę są udzielane stypendia szkolne dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,²⁷⁷ w szczególności, gdy w rodzinie występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Gmina na podstawie Uchwały z 2013 roku²⁷⁸ realizuje również pomoc w zakresie przyznania i finansowania usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i w podeszłym wieku. Usługi obejmują między innymi zaspokojenie codziennych potrzeb życiowych takich jak utrzymanie czystości, przygotowanie posiłków, zakupy, pomoc przy spożywaniu posiłków, opieka higieniczno-sanitarna czy pomoc przy załatwianiu spraw urzędowych oraz pomoc w podtrzymywaniu psychofizycznej kondycji osoby.

Miasto wspiera i finansuje również miejsca dla nieaktywnych zawodowo seniorów w wieku 60+ w Dziennym Domu Senior+ w Szczutowie i w Klubie Senior+ w Sierpcu oraz na Uniwersytecie III wieku, w organizacjach pozarządowych i stowarzyszeniach sportowych.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²⁷⁹ gmina realizuje ustawowy obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Działania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane są ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Przy Urzędzie Miejskim funkcjonuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje ustawowe zadanie prowadzenia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Ponadto w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (...) Gmina realizowała kampanie promujące pozytywny wizerunek rodziny, propagowanie nowoczesnej profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

MOPS w Sierpcu wypłaca także świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym do alimentów.

Gmina realizuje zapisy uchwały RM Sierpca z 2014 roku²⁸⁰ dotyczącej udzielania prawa do dodatku energetycznego. Prawo to przysługuje osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy.

Gmina realizuje również obowiązek ustawowy w zakresie sprawiania pogrzebu. Świadczenie przeznaczone jest dla osób, które nie posiadają rodziny oraz własnego źródła utrzymania, osobom, na które nie przysługuje zasiłek pogrzebowy oraz dzieciom martwourodzonym.

Pomoc na szczeblu powiatowym

Starostwo Powiatowe za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Sierpcu realizuje ustawowy obowiązek pomocy w integracji ze środowiskiem osobom mającym

²⁷⁷ Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj. 528 zł.

²⁷⁸ Uchwała NR 365/XLIX/2013 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 23 października 2013 r.

²⁷⁹ o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z poz.2016 r. poz.487 z późn. zm.)

²⁸⁰ Uchwała Nr 403/LIX/2014 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 13 lutego 2014 r.

trudności w przystosowaniu się do życia poprzez prowadzenie mieszkań chronionych. W Sierpcu dostępne są dwa lokale chronione.

PCPR w Sierpcu w ramach swojej działalności prowadzi dla mieszkańców Powiatu poradnictwo specjalistyczne w formie usług psychologa, socjoterapeuty oraz prawnika.

Starostwo Powiatowe w Sierpcu realizując Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych prowadzi dofinansowania ze środków PEFRON na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Realizuje również Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jako formy pomocy dzieciom i rodzinom. Rodziny czasowo zastępują rodziców naturalnych i sprawują codzienną opiekę nad dziećmi. PCPR wypłaca rodzinom środki finansowe na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci oraz przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie się i kontynuowanie nauki po opuszczeniu rodzin przez wychowanków.

Mieszkania komunalne i socjalne

W Sierpcu kontynuowane są zadania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Sierpc na lata 2013-2017²⁸¹. Podstawowym założeniem programu jest prowadzenie racjonalnej polityki gospodarowania zasobem mieszkaniowym poprzez zwiększanie zasobu mieszkaniowego Gminy. Program znajduje odzwierciedlenie w danych statystycznych gdyż między 2015 a 2019 rokiem liczba mieszkań komunalnych w Sierpcu zwiększyła się z 546 do 570, a lokali socjalnych z 10 w 2015 roku do 19 w 2019 roku.²⁸² Jest to niepopularna w skali kraju praktyka. Najemcy mieszkań komunalnych często zalegają z czynszem (w skali kraju jest to wartość około 1 mld zł, w Sierpcu w 2018 roku było to 345 tys. zł), a samorządy nie mają środków na remonty mieszkań co skłania gminy do wyprzedawania lokali często za znacznie niższą, niż rynkowa, cenę. Pomimo zwiększania zasobu mieszkaniowego Gminy, wciąż potrzeby przewyższają możliwości udzielania pomocy mieszkaniowej przez Gminę. W 2018 roku do Gminy wpłynęło 38 wniosków o przydzielenie lokali mieszkaniowych na 2019 rok, a pomocy udzielono 7 osobom z rocznej listy osób uprawnionych do przydziału lokalu docelowego i socjalnego oraz 6 osobom, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Dodatkowo Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Sierpcu zawarło 3 nowe umowy najmu z 19 złożonych wniosków o zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego w zasobach TBS.²⁸³

Pomoc instytucjonalna

W ramach realizacji Miejskiego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Sierpcu funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny²⁸⁴, do zadań którego należy m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, a następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Przy organizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny, warsztatach edukacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie, funkcjonuje grupa wsparcia KORA dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Dzienny Dom Pomocy, finansowany przez MOPS w Sierpcu, zapewnia emerytom, rencistom i osobom niepełnosprawnym korzystanie z usług opiekuńczych w tym z bezpłatnych ciepłych posiłków. Poza posiłkami Placówka zapewnia także zaspokojenie potrzeb społecznych takich jak potrzebę kontaktu z innymi ludźmi, aktywizacji i integracji społecznej.

MOPS ponadto wspomaga działającą świetlicę Środowiskowego Ogniska Wychowawczego. W świetlicy realizowane są zajęcia dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami społecznymi, wielodzietnych i ubogich. W czasie spędzanym w świetlicy dzieci mogą rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności. Ponadto realizowane są nieodpłatne poradnictwo

²⁸¹ Uchwała Nr 321/XLI/2013 Rady Miejskiej Sierpca z dnia 24 kwietnia 2013 r.

²⁸² dane GUS za lata 2015 i 2019

²⁸³ dane z Raportu o stanie gminy 2019

²⁸⁴ powołany Zarządzeniem Nr 105/WSK/2018 Burmistrza Miasta Sierpca z dnia 3 września 2018 r.

specjalistyczne psychologa, prawnika, pedagoga oraz warsztaty edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

W ramach działań Powiatu realizowane jest zadanie związane z prowadzeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej w Powiatowym Domu Dzieci w Szczutowie znajdującym się 13 km od Sierpca. Nad placówką nadzór sprawuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu. Powiatowy Dom Dzieci w Szczutowie zapewnia opiekę nad dziećmi osieroconymi. Dzieci mają w placówce zapewnioną całodobową opiekę i wychowanie, wyżywienie, opiekę zdrowotną, pedagogiczną, i psychologiczną oraz realizują obowiązki szkolny.

W pobliskim Szczutowie funkcjonuje również prowadzony przez Powiat Sierpecki Dom Pomocy Społecznej (DPS) dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle, somatycznie chorych. DPS w Szczutowie zapewnia całodobową opiekę świadcząc usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające. W Domu zapewniane są mieszkańcom zajęcia terapeutyczne, kulturalno-oświatowe, psychologiczne, rehabilitacyjne i pomoc socjalna. W DPS w Szczutowie funkcjonuje również dzienny Dom Senior+ dla osób nieaktywnych zawodowo z terenu Powiatu.

Wnioski

Istniejące problemy społeczne, a w szczególności demograficzne, powodują konieczność zwiększania nakładów i środków na realizację powierzonych zadań w obszarze pomocy społecznej. Wobec starzenia się społeczeństwa i wydłużania życia mieszkańców, największym wyzwaniem polityki społecznej jest rozwój polityki senioralnej. Należy wskazać, że polityka senioralna w Sierpcu jest racjonalnie i skutecznie prowadzona, jednakże trzeba mieć na uwadze iż potrzeby w tym zakresie będą stale rosły. Rosnąca liczba seniorów w mieście wymaga organizacji dodatkowych miejsc w placówkach opiekuńczych oraz zatrudniania większej liczby asystentów do pomocy seniorom (stale rosną nakłady finansowe na zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania). Potrzeby będą rosły nie tylko pod kątem opieki nad osobami niezaradnymi lub niepełnosprawnymi ruchowo, ale także konieczne będzie rozwijanie działalności podmiotów podtrzymujących dobrą kondycję fizyczną, psychiczną i umysłową dla aktywnych seniorów.

Rosnący popyt na usługi funkcjonujących instytucji pomocy społecznej wiąże się z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na wynagrodzenie dla pracowników socjalnych. Konieczne jest stałe dokształcanie się, szkolenia, doskonalenie zawodowe pracowników opieki oraz zapewnienie możliwości odbycia szkoleń przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu.²⁸⁵

Większe środki finansowe potrzebne są również na realizację zadań związanych z udzielaną pomocą mieszkaniową. Obecnie potrzeby w tym zakresie nie są w pełni zaspakajane, podobnie potrzebne są środki na poprawę stanu technicznego lokali komunalnych oraz bieżące remonty. Niedoinwestowanie kosztów utrzymania mieszkań skutkuje obniżeniem ich stanu technicznego. Zaleca się opracowanie aktualizacji dokumentu Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Sierpc na lata 2013-2017 w celu zinventaryzowania potrzeb w tym zakresie.

Obiekty kultury

Znaczącą na Mazowszu i jednocześnie najnowocześniejszą w Sierpcu jednostką kulturalną jest Centrum Kultury i Sztuki im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Sierpcu (CKiSZ). Placówka jest organizatorem wielu przedsięwzięć i wydarzeń kulturalnych takich jak koncerty, konkursy, wystawy malarskie, seanse kinowe, spektakle teatralne. Największe, cykliczne wydarzenie organizowane od 2016 roku przez Burmistrza, Radę Miejską Sierpca i CKiSZ, to Kasztelański Festiwal Smaków. W trakcie 3 dniowego festiwalu, w którym uczestniczą tysiące przyjezdnych

²⁸⁵ opracowano z wykorzystaniem obserwacji opisanych w Raporcie o stanie gminy za 2019 rok

i miejscowych gości, odbywają się liczne koncerty, warsztaty dla dzieci, dostępnych jest wiele atrakcji muzycznych i kulinarnych. W CKiSz w Sierpcu od 2008 roku funkcjonuje także kino „Jutrzenka”, które rocznie wyświetla setki seansów filmowych. Działają tu również grupy teatralne. Corocznie Centrum Kultury i Sztuki w Sierpcu jako sztab, włącza się do akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Przy Centrum działa również Uniwersytet Trzeciego Wieku. W wykładach m.in.: z prawa, psychologii, medycyny, zajęć z języków obcych, plastycznych, wokalnych aerobiku i zajęć informatycznych korzysta ponad 100 studentów.²⁸⁶ Prężnie rozwija się także działalność Ludowego Zespołu Artystycznego „Kasztelanka” działającego przy CKiSz od 1985 roku. Zespół promuje polski folklor poprzez uczestnictwo w krajowych i zagranicznych festiwalach folklorystycznych.

W Sierpcu funkcjonuje Powiatowa Biblioteka Publiczna. Organem prowadzącym od 2013 roku jest Powiat Sierpecki. Biblioteka została utworzona na bazie likwidowanej Biblioteki Pedagogicznej w Płocku Filii w Sierpcu. Działa na rzecz bibliotek publicznych i społeczności lokalnej powiatu sierpeckiego. Gromadzi materiały dotyczące powiatu, łącznie z dokumentami życia społecznego, promuje czytelnictwo w powiecie sierpeckim oraz zaspokaja potrzeby informacyjne, edukacyjne i kulturalne użytkowników zgodnie z ich oczekiwaniami. Sieć bibliotek publicznych powiatu sierpeckiego stanowi 18 placówek²⁸⁷ w tym Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nałkowskiej. Biblioteka działa od 1945 roku. Początkowo jako Powiatowa Biblioteka Publiczna, a od 1980 roku jako Miejska Biblioteka Publiczna. Organizowane są w niej liczne spotkania dla różnych grup wiekowych mające na celu zachęcenie do spędzania czasu z książką. W Budynku Głównym MBP mieści się Wypożyczalnia dla dorosłych, Oddział dla dzieci i młodzieży, Czytelnia dla dorosłych. Na terenie Sierpca prowadzona jest również Filia biblioteczna MBP. W Bibliotece organizowane są m. in. spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych, spotkania literacko-plastyczne, prelekcje i odczyty oraz wystawy tematyczne.

Jedną z największych turystycznych atrakcji w Mieście jest Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu obejmujące skansen i ratusz oraz Muzeum Małego miasta w Bieżuniu. Jest to wyjątkowy, największy na Mazowszu skansen wsi mazowieckiej. W skansenie można zapoznać się z kulturą i obrzędowością mazowieckiej wsi z przełomu XIX i XX w. Odtworzono tam zagrody chłopskie z regionu Mazowsza północno-zachodniego. Muzeum funkcjonuje w Mieście od 1971 roku. Wówczas instytucja funkcjonowała jako regionalne Muzeum Etnograficzne, a od 1987 roku jako Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu. Od 1999 roku organizatorem Muzeum jest Zarząd Województwa Mazowieckiego, a ogólny nadzór sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.²⁸⁸ Muzeum jest przykładem połączenia tradycji i nowoczesności. Prowadzi działalność wystawienniczo-edukacyjną (lekcje muzealne dla dzieci, plenerowe) i naukową (sympozja, wykłady, konferencje) oraz rekreacyjną. Na jego terenie znajduje się nowoczesne Centrum Kulturalno-Rekreacyjne – Hotel Skansen Conference & Spa, którego budowa została współfinansowana ze środków RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 (działanie 6.2. Turystyka aktywna). Wartość projektu opiewała na przeszło 54,8 mln zł.²⁸⁹ Muzeum cieszy się ogromną popularnością. W 2019 roku odwiedziło je ponad 88 tysięcy osób.²⁹⁰

Pracownia Dokumentacji Dziejów Miasta Sierpc należy do jednostek organizacyjnych Gminy. Działalność Pracowni skupia się na zajmowaniu się dokumentacją i opracowywaniem historii miasta.

Porównując ofertę obiektów kultury w Sierpcu i poszczególnych miastach grupy referencyjnej można stwierdzić, że we wszystkich analizowanych miastach występuje podobna liczba instytucji kultury (Rysunek 140). Ze względu na podobną wielkość i status analizowanych miast wszędzie

²⁸⁶ Raport o stanie gminy za rok 2018

²⁸⁷ <http://pbp.sierpc.pl/o-bibliotece/>

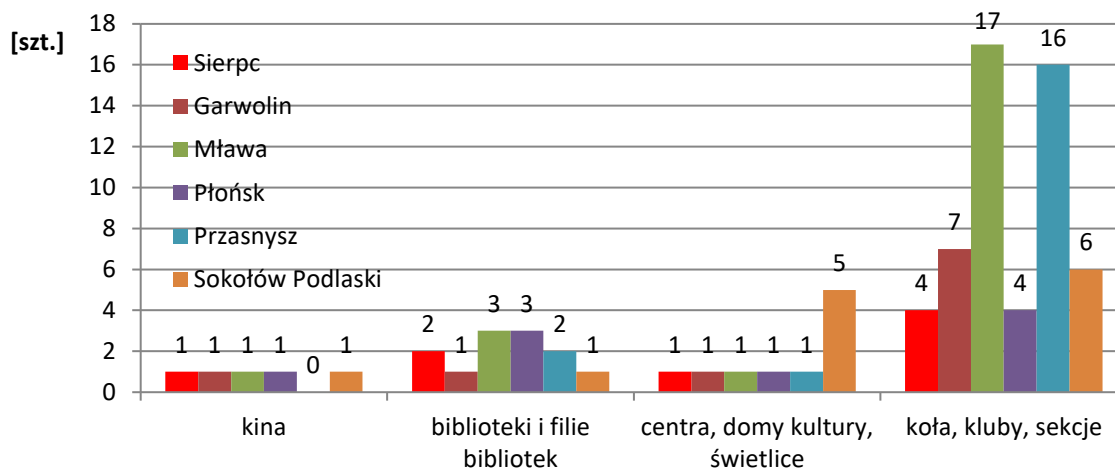
²⁸⁸ <https://mwmskansen.pl/powitanie>

²⁸⁹ <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/729733/>

²⁹⁰ www.polskawliczbach.pl

funkcjonują biblioteki, domy kultury, koła czy kluby, w każdym z miast, z wyłączeniem Przasnysza, funkcjonuje też kino.

Rysunek 140. Instytucje kultury wg kategorii w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w roku 2019²⁹¹

Zabytki

W Mieście wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefa ochrony zasadniczych elementów rozplanowania przestrzennego i ochrony obiektów o cechach zabytkowych zlokalizowanych na jej terenie,
- strefa ochrony ekspozycji historycznej zabudowa miasta i walorów widokowych,
- strefa ochrony krajobrazu kulturowego, integralnie związanego z Zespołem Staromiejskim,
- strefa ochrony archeologicznej.

W ramach tych stref w wykazie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajdują się 83 obiekty zlokalizowane w Sierpcu (12 z nich wpisano do rejestru i nadano numery, a 71 widnieje w ewidencji konserwatorskiej)²⁹². Najcenniejsze zabytki znajdujące się na szlaku turystycznym Mazowsza to:

- Kościół farny pw. Św. Wita, Modesta i Krescencji zbudowany w XIV lub XV w. z wykorzystaniem elementów romańskich wcześniejszej budowli. Murowany z cegły z użyciem kamieni polnych i młyńskich, jest budowlą jednonawową z węższym prezbiterium i masywną czterokondygnacyjną wieżą na planie kwadratu. Ołtarz główny z I poł. XVIII w. barokowy, z figurami św. Stanisława i św. Wojciecha i dekoracją rokokową; w zwieńczeniu obraz patronów świątyni.
- Zespół klasztorny benedyktynek na wzgórzu Loret z gotyckim kościołem, który zbudowano w XVI w. na miejscu objawień Matki Bożej klerykowi Andrzejowi z Sierpca. W pożarze z 1794 r. stracił dach i wyposażenie. Jest jednonawowy, z węższym prezbiterium w którym neoromański ołtarz. Umieszczono w nim słynącą łaskami figurkę Matki Bożej z Dzieciątkiem z XIV w. Przy kościele znajduje się budynek klasztorny z XVIII w. Poniżej skarpy natomiast można zobaczyć murowaną ośmioboczną kaplicę, w której znajduje się studzienka z cudowną wodą.

²⁹¹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

²⁹² Plan Ochrony Zabytków, Sierpc 2008

- Kościół św. Ducha wzniesiono zapewne w XV w., chociaż jego początki giną w mroku dziejów. Zbudowano go z cegły jako jednonawowy bez wyodrębnionego prezbiterium, obok przytułku dla ubogich. Okna ostrołukowe, dach dwuspadowy z sygnaturką. Szczyty fasady barokowe. W ołtarzu głównym umieszczono rzeźbę Św. Trójcy przypisywaną szkole Wita Stwosza. We wnętrzu zobaczyć można późnogotyckie malowidła.
- Poewangelicki kościół św. Maksymiliana Kolbego z 1913 r. zbudowany w stylu neogotyckim wg projektu Bolesława Zienkiewicza. Służył społeczności ewangelików, po II wojnie światowej wobec braku ewangelików w Sierpcu przekazano katolikom. W roku 1968 dopełniono zakupu obiektu, w 1981 erygowano parafię. Kościół przebudowano, obok wzniesiono plebanię.
- Cerkiew Prawosławna funkcjonująca obecnie jako Sąd Rejonowy została wybudowana w latach 1884-1887. W tamtym okresie była jedną z okazalszych budowli w guberni płockiej. Podczas I wojny światowej uległa częściowemu zniszczeniu, później rozebrano trzy kopuły cerkwi, a przy okazji rozebrano kaplicę na cmentarzu prawosławnym. W okresie międzywojennym budynek przebudowano i od tego czasu pozostał w niezmienionej formie.
- Ratusz wzniesiono z cegły w 1841 r. przy Starym Rynku (ob. pl. Wyszyńskiego) w stylu klasycystycznym, na planie prostokąta. Budowla piętrowa z wieżyczką drewnianą z zegarem i latarnią na dzwon, piwnice sklepione kolebkowo, nad wejściem balkon z żeliwną balustradą. Do wojny mieścił się tu magistrat i biuro burmistrza, obecnie jest siedzibą oddziału Muzeum Wsi Mazowieckiej.
- Drewniany dom z przełomu XVII i XVIII w. zwany „Kasztelanką” jest pozostałością po rozległym zespole dworskim. Poza dworkiem były tu jeszcze: drewniana oficyna przyłączona do dworku, budynek gospodarczy, stajnia kamiennie-gliniana, drewniany spichlerz oraz dwie duże stodoły. Budowla o łamanym polskim dachu krytym dranicami, z profilowanym gzymsem podokapowym. Piwnice murowane starsze i większe od budynku wskazują na to, że nie jest to pierwsza budowla w tym miejscu.
- Murowane jatki miejskie wzniesione w 1830 r. Dwanaście pomieszczeń przeznaczonych było na jatki rzeźnicze, osiem na piekarnicze.
- Zabytkowe nagrobki np. z 1848 roku na cmentarzu parafialnym,
- Ruiny kościoła św. Krzyża. Kościół średniowieczny, wzniesiony z kamienia popadł w ruinę po wielkim pożarze miasta w 1794 r.²⁹³

W 2021 roku mają rozpocząć się prace remontowe tzw. „Dołka”. W planach są między innymi remonty nawierzchni ulic, chodników, infrastruktury podziemnej, zagospodarowanie parku oraz zagospodarowanie nieruchomości miejskich. Z uwagi na wielomilionowe koszty, inwestycje będą realizowane przez kilka kolejnych lat.²⁹⁴

Szlaki turystyczne²⁹⁵

Sierpc jest ostatnim przystankiem na pieszym szlaku im. Bolesława Krzywoustego. Szlak prowadzi z Płocka na zachód wzdłuż rzeki Skrwy i wiedzie przez Brudzeński Park Krajobrazowy, przez osadę Biskupice, dalej w kierunku południowo-wschodnim szlak dociera do wsi Radotki, następnie przechodząc przez rzekę Skrwę trafia do wsi Kobierniki. Następnie prowadząc

²⁹³ <https://mazowsze.szlaki.pttk.pl/544-pttk-mazowsze-miasto-sierpc>

²⁹⁴ https://sierpc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=4273:remont-dolka-staje-sie-faktem&catid=141&Itemid=167

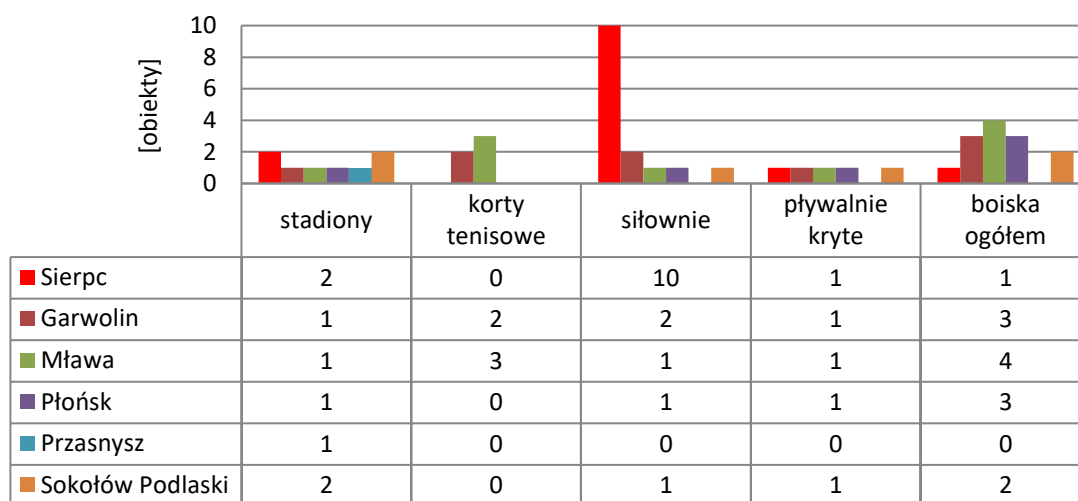
²⁹⁵ rozdział opracowany na podstawie informacji ze strony: <http://www.sierpc.com.pl/news-news-1941/0/Nowy-szlak-turystyczny-na-ziemi-sierpeckiej>

w kierunku południowym trafia do Sikorza, kolejno przez Parzeń, Brudzeń Duży, następnie w kierunku Cieślina, dalej przez Obręb i Żurawin, dalej przez Bledzewo, i Miłobędzyn, i kończy się w Sierpcu przy stacji PKP. Jest to szlak PTTK, liczy 65 km i wyznakowany jest na czerwono. Ze stacji PKP w Sierpcu wychodzi drugi szlak turystyczny im. Bartosza Paprockiego, który prowadzi na północ w kierunku Babca Piasecznego, Brysk, Gugółw, Starej Woli (miejsca urodzenia Bartosza Paprockiego), przez Blizno i kończy się w Szczutowie. Szlak został wykonany w 2015 roku, liczy 26 km i wyznakowany jest na zielono. Sierpc ze Szczutowem łączy również, wyznaczony w 2016 roku, szlak pieszy im. Rodziny Sieprskich herbu Prawdzic. Szlak prowadzi głównie przez tereny leśne z Sierpca przez Szczechowo i Mieszczk. Trasa liczy 16,6 km, a w połączeniu ze szlakiem im. Bartosza Paprockiego tworzy 42 km pętlę idealną na dwudniowe wędrówki.

Sport i rekreacja

Udostępnione dane statystyczne nie obejmują danych rocznych dla okresu lat 2015-2019, dlatego analizie poddano dostępne dane z 2014, 2016 i 2018 roku. Liczba klubów sportowych w Sierpcu dla analizowanego okresu pozostała niezmienną (9 klubów sportowych²⁹⁶), natomiast systematycznie zmniejszała się ogólna liczba osób ćwiczących (o 21% w okresie 2014-2018) oraz liczba ćwiczącej młodzieży do lat 18 (o 37%). Zadania samorządu gminnego w zakresie sportu i rekreacji w Sierpcu realizuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Infrastruktura sportowa zarządzana przez MOSiR w Sierpcu obejmuje siłownię, stadion i salę fitness²⁹⁷. Ogólnie w Sierpcu na koniec 2018 roku funkcjonowały 2 stadiony, 1 boisko do koszykówki, 1 lodowisko, 1 skatepark, 1 kryta pływalnia oraz 10 siłowni²⁹⁸. W większości analizowanych miast dostępność do infrastruktury sportowej jest podobna. Porównanie obiektów sportowych przedstawiono na wykresie (Rysunek 141).

Rysunek 141. Obiekty infrastruktury sportowej w Sierpcu i miastach porównawczych na koniec 2018 roku²⁹⁹

MOSiR, integrując mieszkańców i propagując zdrowy styl życia, organizuje liczne imprezy sportowo-rekreacyjne takie jak:

- Miejska Liga Piłki Nożnej Halowej,
- Mistrzostwa Sierpca w tenisie stołowym,
- Nocny Rajd Żołnierzy Wyklętych,

²⁹⁶ dane GUS

²⁹⁷ <http://mosir.sierpc.pl/silownia/>

²⁹⁸ dane GUS (dane o pływalni w Sierpcu zaczerpnięte z Internetu)

²⁹⁹ opracowanie własne na podstawie danych GUS

- turnieje na przygotowywanym w okresie zimowym odkrytym lodowisku,
- turnieje w piłce siatkowej, piłce nożnej, tenisie stołowym,
- mityngi w lekkoatletyce,
- wycieczki rowerowe,
- zawody wędkarskie.

Poza działaniami prowadzonymi przez MOSiR, Miasto za pośrednictwem Rad Osiedli realizuje działania na rzecz integracji mieszkańców osiedli poprzez organizowanie czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób starszych oraz rozwijaniu różnych form życia kulturalnego i sportowo-rekreacyjnego. Zarządy osiedli swoimi działaniami propagują wśród lokalnej społeczności aktywny tryb życia poprzez organizację wydarzeń sportowych, m.in. drużynowe mistrzostwa w kręgle, zawody pływackie, czy turnieje piłki nożnej. Każde z osiedli organizuje dla najmłodszych mieszkańców zabawy choinkowe, bale karnawałowe, osiedlowy dzień dziecka czy akcje tematyczne zgodnie z aktualną porą roku: „lato w mieście” oraz „zima w mieście”. Organizowane są również imprezy, pikniki, konkursy, eventy, wycieczki czy wspólne wyjazdy do opery i teatru.³⁰⁰

Podsumowanie

Sierpc dzięki bogatej historii, tradycji, walorom naturalnym oraz bogatej ofercie w zakresie kultury i sportu, stanowi miejsce atrakcyjne turystycznie. Jak wykazały wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, według 70% mieszkańców oferta kulturalno-rozrywkowa miasta oceniana jest pozytywnie, prawie ¾ ankietowanych ocenia dodatnio dostęp do obiektów sportowych i rekreacyjnych, a 60% ocenia dobrze atrakcyjność Sierpca dla turystów. Również seniorzy oceniając jakość dostępności do usług dla tej grupy wiekowej, najwyżej ocenili ofertę kulturalną. Na pytanie z czego miasto może być dumne, zdecydowana większość ankietowanych wskazała właśnie kulturę, w tym liczne obiekty kultury znajdujące się w Sierpcu. Natomiast jak wykazało to samo badanie, blisko 1/5 ankietowanych uważa, że dostęp do informacji turystycznej miasta jest niedostateczny. Konieczna jest zatem poprawa dostępności do informacji o ofercie kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej miasta. Dla prawidłowego tempa rozwoju turystyki i rekreacji należy stworzyć efektywny system informacji o wydarzeniach kulturalnych, sportowych oraz miejscach atrakcyjnych turystycznie, opracować informator miejski, stworzyć stronę internetową integrującą wszystkie, wymienione informacje oraz utworzyć punkt informacji turystycznej.

3.7.5. BEZPIECZEŃSTWO

Poczucie bezpieczeństwa stanowi nieodzowny element wpływający na komfort życia człowieka. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego jest jednym z głównych celów władz samorządowych. Za utrzymanie porządku i zapewnienie porządku publicznego w Sierpcu odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu oraz Straż Miejska.

Policja

Struktura Komendy Powiatowej Policji w Sierpcu mieszcząca się w budynku przy ul. Jana Kilińskiego 24C obejmuje Wydziały: Kryminalny, Prewencji, Ruchu Drogowego, zespół czterech dzielnicowych oraz Ogniwu Patrolowo-Interwencyjne. Ze względu na zasięg terytorialny funkcjonowania Komendy obejmujący powiat sierpecki, w strukturze znajdują się też Posterunki Policji w Gozdowie, Rościszewie i Zawidzu.

W latach 2015-2019 Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu stwierdziła następujące przestępstwa.

³⁰⁰ Raport o stanie gminy za 2019 rok

Tabela 22. Przestępstwa popełnione w Sierpcu z lat 2015-2019³⁰¹

Grupa aktów prawnych	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wykrywalność
Przestępstwa gospodarcze	488	454	93%
Kradzież z włamaniem	128	80	63%
Przestępstwa kryminalne	1196	1001	84%
Pełny katalog przestępstw	2074	1842	89%
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości w ruchu drogowym	207	206	100%
Przestępstwa drogowe	239	238	100%
Razem kradzież cudzej rzeczy	161	98	61%
Razem oszustwa	385	346	90%
Razem rozboje, kradzież i wymuszenia	16	16	100%
Przestępstwa narkotykowe	150	145	97%
Uszkodzenie rzeczy	76	44	58%
Bójka i pobicie	15	14	93%
Kradzież samochodu i poprzez włamanie	8	4	50%
Uszczerbek na zdrowiu	23	19	83%
Wypadek drogowy	27	27	100%
Wypadek drogowy ze skutkiem śmiertelnym	2	2	100%

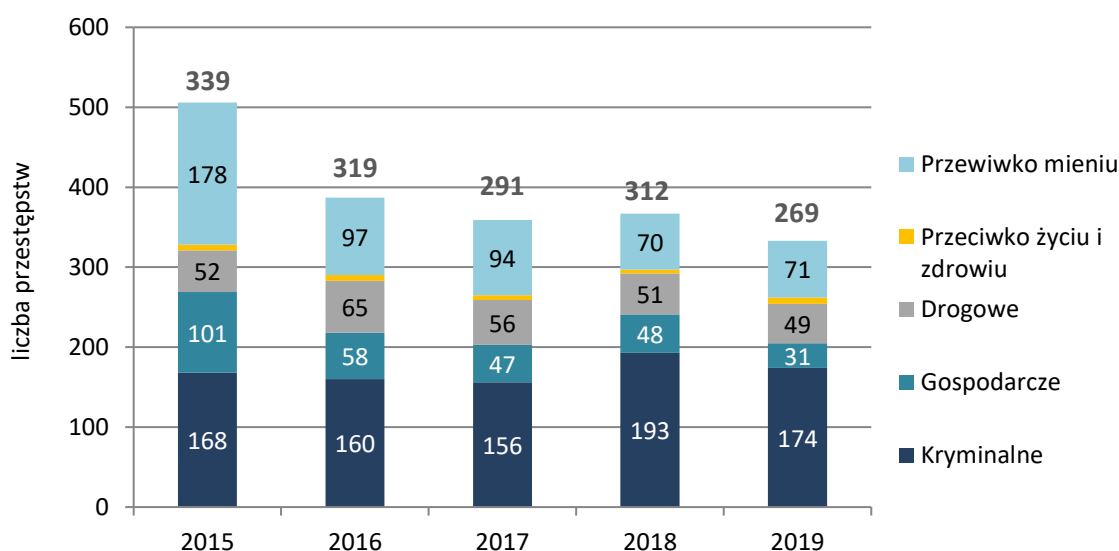
³⁰¹ dane udostępnione przez KPP w Sierpcu pismem nr Dp-WK- 420/21 z dnia 28 stycznia 2021 roku

Ponadto w latach 2015-2019 odnotowano:³⁰²

- 289 Niebieskich Kart (przemoc domowa)
- 755 kolizji drogowych
- 84 rannych osób w wyniku kolizji drogowych
- 5 osób zabitych w wyniku zdarzeń drogowych

Odnosząc się do zmiany skali przestępczości w Mieście na przestrzeni analizowanego okresu, poddano badaniu statystyki GUS dotyczące popełnionych przestępstw w powiecie sierpeckim³⁰³. Prezentowane dane są szacunkowe i obliczone na podstawie liczby mieszkańców poszczególnych gmin powiatu sierpeckiego. Na tej podstawie w 2019 roku w Sierpcu stwierdzono szacunkowo 269 przestępstw, co oznacza, że wystąpiło 14,96 przestępstw na 1 000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego (21,24 przestępstwa na 1 000 mieszkańców). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Sierpcu wynosi 90,70% i jest znacznie wyższy od wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego (62,7%). W 2019 roku najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 9,66% (wykrywalność 89%) oraz przeciwko mieniu - 3,97% (wykrywalność 72%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,71% (100%), o charakterze gospodarczym - 1,73% (77%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,44% (100%). W analizowanym okresie szacunkowa liczba stwierdzonych przestępstw ogółem zmniejszyła się o 20,6%. Wyraźnie zredukowana została liczba przestępstw o charakterze gospodarczym i przeciwko mieniu, wzrosła natomiast liczba przestępstw kryminalnych, a liczba przestępstw drogowych pozostała na tym samym poziomie.

Rysunek 142. Kategorie stwierdzonych (szacunkowych) przestępstw w Sierpcu w latach 2015-2019³⁰⁴

Mając na celu ograniczenie skali zjawisk i zachowań przestępczych Komenda Policji Powiatowej w Sierpcu realizuje „Program Ograniczania Przestępczości i społecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2016-2020”. Koordynatorem działań w ramach programu jest Minister spraw Wewnętrznych, natomiast w Sierpcu zadania programu realizuje

³⁰² dane udostępnione przez KPP w Sierpcu pismem nr Dp-WK- 420/21 z dnia 28 stycznia 2021 roku

³⁰³ Prezentowane dane są szacunkowe ze względu na brak dostępu do statystyk o poziomie przestępczości dla gmin miejskich. Zgodnie z metodyką zaprezentowaną przez www.polskawliczbach.pl, wartości dla Miasta zostały obliczone na podstawie danych o przestępczości w powiecie sierpeckim z uwzględnieniem liczby mieszkańców Miasta Sierpca.

³⁰⁴ opracowanie na podstawie danych ze strony www.polskawliczbach.pl

burmistrz przy wsparciu komisji bezpieczeństwa i innych działających na rzecz bezpieczeństwa.³⁰⁵

Straż Miejska³⁰⁶

Straż Miejska w Sierpcu działa na podstawie ustawy z dnia 29.08.1997r. o strażach gminnych³⁰⁷, aktach prawnych wydanych z jej upoważnienia oraz Regulaminu Straży Miejskiej w Sierpcu³⁰⁸. Jej zadaniem jest wykonywanie zadań w zakresie ochrony porządku publicznego. Straż Miejska funkcjonuje w strukturze Urzędu Miejskiego w Sierpcu i kieruje nią Komendant, który jest bezpośrednim przełożonym wszystkich strażników i pracowników straży. Straż Miejska realizując zadania działa samodzielnie bądź wspólnie z przedstawicielami innych organów. Współpracuje z Policją, Strażą Pożarną, Pogotowiem Ratunkowym, Komisją Bezpieczeństwa Rady Miejskiej, Służbami, instytucjami, organizacjami prowadzącymi działalność na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, ekologii, ochrony przyrody, ochrony zabytków.

Do zadań Straży Miejskiej, poza określonymi ustawą między innymi należy:

- ochrona porządku w miejscach publicznych,
- zabezpieczenie przebiegu uroczystości i imprez na terenie miasta,
- podejmowanie działań dla ograniczenia aktów wandalizmu,
- kontrola prawidłowości zabezpieczenia prowadzonych na terenie miasta prac inwestycyjno-remontowych,
- podejmowanie działań mających na celu ograniczenie degradacji środowiska naturalnego,
- kontroli posesji prywatnych oraz użyteczności publicznej,
- kontroli wykonywania obowiązków przez właścicieli, administratorów posesji oraz służby miejskie,
- podawanie bieżącej informacji i skierowaniu jej do służb miejskich o ujawnionych awariach w sieci ciepłowniczej telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej, energetycznej i gazowniczej czy stwierdzonych nieprawidłowościach w oznakowaniu i sygnalizacji ulic,
- informowaniu Policji o przestępstwach i wykroczeniach, którymi Straż Miejska nie zajmuje się,
- prowadzenie i nadzór nad strefą płatnego parkowania w mieście,
- udzielania pierwszej pomocy i informowania pogotowia ratunkowego o konieczności niesienia pomocy osobom wymagającym natychmiastowej pomocy lekarskiej.

W 2019 roku Straż Miejska wyposażona była w jeden oznakowany pojazd służbowy, 2 rowery, urządzenie do pomiaru czystości powietrza oraz urządzenie do pomiaru wilgotności materiałów spalanych w piecach.

Straż Miejska w swojej siedzibie obsługuje również system monitoringu wizyjnego miasta. Po rozbudowie systemu w 2019 roku w mieście zainstalowanych na stałe było 46 kamer, 1 zestaw przenośny i 1 fotopułapka.

W 2019 roku Straż Miejska wykonała 404 patrole, przeprowadzono ponad 2800 kontroli, przy czym kontrole oznakowania ulic i strefy płatnego parkowania prowadzone były na bieżąco. W trakcie prowadzonych czynności nałożono 41 mandatów karnych na kwotę 3900 zł, udzielono 397 pouczeń, przekazano Policji 4 osoby, przeprowadzono 155 rozmów dyscyplinujących związanych z zachowaniem bezpieczeństwa ruchu pieszych i zakazu poruszania się rowerami po chodnikach oraz przyjęto 294 zgłoszenia od mieszkańców.

³⁰⁵ opracowano na podstawie Raportu o stanie powiatu 2019

³⁰⁶ opracowano na podstawie Raportu o stanie gminy 2019

³⁰⁷ Dz. U. Nr 123, poz.779 z późn. zm

³⁰⁸ Załącznik Nr 1 do Uchwały nr 201/XXIV/2005 z dnia 15 czerwca 2005 roku

Najwięcej środków karnych zastosowano w przypadku naruszenia zasad bezpieczeństwa w komunikacji (232) oraz w przypadku naruszenia zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości (49), najmniej w przypadku naruszenia zapisów ustawy o odpadach (8).³⁰⁹

Poza prowadzeniem rutynowych działań i kontroli, Straż Miejska w Sierpcu włącza się do ogólnopolskich akcji tematycznych:

- „STOP 18”,
- Z nami Bezpieczniej,
- „Bezpieczna Droga do Szkoły”,
- „Znicz”,
- „Niechronieni”,
- „Bezpieczne Wakacje” i „Bezpieczne ferie”,
- Bezpiecznie przejście,
- Jazda rowerem po chodniku.

Straż pożarna

Nieodzownym elementem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców jest ochrona przeciwpożarowa. W Sierpcu funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Sierpcu, która jest jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej powołaną na mocy ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej³¹⁰. Terenem działania Komendy Powiatowej jest obszar powiatu sierpeckiego (miasto Sierpc wraz z gminami: Gozdowo, Mochowo, Szczutowo, Rościszewo, Zawidz). Komendą kieruje Komendant Powiatowy PSP w Sierpcu dla którego organem wyższego szczebla jest Mazowiecki Komendant Wojewódzki PSP w Warszawie. W strukturze organizacyjnej Komendy Powiatowej PSP w Sierpcu funkcjonują sekcja kontrolno-rozpoznawcza, wydział operacyjny, jednostka ratowniczo-gaśnicza oraz samodzielne stanowiska ds. organizacyjnych, kadrowych, finansowych i kwatermistrzowskich.³¹¹ W 2019 roku Komendant Powiatowy PSP w Sierpcu nadzorował pracę 12 funkcjonujących na terenie powiatu Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W 2019 roku całym powiecie (udostępnione dane obejmują cały powiat sierpecki) zarejestrowanych zostało 607 zdarzeń (z czego 29 to fałszywe alarmy) w tym 199 pożarów (o 22 mniej niż w roku 2018) i 379 miejscowych zagrożeń (o 96 więcej niż w roku 2018). PSP w Sierpcu na bieżąco prowadziła kontrole obiektów zakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi (w 2019 roku 114 kontroli), kontrole miejsc wypoczynku dzieci, obiektów przemysłowych, magazynach, budynków mieszkalnych po zgłoszeniach, obszarów leśnych, rolniczych, wypoczynkowych oraz sprawowano stały nadzór nad możliwością wystąpienia obiektów typu ESCAPE ROOM.³¹²

Miasto posiada opracowany system alarmowania o skażeniu³¹³ na oficjalnej stronie miasta działą zakładka Bezpieczeństwo <https://bip.sierpc.pl/bipkod/032>, w której umieszczone są podstawowe informacje dotyczące obrony cywilnej i postępowania po ogłoszeniu alarmu.

Podsumowanie

Sierpc charakteryzuje umiarkowany poziom bezpieczeństwa związany ze zdarzeniami komunikacyjnymi i kryminalnymi (ich liczba na przestrzeni 5 lat nie ulegała znaczącym zmianom). Pozytywnie należy ocenić trend związany ze spadkiem ogólnej liczby przestępstw, a w szczególności przestępstw gospodarczych i przeciwko mieniu. W ramach przeprowadzonego badania ankietowego zapytano respondentów jak oceniają poziom bezpieczeństwa w mieście. Na

³⁰⁹ Raport o stanie gminy za 2019 rok

³¹⁰ tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1204 ze zm.

³¹¹ Regulamin Organizacyjny Komendy Powiatowej PSP w Sierpcu

³¹² opracowano na podstawie Raportu o stanie powiatu za rok 2019

³¹³ https://bip.sierpc.pl/res/serwisy/bip-gmsierpc/komunikaty/_032_372181.pdf?version=1.0

to pytanie uzyskano aż 94% pozytywnych odpowiedzi (skumulowane odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). Ankietowani również oceniali poziom bezpieczeństwa na drodze. W tej kategorii oceniono sytuację nieco gorzej niż poziom bezpieczeństwa w mieście i 77% osób sytuację oceniło dobrze i bardzo dobrze, a 21% osób oceniło bezpieczeństwo na drodze negatywnie.

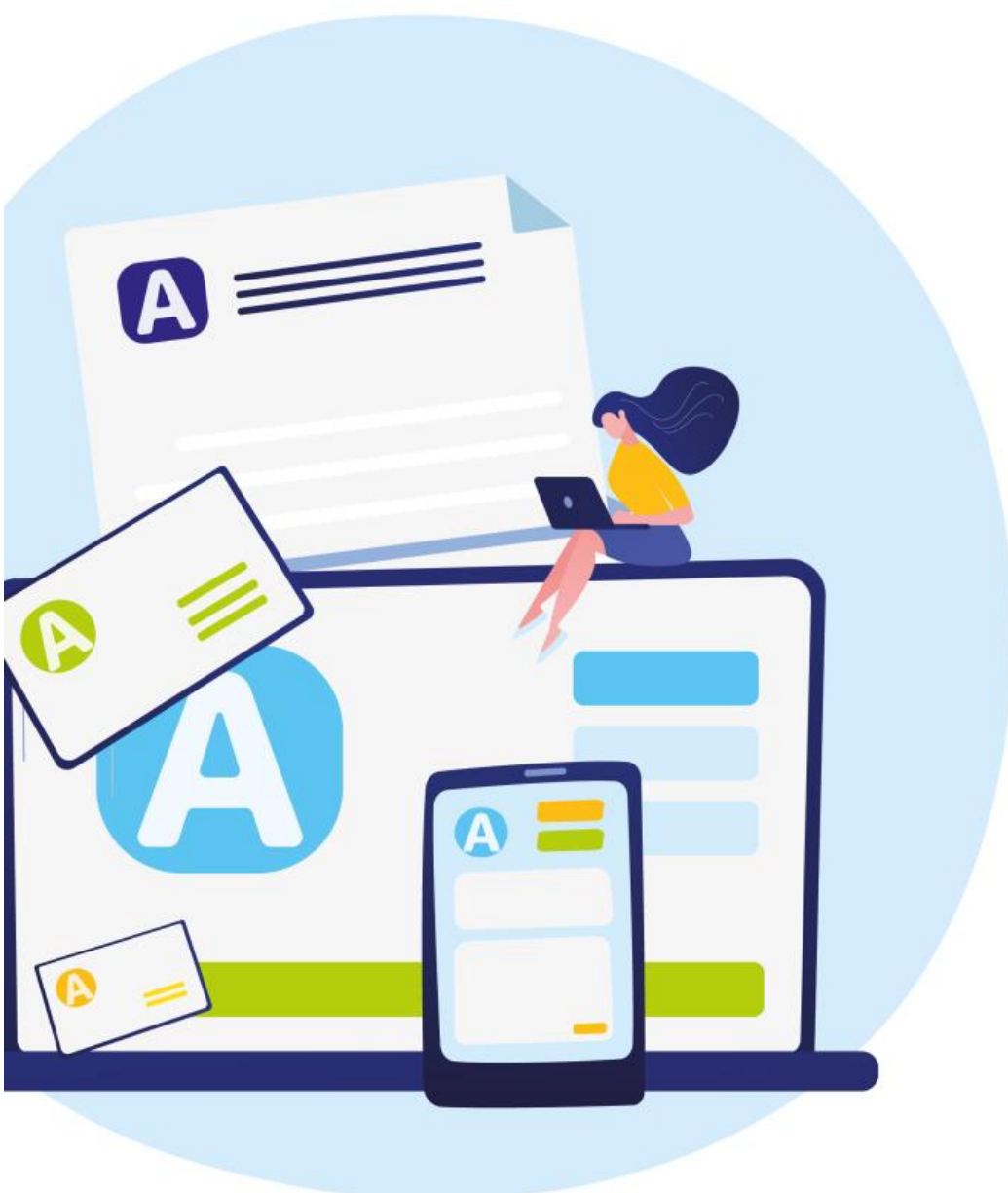
3.7.6. WNIOSKI DO ANALIZY SWOT WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Tabela 23. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury społecznej³¹⁴

Mocne strony	Słabe strony
• Wysoki poziom bezpieczeństwa • Lokalny program wspierania edukacji • Możliwość odbycia kursów zawodowych • Wysoki poziom kształcenia ponadpodstawowego • Liczne inicjatywy ze strony miasta zachęcające młodzież do zdobywania wiedzy • Dobry dostęp do obiektów kultury, rekreacji, sportu, usług i handlu • Prężnie działające rady osiedli	• Utrudniony zakup mieszkań dla ludzi młodych • Brak uczelni wyższej • Stosunkowo nieduża podaż możliwości skorzystania z opieki nad dziećmi do lat 3 i dzieci w grupie wiekowej 3-5, • Niewystarczający zakres oferty poradnictwa zawodowego i edukacyjnego • Brak informatora miejskiego, broszury promującej bogatą ofertę kulturalną miasta (np. strona internetowa) jako element Smart City • Słaby dostęp do lekarzy specjalistów i lekarza POZ • Stale rosnące potrzeby w zakresie opieki społecznej związane ze starzeniem się mieszkańców • Brak cyfrowych narzędzi na zgłaszanie inicjatyw mieszkańców jako element Smart City • Brak czytelnej wizji rozwoju miasta
Szanse	Zagrożenia
• Wdrożenie narzędzia ułatwiającego partycypację społeczną jako element Smart City • Aktywność władz lokalnych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działania przyczyniające się do podniesienia komfortu życia mieszkańców, • Innowacje i inwestycje w edukację, • Wdrożenie systemu umożliwiającego stały kontakt z lekarzem POZ lub pielęgniarką na zasadzie teleporady jako element Smart City	• Brak możliwości dalszego czerpania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych

³¹⁴ opracowanie własne

Badanie ankietowe

4. BADANIE ANKIETOWE

W ramach Projektu Sierpc 2.0 – Rozwiązania EcoSmart z zakresu zarządzania miastem przeprowadzone zostały dwa badania ankietowe. Pierwsze badanie przeprowadzono w okresie od kwietnia do lipca 2020 roku przed przystąpieniem do opracowania dokumentu Analizy i diagnozy stanu miasta Sierpca (...), a drugie badanie przeprowadzono rok później na etapie podsumowania dokumentu.

Pierwsze badanie ankietowe

W okresie od kwietnia do lipca 2020 roku na platformie edukacyjnej (<https://smartcity.sierpc.pl/>), udostępniona została ankieta składająca się z dwóch części. Pierwsza część ankiety dotyczyła inwentaryzacji źródeł ogrzewania lokali w Sierpcu, natomiast druga część obejmowała badanie opinii Mieszkańców Sierpca na potrzeby opracowania Strategii rozwoju miasta Sierpc. Ankietę wypełniło 77 mieszkańców.

Wstępne pytania na potrzeby opracowania Strategii Human Smart City zostały podzielone na 4 kategorie:

- społeczeństwo i gospodarka,
- środowisko i ład przestrzenny,
- bezpieczeństwo,
- infrastruktura i transport.

W każdej z kategorii, mieszkańcy Sierpca ocenili w 5-punktowej skali (gdzie 1 oznacza zdecydowanie nieważne, a 5 oznacza bardzo ważne), jak istotne dla rozwoju miasta według nich było dane zagadnienie.

W kategorii Społeczeństwo i gospodarka mieszkańcy miasta Sierpc ocenili następujące zagadnienia:

- oferta oświatowa miasta
- oferta turystyczna miasta
- oferta sportowa miasta
- oferta dla seniorów
- wsparcie przedsiębiorczości i inwestowania w mieście
- współpraca międzynarodowa
- promocja miasta
- informacja o możliwości zatrudnienia

Wśród powyższych pytań, najbardziej istotne (skumulowane odpowiedzi 4-raczej ważne i 5-bardzo ważne) dla mieszkańców są następujące zagadnienia:

- oferta oświatowa miasta (96%),
- wsparcie przedsiębiorczości i inwestowania w mieście (95%),
- informacja o możliwości zatrudnienia (92%).

W następnej kategorii, Środowisko i ład przestrzenny spośród następujących zagadnień:

- monitoring jakości powietrza,
- optymalizacja odbioru odpadów,
- ograniczenie hałasu (np. budowa pasów zieleni, ciche nawierzchnie),
- wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (LED) oraz system sterowania oświetleniem,
- dotacje dla mieszkańców na zmianę systemu grzewczego,
- kontrole nieruchomości pod kątem spalania odpadów,
- dotacje dla mieszkańców na usuwanie azbestu,
- zieleń w mieście,

mieszkańcy uznali za najważniejsze (skumulowane odpowiedzi 4-raczej ważne i 5-bardzo ważne):

- optymalizację odbioru odpadów (97%),
- zieleń w mieście (95%).

Co ciekawe, ta kategoria była w całości wysoko oceniana przez mieszkańców i żadnego z zagadnień respondenci nie wskazali jako nieważne, a ponad 60% ankietowanych uznało, że każdy z aspektów wymienionych w tym dziale jest bardzo ważny. Jak widać na podstawie badania, problemy związane z ochroną środowiska i kształtowaniem zieleni w mieście są dla mieszkańców zagadnieniami priorytetowymi. Należy mieć to na uwadze na etapie formułowania celów „Strategii rozwoju miasta w kierunku Smart City”.

W kategorii Bezpieczeństwo, wśród możliwych do wyboru zagadnień:

- wideo monitoring ulic,
- szybkość reakcji służb miejskich,
- służby zdrowia (liczba placówek, jakość obsługi),
- portal zgłoszeniowy (zgłaszanie on-line miejsc i tematów, które wymagają interwencji władz miejskich (np. uszkodzona nawierzchnia, graffiti na murze, toksyczny dym z komina),

respondenci uznali za najważniejsze:

- służby zdrowia (95%),
- szybkość reakcji służb miejskich (94%),
- portal zgłoszeniowy (91%).

Podobnie jak w przypadku kwestii związanych z ochroną środowiska, w przypadku bezpieczeństwa, mieszkańcy uznali iż jest to bardzo ważny temat dla rozwoju miasta (brak odpowiedzi 1-nie ważne w żadnym z zagadnień).

W kategorii Infrastruktura i transport, spośród możliwych do wyboru zagadnień:

- przejścia dla pieszych – dodatkowe rozwiązania (oświetlenie, „aktywne” przejście, itp.),
- ścieżki rowerowe,
- rowery miejskie,

- możliwość płatności On-line w strefie płatnego parkowania,
- poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej,
- miejska sieć Wi-Fi,

respondenci ocenili, że najważniejsze kwestie to:

- poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej (96%),
- ścieżki rowerowe (92%).

Najwięcej respondentów oceniło tę kategorię za najmniej istotną. W trzech zagadnieniach (rowery miejskie, możliwość płatności On-line w strefie płatnego parkowania oraz miejska sieć Wi-Fi) nawet 22% mieszkańców oceniło działanie jako nieważne (skumulowane odpowiedzi 1-zdecydowanie nieważne i 2-raczej nieważne).

W żadnej z wymienionych kategorii mieszkańcy raczej nie podali odpowiedzi iż poszczególne elementy są dla nich nieważne, co świadczy o zainteresowaniu losami miasta. Może to również wynikać ze specyfiki wąskiej grupy respondentów. Ci mieszkańcy jednak sami dotarli do ankiety zatem prawdopodobnie reprezentują grupę mieszkańców zainteresowanych losami miasta.

Drugie badanie ankietowe

W dniach 25 lutego - 31 marca 2021 roku na platformie edukacyjnej (<https://smartcity.sierpc.pl/>), udostępnione zostały ankiety skierowane do mieszkańców Sierpca. Z uwagi na panującą pandemię wirusa SARS COV 2 nie było możliwości przeprowadzenia badania w formie kwestionariusza papierowego, dlatego dla uzyskania maksymalnej próby rozesłano do instytucji oświaty, kultury, opieki, bibliotek, jednostek zarządzających miastem i powiatem jak i jednostek im podległych (np. PUP czy ZGKiM) oraz do największych przedsiębiorców, informację o przeprowadzonym badaniu wraz z odnośnikiem do strony internetowej, na której umieszczona została ankieta. Akcja została poprzedzona kontaktem telefonicznym.

Celem badania było zebranie opinii dotyczącej jakości życia w mieście oraz wypracowania rekomendacji strategicznych, do opracowywanej Strategii rozwoju miasta Sierpc. Z uwagi na zdiagnozowane problemy demograficzne, którymi dotknięty jest Sierpc (starzenie się mieszkańców Miasta), udostępniono dodatkową, szczegółową ankietę dla seniorów, wybór ankiety był dobrowolny. W badaniu łącznie wzięło udział 57 osób (ankietę podstawową wypełniło 49 osób, a ankietę skierowaną do seniorów - 8 osób). Wnioski z przeprowadzonego badania włączone zostały do poszczególnych części Diagnozy.

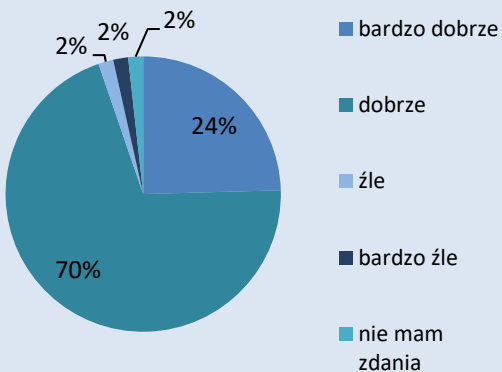
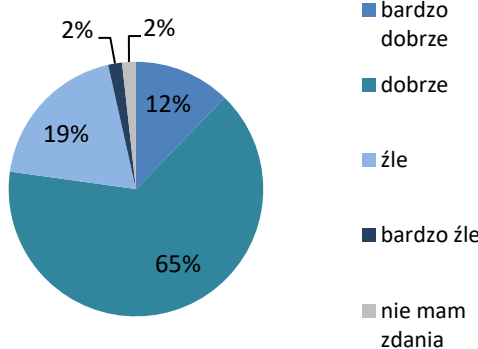
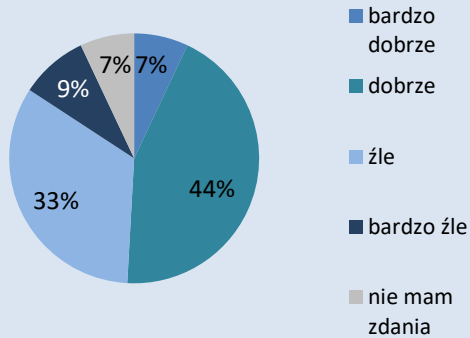
Ankiety zostały podzielone na trzy części:

- dotyczącą oceny bieżącej sytuacji,
- dotyczącą obszarów problemowych,
- dotyczącą działań, które powinny być podjęte w mieście oraz wizji rozwoju Sierpca.

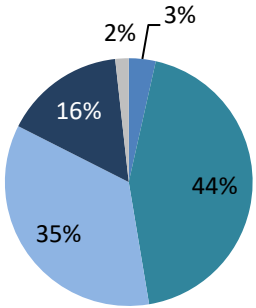
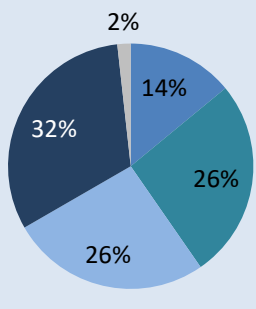
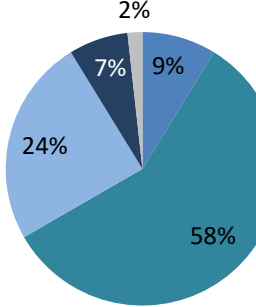
Ocena bieżącej sytuacji

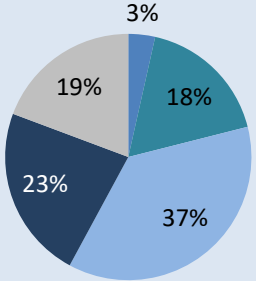
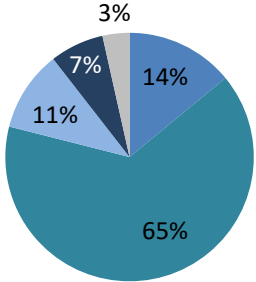
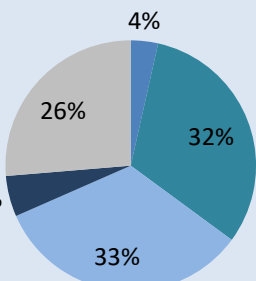
Respondenci oceniali poszczególne kategorie w 5 stopniowej skali (bardzo dobrze, dobrze, źle, bardzo źle, nie mam zdania).

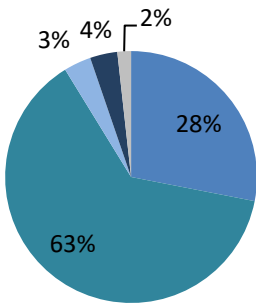
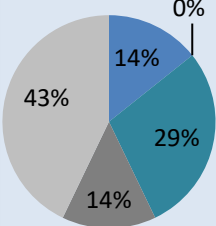
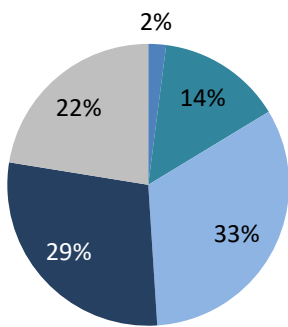
Tabela 24. Wyniki I części badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby opracowania Strategii rozwoju miasta Sierpc³¹⁵

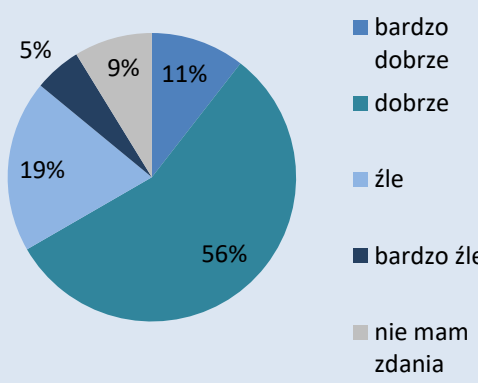
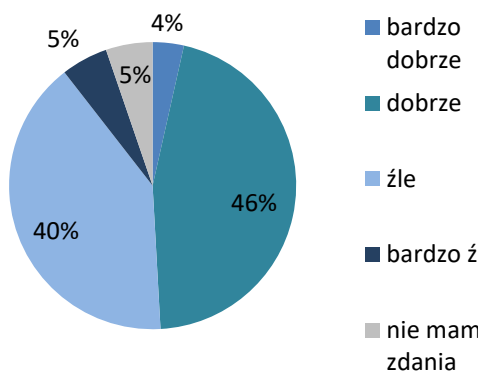
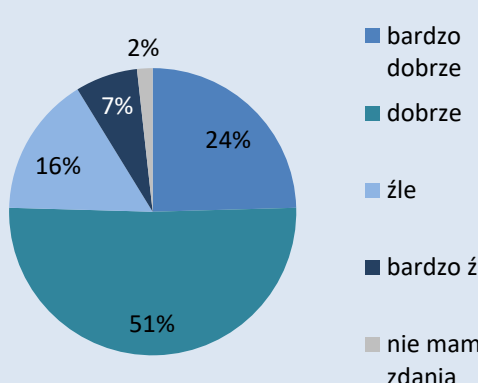
Wynik badania	Opis
Bezpieczeństwo	
Poziom bezpieczeństwa mieszkańców ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Mieszkańcy bardzo dobrze oceniają poziom bezpieczeństwa w mieście (94% odpowiedzi skumulowanych bardzo dobrze i dobrze). Zaledwie 4% mieszkańców oceniło bezpieczeństwo na niskim poziomie.
Poziom bezpieczeństwa na drodze ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Nieco gorzej ankietowani ocenili poziom bezpieczeństwa na drodze (77% odpowiedzi skumulowanych bardzo dobrze i dobrze). 21% ocen było negatywnych. Wszystkie te osoby również źle oceniły stan techniczny dróg. Stąd prawdopodobnie wynika ich negatywna ocena poziomu bezpieczeństwa na drodze.
Infrastruktura	
Sprawność układu komunikacyjnego miasta ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Blisko połowa respondentów ocenia pozytywnie sprawność układu komunikacyjnego miasta (51% skumulowanych odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). Natomiast liczna grupa (42% skumulowanych odpowiedzi) ocenia tę kategorię negatywnie.

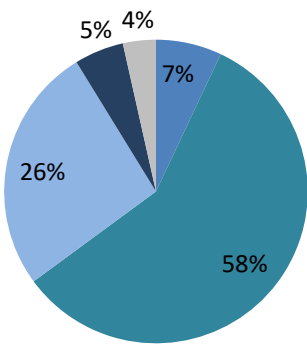
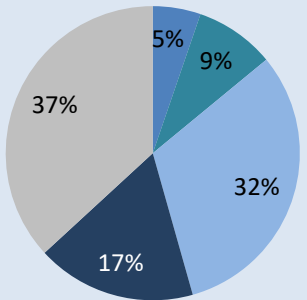
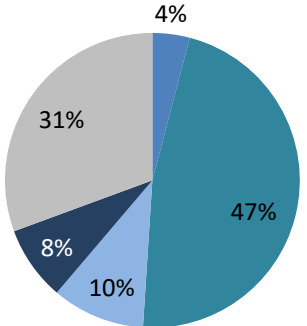
³¹⁵ opracowanie własne

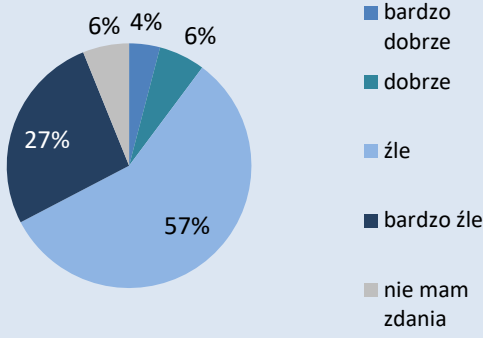
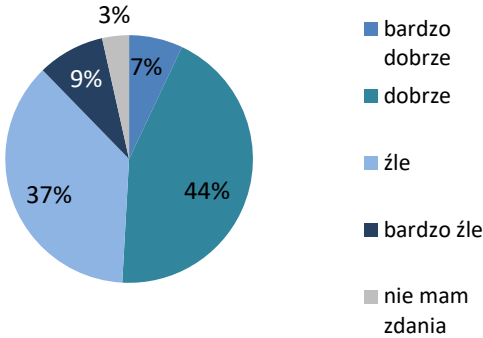
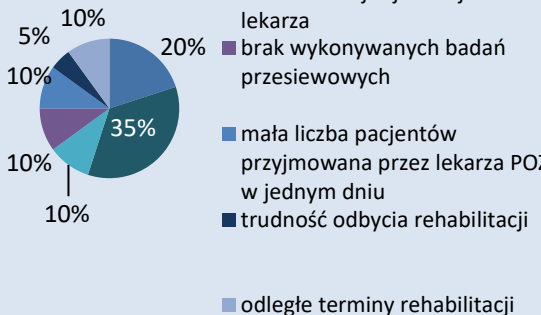
Wynik badania	Opis
Stan dróg ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Bardzo podobnie kształtują się odpowiedzi na pytanie dotyczące stanu dróg. 47% ankietowanych ocenia pozytywnie stan dróg, natomiast 51% ocenia go negatywnie, przy czym aż 16% stan dróg ocenia bardzo źle.
Stan ścieżek rowerowych ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	W przypadku ścieżek rowerowych 40% ocenia ich stan pozytywnie, natomiast ponad połowa (58% skumulowanych odpowiedzi źle i bardzo źle) ocenia tę kategorię negatywnie. Co ciekawe aż 1/3 ankietowanych oceniła stan ścieżek rowerowych jako bardzo zły. Najprawdopodobniej jest to związane z niską oceną ilościową ścieżek rowerowych w mieście.
Stan chodników ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	W większości mieszkańcy ocenili stan chodników pozytywnie (67% skumulowanych odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze), 31% ankietowanych ocenia go źle.

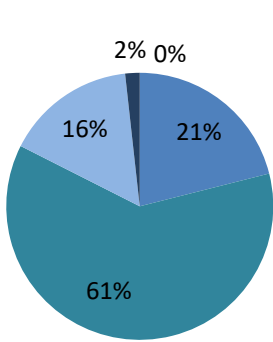
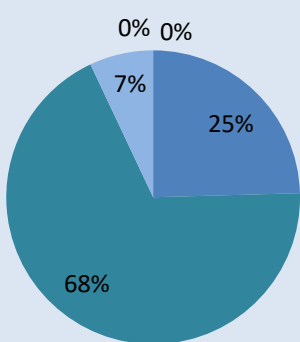
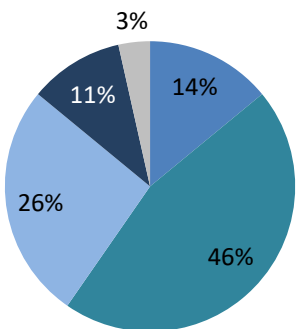
Wynik badania	Opis												
Dostęp do miejskiej komunikacji zbiorowej <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>3%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>37%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>18%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	3%	dobrze	37%	źle	19%	bardzo źle	23%	nie mam zdania	18%	Ankietowani, dostęp do miejskiej komunikacji zbiorowej ocenili w większości negatywnie (60% skumulowanych odpowiedzi źle i bardzo źle). Znacząca grupa (19%) odpowiedziała, że nie ma zdania w tym temacie co ewidentnie oznacza, iż były to osoby, które nie korzystają z miejskiej, zbiorowej komunikacji. Tylko 21% ankietowanych dostęp do komunikacji miejskiej oceniło pozytywnie. Faktem jest iż liczba kursów komunikacji miejskiej jest bardzo mała, zatem z pewnością to zaważyło na odpowiedziach udzielonych przez ankietowanych.
Ocena	Procent												
bardzo dobrze	3%												
dobrze	37%												
źle	19%												
bardzo źle	23%												
nie mam zdania	18%												
Poziom utrzymania przestrzeni publicznej <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>3%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>65%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>11%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>14%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	3%	dobrze	65%	źle	11%	bardzo źle	7%	nie mam zdania	14%	Ankietowani wysoko ocenili poziom utrzymania przestrzeni publicznej w mieście (79% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze), 18% mieszkańców oceniło negatywnie.
Ocena	Procent												
bardzo dobrze	3%												
dobrze	65%												
źle	11%												
bardzo źle	7%												
nie mam zdania	14%												
Stan budynków <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>32%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>26%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	32%	źle	33%	bardzo źle	5%	nie mam zdania	26%	Stan budynków w Mieście został oceniony niemal równorzędnie pozytywnie (36%) i negatywnie (przez 38%) ankietowanych. Znacząca liczba osób nie ma zania na ten temat.
Ocena	Procent												
bardzo dobrze	4%												
dobrze	32%												
źle	33%												
bardzo źle	5%												
nie mam zdania	26%												

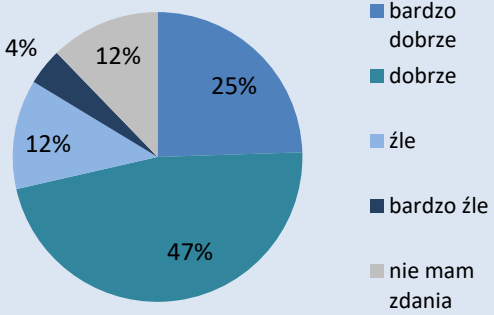
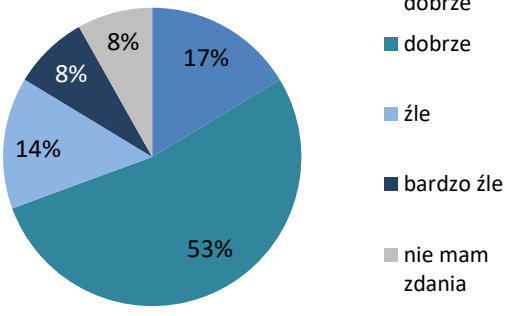
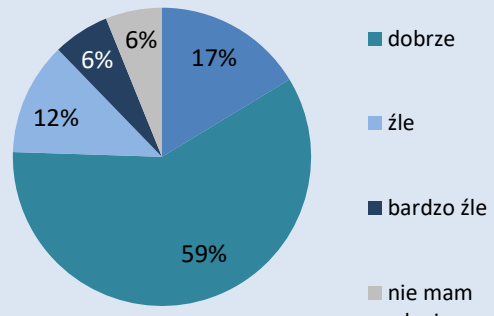
Wynik badania	Opis
Dostęp do internetu - bardzo dobrze - dobrze - źle - bardzo źle - nie mam zdania	Dostęp do internetu został oceniony bardzo wysoko (91% ankietowanych udzieliło odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). Zaledwie 9% ankietowanych dostęp do internetu oceniło negatywnie.
Wykorzystanie komputera przez seniorów** - Tak, wykorzystuję jako narzędzie do pracy zarobkowej - Tak, wykorzystuję do różnych celów - Tak, wyłącznie jeśli komputer ma dostęp do Internetu - Nie, ale chętnie nauczę się obsługi lub kupię komputer jeśli będę mieć możliwość - Nie, komputer nie jest mi potrzebny.	Seniorzy dodatkowo odpowiadali na pytania związane z wykorzystaniem komputera w życiu codziennym. Połowa ankietowanych odpowiedziała iż używa komputera, głównie do celów rozrywkowych, druga połowa natomiast wcale nie korzysta z komputera i w większości nie widzą potrzeby użytkowania tego narzędzia. Ta grupa również w innym pytaniu w większości nie wyraziła chęci uczestnictwa w kursach doszkalających z obsługi komputera. Natomiast seniorzy, którzy korzystają z komputera, chętnie odbyliby kurs doszkalający.
Dostępność do mieszkań dla ludzi młodych - bardzo dobrze - dobrze - źle - bardzo źle - nie mam zdania	Dostępność mieszkań dla ludzi młodych została oceniona przez mieszkańców negatywnie (w sumie 62% negatywnych odpowiedzi) przy czym aż 29% mieszkańców oceniła tę kategorię bardzo źle. Znacząca grupa respondentów (22%) nie ma zdania na ten temat. Pozytywnie dostępność mieszkań dla ludzi młodych oceniły jedynie osoby z wyższym wykształceniem, pracujące, po 36 roku życia, natomiast osoby w wieku 18-35 lat, których problem dotyczy, w zdecydowanej większości wybrały odpowiedzi negatywne.

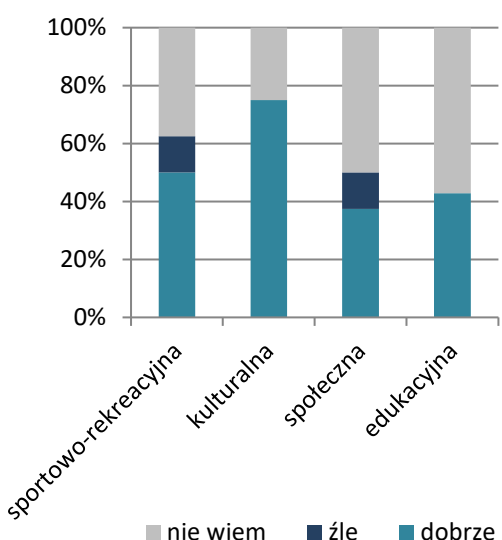
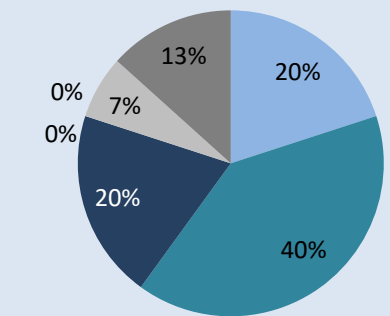
Wynik badania	Opis												
Środowisko naturalne													
Jakość środowiska przyrodniczego <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>11%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>56%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>9%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	11%	dobrze	56%	źle	19%	bardzo źle	5%	nie mam zdania	9%	Jakość środowiska przyrodniczego została oceniona przez większość mieszkańców pozytywnie (67%). 24% ankietowanych uważa, że jakość środowiska przyrodniczego jest złą.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	11%												
dobrze	56%												
źle	19%												
bardzo źle	5%												
nie mam zdania	9%												
Czystość rzek i zbiorników wodnych <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>46%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>5%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	46%	źle	40%	bardzo źle	5%	nie mam zdania	5%	Wśród wszystkich ocenianych komponentów środowiska najslabiej została oceniona czystość rzek i zbiorników wodnych (45% odpowiedzi negatywnych). Ocena mieszkańców znajduje potwierdzenie w przeprowadzonej analizie jednolitych części wód, z której wynika iż wszystkie JCWP znajdujące się na terenie Sierpca wykazują zły stan chemiczny.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	4%												
dobrze	46%												
źle	40%												
bardzo źle	5%												
nie mam zdania	5%												
Stan terenów zielonych <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>24%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>51%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>16%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>2%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	24%	dobrze	51%	źle	16%	bardzo źle	7%	nie mam zdania	2%	Spośród ocenianych kategorii środowiskowych najwyższej oceniony został stan terenów zielonych. Aż ¾ ankietowanych oceniło pozytywnie tę kategorię. Natomiast jednocześnie respondenci wskazywali problem wycinki drzew na terenie miasta. Znajduje to również potwierdzenie w przeprowadzonej analizie danych, gdzie wskazano 18% ubytek leśistości miasta w ciągu 5 lat.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	24%												
dobrze	51%												
źle	16%												
bardzo źle	7%												
nie mam zdania	2%												

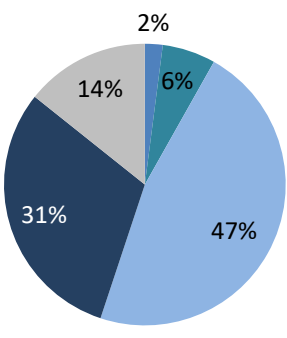
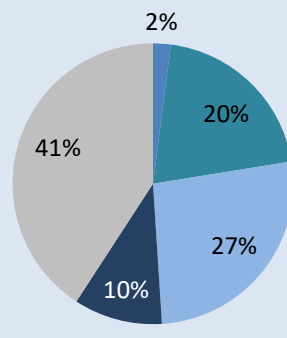
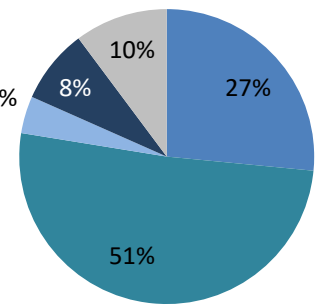
Wynik badania	Opis												
Jakość powietrza <table border="1" data-bbox="651 405 778 824"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>58%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>26%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>4%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	7%	dobrze	58%	źle	26%	bardzo źle	5%	nie mam zdania	4%	Znaczna grupa ankietowanych dobrze ocenia jakość powietrza (65% pozytywnych odpowiedzi). Blisko 1/3 ankietowanych w tej kategorii wybrała ocenę negatywną. Z pewnością ocena stanu jakości powietrza związana jest z otoczeniem miejsca zamieszkania poszczególnych respondentów. W obszarach zwartej zabudowy wielorodzinnej, która wykorzystuje do ogrzania mieszkań lokalną kotłownię lub znajdują się tam budynki podłączone są do sieci ciepłowniczej, problem złej jakości powietrza nie jest zauważany. Natomiast wśród mieszkańców zabudowy, w której wykorzystywane jest ogrzewanie indywidualne lub w pobliżu występują drogi o dużym natężeniu ruchu, problem jakości powietrza jest dla mieszkańców widoczny.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	7%												
dobrze	58%												
źle	26%												
bardzo źle	5%												
nie mam zdania	4%												
Opieka medyczna i opieka społeczna													
Dostępność mieszkań komunalnych <table border="1" data-bbox="651 1043 778 1384"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>9%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>32%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>37%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	5%	dobrze	9%	źle	32%	bardzo źle	17%	nie mam zdania	37%	Znaczna grupa respondentów zapewne nie styka się z problemem pozyskania mieszkań komunalnych dlatego aż 37% z nich nie ma zdania na ten temat. Połowa ankietowanych jednak oceniła możliwość pozyskania mieszkań komunalnych negatywnie, zaledwie 14% ankietowanych ocenia sytuację dodatnio.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	5%												
dobrze	9%												
źle	32%												
bardzo źle	17%												
nie mam zdania	37%												
Poziom opieki społecznej* <table border="1" data-bbox="651 1529 778 1870"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>47%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>8%</td> </tr> <tr> <td>nie mam zdania</td> <td>31%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	47%	źle	10%	bardzo źle	8%	nie mam zdania	31%	W przypadku oceny poziomu opieki społecznej również znaczna grupa respondentów nie ma zdania. Połowa ankietowanych jednak oceniła poziom opieki społecznej pozytywnie, a 18% ankietowanych ocenia kategorię negatywnie.
Kategoria	Procent												
bardzo dobrze	4%												
dobrze	47%												
źle	10%												
bardzo źle	8%												
nie mam zdania	31%												

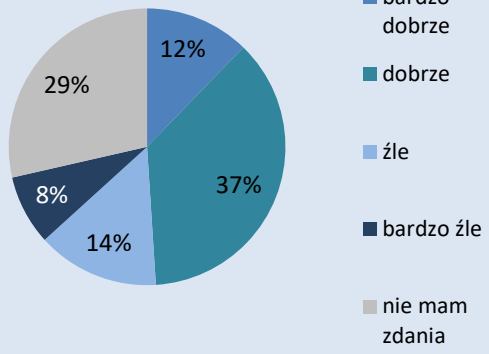
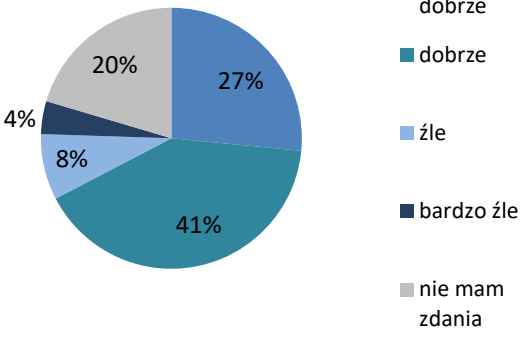
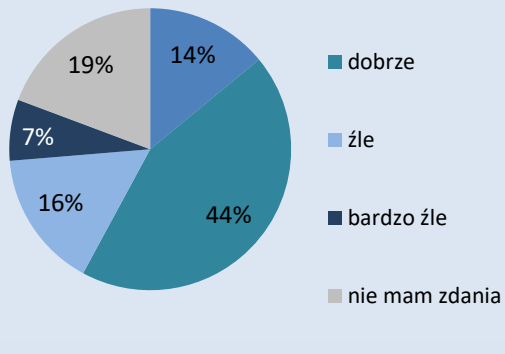
Wynik badania	Opis
Dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza specjalisty* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Zdecydowana większość mieszkańców ocenia źle dostępność do usług medycznych w zakresie opieki lekarza specjalisty (84%). Ankietowani wskazywali głównie trudności w dostępie do okulisty i reumatologa. Zaledwie 10% respondentów oceniło sytuację dodatnio.
Dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza POZ ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	W przypadku dostępu do lekarza POZ zdania ankietowanych są mocno podzielone i blisko połowa respondentów (51%) sytuację ocenia dobrze, a 46% źle. Co ciekawe, negatywnej oceny udzielili wyłącznie ankietowani z grup wiekowych z przedziału 26-45 lat i osób aktywnych zawodowo.
Kategorie problemów związanych z dostępem do usług medycznych** ■ brak lekarzy specjalistów ■ wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza POZ ■ brak możliwości telefonicznej i internetowej rejestracji do lekarza ■ brak wykonywanych badań przesiewowych ■ mała liczba pacjentów przyjmowana przez lekarza POZ w jednym dniu ■ trudność odbycia rehabilitacji ■ odległe terminy rehabilitacji	W zakresie dostępności do usług medycznych skierowano szczegółowe pytanie do grupy seniorów: <i>Co w zakresie dostępności usług zdrowotnych na terenie miasta Sierpca Pana/i zdaniem stanowi największy problem?</i> Ankietowani seniorzy, jako największy problem wskazali wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza POZ oraz brak lekarzy specjalistów co niejako potwierdza oceny jakie wskazali respondenci w ankiecie podstawowej.

Wynik badania	Opis
Rekreacja, kultura	
Dostęp do placówek gastronomicznych ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Dość wysoko (82%) mieszkańcy ocenili dostęp do placówek gastronomicznych (82% pozytywnych odpowiedzi), a 18% ocenia negatywnie.
Dostęp do placówek usługowo-handlowych ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Dostęp do placówek usługowo-handlowych został oceniony przez mieszkańców bardzo wysoko (93% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). To jedyna kategoria, której żaden z respondentów nie ocenił „bardzo źle”.
Atrakcyjność dla turystów ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	60% ankietowanych oceniło dodatnio atrakcyjność miasta dla turystów, aż 37% ankietowanych uważa Sierpc za Miasto nieatrakcyjne dla turystów. Przy czym większość z nich, w innym pytaniu, wskazała, iż Sierpc może być dumny ze Skansenu, natomiast konieczna jest rewitalizacja starej części miasta.

Wynik badania	Opis
Dostęp do obiektów sportowych i rekreacyjnych* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Większość ankietowanych dobrze ocenia dostęp do obiektów sportowych i rekreacyjnych (62% skumulowanych pozytywnych odpowiedzi). 16% ocenia sytuację negatywnie.
Oferta kulturalno-rozrywkowa miasta* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	70% ankietowanych ocenia ofertę kulturalno-rozrywkową miasta pozytywnie. Faktem jest iż Sierpcu organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych. Jednak 22% ankietowanych mieszkańców ocenia ofertę negatywnie. Wszyscy ci mieszkańcy wskazali w kolejnym pytaniu potrzebę zwiększenia dostępności do informacji o ofercie kulturalnej miasta. Prawdopodobnie więc negatywna ocena oferty kulturalno-rozrywkowej wiąże się z jej nieznanością.
Dostęp do informacji na temat oferty kulturalno-rozrywkowej* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Blisko 3/4 ankietowanych ocenia dodatnio dostęp do informacji na temat oferty kulturalno – rozrywkowej w mieście. 18% oceniło kategorię ujemnie.

Wynik badania	Opis																				
Jakość usług dla osób w wieku 60+** <table><thead><tr><th>Kategoria</th><th>dobrze</th><th>źle</th><th>nie wiem</th></tr></thead><tbody><tr><td>sportowo-rekreacyjna</td><td>50%</td><td>10%</td><td>40%</td></tr><tr><td>kulturalna</td><td>75%</td><td>0%</td><td>25%</td></tr><tr><td>społeczna</td><td>35%</td><td>15%</td><td>50%</td></tr><tr><td>edukacyjna</td><td>40%</td><td>0%</td><td>60%</td></tr></tbody></table>	Kategoria	dobrze	źle	nie wiem	sportowo-rekreacyjna	50%	10%	40%	kulturalna	75%	0%	25%	społeczna	35%	15%	50%	edukacyjna	40%	0%	60%	Seniorzy dodatkowo oceniali jakość usług związanych ze sportem, rekreacją kulturalną, społeczną oraz edukacyjną skierowanych do osób po 60 roku życia. Najlepiej została oceniona oferta kulturalna. Pozostałe kategorie blisko połowa ankietowanych oceniła dobrze jednak znacząca grupa nie miała zdania na ten temat co oznacza najprawdopodobniej, że brakuje informacji o tego rodzaju przedsięwzięciach. Wydarzenia kulturalne to też najczęściej wskazywana przez seniorów (w odrębnym pytaniu) forma spędzania czasu wolnego.
Kategoria	dobrze	źle	nie wiem																		
sportowo-rekreacyjna	50%	10%	40%																		
kulturalna	75%	0%	25%																		
społeczna	35%	15%	50%																		
edukacyjna	40%	0%	60%																		
Formy spędzania czasu wolnego przez seniorów** <table><thead><tr><th>Forma spędzania czasu</th><th>Procent</th></tr></thead><tbody><tr><td>Wypożyczalnia biblioteczna</td><td>20%</td></tr><tr><td>Wydarzenia kulturalne</td><td>40%</td></tr><tr><td>Kino</td><td>20%</td></tr><tr><td>Korzystanie z obiektów sportowych</td><td>0%</td></tr><tr><td>Uniwersytet III wieku</td><td>0%</td></tr><tr><td>Kluby seniora</td><td>7%</td></tr><tr><td>Nie korzystam, ale chętnie zapoznam się z ofertą</td><td>13%</td></tr><tr><td>Nie korzystam</td><td>0%</td></tr></tbody></table>	Forma spędzania czasu	Procent	Wypożyczalnia biblioteczna	20%	Wydarzenia kulturalne	40%	Kino	20%	Korzystanie z obiektów sportowych	0%	Uniwersytet III wieku	0%	Kluby seniora	7%	Nie korzystam, ale chętnie zapoznam się z ofertą	13%	Nie korzystam	0%	Spośród dostępnych form spędzania czasu wolnego seniorzy najliczniej wybierają wydarzenia kulturalne, kino oraz bibliotekę publiczną. 20% odpowiedzi wskazywało, że seniorzy nie korzystają z wymienionych form spędzania wolnego czasu. Jako główną przyczynę wskazali stan zdrowia, brak czasu i trudną sytuację ekonomiczną.		
Forma spędzania czasu	Procent																				
Wypożyczalnia biblioteczna	20%																				
Wydarzenia kulturalne	40%																				
Kino	20%																				
Korzystanie z obiektów sportowych	0%																				
Uniwersytet III wieku	0%																				
Kluby seniora	7%																				
Nie korzystam, ale chętnie zapoznam się z ofertą	13%																				
Nie korzystam	0%																				

Wynik badania	Opis
Rynek pracy	
Sytuacja na lokalnym rynku pracy (łatwość znalezienia pracy)* 2% 14% 6% 47% 31% - bardzo dobrze - dobrze - źle - bardzo źle - nie mam zdania	Ankietowani w zdecydowanej większości ocenili negatywnie sytuację na lokalnym rynku pracy (78% skumulowanych odpowiedzi źle i bardzo źle). Znajduje to potwierdzenie w wysokiej stopie bezrobocia rejestrowanego w mieście.
Łatwość znalezienia pracowników o odpowiednich kwalifikacjach* 2% 41% 20% 27% 10% - bardzo dobrze - dobrze - źle - bardzo źle - nie mam zdania	91% ankietowanych nie jest pracodawcami. Są to pracownicy przedsiębiorstw prywatnych oraz sektora publicznego dlatego wśród odpowiedzi na pytanie o łatwość pozyskania i dostępność wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy, aż 41% respondentów nie miało zdania na ten temat. Pozostali ocenili sytuację w większości negatywnie.
Oświata i wychowanie	
Dostępność usług edukacji publicznej* 27% 51% 4% 8% 10% - bardzo dobrze - dobrze - źle - bardzo źle - nie mam zdania	Ponad ¾ ankietowanych oceniła dodatnio dostępność usług edukacji publicznej. 12% ten element ocenia negatywnie.

Wynik badania	Opis
Dostęp do opieki nad dziećmi do 3 lat* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Blisko połowa ankietowanych ocenia pozytywnie dostępność do opieki żłobkowej. Należy pamiętać iż w mieście od 2019 roku rozpoczęto funkcjonowanie Miejskiego żłobka, zapewne stąd tak liczna, pozytywna ocena. Spora grupa respondentów (29%) nie ma zdania.
Dostęp do opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat* ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Ankietowani w większości dobrze oceniają dostęp do opieki przedszkolnej (68% pozytywnych odpowiedzi). 20% nie ma zdania na ten temat, a 12% ocenia sytuację negatywnie.
Zarządzanie miastem	
Jakość zarządzania administracji publicznej ■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ źle ■ bardzo źle ■ nie mam zdania	Ponad połowa ankietowanych pozytywnie ocenia jakość zarządzania Miastem (58%). 19% nie ma zdania na ten temat co oznacza, najprawdopodobniej, że ta grupa respondentów, nie angażuje się w sprawy miasta. Blisko ¼ ankietowanych ocenia zarządzanie miastem negatywnie.

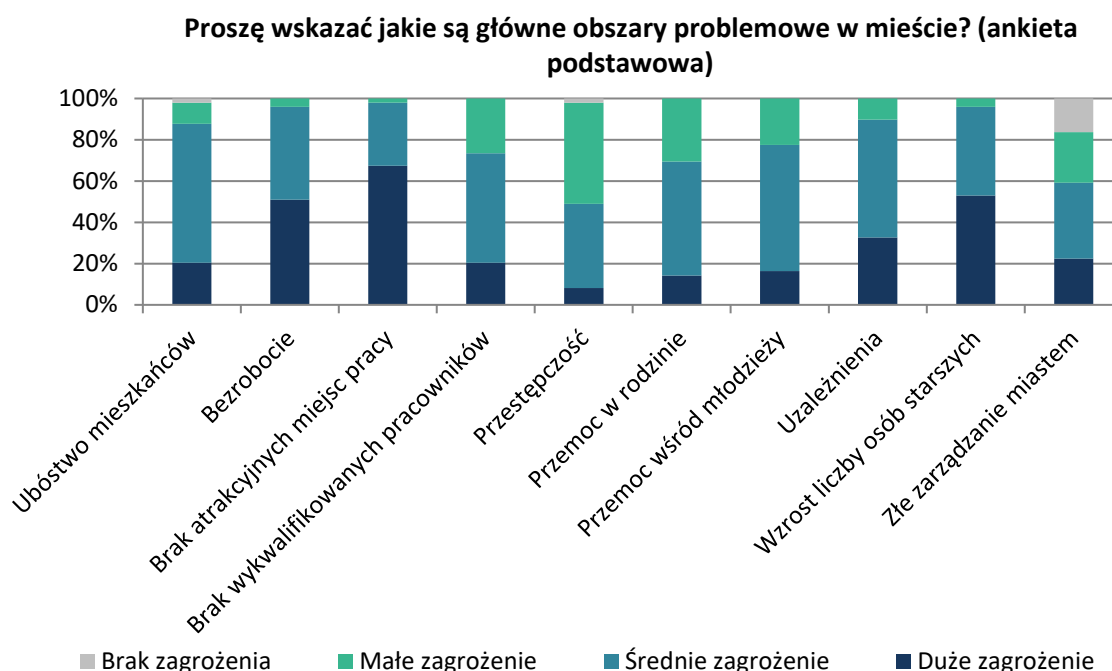
* - pytanie skierowane jedynie do ankietowanych wypełniających ankietę podstawową

** - pytanie skierowane do grupy seniorów

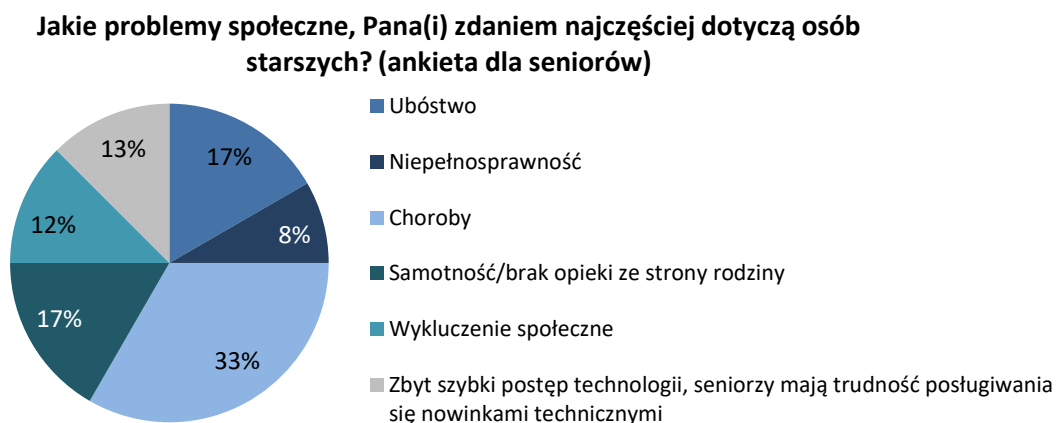
Obszary problemowe

Respondenci oceniali poszczególne zagadnienia w 4 stopniowej skali (duże zagrożenie, średnie zagrożenie, małe zagrożenie, brak zagrożenia). Pytania dotyczyły:

- głównych obszarów problemowych w mieście (pytania były zawarte w ankiecie podstawowej),
- problemów społecznych dotyczących osób starszych (ankieta dla seniorów).

Jako duże zagrożenie mieszkańcy ocenili problem braku atrakcyjnych miejsc pracy, bezrobocie oraz wzrost liczby osób starszych co zostało mocno potwierdzone analizami danych z GUS i innych raportów w drugiej części Diagnozy. Wśród odpowiedzi ocenionych jako małe zagrożenie, mieszkańcy wskazali głównie przestępczość. Potwierdza to wysoką ocenę poziomu bezpieczeństwa mieszkańców wśród pytań z pierwszej części dotyczącej oceny bieżącej sytuacji (poziom bezpieczeństwa mieszkańców - 70% ocenia dobrze i 24% bardzo dobrze oraz poziom bezpieczeństwa na drodze - 65% ocenia dobrze i 12% bardzo dobrze). Wśród udzielonych odpowiedzi, najczęściej ocenianych elementów miało przypisane odpowiedzi „średnie zagrożenie”. Może to oznaczać z jednej strony, iż grupa respondentów nie styka się z danym problemem lub z drugiej strony, że oceniany problem dotyczy wąskiej grupy mieszkańców, zatem jest to obszar zagrożenia, ale nie dotyka on ogółu mieszkańców.

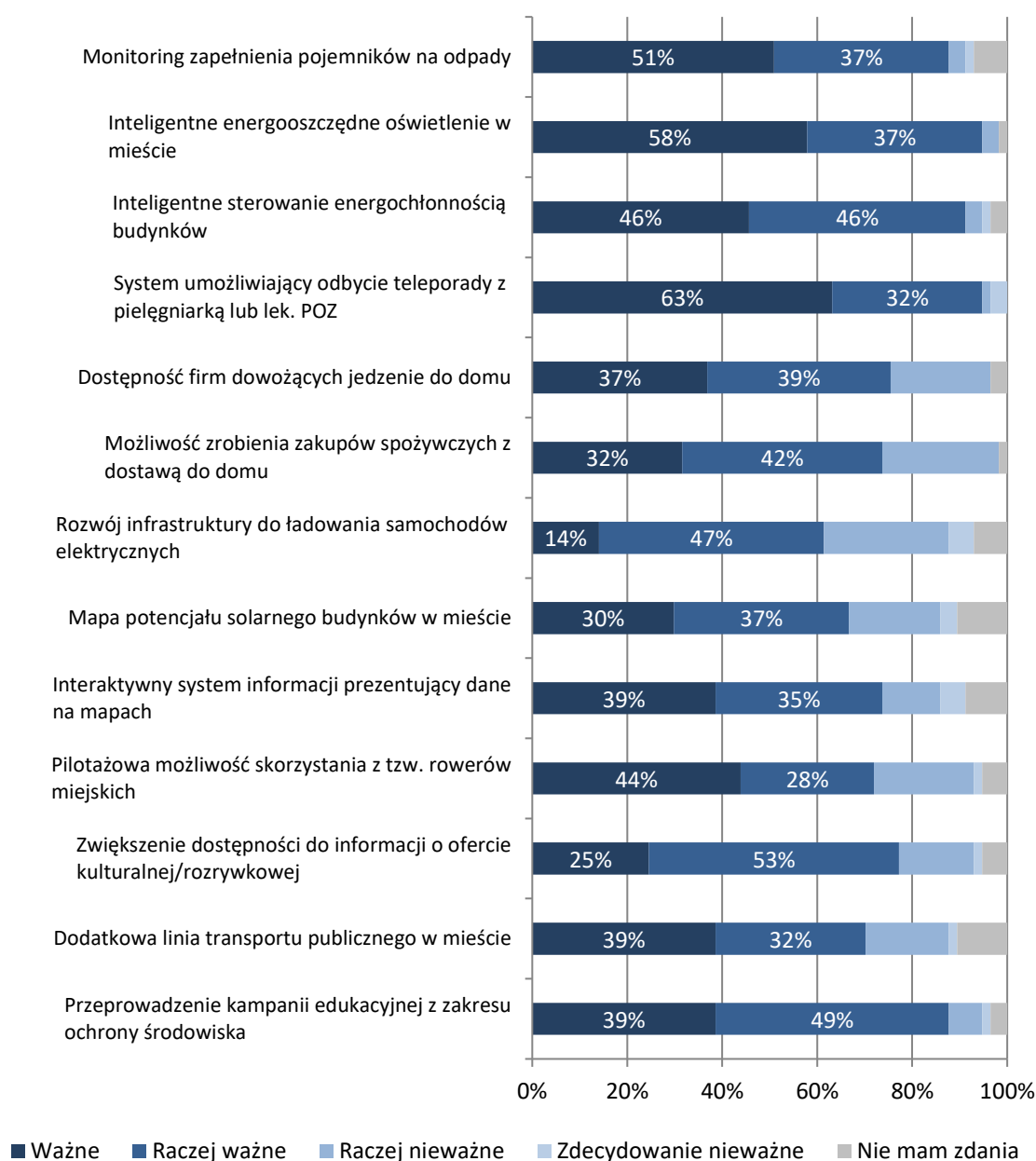

W pytaniu, respondenci mogli wskazać kilka odpowiedzi, które w ich ocenie stanowią najczęstsze problemy społeczne dotyczące osoby starsze. Seniorzy najliczniej wskazali choroby, ubóstwo i samotność. Natomiast uderzające jest to, że seniorzy wskazali w zasadzie wszystkie wymienione problemy jako aktualne wśród osób starszych.

Działania do podjęcia w Mieście oraz wizja rozwoju

W tej części mieszkańcy określali działania priorytetowe, które powinny być podjęte w Mieście. W pierwszej grupie pytań respondenci oceniali wagę poszczególnych elementów w 5-stopniowej skali (ważne, raczej ważne, raczej nieważne, zdecydowanie nieważne, nie mam zdania). W drugiej grupie pytań, ankietowani odpowiadali na pytania otwarte. Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło wizji Sierpca według mieszkańców w 2030 roku.

Działania priorytetowe do podjęcia

Wśród wszystkich proponowanych priorytetowych działań do podjęcia, mieszkańcy wskazali jako najistotniejsze stworzenie systemu umożliwiającego stałą możliwość odbycia teleporady z pielęgniarką lub lekarzem POZ (95% odpowiedzi ważne i raczej ważne). W pytaniach obejmujących ocenę bieżącej sytuacji możliwość odbycia wizyt u lekarza POZ przez połowę ankietowanych była oceniona negatywnie, ponadto seniorzy wskazali trudność odbycia wizyty u lekarza POZ (mała liczba pacjentów przyjmowana w jednym dniu u lekarza oraz wydłużony czas oczekiwania na wizytę) jako główny problem dostępu do usług medycznych w mieście.

Drugą najistotniejszą kategorią proponowanych rozwiązań były przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska:

- inteligentne energooszczędne oświetlenie w mieście (95% odpowiedzi ważne i raczej ważne),
- inteligentne sterowanie energochłonnością budynków użyteczności publicznej - automatyczne czujniki ogrzewania, oświetlenia tak aby minimalizować zużycie energii w budynkach kiedy nie ma tam ludzi lub nie jest konieczny pobór energii (91% odpowiedzi ważne i raczej ważne),
- monitoring zapełnienia pojemników na odpady celem poprawy efektywności systemu odbierania odpadów (88% odpowiedzi ważne i raczej ważne),
- przeprowadzenie kampanii edukacyjnej/warsztatów dla mieszkańców z zakresu ochrony powietrza i środowiska (88% odpowiedzi ważne i raczej ważne).

Tak wysoka ocena istotności działań związanych z ochroną środowiska świadczy o dużej świadomości mieszkańców oraz o istniejącym potencjale społecznym do realizacji tych przedsięwzięć.

Jako najmniej istotne działania do podjęcia, z punktu widzenia mieszkańców, są:

- rozwój infrastruktury do ładowania samochodów elektrycznych jako zwiększenie szansy na pozyskanie funduszy rządowych na rozwój elektromobilności w mieście (32% odpowiedzi raczej nieważne i zdecydowanie nieważne),
- możliwość zrobienia zakupów spożywczych z dostawą do domu (25% odpowiedzi raczej nieważne i zdecydowanie nieważne),
- pilotażowe udostępnienie mieszkańcom możliwości skorzystania z tzw. rowerów miejskich, a w przyszłości także elektrycznych rowerów miejskich lub hulajnóg (23% odpowiedzi raczej nieważne i zdecydowanie nieważne).

W zdecydowanej większości mieszkańcy oceniali proponowane rozwiązania jako istotne (skumulowane odpowiedzi ważne i raczej ważne na poziomie przynajmniej 60% udziału w ogóle odpowiedzi). Mało istotne przedsięwzięcia, z punktu widzenia mieszkańców, stanowiły maksymalnie 25% udział w odpowiedziach ogółem.

Pytania otwarte

Odpowiedzi na pytania otwarte dostarczają ciekawych informacji natomiast ich analiza statystyczna jest utrudniona, dlatego poszczególne odpowiedzi zostały pogrupowane, a następnie nadano im kategorie. Nie każdy z respondentów udzielił odpowiedzi na pytania otwarte, niektórzy ankietowani natomiast wskazali więcej niż jeden kierunek, dlatego nie można uzyskanych danych przedstawić w formie udziału procentowego. Prezentacja graficzna obejmuje zatem wyłącznie sumę udzielonych odpowiedzi z danej kategorii. Poszczególne odpowiedzi zostały również włączone do drugiej części Diagnozy.

Prezentacja graficzna	Opis										
Z czego Miasto Sierpc może być dumne? <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Liczba głosów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>kultura</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>przemysł</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>potencjał społeczny</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>infrastruktura</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Liczba głosów	kultura	22	przemysł	7	potencjał społeczny	2	infrastruktura	4	Ankietowani w swoich odpowiedziach najczęściej wskazywali liczne obiekty kultury znajdujące się w Sierpcu. Wymieniane było głównie Muzeum Wsi Mazowieckiej i Skansen. Ankietowani wskazywali również przemysł jako jeden z głównych fundamentów miasta, a w nim Mleczarnię i Browar.
Kategoria	Liczba głosów										
kultura	22										
przemysł	7										
potencjał społeczny	2										
infrastruktura	4										
W jakich obszarach istnieje konieczność poprawy funkcjonowania miasta? <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obszar</th> <th>Liczba głosów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>infrastruktura</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>zagosp. przestrzenne</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>zarządzanie miastem</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>promocja miasta</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Obszar	Liczba głosów	infrastruktura	9	zagosp. przestrzenne	8	zarządzanie miastem	2	promocja miasta	2	W pytaniu o obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu miasta, najczęściej mieszkańcy wskazywali konieczność podjęcia działań wiążących się z gospodarką przestrzenną i infrastrukturą. Najliczniej zgłaszanymi elementami do poprawy była poprawa infrastruktury drogowej (wyprowadzenie ruchu samochodów ciężarowych z miasta oraz poprawa stanu dróg), budowa ścieżek rowerowych, rewitalizacja starej części miasta, zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Sierpienicy oraz rozwój terenów zielonych. Pozostałe głosy wskazywały na poprawę zarządzania miastem i promocję miasta jako ośrodka bogatego kulturowo i historycznie.
Obszar	Liczba głosów										
infrastruktura	9										
zagosp. przestrzenne	8										
zarządzanie miastem	2										
promocja miasta	2										

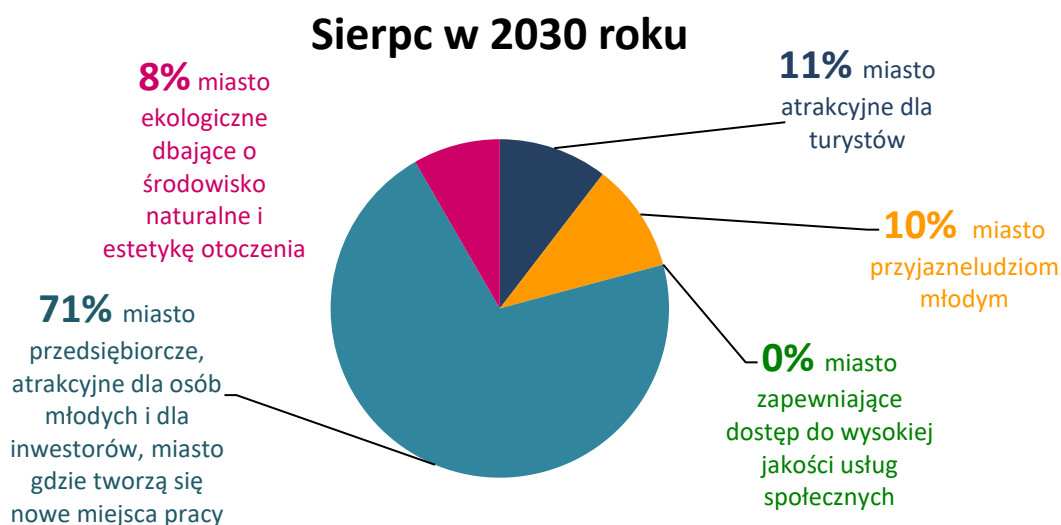
Prezentacja graficzna	Opis										
Priorytetowe obszary działań z zakresu Smart City <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obszar</th> <th>Liczba głosów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>miejsca pracy</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>ekologia</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>infrastruktura</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>bezpieczeństwo</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Obszar	Liczba głosów	miejsca pracy	5	ekologia	9	infrastruktura	5	bezpieczeństwo	2	Wśród wymienionych obszarów, które powinny być priorytetowe przy wdrażaniu działań z zakresu Smart City, mieszkańcy najczęściej wymieniali działania związane z ochroną środowiska i ekologią. Ankietowani wskazywali głównie działania mające na celu racjonalną gospodarkę energią (oświetlenie energooszczędne, wykorzystanie energii odnawialnej), zwiększenie udziału terenów zielonych w mieście oraz działanie sprawnego systemu gospodarki odpadami. Mieszkańcy wskazali również potrzebę wdrożenia działań w walce z bezrobociem oraz inwestycje w infrastrukturę drogową i budowę ścieżek rowerowych.
Obszar	Liczba głosów										
miejsca pracy	5										
ekologia	9										
infrastruktura	5										
bezpieczeństwo	2										
Jakie działania należy podjąć by w Sierpcu żyło się lepiej? <table border="1"> <thead> <tr> <th>Działanie</th> <th>Liczba głosów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>inwestycje</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>infrastruktura</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>kultura</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Działanie	Liczba głosów	inwestycje	5	infrastruktura	7	kultura	3	Spośród odpowiedzi udzielonych na pytanie o to co należałoby zrobić aby w Sierpcu żyło się lepiej, mieszkańcy najczęściej wymieniali działania takie jak poprawa stanu dróg, budowa ścieżek rowerowych, przyciągnięcie inwestorów do miasta czy inwestycje w kulturę i rekreację.		
Działanie	Liczba głosów										
inwestycje	5										
infrastruktura	7										
kultura	3										
Co należy zrobić by przyciągnąć inwestorów do miasta? <table border="1"> <thead> <tr> <th>Działanie</th> <th>Liczba głosów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>infrastruktura</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>podatki</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Działanie	Liczba głosów	infrastruktura	7	podatki	3	Ankietowani uważają, że żeby przyciągnąć inwestorów do miasta, najważniejsza jest poprawa infrastruktury drogowej (tu najczęściej wskazywana budowa obwodnicy miasta) oraz odpowiednia polityka podatkowa.				
Działanie	Liczba głosów										
infrastruktura	7										
podatki	3										

Wizja Miasta w 2030 roku

W przeprowadzonym badaniu ankietowym ostatnim i najważniejszym pytaniem było to jak mieszkańcy wyobrażają sobie Sierpc w 2030 roku. Respondenci wskazali dosyć jednoznacznie (66% głosów) iż Sierpc w 2030 roku to miasto:

- inteligentne,
- przedsiębiorcze,
- atrakcyjne dla osób młodych i dla inwestorów,
- z przestrzenią gdzie tworzą się nowe miejsca pracy.

Rysunek 143. Wizja Miasta w 2030 roku według mieszkańców na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego³¹⁶

4.1. Analiza zgodności wniosków uzyskanych na podstawie badania ankietowego oraz badań statystycznych

³¹⁶ opracowanie własne

Tabela 25. Analiza zgodności wniosków uzyskanych na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego oraz badań statystycznych³¹⁷

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
bezpieczeństwo	poziom bezpieczeństwa mieszkańców	Wysoka ocena wśród mieszkańców (94% pozytywnych ocen), zaledwie 4% ankietowanych poziom bezpieczeństwa w mieście ocenia negatywnie.	W ramach analiz desk research dokonano oceny stanu bezpieczeństwa w mieście poprzez analizę zmian zarejestrowanych przestępstw w latach 2015-2019. W tym okresie nastąpiła poprawa stanu bezpieczeństwa w mieście i ogólna liczba przestępstw zmalała o 21%. W 2019 roku rozbudowany został również system monitoringu miejskiego (obecnie jest wyposażony w 46 kamer, jeden zestaw przenośny oraz jedną fotopułapkę), co niewątpliwie ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców.	Tak
	poziom bezpieczeństwa na drodze	Poziom bezpieczeństwa na drodze przez 77% ankietowanych został oceniony pozytywnie, natomiast 21% respondentów źle ocenia bezpieczeństwo drogowe. Jak wynika z pogłębionej analizy wszyscy ci ankietowani również negatywnie ocenili stan techniczny dróg. Stąd prawdopodobnie wynika ich negatywna ocena poziomu bezpieczeństwa na drodze.	Przeprowadzona analiza zarejestrowanych przestępstw drogowych za okres lat 2015-2019 wykazała brak znaczących zmian w zakresie liczby przestępstw drogowych. Brak poprawy w tym zakresie również może mieć wpływ na ocenę mieszkańców pod kątem bezpieczeństwa na drodze.'	Tak, natomiast trudno stwierdzić czy na złą ocenę bezpieczeństwa drogowego wśród respondentów miał wpływ zły stan techniczny dróg czy też nieprzestrzeganie przepisów drogowych i ryzykowne zachowania niektórych uczestników ruchu drogowego.

³¹⁷ opracowanie własne

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
stan środowiska	jakość środowiska przyrodniczego	67% ankietowanych ocenia jakość środowiska przyrodniczego pozytywnie, a 24% uważa, że jakość środowiska jest zła, 9% ankietowanych nie ma zdania na ten temat. W pytaniach otwartych wielokrotnie respondenci wskazywali wysokie walory krajobrazowe miasta (szczególnie tereny wzdłuż rzeki Sierpicy) jako potencjał do dalszego rozwoju.	Na podstawie przeprowadzonych analiz poszczególnych komponentów środowiska, stwierdzono, że ogólny stan środowiska w mieście jest dobry. Spośród poddanych ocenie komponentów dobrze oceniono jakość powietrza (biorąc pod uwagę większość monitorowanych substancji) i wód podziemnych, natomiast źle oceniono stan wód powierzchniowych i poziom hałasu. Poszczególne komponenty środowiska wymagają monitorowania w celu dokonania rzetelnej oceny zmian ich stanu.	Tak
	stan terenów zielonych	Spośród wszystkich kategorii środowiskowych, stan terenów zielonych został najwyżej oceniony przez respondentów. 75% ankietowanych oceniło stan terenów zielonych pozytywnie, natomiast 23% ocenia sytuację źle. Jednocześnie ankietowani w pytaniach otwartych licznie wskazywali na występujący problem wycinki drzew w mieście.	Na podstawie przeprowadzonej analizy benchmarkingowej stwierdzono, że zarówno lesistość jak i udział terenów zielonych w Sierpcu jest na średnim poziomie. W stosunku do miast porównywanych, w okresie lat 2015-2019 przeprowadzono dużo nowych nasadzeń (więcej tylko w Sokołowie Podlaskim), natomiast faktycznie bilans wycinek i nasadzeń był ujemny.	Tak
	jakość powietrza	65% ankietowanych ocenia dobrze jakość powietrza, a blisko 1/3 ankietowanych jakość powietrza ocenia negatywnie. Z pewnością ocena stanu jakości powietrza związana jest z otoczeniem miejsca zamieszkania poszczególnych respondentów. W obszarach zwartej zabudowy wielorodzinnej, która wykorzystuje do ogrzania mieszkań lokalną kotłownię lub znajdują się tam budynki podłączone są do sieci ciepłowniczej, problem złej jakości powietrza nie jest	Stan jakości powietrza oceniony został na podstawie wyników rocznych ocen jakości powietrza (dokonanych na podstawie wyników modelowania matematycznego). Na podstawie zebranych informacji stwierdzono, że jakość powietrza w zakresie stężeń większości normowanych substancji jest dotrzymana. Natomiast z uwagi na znaczne przekroczenie docelowej wartości średniorocznego stężenia bezno(a)pirenu w 2019 roku, Sierpc znalazł się w obszarze przekroczeń. Ponadto ze względu na	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
		zauważany. Natomiast wśród mieszkańców zabudowy, w której wykorzystywane jest ogrzewanie indywidualne lub w pobliżu występują drogi o dużym natężeniu ruchu, problem jakości powietrza jest dla mieszkańców widoczny.	fakt, że norma dla pyłu PM _{2,5} od 2020 roku wynosi 20 µg/m ³ (wartości stężeń z modelowania matematycznego na terenie Sierpca w 2019 roku mieściły się w przedziale 20-25µg/m ³), może wystąpić obszar przekroczeń w latach kolejnych. Od 2018 roku miasto budowało sieć czujników niskokosztowych, które poglądowo pozwalały analizować zmienność stężeń pyłu PM ₁₀ . Na podstawie zapisanych danych w okresie lipiec 2020-luty 2021 pojawiała się wyraźna korelacja wzrostu stężeń dobowych PM ₁₀ wraz ze spadkiem temperatury otoczenia i uruchomieniem indywidualnych systemów grzewczych. Okresowe wzrosty stężeń substancji w powietrzu mogły zaważyć na opinii ankietowanych, którzy negatywnie ocenili jakość powietrza w mieście. Od stycznia 2021 roku funkcjonuje stacja na ulicy Wiosny Ludów 7, przez co mieszkańcy miasta mogą na bieżąco monitorować jakim powietrzem oddychają w trakcie roku.	
	czystość rzek i zbiorników wodnych	Czystość rzek i zbiorników wodnych została oceniona najsłabiej spośród wszystkich komponentów środowiskowych i aż 45% ankietowanych uważa stan wód powierzchniowych jako zły.	Ocena mieszkańców znajduje potwierdzenie w przeprowadzonej analizie jednolitych części wód, z której wynika iż wszystkie Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na terenie Sierpca wykazują zły stan chemiczny.	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
infrastruktura i ład przestrzenny	sprawność układu komunikacyjnego miasta	Blisko połowa respondentów (51%) ocenia pozytywnie sprawność układu komunikacyjnego miasta. Natomiast liczna grupa (42% ankietowanych) ocenia tę kategorię negatywnie. Ocena sytuacji najprawdopodobniej silnie związana jest z miejscem zamieszkania i lokalizacją miejsca pracy lub edukacji respondentów.	Sprawność układu komunikacyjnego miasta oceniono jako kryterium miasta kompaktowego. Układ miasta jest wyraźnie przedzielony doliną rzeki Sierpicy, a także drogą krajową nr 10 i szlakiem kolejowym. Stanowią one linie dzielące miasto na dzielnice tym samym stanowią barierę dla równomiernego rozwoju Sierpca. Obiekty podstawowych usług publicznych skoncentrowane są w centrum miasta co powoduje, że część dzielnic wykluczonych jest z dostępu do tych usług.	Tak, analiza układu komunikacyjnego miasta wydaje się być zbieżna z podzieloną opinią mieszkańców, gdyż ocena sytuacji uzależniona jest od indywidualnych potrzeb mieszkańców odnośnie przemieszczania się po mieście.
	dostęp do Internetu	Dostęp do Internetu został oceniony bardzo wysoko (91% ocen pozytywnych). Zaledwie 9% ankietowanych dostęp do Internetu oceniło negatywnie.	Z uwagi na brak dostępu do danych na temat łączności w mieście oraz brak danych w GUS na poziomie gminnym, nie było możliwości dokonania oceny tego zagadnienia.	Brak możliwości oceny
	dostęp do miejskiej komunikacji zbiorowej	Ankietowani, dostęp do miejskiej komunikacji zbiorowej ocenili w większości negatywnie (60% odpowiedzi). Znacząca grupa (19%) odpowiedziała, że nie ma zdania w tym temacie co ewidentnie oznacza, iż były to osoby, które nie korzystają z miejskiej, zbiorowej komunikacji. Tylko 21% ankietowanych dostęp do komunikacji miejskiej oceniło pozytywnie.	Faktem jest iż liczba kursów komunikacji miejskiej jest bardzo mała, bus kursuje tylko w piątki i soboty z okresowymi przerwami. To właśnie mała liczba kursów i brak kursów w tygodniu skłoniło ankietowanych do negatywnej oceny.	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	stan dróg	Ankietowani niemal równoważnie pozytywnie (47%) i negatywnie (51%) ocenili stan dróg w mieście. Przy czym spośród negatywnych odpowiedzi, aż 16% stan dróg oceniło bardzo źle. Mieszkańcy w pytaniach otwartych wskazywali głównie brak obwodnicy miasta jako główny problem komunikacyjny w mieście.	Jak wynika z przeprowadzonych analiz, stan techniczny dróg w mieście charakteryzuje się wysokim stopniem wyeksploatowania. Drogi są sukcesywnie remontowane jednak duże natężenie ruchu ciężarowego prowadzonego przez miasto powoduje duże zniszczenia. Konieczna jest zatem budowa trasy alternatywnej i wyprowadzenie ruchu ciężkiego z centrum miasta. Planowana inwestycja ma być zrealizowana w 2022 roku.	Tak
	stan ścieżek rowerowych	W przypadku ścieżek rowerowych 40% ankietowanych ocenia ich stan pozytywnie, natomiast ponad połowa (58%) ocenia tę kategorię negatywnie. Najprawdopodobniej jest to związane z niską oceną ilościową ścieżek rowerowych w mieście.	Sierpc charakteryzuje się niskim wskaźnikiem długości ścieżek rowerowych na 10 tys. mieszkańców (w analizie benchmarkingowej jest to najniższa wartość). Dla zapewnienia alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego, stworzenia możliwości do uprawiania sportu i rekreacji oraz wyrównania szans dostępu do różnych usług znajdujących się w odległych częściach miasta, wskazana jest rozbudowa systemu ścieżek rowerowych. Natomiast trudności z uwagi na bardzo wąską i zwartą zabudowę w centrum miasta oraz na duże natężenie ruchu samochodowego, projektowanie ścieżek rowerowych w Sierpcu nastręcza wiele problemów.	Tak
	stan chodników	W większości mieszkańcy ocenili stan chodników pozytywnie (67%), 31% ankietowanych ocenia go źle.	W analizowanych dokumentach planistycznych wskazuje się konieczność poprawy stanu technicznego chodników w mieście oraz wskazuje się na wysoki stopień wyeksploatowania chodników. Chodniki są na bieżąco remontowane więc ocena ich stanu powinna rosnąć.	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
opieka społeczna i medyczna	stan budynków	Stan budynków w Mieście został oceniony niemal równorzędnie pozytywnie (36%) i negatywnie (przez 38%) ankietowanych. Znacząca liczba osób nie ma zdania na ten temat.	W ramach oceny stanu budynków w mieście analizie poddano wskaźniki związane z powierzchnią lokali, liczby izb oraz wyposażeniem mieszkań w podstawowe instalacje sanitarne. W przypadku danych o powierzchni, zarówno średniej jak i przypadającej na mieszkańca, wskaźniki były zdecydowanie niskie, podobnie wskaźniki wyposażenia w instalacje sanitarne były najniższe w przeprowadzonej analizie benchmarkingowej.	Brak możliwości oceny ze względu na równorzędnie podzielone opinie wśród ankietowanych.
	poziom opieki społecznej	W przypadku oceny poziomu opieki społecznej również znaczna grupa respondentów nie ma zdania. Połowa ankietowanych jednak oceniła poziom opieki społecznej pozytywnie, a 18% ankietowanych ocenia kategorię negatywnie.	Jak wynika z przeprowadzonych analiz sytuacji społecznej, środków przeznaczanych na opiekę społeczną oraz celu przeznaczanych środków, należy stwierdzić iż miasto prowadzi racjonalną politykę w zakresie opieki społecznej. Z roku na rok rosną nakłady na opiekę senioralną co jest słusznym kierunkiem w kontekście zachodzących zmian demograficznych w mieście.	Tak
	dostępność do placówek gastronomicznych	Dość wysoko (82%) mieszkańcy ocenili dostęp do placówek gastronomicznych (82% pozytywnych odpowiedzi), a 18% ocenia negatywnie	Na etapie Diagnozy nie analizowano sytuacji gastronomicznej miasta.	Brak możliwości oceny

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	dostęp do obiektów sportowych	Większość ankietowanych dobrze oceniła dostęp do obiektów sportowych i rekreacyjnych (62% odpowiedzi), a 16% ocenia sytuację negatywnie.	Sierpc posiada dobre zaplecze rekreacyjno-sportowe. W mieście są zarówno stadiony sportowe, siłownie, kluby fitness, boiska, pływalnia jak i kluby sportowe oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który integruje mieszkańców i promuje zdrowy styl życia. Organizowane są również liczne imprezy sportowe tak więc każdy z mieszkańców może skorzystać z proponowanej oferty sportowej w Sierpcu.	Tak
	oferta kulinarno-rozrywkowa miasta	70% ankietowanych ocenia ofertę kulturalno-rozrywkową miasta pozytywnie. Jednak 22% ankietowanych mieszkańców ocenia ofertę negatywnie. Wszyscy ci mieszkańcy wskazali w innym pytaniu potrzebę zwiększenia dostępności do informacji o ofercie kulturalnej miasta. Prawdopodobnie więc negatywna ocena oferty kulturalno-rozrywkowej wiąże się z jej nieznanością	Sierpc posiada bogatą historię i kulturę, organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych, jednak brakuje zintegrowanej informacji o ofercie kulturalno-rozrywkowej miasta.	Tak
	dostęp do informacji na temat oferty kulturalno-rozrywkowej	Blisko 3/4 ankietowanych ocenia dodatnio dostęp do informacji na temat oferty kulturalno – rozrywkowej w mieście. 18% oceniło kategorię ujemnie.	W mieście brakuje systemu zintegrowanej informacji o ofercie kulturalnej. Respondenci w większości wskazali dodatnią ocenę zagadnienia gdyż zdecydowana większość ankietowanych to mieszkańcy Sierpca, którzy wiedzą gdzie szukać informacji. Natomiast biorąc pod uwagę, że oferta Sierpca ma charakter ogólnopolski (np. organizowany Kasztelański Festiwal Smaków czy możliwość zwiedzania Skansenu), powinien funkcjonować system, który pomoże promować ofertę kulturalną Sierpca.	Nie

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	jakość usług dla osób w wieku 60+	Seniorzy oceniali jakość usług związanych ze sportem, rekreacją i kulturą, spraw społecznych oraz edukacyjnych skierowanych do osób po 60 roku życia. Spośród wszystkich zagadnień najlepiej została oceniona oferta kulturalna. Pozostałe kategorie blisko połowa ankietowanych oceniła dobrze jednak znacząca grupa nie miała zdania na ten temat co oznacza najprawdopodobniej, że brakuje informacji o tego rodzaju przedsięwzięciach. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych to najczęściej wybierana forma spędzania czasu wśród seniorów.	Oferta usług związanych ze sportem, rekreacją i kulturą nie była analizowana stricte pod kątem dostępności dla seniorów. Jednak ogólna, bogata oferta kulturowa, sportowa i rekreacyjna daje dużo możliwości spędzania czasu również dla seniorów. Dodatkowo w mieście funkcjonuje Uniwersytet III wieku i Klub Senior+ gdzie organizowane są kursy edukacyjne i wyjazdy.	Tak
	dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza specjalisty oraz u lekarza POZ	Zdecydowana większość mieszkańców ocenia źle dostępność do usług medycznych w zakresie opieki lekarza specjalisty (84%). Ankietowani wskazywali głównie trudności w dostępie do okulisty i reumatologa. Zaledwie 10% respondentów oceniło sytuację dodatnio. W przypadku dostępu do lekarza POZ zdania ankietowanych są mocno podzielone i blisko połowa respondentów (51%) sytuację ocenia dobrze, a 46% źle. Co ciekawe, negatywnej oceny udzielili wyłącznie ankietowani z grup wiekowych z przedziału 26-45 lat i osób aktywnych zawodowo.	Dostępność do usług medycznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza specjalisty nie była oceniana ze względu na brak danych statystycznych w tej dziedzinie. Ocenie poddano między innymi odsetek porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców czy liczbę przychodni na 10 tys. mieszkańców. Oba wskaźniki, w porównaniu do wskaźników rejestrowanych w miastach referencyjnych, były jednymi z najniższych. Połączenie zebranych danych statystycznych oraz informacji o bardzo złej ocenie mieszkańców na temat dostępu do opieki medycznej, jak i zgłoszonej potrzebie wdrożenia systemu umożliwiającego stały kontakt z lekarzem POZ lub pielęgniarką wskazuje na dużą potrzebę wdrożenia systemu e-zdrowia w mieście.	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
jakość życia	dostępność do mieszkań komunalnych	Znaczna grupa respondentów zapewne nie styka się z problemem pozyskania mieszkań komunalnych dlatego aż 37% z nich nie ma zdania na ten temat. Połowa ankietowanych jednak oceniła możliwość pozyskania mieszkań komunalnych negatywnie, zaledwie 14% ankietowanych ocenia sytuację dodatnio.	Miasto realizując zadania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Sierpc na lata 2013-2017 (obecnie program jest aktualizowany), prowadzi politykę zwiększania zasobu mieszkaniowego. Pomimo realnego przyrostu liczby mieszkań komunalnych i lokali socjalnych w mieście, potrzeby wciąż przewyższają możliwości zapewnienia pomocy mieszkaniowej przez Gminę.	Tak, biorąc pod uwagę wszystkie odpowiedzi poza grupa respondentów, która nie ma zdania na ten temat.
	dostęp do placówek handlowych	Dostęp do placówek usługowo-handlowych został oceniony przez mieszkańców bardzo wysoko (93% odpowiedzi).	Analiza ładu przestrzennego miasta nie obejmowała danych o placówkach usługowo-handlowych.	Brak możliwości oceny
	jakość zarządzania administracji publicznej	Ponad połowa ankietowanych pozytywnie ocenia jakość zarządzania Miastem (58%). 19% nie ma zdania na ten temat co oznacza, najprawdopodobniej, że ta grupa respondentów, nie angażuje się w sprawy miasta. Blisko ¼ ankietowanych ocenia zarządzanie miastem negatywnie.	Na ocenę jakości zarządzania administracji publicznej mogą się składać analizy związane z prowadzeniem racjonalnej polityki finansowej i społecznej. Wnioski płynące z przeprowadzonych analiz kondycji finansowej miasta wskazują na prowadzenie racjonalnej polityki finansowej (stały wzrost dochodów budżetu miasta oraz osiągnięte dodatnie wyniki finansowe w kolejnych latach) oraz odpowiednią celowość wydatkowanych środków zgodną z aktualną sytuacją (odpowiednia polityka społeczna podążająca za zmianami sytuacji demograficznej w mieście czy ograniczanie negatywnych skutków pandemii).	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	atrakcyjność dla turystów	60% ankietowanych oceniło dodatnio atrakcyjność miasta dla turystów, aż 37% ankietowanych uważa Sierpc za Miasto nieatrakcyjne dla turystów. Przy czym większość z nich, w innym pytaniu, wskazała, iż Sierpc może być dumny ze Skansenu, natomiast konieczna jest rewitalizacja starej części miasta.	Sierpc posiada bogatą kulturę, historię oraz może poszczycić się ciekawymi zasobami naturalnymi co czyni miasto atrakcyjnym turystycznie. Faktycznie są obszary miasta, które wymagają rewitalizacji. Miasto w 2021 roku rozpocznie prace remontowe tzw. „Dołka”. W planach są między innymi remonty nawierzchni ulic, chodników, infrastruktury podziemnej, zagospodarowanie parku oraz zagospodarowanie nieruchomości miejskich. Z uwagi na wielomilionowe koszty, inwestycje będą realizowane przez kilka kolejnych lat.	Tak
	sytuacja na lokalnym rynku pracy	Ankietowani w zdecydowanej większości ocenili negatywnie sytuację na lokalnym rynku pracy (78% skumulowanych odpowiedzi źle i bardzo źle). Znajduje to potwierdzenie w wysokiej stopie bezrobocia rejestrowanego w mieście.	Sierpc charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia (8%), wartość jest wyższa niż średnia dla województwa i dla kraju. Wśród osób bezrobotnych aż 63,7% stanowią osoby długotrwale bezrobotne.	Tak
	dostępność mieszkań dla ludzi młodych	Dostępność mieszkań dla ludzi młodych została oceniona przez mieszkańców negatywnie (w sumie 62% negatywnych odpowiedzi) przy czym aż 29% mieszkańców oceniła tę kategorię bardzo źle. Znacząca grupa respondentów (22%) nie ma zdania na ten temat. Pozytywnie dostępność mieszkań dla ludzi młodych oceniły jedynie osoby z wyższym wykształceniem, pracujące, po 36 roku życia, natomiast osoby w wieku 18-35 lat, których problem dotyczy, w zdecydowanej większości wybrały odpowiedzi negatywne.	Elementy poddane analizie dotyczyły oceny sytuacji kształtujących się cen na rynku nieruchomości. W tym zakresie analiza benchmarkingowa nie wskazała, aby w Sierpcu ceny mieszkań były znacząco wyższe niż w miastach referencyjnych, natomiast nie poddano analizie podaży i popytu na lokalnym rynku nieruchomości.	Brak możliwości oceny

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	łatwość znalezienia pracowników o odpowiednich kwalifikacjach	91% ankietowanych nie jest pracodawcami. Są to pracownicy przedsiębiorstw prywatnych oraz sektora publicznego dlatego wśród odpowiedzi na pytanie o łatwość pozyskania i dostępność wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy, aż 41% respondentów nie miało zdania na ten temat. Pozostali ocenili sytuację w większości negatywnie.	Na podstawie analizowanych informacji dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy stwierdzono, że wśród grupy osób bezrobotnych 20,4% to osoby bez kwalifikacji i 20% to osoby bez doświadczenia zawodowego. Przy czym stopa bezrobocia jest wysoka w stosunku do średnich dla województwa i kraju.	Brak możliwości oceny
	dostępność usług edukacji publicznej	Ponad ¾ ankietowanych oceniła dodatnio dostępność usług edukacji publicznej. 12% ten element ocenia negatywnie.	Znajdujące się w mieście placówki oświatowe i kształcenia pokrywają bieżące potrzeby dostępu do edukacji dla dzieci i młodzieży z powiatu sierpeckiego. W mieście dostępne są również placówki realizujące poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne oraz ośrodki realizujące kursy kwalifikacyjne. Wysoki poziom nauczania w sierpeckich szkołach ponadpodstawowych potwierdzony został uzyskanym wysokim poziomem zdawalności egzaminu maturalnego (najwyższe wyniki w latach 2019 i 2020 wśród miast referencyjnych).	Tak
	dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3	Blisko połowa ankietowanych ocenia pozytywnie dostępność do opieki żłobkowej. Należy pamiętać iż w mieście od 2019 roku rozpoczęto funkcjonowanie Miejskiego Żłobka, zapewne stąd tak liczna, pozytywna ocena. Spora grupa respondentów (29%) nie ma zdania.	Ocena popytu na usługi żłobkowe obejmowała między innymi wskaźnik liczby dzieci objętych opieką żłobkową oraz odsetek dzieci objętych opieką żłobkową. W wyniku analiz stwierdzono, że na tle miast referencyjnych w Sierpcu występuje najniższy wskaźnik odsetka liczby dzieci (w wieku 0-3 lata) objętych opieką żłobkową. Liczba miejsc w Miejskim Żłobku w Sierpcu sukcesywnie wzrasta.	Tak

Kategoria	Zagadnienie	Wynik badania ankietowego	Zagadnienie wynikające z analizy statystycznej	Zgodność
	dostęp do opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat	Ankietowani w większości dobrze oceniają dostęp do opieki przedszkolnej (68% pozytywnych odpowiedzi). 20% nie ma zdania na ten temat, a 12% ocenia sytuację negatywnie.	Ocena popytu na usługi wychowania przedszkolnego obejmowała między innymi analizę liczby miejsc w przedszkolach oraz wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno udostępnione miejsce w placówce. Spośród miast referencyjnych to w Sierpcu zarejestrowano najwyższy wskaźnik liczby dzieci przypadających na jedno miejsce w przedszkolu (wskaźnik=1,08) co oznacza, że nie wszystkie dzieci w wieku 3-5 korzystają z opieki przedszkolnej. Natomiast liczba oferowanych miejsc w sierpeckich przedszkolach jest wystarczająca gdyż nie występuje sytuacja, w której dziecko zapisane do przedszkola nie otrzyma miejsca w placówce.	Tak

Podsumowanie

Ocena bieżącej sytuacji

Ocena poszczególnych dziedzin życia w Sierpcu w badaniu ankietowym:

POZYTYWNA	ZDANIA PODZIELONE	NEGATYWNA
• poziom bezpieczeństwa mieszkańców • poziom bezpieczeństwa na drodze • dostęp do Internetu • jakość środowiska przyrodniczego • stan terenów zielonych • jakość powietrza • poziom opieki społecznej • poziom utrzymania przestrzeni publicznej • dostępność do placówek gastronomicznych • dostęp do obiektów sportowych • oferta kulinarno-rozrywkowa miasta • dostęp do informacji na temat oferty kulturalno-rozrywkowej • jakość usług dla osób w wieku 60+ • dostępność usług edukacji publicznej • dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 • dostęp do opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat • jakość zarządzania administracji publicznej	• sprawność układu komunikacyjnego miasta • stan dróg • stan ścieżek rowerowych • stan chodników • stan budynków • czystość rzek i zbiorników wodnych • dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza POZ • atrakcyjność dla turystów • łatwość znalezienia pracowników o odpowiednich kwalifikacjach	• dostęp do miejskiej komunikacji zbiorowej • dostępność mieszkań dla ludzi młodych • dostępność do mieszkań komunalnych • dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej u lekarza specjalisty • sytuacja na lokalnym rynku pracy

Działania priorytetowe i kierunki rozwoju

Według mieszkańców najważniejszymi elementami do poprawy w mieście są:

- poprawa dostępności do usług w zakresie opieki zdrowotnej poprzez wdrożenie systemu umożliwiającego stały kontakt z lekarzem lub pielęgniarką na zasadzie teleporady,

- ochrona środowiska naturalnego poprzez wykorzystanie inteligentnego sterowania energochłonnością budynków użyteczności publicznej, monitoring zapętnienia pojemników na odpady oraz prowadzenie kampanii edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska,
- poprawa stanu infrastruktury drogowej (wyprowadzenie ciężkiego ruchu tranzytowego poza teren centrum, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, poprawa dostępności do komunikacji zbiorowej),
- zagospodarowanie przestrzenne (wykorzystanie potencjału rzeki Sierpicy i terenów przybrzeżnych, rozwój terenów zielonych i terenów inwestycyjnych),
- promocja miasta jako ośrodka konkurencyjnego i przyjaznego do życia,
- zwiększenie dostępności obiektów kultury i do informacji o wydarzeniach odbywających się w mieście,
- poprawa oferty na lokalnym rynku pracy.

Powyższa analiza i wnioski z niej płynące pozwalają zdefiniować wizję rozwoju Sierpca według mieszkańców i dają zarys kluczowych obszarów przedsięwzięć do realizowania przez najbliższe 10 lat:

- gospodarka,
- środowisko naturalne,
- polityka przestrzenna,
- opieka medyczna.

Analiza SWOT

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jako narzędzie diagnozy strategicznej pozwala porównać mocne i słabe strony będące czynnikami otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami wywodzącymi się z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- dane liczbowe, opisowe, graficzne i przestrzenne (ogólnodostępne, pozyskane z Urzędu Miejskiego w Sierpcu oraz ze źródeł zewnętrznych),
- wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych.

Niniejsza analiza jest pierwszą, wstępną wersją opracowaną przez zespół ekspertów na etapie Diagnozy. Wykonana została na podstawie ogólnej wiedzy specjalistycznej i w kolejnych etapach opracowania projektu (np. włączenie w etap ewaluacji) będzie ulegała weryfikacji, a następnie modyfikacji.

Analizę SWOT przeprowadzono w czterech, kluczowych obszarach:

- środowisko naturalne,
- infrastruktura i transport,
- gospodarka i rynek pracy,
- sfera społeczna.

Z uwagi na charakter opracowywanego obecnie dokumentu (Strategia rozwoju miasta w kierunku **Smart City**), spośród wszystkich przedstawionych zjawisk wyłoniono tylko te, które mają potencjał realizacji zadań wpisujących się w ideę **Smart City** czyli są **integrujące, innowacyjne lub wykorzystują nowe narzędzia czy technologie**. Zjawiska te oznaczono czerwonym kolorem. Opis i rekomendacje kierunkowe tych zjawisk znajdują się w rozdziale 6. Wnioski i rekomendacje wynikające z diagnozy.

Środowisko naturalne

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
- Dobra jakość powietrza – brak przekroczeń zanieczyszczeń pyłowych - Wsparcie mieszkańców w dokonywaniu wymian urządzeń grzewczych - Funkcjonowanie stacji monitoringu jakości powietrza od 2021 roku - Funkcjonowanie systemów wspomagających ocenę jakości powietrza jako element Smart City	- Występowanie przekroczeń stężeń benzo(a)pirenu - Słabe wykorzystanie oferowanego wsparcia w dokonywaniu wymian urządzeń grzewczych - Brak dotychczasowego monitoringu jakości powietrza uniemożliwiający przeprowadzenie analiz zmian jakości powietrza na przestrzeni lat
Ograniczanie hałasu poprzez poprawę organizacji ruchu transportowego	- Hałas komunikacyjny w mieście z powodu ruchu tranzytowego - Brak monitoringu hałasu
- Brak ryzyka występowania poważnych powodzi - Działania przeciwdziałające suszy prowadzone na terenie miasta	- Niska jakość wód powierzchniowych i brak w pełni uregulowanej gospodarki wodnej - Stały poziom wykorzystania bezodpływowych zbiorników na ścieki - Niedostateczny poziom skanalizowania miasta
- Realizacja działań wpisujących się w ideę Smart City (dynamiczna mapa jakości powietrza, część oświetlenia miejskiego wymieniona na energooszczędne) - Wśród mieszkańców duża świadomość zagadnień z zakresu ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania energią	- Niedostateczne wykorzystanie potencjału solarnego miasta - Brak działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i gospodarki obiegu zamkniętego (monitorowanie wskaźników usług miejskich i jakości życia w ramach Smart City) - Stale zmniejszany udział zieleni w przestrzeni miasta (brak wyrównania bilansu wycinek i nowych nasadzeń zastępczych)
- Modernizacja Ciepłowni Sierpc w kierunku wykorzystania paliw alternatywnych (gaz) dla węgla - Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Sierpcu, która umożliwiła przetwarzanie osadów ściekowych	

Środowisko naturalne

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
• Poprawa poziomu monitoringu jakości powietrza • Programy wsparcia wykonywania wymian niskosprawnych urządzeń grzewczych w mieście	• Brak zainteresowania mieszkańców programami wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych. • Ubóstwo energetyczne mieszkańców miasta, ograniczające rozwój nowoczesnej energetyki opartej na OZE
• Rozwój obszarów zieleni	• Brak planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających poszerzanie obszarów zielonych i ograniczania obszarów utwardzonych • Spadek powierzchni lasów na terenie gminy
• Ograniczanie hałasu transportowego poprzez rozwój sieci komunikacyjnej dróg tranzytowych i dojazdowych	• Utrzymujące się bariery budowy obwodnicy miasta
• Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej. • Rozwój systemów małej retencji wód opadowych	• Kontynuowanie eksploatacji bezodpływowych zbiorników na ścieki
• Planowane do wdrożenia projekty i rozwiązania wpisujące się w ideę Smart City (montaż czujników zapelnienia koszy na odpady, kontynuacja wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne, interaktywna mapa umożliwiająca wpisywanie danych przez mieszkańców, mapa potencjału solarnego miasta)	• Niedostateczne przekonanie części mieszkańców do nowoczesnych rozwiązań z zakresu Smart City • Niedostateczne wykorzystywanie potencjału środowiskowego miasta
• Rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenie dostępu i zainteresowania tymi źródłami • Potencjał społeczny w zakresie racjonalnego gospodarowania energią i duża świadomość ekologiczna wśród mieszkańców	• Niewystarczające zaangażowanie i świadomość mieszkańców w rozwój niskoemisyjnych form transportu
• Programy wsparcia finansowego przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska na szczeblu rządowym i wojewódzkim • Wykorzystanie naturalnego potencjału miasta	• Brak środków finansowych umożliwiających realizację przedsięwzięć

Infrastruktura i transport

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
• Doskonale skomunikowanie miasta z lotniskami, Warszawą i pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi • Bardzo dobre położenie miasta na mapie Kraju • Poprawa organizacji ruchu transportowego	• Przebieg drogi krajowej nr 10 przez środek miasta stwarzający barierę przestrzenną i utrudniający przemieszczanie się pomiędzy częściami miasta • Brak obwodnicy miasta • Słabo rozwinięta sieć transportu alternatywnego: sieć dróg rowerowych, komunikacja publiczna co prowadzi do przyzwyczajenia do komunikacji indywidualnej • Problem wykluczenia komunikacyjnego • Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych dla mieszkańców dojeżdżających do centrum • Duży stopień wyeksploatowania infrastruktury drogowej i chodników • Niewystarczająca komunikacja kolejowa
• Rozbudowany system ciepłowniczy	• Energia elektryczna pochodzi ze źródeł zewnętrznych • Mały udział zorganizowanej infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta
• Wysoka ocena mieszkańców dotycząca poziomu utrzymania przestrzeni publicznej w mieście	• Nieskuteczna polityka planowania przestrzennego w mieście • Ekspansja nowej zabudowy na obrzeża miasta • Niewystarczająca infrastruktura dla osób starszych i niepełnosprawnych • Brak kompaktowości miasta
• Racjonalna gospodarka wodna • Wysoki stopień wyposażenia miasta w sieć wodociągową • Modernizacja oczyszczalni ścieków	• Nadal funkcjonujące zbiorniki bezodpływowe na ścieki • Niski odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
• Osiąganie wymaganych poziomów recyklingu odpadów w mieście • Możliwość przekształcenia osadów ściekowych w nawóz mineralno-organiczny	• Konieczność wzmocnienia systemu kontrolnego przestrzegania obowiązków przez mieszkańców • Słabo rozwinięty system elektronicznej informacji o gospodarce odpadami (punkty zbierania odpadów, rejestr umów z właścicielami nieruchomości)

Infrastruktura i transport

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
• Rozwój sieci komunikacyjnej dróg tranzytowych i dojazdowych • Rozwój komunikacji kolejowej łączącej Sierpc z województwem kujawsko-pomorskim • Rozwój sieci ścieżek rowerowych • Uruchomienie rowerów miejskich • Budowa parkingów przed centrum miasta (planowanie informacji o miejscach parkingowych dla mieszkańców jako element Smart City) • Zastosowanie odpowiedniej infrastruktury dla upłynnienia ruchu (ruch jednostronny, zatoczki, możliwość krótkotrwałego parkowania pod niektórymi budynkami użyteczności publicznej) • Duże poparcie społeczne do rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej	• Utrzymujące się dotychczasowe bariery wstrzymujące realizację budowy obwodnicy miasta • Większość operatorów obsługujących transport autobusowy pozamiejski funkcjonuje niezależnie co może łatwo doprowadzić do utraty niektórych połączeń • Wysokie koszty inwestycji w infrastrukturę drogową
• Opracowanie nowej polityki przestrzennej • Rozwój infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta jako element Smart City	• Brak planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających poszerzanie obszarów zielonych i ograniczania obszarów utwardzonych • Intensyfikacja zabudowy na obrzeżach miasta
• Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej • Rozwój systemów małej retencji wód opadowych • Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta i zwiększenie poziomu gazyfikacji obiektów budowlanych • Dążenie Miejskiej Ciepłowni do podłączania kolejnych odbiorców • Zastosowanie narzędzi umożliwiających sterowanie i zarządzanie zużyciem energii w obiektach użyteczności publicznej jako element Smart City	• Ubóstwo energetyczne mieszkańców miasta, ograniczające rozwój nowoczesnej energetyki opartej na OZE
• Rozwój sieci internetowych i rozszerzanie mieszkańcom dostępu do e-usług i łączności jako element Smart City • Wdrożenie narzędzia ułatwiającego partycypację społeczną jako element Smart City	• Ograniczenia infrastrukturalne i proceduralne w rozwoju sieci internetowych i e-usług
	• Brak otwartości części mieszkańców na nowe rozwiązania

Gospodarka i rynek pracy

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
- Rozproszenie przedsiębiorców – silnie rozwinięty sektor MSP - Duże zakłady produkcyjne (Browar, Spółdzielnia Mleczarska, Zakłady Przetwórstwa Mięsa) - Potencjał dla nowych branż	- Niewystarczające umocowanie przemysłu w mieście - Brak inwestowania w nowe gałęzie produkcyjne, a nie usługowe - Tendencja spadkowa nowo rejestrowanych przedsiębiorstw
Dostępność transportowa miasta – położenie przy drodze krajowej pomiędzy dużymi miastami	Niewystarczająca infrastruktura transportowa do rozwoju przemysłu (brak obwodnicy miasta)
Stabilny budżet miejski	- Słabe tempo wzrostu dochodów miasta w tym ze źródeł zewnętrznych - Mało przejrzysta polityka zagospodarowania przestrzennego w zakresie inwestycji
	- Występujące wysokie bezrobocie w regionie, w tym mała aktywność zawodowa kobiet - Niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy - Słabe umocowanie kierunkowe w branżach technicznych szkolnictwa - Rejestrowana grupa zawodów deficytowych związanych z branżami rozwojowymi (IT czy finanse) - Mało atrakcyjne oferty pracy i brak ofert pracy dla młodych wykwalifikowanych osób powracających ze studiów w większych ośrodkach
	Bardzo niski poziom wykorzystania e-usług

Gospodarka i rynek pracy

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
- Możliwość podjęcia współpracy szkół ponadpodstawowych i zakładów produkcyjnych w celu przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy - Otwartość miasta na współpracę z przedsiębiorczymi mieszkańcami jako element Smart City - Zwiększenie rynku pracy szczególnie w dziedzinie IT - Rozpowszechnianie pracy zdalnej - Wykorzystanie potencjału rzeki Sierpicy w celu stworzenia miejsca do sportu i rekreacji np. wypożyczalnia kajaków) oraz małej gastronomii kawiarnie, restauracje)	- Wysoka stopa bezrobocia i słabe kwalifikacje zawodowe w mieście - Odpływ pracowników wykwalifikowanych do miast takich jak Toruń czy Włocławek
- Odpowiednio prowadzona polityka podatkowa miasta jako zachęta dla przedsiębiorców - Utworzenie stref specjalnie pod inwestycje - Dostępność do obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie - Miasto stanowi centralny ośrodek usług i handlu w regionie - Rozwój inicjatyw inwestycyjnych w mieście - Rozwój usług prywatnych - Dostęp do zintegrowanej informacji (np. strona internetowa) dotyczącej otoczenia biznesu, przemysłu jako element Smart City	- Słaby wzrost dochodów budżetu miasta i niski poziom inwestycji miejskich - Słabe wsparcie z funduszy dla Start-upów - Niewystarczająca ilość obszarów inwestycyjnych - Utrzymujące się bariery wejścia inwestorów do miasta - Dostępność do konkurencyjnych, atrakcyjnych inwestycyjnie obszarów jak Warszawa, Toruń lub Płock - Brak inwestorów w mieście w branżach produkcyjnych - Ograniczenia spowodowane zamrożeniem gospodarki związanym z pandemią COVID-19 - Brak zintegrowanej informacji (np. strona internetowa) dotyczącej otoczenia biznesu, przemysłu
Rozpowszechnienie dostępu do danych miejskich prezentujących wartościowe informacje na mapach jako element Smart City	

Sfera społeczna

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
Wysoki poziom bezpieczeństwa	- Szereg niekorzystnych zjawisk demograficznych - Niekorzystne prognozy demograficzne do 2030 roku - Wzrost obciążenie demograficznego miasta - Utrudniony zakup mieszkań dla ludzi młodych - Dość bliska odległość konkurencyjnych, atrakcyjniejszych ośrodków do życia dla mieszkańców
- Lokalny program wspierania edukacji - Możliwość odbycia kursów zawodowych - Wysoki poziom kształcenia ponadpodstawowego - Liczne inicjatywy ze strony miasta zachęcające młodzież do zdobywania wiedzy	- Brak uczelni wyższej - Stosunkowo nieduża podaż możliwości skorzystania z opieki nad dziećmi do lat 3 i dzieci w grupie wiekowej 3-5, - Niewystarczający zakres oferty poradnictwa zawodowego i edukacyjnego
Dobry dostęp do obiektów kultury, rekreacji, sportu, usług i handlu	- Brak informatora miejskiego, broszury promującej bogatą ofertę kulturalną miasta (np. strona internetowa) jako element Smart City - Słaby dostęp do lekarzy specjalistów i lekarza POZ - Stale rosnące potrzeby w zakresie opieki społecznej związane ze starzeniem się mieszkańców
- Funkcjonujące organizacje pożytku publicznego - Prężnie działające rady osiedli - Wpływ mieszkańców na kreowanie polityki społecznej w mieście	- Brak czytelnej wizji rozwoju miasta - Brak cyfrowych narzędzi na zgłaszanie inicjatyw mieszkańców jako element Smart City - Niewystarczający udział społeczności lokalnej w akcjach jak badania ankietowe

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
• Zwiększenie konkurencyjności miasta, • Wzrost pozycji miasta w grupie małych i średnich miast, • Rozwój współpracy międzysamorządowej w celu wymiany doświadczeń pod kątem przedsiębiorczości,	• Dezurbanizacja miasta • Marginalizacja miasta • Dalsza depopulacja miasta
• Aktywność władz lokalnych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działania przyczyniające się do podniesienia komfortu życia mieszkańców, • Innowacje i inwestycje w edukację,	• Brak możliwości dalszego czerpania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych
• Wykorzystanie potencjału aktywności społecznej mieszkańców jako element Smart City, • Stworzenie cyfrowego systemu umożliwiającego zgłaszanie oddolnych inicjatyw przez mieszkańców jako element Smart City	• Mała gotowość mieszkańców do współuczestniczenia w decydowaniu o mieście
• Wdrożenie systemu umożliwiającego stały kontakt z lekarzem POZ lub pielęgniarką na zasadzie teleporady jako element Smart City	

Wnioski i rekomendacje wynikające z diagnozy

6. WNIOSKI I REKOMENDACJE WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

Wnioski

Na etapie opracowania Diagnozy sformułowano główne wnioski dotyczące miasta. Spośród wszystkich zjawisk wyłoniono te, które najsilniej, zarówno pozytywnie jak i negatywnie, wpływają na rozwój miasta.

Pozytywne	Negatywne
• istniejący potencjał wśród mieszkańców miasta, • bardzo dobre położenie Sierpca na mapie Polski oraz dobra dostępność transportowa (położenie przy drodze krajowej pomiędzy większymi miastami, dobre skomunikowanie z lotniskami), • bogate kulturowo i historycznie miasto, • dość dobra jakość środowiska naturalnego, • istniejący naturalny potencjał miasta (tereny wzdłuż rzeki Sierpienicy), • wysoki poziom bezpieczeństwa,	• przewidywany, pogłębiający się szereg niekorzystnych zjawisk demograficznych w mieście, • wysoka stopa bezrobocia, słabe kwalifikacje zawodowe, utrzymująca się grupa zawodów deficytowych i nadwyżkowych, • niedostatecznie rozwinięta przestrzeń do rekreacji w mieście, • istniejący problem marginalizacji miasta, • brak nowych inwestorów w mieście, • niskie wykorzystanie potencjału energii pochodzącej z oze, • brak działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i gospodarki obiegu zamkniętego, • zła organizacja ruchu samochodowego (transport tranzytowy prowadzony przez centrum miasta, duże natężenie ruchu lokalnego czego skutkiem jest zły klimat akustyczny miasta), • brak alternatywy dla ruchu samochodowego • niedostateczna polityka przestrzenna miasta: ○ mały udział terenów zieleni zorganizowanej, ○ problem skomunikowania poszczególnych części miasta, ○ brak kompaktowości miasta, • bardzo niski poziom wykorzystania e-usług, • brak zintegrowanych baz zawierających informacje o mieście (np. broszury promujące miasto, brak bazy dotyczącej otoczenia przemysłu lub wydarzeń kulturalnych), • słaby dostęp do lekarzy specjalistów, • brak czytelnej wizji rozwoju miasta

Założenia

Przedstawione rekomendacje odnoszące się do idei Smart City zostały przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu obecnego z uwzględnieniem następujących założeń:

- konieczna jest kontynuacja lub uruchomienie potencjałów i czynników rozwojowych dotyczących poziomu życia w mieście zdefiniowanych w obowiązujących dokumentach strategicznych,
- kluczowe obszary przedsięwzięć do realizowania przez najbliższe 10 lat dotyczyć będą: gospodarki, środowiska naturalnego, polityki przestrzennej i opieki medycznej,
- włączenie opinii mieszkańców i użytkowników Sierpca pozwala sformułować wizję rozwoju miasta, które w 2030 roku ma być: inteligentne, przedsiębiorcze, atrakcyjne dla osób młodych i dla inwestorów, z przestrzenią gdzie tworzą się nowe miejsca pracy,
- Strategia rozwoju miasta Sierpca w kierunku Smart City będzie odnosiła się do idei Smart City i będzie dokumentem komplementarnym dla mającej powstać w przyszłości ogólnej Strategii rozwoju Sierpca.

Rekomendacje

Przedstawione rekomendacje odnoszą się do idei Smart City oraz są odpowiedzią na zdiagnozowane główne zjawiska (pozytywne i negatywne) mające wpływ na rozwój miasta. Dlatego też zostały one podzielone na rekomendacje kierunkowe zgodne z obszarami zaprezentowanymi w analizie SWOT oraz jedną ogólną rekomendację, która ze względu na swój partycypacyjny charakter odnosi się do wszystkich obszarów. Rekomendacje wskazują jedynie kierunek działań tym samym dając władzom miasta możliwość swobodnej interpretacji i realizacji.

Rekomendacje ogólne:

1. Wdrożenie cyfrowego narzędzia/systemu informacji przestrzennej umożliwiającego partycypację społeczną oraz zbieranie danych od mieszkańców na temat aktualnych zasobów, problemów, inicjatyw lub sugestii dotyczących rozwoju miasta wraz możliwością prezentacji otwartych danych na mapach. Działanie powinno obejmować wszystkie obszary (środowisko naturalne, gospodarkę i rynek pracy, strefę społeczną oraz infrastrukturę techniczną).

Rekomendacje kierunkowe

Środowisko naturalne:

2. Konsekwentna realizacja działań z zakresu poprawy infrastruktury i dostępu do danych o środowisku wpisujących się w ideę Smart City:
 - 2.1. Kontynuacja działań związanych z edukacją ekologiczną mieszkańców poprzez udostępnianie informacji na interaktywnej mapie o obecnym i prognozowanym stanie jakości powietrza w mieście.
 - 2.2. Kontynuacja wymiany oświetlenia miejskiego na energooszczędne.
 - 2.3. Montaż czujników zapewnienia koszty na odpady.
 - 2.4. Wdrożenie systemu umożliwiającego mieszkańcom w sposób interaktywny zbieranie, przetwarzanie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku.

2.5. Opracowanie systemu i udostępnianie mapy potencjału solarnego miasta.

3. Prowadzenie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i gospodarki obiegu zamkniętego poprzez monitorowanie efektów zarządzania usługami miejskimi i jakością życia wynikającymi z normy PN ISO 370120:2015-03.

Infrastruktura techniczna i transport

4. Wdrożenie systemu planowania i informowania o miejscach parkingowych na nowoutworzonych parkingach przed centrum miasta.
5. Wypracowanie nowego podejścia w planowaniu i rozwoju infrastruktury zielonej w przestrzeni miasta jako jeden z fundamentów miasta inteligentnego.
6. Kompleksowe podejście do optymalizacji wykorzystania energii elektrycznej poprzez zastosowanie narzędzi umożliwiających sterowanie i zarządzanie zużyciem energii w obiektach użyteczności publicznej.

Gospodarka i rynek pracy

7. Intensyfikacja działań wspierających przedsiębiorczość w mieście poprzez utworzenie narzędzia umożliwiającego dostęp do zintegrowanej informacji dotyczącej otoczenia biznesu i przemysłu.
8. Kontynuacja działań wspierających współpracę z przedsiębiorczymi mieszkańcami poprzez otwartość i gotowość do realizacji ich inicjatyw.

Strefa społeczna

9. Poprawa dostępu do usług medycznych dla mieszkańców poprzez wdrożenie systemu umożliwiającego stały kontakt z lekarzem POZ lub pielęgniarką na zasadzie teleporady.

Spis tabel

Tabela 1. Wnioski do analizy SWOT wynikające z położenia i sytuacji przestrzennej miasta	34
Tabela 2. Wykaz organizacji pożytku publicznego i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego działających na terenie Gminy Miasto Sierpc.....	42
Tabela 3. Wysokość środków przeznaczonych na poszczególne obszary zadań publicznych w latach 2015-2019 w Sierpcu.....	46
Tabela 4. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy potencjału społecznego miasta	49
Tabela 5. Firmy z Sierpca, które w 2019 r. znalazły się w czołowych rankingach	51
Tabela 6. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie sierpeckim do 2019 i po 2019 roku	61
Tabela 7. Dochody budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych.....	64
Tabela 8. Struktura źródła dochodów budżetowych w Sierpcu w latach 2015-2019	64
Tabela 9. Wydatki budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych.....	69
Tabela 10. Struktura źródła wydatków budżetowych w Sierpcu w latach 2015-2019	71
Tabela 11. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy sytuacji gospodarczej miasta.....	79
Tabela 12. Ocena stanu JCWP rzecznych znajdujących się w obrębie miasta Sierpca wykonanych w latach 2017-2019	91
Tabela 13. Ocena JCWP na terenie miast referencyjnych	93
Tabela 14. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych w obrębie miasta Sierpca oraz miast referencyjnych.....	96
Tabela 15. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Sierpc oraz gmin referencyjnych w latach 2015-2019	99
Tabela 16. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego dla wskaźników krótkookresowych	101
Tabela 17. Wnioski do analizy SWOT wynikające z analizy stanu środowiska	102
Tabela 18. Charakterystyczne dane dotyczące gospodarki odpadami dotyczące Sierpca i gmin referencyjnych.....	114
Tabela 19. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury technicznej i transportu.....	130
Tabela 20. Liczba szkół i oddziałów szkół średnich w Sierpcu w latach 2015-2019.....	138
Tabela 21. Ośrodki ochrony zdrowia funkcjonujące na terenie Sierpca.....	152
Tabela 22. Przestępstwa popełnione w Sierpcu z lat 2015-2019.....	166
Tabela 23. Wnioski do analizy SWOT wynikające ze stanu infrastruktury społecznej	170
Tabela 24. Wyniki I części badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby opracowania Strategii rozwoju miasta Sierpc.....	176
Tabela 25. Analiza zgodności wniosków uzyskanych na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego oraz badań statystycznych.....	194

Spis rysunków

Rysunek 1. Rozwój Miasta Sierpca wg "Planu rozwoju lokalnego dla miasta Sierpca z perspektywą do roku 2025 "	11
Rysunek 2. Położenie Gminy Miasto Sierpc	28
Rysunek 3. Mapa stref funkcjonalno-przestrzennych miasta Sierpc	31
Rysunek 4. Dostęp i lokalizacja instytucji i obiektów pożyteczności publicznej w Sierpcu	32
Rysunek 5. Przykładowa zabudowa rozproszona w Sierpcu (południowa część miasta)	33
Rysunek 6. Liczba ludności ogółem w Sierpcu w latach 2015-2019	35
Rysunek 7. Liczba ludności w Sierpcu w latach 2015-2019 na tle grupy porównawczej	35
Rysunek 8. Gęstość zaludnienia w Sierpcu w latach 2015-2019	36
Rysunek 9. Współczynnik feminizacji wśród mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019	36
Rysunek 10. Współczynnik feminizacji w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach porównawczych	36
Rysunek 11. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	37
Rysunek 12. Struktura wiekowa mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019	38
Rysunek 13. Piramida wieku mieszkańców Sierpca w 2019 roku	38
Rysunek 14. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Sierpca w latach 2016-2019.....	39
Rysunek 15. Wskaźnik zgonów na 1000 mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019	39
Rysunek 16. Ruch naturalny w Sierpcu w latach 2015-2019	40
Rysunek 17. Przyrost naturalny w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach grupy porównawczej	40
Rysunek 18. Migracje w Sierpcu w latach 2015-2019	41
Rysunek 19. Kierunek migracji mieszkańców Sierpca w latach 2015-2019	41
Rysunek 20. Prognoza liczby ludności dla Sierpca i miast grupy porównawczej w roku 2030.....	42
Rysunek 21. Porównanie liczby organizacji zarejestrowanych w Sierpcu i miastach referencyjnych oraz wskaźnik liczby organizacji przypadających na 1000 mieszkańców	44
Rysunek 22. Środki przeznaczone za realizację zadań publicznych w Sierpcu w latach 2015-2019	45
Rysunek 23. Udział środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych spośród poszczególnych obszarów tematycznych w latach 2015-2019 w Sierpcu.....	45
Rysunek 24. Środki przyznane w wyniku konkursu ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku w Sierpcu	47
Rysunek 25. Frekwencja w wyborach samorządowych przeprowadzonych w 2018 roku w Sierpcu i miastach referencyjnych	48
Rysunek 26. Wskaźnik liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	51
Rysunek 27. Podmioty zarejestrowane w poszczególnych sekcjach klasyfikacji PKD w Sierpcu zgodnie z rejestrem REGON w roku 2019.....	52
Rysunek 28. Udział sektora prywatnego w ogóle przedsiębiorstwa wpisanych do rejestru REGON w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020	53
Rysunek 29. Udział przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne w liczbie podmiotów sektora prywatnego w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020	54
Rysunek 30. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w Sierpcu i miastach referencyjnych w Latach 2015-2019.....	54
Rysunek 31. Liczba podmiotów nowo rejestrowanych i wyrejestrowanych w Sierpcu w latach 2015-2020..	55
Rysunek 32. Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2020	55
Rysunek 33. Udział klas wielkości podmiotów gospodarczych w Sierpcu w 2019 roku	56

Rysunek 34. Korelacja liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw do liczby mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku	56
Rysunek 35. Udziały poszczególnych wielkości przedsiębiorstw w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku	57
Rysunek 36. Liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych w Sierpcu w latach 2015-2019	57
Rysunek 37. Wysokość stopy bezrobocia w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	58
Rysunek 38. Bezrobocie według płci w Sierpcu w latach 2015-2019	58
Rysunek 39. Bezrobocie według płci w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku	58
Rysunek 40. Udział bezrobotnych mieszkańców Sierpca w poszczególnych kategoriach w latach 2015-2019	59
Rysunek 41. Statystyka osób pracujących w Sierpcu w latach 2015-2019	60
Rysunek 42. Udział liczby osób pracujących w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2019 roku w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej.	60
Rysunek 43. Przyrost liczby osób pracujących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych ...	60
Rysunek 44. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2018	61
Rysunek 45. Wysokość dochodu (w cenach realnych) ogółem budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019.	63
Rysunek 46. Dochody budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych oraz dynamika wzrostu dochodu	64
Rysunek 47. Dynamika wzrostu dochodów budżetowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2016-2019 (w cenach realnych)	66
Rysunek 48. Dochód gmin per capita w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	66
Rysunek 49. Dochody majątkowe wg planu na rok 2021	67
Rysunek 50. Uzyskane dochody (nominalne) w latach 2015-2019 oraz planowane dochody zgodne z WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029	68
Rysunek 51. Wysokość wydatków (w cenach realnych) ogółem budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019	69
Rysunek 52. Wydatki budżetu miasta Sierpc w latach 2015-2019 w wartościach realnych oraz dynamika wzrostu wydatków	69
Rysunek 53. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych ogółem w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	70
Rysunek 54. Średnia udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych ogółem w Sierpcu i grupie referencyjnej w okresie lat 2015-2019	70
Rysunek 55. Wydatki majątkowe wg planu na rok 2021	72
Rysunek 56. Wydatki budżetowe (nominalne) w latach 2015-2019 oraz planowane wydatki zgodne z WPF Miasta Sierpca na lata 2021-2029	73
Rysunek 57. Zestawienie dochodów i wydatków ogółem z budżetu miasta Sierpca oraz osiągnięty wynik finansowy w latach 2015-2019	74
Rysunek 58. Zestawienie dochodów i wydatków bieżących z budżetu miasta Sierpca oraz osiągnięty wynik operacyjny w latach 2015-2019	75
Rysunek 59. Zestawienie dochodów i wydatków ogółem oraz wynik finansowy osiągnięty w latach 2015-2019 oraz prognoza zgodna z WPF na lata 2021-2029	75
Rysunek 60. Zestawienie dochodów i wydatków bieżących oraz wynik operacyjny osiągnięty w latach 2015-2019 oraz prognoza zgodna z WPF na lata 2021-2029	76
Rysunek 61. Wysokość zobowiązań dłużnych Miasta Sierpca w latach 2015-2019	76
Rysunek 62. Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni Sierpca i miast grupy porównawczej w latach 2015-2019	80
Rysunek 63. Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni Sierpca w 2019 roku	81

Rysunek 64. Lesistość na terenie Sierpca i miast grupy porównawczej w latach 2015-2019.....	82
Rysunek 65. Liczba nasadzeń i ubytku drzew w okresie lat 2015-2019	82
Rysunek 66. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2019 roku – w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza..	83
Rysunek 67. Rozkład przestrzenny stężenia PM10, wyrażony jako 36-te maksymalne stężenie średnie dobowe w 2019 roku - w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza.....	84
Rysunek 68. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 w 2019 roku – w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza..	85
Rysunek 69. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia benzo(a)pirenu w 2019 roku - w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza.	86
Rysunek 70. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10 z sieci czujników niskokosztowych w okresie od 14.07.2020 do 15.02.2021 r. na terenie miasta Sierpc.....	87
Rysunek 71. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie miasta Sierpc	89
Rysunek 72. Jednolite części wód podziemnych zlokalizowane na terenie miasta Sierpc	95
Rysunek 73. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenie miasta Sierpca	98
Rysunek 74. Długość sieci wodociągowej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	104
Rysunek 75. Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	104
Rysunek 76. Odsetek ludności korzystającej z wodociągów w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku	105
Rysunek 77. Zużycie wody ogółem w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	105
Rysunek 78. Struktura poboru wody w Sierpcu i miastach referencyjnych w 2019 roku	105
Rysunek 79. Zużycie wody w gospodarstwach domowych przez jednego mieszkańca w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	105
Rysunek 80. Długość sieci kanalizacyjnej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	106
Rysunek 81. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019 .	106
Rysunek 82. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	106
Rysunek 83. Zmiana cen netto poboru wody i odbioru ścieków w Sierpcu w latach 2016-2021	108
Rysunek 84. Stawki netto za pobór wód do celów bytowych w Sierpcu i miastach referencyjnych obowiązujących w latach 2018-2021.....	109
Rysunek 85. Stawki netto za odprowadzenie ścieków bytowych w Sierpcu i miastach referencyjnych obowiązujących w latach 2018-2021.....	109
Rysunek 86. Ulotka informacyjna dla mieszkańców Sierpca prezentująca zasady segregacji odpadów	110
Rysunek 87. Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu frakcji PMTS dla miasta Sierpca za lata 2015-2019	112
Rysunek 88. Udział zmieszanych odpadów komunalnych w strumieniu odpadów komunalnych z gminy miasta Sierpc w latach 2015-2019	112
Rysunek 89. Cele w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych ..	112
Rysunek 90. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w Sierpcu i gminach referencyjnych w 2019 roku	113
Rysunek 91. Mapa sieci transportowej TEN-T	116
Rysunek 92. Sieć dróg w Sierpcu z wyszczególnieniem zarządców dróg.....	117
Rysunek 93. Długość ścieżek rowerowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	119

Rysunek 94. Długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	119
Rysunek 95. Stopień gazyfikacji Sierpca i miast grupy referencyjnej (stan na dzień 26 stycznia 2021 roku)	124
Rysunek 96. Długość czynnej sieci gazowej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	125
Rysunek 97. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	125
Rysunek 98. Udział odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem w stosunku do liczby odbiorców gazu w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	126
Rysunek 99. Długość sieci ciepłej w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2017-2019.....	127
Rysunek 100. Liczba przedszkoli w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w latach 2015-2019	133
Rysunek 101. Liczba miejsc w przedszkolach w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019...	133
Rysunek 102. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli gminnych w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w latach 2015-2019.....	134
Rysunek 103. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w przedszkolu w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	134
Rysunek 104. Szkoły podstawowe w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	135
Rysunek 105. Liczba oddziałów szkolnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	135
Rysunek 106. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	136
Rysunek 107. Średnia liczba uczniów w oddziałach szkolnych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	136
Rysunek 108 Średnia liczba oddziałów szkolnych w placówkach w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019.....	136
Rysunek 109. Liczba liceów ogólnokształcących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych	139
Rysunek 110. Liczba oddziałów w liceach ogólnokształcących w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych.....	139
Rysunek 111. Liczba uczniów w liceach ogólnokształcących w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	139
Rysunek 112. Liczba szkół średnich zawodowych w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych	140
Rysunek 113. Liczba oddziałów w szkołach średnich zawodowych w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych.....	140
Rysunek 114. Liczba uczniów w szkołach średnich zawodowych w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	140
Rysunek 115. Liczba szkół branżowych I stopnia w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych*	141
Rysunek 116. Liczba oddziałów w szkołach branżowych I stopnia w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach referencyjnych*.....	141
Rysunek 117. Liczba uczniów w szkołach branżowych I stopnia w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2017-2019	141
Rysunek 118. Udział liczby uczniów uczęszczających do poszczególnych kategorii szkół w Sierpcu i grupie referencyjnej w 2019 roku.....	142
Rysunek 119. Zdawalność egzaminu maturalnego w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2019-2020	143
Rysunek 120. Liczba żłobków na terenie Sierpca i miast grupy referencyjnej w latach 2015-2019	144
Rysunek 121. Liczba miejsc w żłobkach w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 ..	144
Rysunek 122. Odsetek liczby dzieci w wieku 0-3 lat objętych opieką żłobkową w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach grupy porównawczej	145

Rysunek 123. Liczba mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019 oraz tempo przyrostu liczby mieszkań	147
Rysunek 124. Średnia powierzchnia mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019 .	148
Rysunek 125. Powierzchnia lokali przypadająca na jednego mieszkańca w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	148
Rysunek 126. Liczba osób przypadająca na mieszkanie w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	148
Rysunek 127. Średnia liczba izb mieszkalnych w Sierpcu i w miastach referencyjnych w latach 2015-2019	149
Rysunek 128. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w wodociąg w latach 2015-2019	149
Rysunek 129. Odsetek budynków mieszkalnych w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w kanalizację w latach 2015-2019	150
Rysunek 130. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w łazienkę w latach 2015-2019	150
Rysunek 131. Odsetek mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych wyposażonych w centralne ogrzewanie w latach 2015-2019	150
Rysunek 132. Średnie ceny ofertowe za 1 metr kwadratowy mieszkań w Sierpcu i miastach referencyjnych w styczniu 2021 roku	151
Rysunek 133. Liczba udzielonych porad lekarskich w Sierpcu i miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	154
Rysunek 134. Odsetek porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców w Sierpcu i miastach referencyjnych w latach 2015-2019	154
Rysunek 135. Liczba przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Sierpcu i miastach reprezentatywnych w latach 2015-2019	155
Rysunek 136. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019 w Sierpcu i miastach porównawczych	156
Rysunek 137. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2019 roku w Sierpcu i miastach grupy porównawczej	156
Rysunek 138. Liczba osób bezrobotnych w Sierpcu w latach 2015-2019	157
Rysunek 139. Instytucje kultury wg kategorii w Sierpcu i miastach grupy referencyjnej w roku 2019	162
Rysunek 140. Obiekty infrastruktury sportowej w Sierpcu i miastach porównawczych na koniec 2018 roku	164
Rysunek 141. Kategorie stwierdzonych (szacunkowych) przestępstw w Sierpcu w latach 2015-2019	167
Rysunek 142. Wizja Miasta w 2030 roku według mieszkańców na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego	193